Vlaams Parlement

stuk **2424** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 31 januari 2014 (2013-2014)

Ontwerp van decreet

tot wijziging van de regelgeving inzake natuur en bos

verzendcode: LEE

INHOUD

Memorie van toelichting 3
Voorontwerp van decreet van 8 november 2013 71
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen 109
Advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij 113
Voorontwerp van decreet van 20 december 2013 155
Advies van de Raad van State 195
Ontwerp van decreet 211
Bijlage bij de memorie van toelichting: Reguleringsimpactanalyse 245

Vlaamse Regering

Ontwerp van decreet tot wijziging van de regelgeving inzake natuur en bos

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. Uitgebrachte adviezen

1.1. Gezamenlijk advies van de Minaraad en de SALV van 5 december 2013.

Het gezamenlijk advies van de Minaraad en de SALV handelt zowel over het voorliggend ontwerp van decreet als over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van het Vlaams Natura-2000 programma, de managementplannen Natura 2000, de zoekzones en de actiegebieden voor de specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor Europees te beschermen soorten en habitats.

In deze nota komen enkel de aspecten aan bod met betrekking tot het ontwerp van decreet.

Het advies is gunstig mits opmerkingen en met één punt waarover geen consensus is bereikt. Om rekening te houden met de door de Minaraad en de SALV gemaakte opmerkingen werd het ontwerp van decreet op een aantal plaatsen aangepast. De voornaamste punten uit het advies worden hieronder beoordeeld, telkens met vermelding van het randnummer in het advies**.**

Randnummer [24] Aanbeveling vanuit het oogpunt van biodiversiteitsbehoud
Dit bevat de vraag voor het van start gaan van een planmatige omkadering van de biodiversiteitsdoelen buiten de speciale beschermingszones.

Antwoord: Dit vergt geen wijziging aan het ontwerp van decreet. Er zijn recent door het ANB concrete stappen ondernomen om een visie over soorten en leefgebieden buiten het strikte IHD-kader te ontwikkelen. Een afronding hiervan komt tegemoet aan deze bekommernis. In het ontwerp van decreet is bovendien in artikel 90 voorzien in een wijziging van artikel 48 van het decreet natuurbehoud, wat inhoudt dat het mogelijk is om een managementplan te maken voor gebieden buiten SBZ, en dit ook voor ‘gebiedsgerichte doelstellingen inzake natuurbehoud’. Dit komt eveneens tegemoet aan de bekommernis. Bij de managementplannen Natura 2000 zullen daarenboven, naast de volwaardige doorvertaling van de ecologische vereisten van de leefgebieden van de Europees te beschermen soorten, ook de ecologische vereisten van de habitattypische soorten mee in rekening gebracht worden, gelet op de definitie van gunstige staat van instandhouding.

Randnummer [27] Aanbeveling

De raden bevelen aan om “type één” te herdopen in een term waarin een grotere functievrijheid in de context van nevenschikking van functies tot uitdrukking wordt gebracht en om meer duidelijkheid te verschaffen rond de diverse ecosysteemdiensten.

Antwoord: De bewoordingen van zowel artikel 12bis als artikel 16bis maken reeds duidelijk dat in elk natuurbeheerplan een afweging van de drie functies gebeurt. De invulling van type één, zoals vermeld in artikel 16ter, §1, is relatief laagdrempelig, omdat kan volstaan worden met het behoud van de aanwezige natuurkwaliteit. Dit laat toe om zowel de economische als de sociale functie ruim in te vullen. In de memorie van toelichting zijn bovendien bepalingen opgenomen die dit benadrukken. Met name wordt bij de bespreking van de nieuw in te voegen artikelen 16ter tot en met 16sexies van de memorie het volgende gesteld: “Omwille van de eenvoud en de focus wordt in dit ambitieniveau enkel onderscheid gemaakt in de ecologische functie. Binnen elk type wordt echter de afweging tussen de verschillende functies gemaakt. Bij het type twee, drie en vier vormen de criteria voor duurzaam natuurbeheer hier de leidraad (afwegingskader) toe.”. Gezien het voorgaande lijkt een aanpassing in het decreet niet nodig. In de memorie wordt wel bij de hierboven geciteerde passage het volgende toegevoegd: “Bij het type één is een ruime invulling van de sociale en de economische functie mogelijk.”.
Aan de suggestie om de term ‘ecosysteemdiensten’ te verduidelijken wordt reeds deels tegemoet gekomen in de memorie van toelichting, met name bij de bespreking van het nieuw in te voegen artikel 12quinquies: “Dit zijn de diensten en goederen die ecosystemen leveren en die door de mens kunnen worden benut of die voor de mens voordeel opleveren.”. Deze passage in de memorie van toelichting wordt aangevuld met een voorbeeldlijst van ecosysteemdiensten. Deze aanbeveling vergt dus geen decretale wijziging.

Randnummer [29] Aanbeveling
De raden betwijfelen of met de bestaande budgetten de voorgenomen hervormingen kunnen gedekt worden en verwachten dat de budgetteringsoefeningen betreffende het Natura 2000 beleid een middelentekort zullen uitwijzen, zodat een budgetverhoging nodig zal blijken, met respect voor het behalen van de overige biodiversiteitsdoelstellingen.

Antwoord: Deze bezorgdheid wordt in het verdere proces meegenomen. De opmaak het Vlaams Natura 2000-programma zal hieromtrent meer duidelijkheid verschaffen. Deze aanbeveling vergt geen wijziging van het ontwerp van decreet.

Randnummer [30] Aanbeveling
De raden hebben ook aandacht voor het belang van de belanghebbenden en het agrarisch natuurbeheer.

Antwoord: Er bestaan al diverse instrumenten met betrekking tot de opportuniteitskosten, en er zijn nieuwe in ontwikkeling (zie onder meer het in besluitvorming zijnde decreet landinrichting). Een optimale afstemming van deze instrumenten zal een meerwaarde inhouden.
Er zijn mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer in type twee. Er zijn immers verschillende natuurstreefbeelden die ook via een landbouweconomische bedrijfsvoering kunnen gerealiseerd worden. Een afstemming tussen het natuurbeheerplan

en beheersovereenkomsten in uitvoering van de artikelen 45 en 46 van het decreet natuurbehoud is bijvoorbeeld mogelijk indien er een voorwaardelijke clausule in het natuurbeheerplan opgenomen wordt die stelt dat bepaalde beheermaatregelen kunnen vervallen bij afloop van een beheersovereenkomst. Investeringssubsidies, op basis van de natuurbeheerplannen of op projectmatige basis, kunnen agrarisch natuurbeheer stimuleren. Bovendien bevat het Soortenbesluit van 15 mei 2009 nog andere mogelijkheden om agrarisch natuurbeheer mogelijk te maken, met name de soortenbeschermingsprogramma's en de soortenbehoudsmaatregelen vervat in hoofdstuk 3, afdeling 3, van het besluit.

Randnummers [32] en [33] Krappe tijdspad voor deze participatieronde.
De raden daarbij aan om voldoende tijd te voorzien voor overleg met de actoren betreffende de verschillende uitvoeringsbesluiten.

Antwoord: Dit vergt geen aanpassing van het ontwerp van decreet. De uitvoering zal onderwerp zijn van een verder, intensief overleg met de actoren. Er vindt momenteel overleg plaats met de doelgroepen over de inhoud van de verschillende uitvoeringsbesluiten, volledig in lijn met de aanbeveling van de raden.

Randnummer [34] Verhoog het ambitieniveau voor natuurdomeinen.
De raden pleiten er voor om een decretale verplichting op te nemen om voor alle natuurdomeinen een type drie beheerplan op te maken en uit te voeren.

Antwoord: In de praktijk kan niet elk natuurdomein voldoen aan de voorwaarden van type drie. De mogelijkheid voor natuurdomeinen van type twee kan best behouden blijven voor specifieke gevallen zoals 1) de belangrijke recreatiefunctie van bepaalde domeinen zoals parken en natuurdomeinen in de sterk verstedelijkte gebieden (vb. Vlaamse rand), 2) kleinere domeinen die niet aan de oppervlakte-vereisten voor type drie voldoen en 3) permanente en tijdelijke speelbossen. In het nieuw in te voegen artikel 16ter, § 1, tweede lid, is bovendien al een bepaling opgenomen die stelt dat een natuurdomein dat verworven is in functie van de instandhoudingsdoelstellingen, moet voldoen aan de voorwaarden voor type drie of type vier. Er wordt daarom voorgesteld het reeds hoge ambitieniveau voor natuurdomeinen niet nog te verhogen, doch in de memorie van toelichting te expliciteren dat het ANB maximaal streeft naar type drie of vier.

Randnummer [35] Pas een realistische oppervlakte-eis toe.
De raden hebben het inzonderheid over de types drie en vier met het oog op een duurzame instandhouding.

Antwoord: Het nieuw in te voegen artikel 16ter, §2, tweede lid, komt tegemoet aan deze bekommernis: "De beheerder kan alleen kiezen voor type drie of type vier als het terrein, in voorkomend geval in samenhang met de ruimtelijke omgeving ervan, voldoende oppervlakte heeft om op duurzame wijze de aanwezige of te ontwikkelen natuurstreefbeelden in stand te houden.". Dit is op zich een logische voorwaarde gelet op 1) de door de Vlaamse overheid na te streven doelmatigheid via focus (vb. investeringssubsidies voor een groter terrein worden geacht immers meer doelmatig te zijn) en b) de nood om de lokale goede staat van instandhouding na te streven. In het kader van het nastreven van de instandhoudingsdoelstellingen is het logisch dat eerst werk wordt gemaakt van een focus op de grotere natuurgebieden.

Anderzijds mogen de voorwaarden met betrekking tot oppervlakte voor het natuurstreefbeeld in type twee niet zodanig streng zijn dat het voor kleinere terreinen onmogelijk wordt om aan de voorwaarden voor type twee te voldoen. Type twee is immers een instapniveau voor beheerplannen voor openbare terreinen en voor private terreinen in het VEN en in SBZ en biedt de mogelijkheid om als opstap te dienen naar een hoger kwaliteitsniveau met op termijn een eventuele overstap naar type 3 of 4 bij voldoende oppervlakte en voldoende kwaliteit. Dit punt vergt derhalve geen aanpassing.

Randnummer [36] Voorzien in een verbeterde wederkerigheid.
De raden suggereren om bij de verbintenis van de beheerder in te schrijven dat die behouden blijft “voor zover de financieringsverbintenis wordt nageleefd” of om een schorsingsbepaling in te schrijven voor het geval de financiering niet gecontinueerd kan worden, dit alles vanzelfsprekend rekening houdend met het stand-still beginsel, zoals gewijzigd.

Antwoord: De bepaling “binnen de perken van de begroting” is een klassieke formulering. Het ANB zal nauwkeurig over de diverse aspecten waken. Dit zal onder meer inhouden dat een natuurbeheerplan niet goedgekeurd wordt indien daarvoor op basis van een meerjarenbegroting geen budget is. Er is ook de mogelijkheid dat de beheerder niet of slechts gedeeltelijk aanspraak wil maken op de voorziene vergoedingen. Niettemin wordt er ingegaan op de suggestie. Dit resulteert in een wijziging van het nieuw in te voegen artikel 16novies, conform de voorgestelde toevoeging.

Punt [37] Certificeer beheerders of beheerpraktijken.
De Raden bevelen aan om in het decreet een aanknopingspunt te voorzien om certificatie van beheerders mogelijk te maken.

Antwoord: De voorliggende aanpak van natuurbeheerplannen is al gebaseerd op een aantal principes van certificering, in het bijzonder de evaluatie en opvolging. Door een goed systeem van opvolging te voorzien, zoals het geval is in de voorliggende teksten, zullen beheerders van nabij opgevolgd worden. Het ANB voorziet daarenboven een externe audit in verband met de controle van het ANB op haar natuurbeheerplannen. Bovendien zijn de nodige mechanismen voorzien om als overheid in te grijpen indien het beheer niet uitgevoerd wordt zoals voorzien in het beheerplan. Bij een doorgedreven certificatie kan men zich de vraag stellen of de administratieve lasten voor de beheerder en de beheerskosten voor de overheid niet hoger zullen uitvallen dan in de voorliggende aanpak.
De vraag stelt zich ook welke meerwaarde een certificeringssysteem biedt. Er is in de voorgestelde procesaanpak een grondige procedure voorzien die uiteindelijk leidt tot een goedgekeurd natuurbeheerplan. Dit is een eerste belangrijke garantie die er moet voor zorgen dat een terreinbeheerder eenduidig weet wat hem te doen staat, en meer bepaald op welke wijze bepaalde maatregelen moeten worden uitgevoerd. Dit komt met name tot uiting in artikel 7, §1, tweede lid, van het ontwerp van besluit betreffende de natuurbeheerplannen: “Het agentschap kan bij de goedkeuring voorwaarden opleggen inzake de uitvoering en de opvolging van het natuurbeheerplan.”. Verder is in het opvolgingssysteem een autocontrolesysteem voorzien en wordt de gevraagde meldingsplicht opgevangen door de verplichte zesjaarlijkse evaluatie.

Ten slotte wordt het nieuw in te voegen artikel 16decies aangevuld door de mogelijkheid te voorzien dat een andere beheerder (dan het ANB), die aantoont of aangetoond heeft op een deskundige manier aan natuurbeheer te doen, het beheer van een terrein kan overnemen.

Randnummer [38] Verbeter de regeling in verband met opvolging van beheer.
De raden vragen om, bij de opvolging van het concrete beheer op basis van natuurbeheerplannen, in eerste orde uit te gaan van resultaatsverbintenissen en in tweede orde van middelenverbintenissen, en verder om potentiële belangenvermenging bij het ANB te vermijden.

Antwoord: Het principe om in eerste instantie uit te gaan van een resultaatsverbintenis en pas in tweede orde van een middelenverbintenis ligt volledig in de lijn van voorliggend ontwerp van decreet en zal besluitmatig verankerd worden in het uitvoeringsbesluit voor de natuurbeheerplannen. Wat de potentiële belangenvermenging betreft, zijn wij van oordeel dat dit gerelateerd is aan de een interne organisatie van het ANB en dat dit niet bijkomend moet geregeld worden in de wetgeving. De overheid vertegenwoordigt immers per definitie het algemeen belang. Binnen dit kader heeft de Vlaamse regelgever het ANB met specifieke taken belast voor de realisatie van het beleid inzake natuurbehoud en de vrijwaring van het natuurlijk milieu en van het milieubeleid. Er gelden diverse waarborgen en controlemechanismen om het uitoefenen van die taken in goede banen te leiden. In eerste instantie staat het ANB, in zijn hoedanigheid als bevoegde administratie, onder controle van de bevoegde minister. De minister staat op haar beurt onder toezicht van het Vlaams Parlement. Daarenboven zijn alle beslissingen van het ANB, als administratieve rechtshandelingen, vatbaar voor contestatie door de Raad van State, als administratieve rechter, en onwettige administratieve rechtshandelingen kunnen bij de gewone hoven en rechtbanken aanhangig gemaakt worden. De beoordelingsbevoegdheid van de administratieve rechter bestaat onder meer in het aftoetsen van overheidsbeslissingen aan de beginselen van behoorlijk bestuur. In casu gaat het onder andere om het gelijkheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel, het rechtszekerheids- en vertrouwensbeginsel en het onpartijdigheidsbeginsel. Naast het voorgaande gelden ook nog het statuut van ambtenaren, met de daaraan verbonden plichten (tuchtstatuut van ambtenaren, met tuchtsancties bij een tekortkoming in de beroepsplichten), alsook de openbaarheid van bestuur, die maakt dat zowel de beslissingen zelf als vrijwel alle informatie die heeft geleid tot en bijgedragen aan de beslissingen transparant zijn, want opvraagbaar door elk burger, zonder dat die burger zelf een concreet belang moet aantonen.
Bij de natuurbeheerplannen voor natuurdomeinen dient er over gewaakt te worden dat deze natuurbeheerplannen voldoende kwaliteitsvol zijn. Hiertoe vindt jaarlijks een externe audit plaats van de kwaliteit en de ambitie van de natuurbeheerplannen voor de natuurdomeinen. Bij deze externe audit worden de doelgroepen uit de gewestelijke overleginstantie betrokken.
Verder is de overname van het beheer een ultiem middel, dat bovendien door de minister wordt beslist. De voorgestelde wijziging van het nieuw in te voegen artikel 16decies (zoals hierboven vermeld) voorziet bovendien de mogelijkheid om een nieuwe, deskundige beheerder te zoeken, die bereid is om het natuurbeheerplan over te nemen.
Tenslotte wordt de vergoeding van de eigenaar in geval van betekenisvolle waardevermindering reeds geregeld in het nieuw in te voegen artikel 16decies, §3, van het

decreet. Er mag ook niet uit het oog verloren worden dat het ANB de beheermaatregelen conform het goedgekeurde natuurbeheerplan op eigen kosten zal uitvoeren.

Randnummer [39] Voorzie in de beoordeling van het beheer van natuurdomeinen.

Antwoord: Beheerplannen voor natuurdomeinen worden eveneens elke zes jaar geëvalueerd, en het verslag daarvan wordt voorgelegd aan de minister. Het is de bedoeling dat de beheerplannen van natuurdomeinen worden onderworpen aan een externe audit, maar dit hoeft daarom niet decretaal voorzien te worden. De natuurbeheerplannen en de evaluatie daarvan zullen steeds raadpleegbaar zijn. Dit vergt derhalve geen wijziging van het ontwerp van decreet.

Randnummer [40] Bouw de beroepsprocedure zorgvuldig uit.
De raden pleiten er voor om de onafhankelijkheid en de evenwichtige samenstelling van de voorziene adviescommissie goed te waarborgen.

Antwoord: Ten opzichte van de samenstelling van het comité van beroep voor de bosbeheerplannen wordt de impact van ANB in voorliggend ontwerp van decreet sterk beperkt tot enkel de secretariaatsfunctie. Het ontwerp van uitvoeringsbesluit inzake de natuurbeheerplannen zal aangevuld worden met een artikel om de lijst met kandidaten (met cv's) ter advies aan de Minaraad voor te leggen. Dit vergt geen wijziging van het ontwerp van decreet.

Randnummer [41] Vervolledig het kader van de Managementplannen Natura 2000.
De raden stellen vast dat in het concept van managementplannen zoals nu voorgelegd een inventarisatie van bestaande activiteiten en hun potentiële effecten ontbreekt.

Antwoord: De meerwaarde van deze aanvullingen is beperkt om volgende redenen:
a) er zijn een voortoets en een passende beoordeling voorzien, waarin de bestaande activiteiten en hun potentiële effecten worden meegenomen op project- en planniveau;
b) de gestructureerde, grondige analyse van socio-economische impacten gebeurt op het niveau van het Natura 2000-programma en is ook zo voorzien in het ontwerp van besluit dienaangaande.

Randnummer 41. Belangrijke lacunes in het voorgesteld concept van managementplan
De Minaraad verwijst naar een eerder advies dat zij uitbracht over de instrumenten (kenmerk 12/77). Er wordt gewezen op lacunes in vergelijking met de aanbevelingen in dat advies, in het bijzonder paragraaf [18] "Sturing op het financieel vlak", paragraaf [19] "De regulerende rol van het managementplan" en de overige elementen van paragraaf [20] "Het managementplan in functie van de passende beoordeling".

Antwoord: Er is geen wijziging nodig van het ontwerp van decreet:
a) financieel: tot op zekere hoogte is dit voorzien;
b) regulerend: het managementplan is via zijn verschillende fases regulerend;

c) passende beoordeling: een databank passende beoordeling wordt opgemaakt.

Randnummer [42] Verduidelijk de engagementen van administratieve overheden.

Antwoord: De duidelijkheid waar hier naar gevraagd wordt, moet niet door het decreet gegeven worden, maar zal opgenomen worden in het nog op te maken uitvoeringsbesluit over de financiering. Dit vergt dus geen wijziging van het ontwerp van decreet.

Randnummer [43] Maak uitbesteding van beheer mogelijk.

Antwoord: Deze aanbeveling handelt niet over het ontwerp van decreet, maar zal opgenomen worden in het nog op te maken uitvoeringsbesluit over de financiering. Dit vergt dus geen wijziging van het ontwerp van decreet.

Randnummer [44] Baseer de samenwerking op wederkerigheid.

Antwoord: In de samenwerkingsovereenkomsten, op te maken overeenkomstig artikel 2 van het ontwerp van besluit betreffende het Natua-2000 programma, zal de wederkerigheid opgenomen worden. Concretisering van die wederkerigheid hangt wel af van het nieuwe financieringssysteem, in het nog op te maken uitvoerings-besluit daaromtrent. Deze suggesties vergen dus geen wijziging van het ontwerp van decreet.

Randnummer [45] Betrek de provincies.

Antwoord: De provincies zullen betrokken worden bij de opmaak van de managementplannen, mits het aangaan van een samenwerkingsovereenkomst. Dit is al voorzien in artikel 2 van het ontwerp van besluit tot regeling van het Vlaams Natura 2000-programma, de managementplannen Natura 2000, de zoekzones en de actiegebieden voor specifieke IHD en Europees te beschermen soorten en habitats.

Randnummer [48] De sociale functie
De raden hebben diverse opmerkingen met het betrekking tot de sociale functie.

In de eerste plaats is er de opmerking dat de voorwaarde dat er voor terreinen met een beheerplan van minstens type twee een minimale openstelling moet bestaan, zou moeten beperkt worden tot deze terreinen waarvoor er in verband met dat natuurbeheerplan subsidie wordt ontvangen.

Antwoord: De verplichting tot minimale openstelling hangt samen met het feit dat bij een natuurbeheerplan vanaf type twee overheidssubsidies voor het beheer gegeven wordt. Wat een minimale openstelling kan zijn, is toegelicht in de memorie van toelichting. Een minimale openstelling maakt deel uit van het “geïntegreerd beheer”. Voor een beheerder die verder wil gaan dan de minimale openstelling, zijn er bijkomende subsidies voorzien. Gelet hierop wordt niet ingegaan op deze aanbeveling.

In de tweede plaats is er de opmerking dat er bij de regeling van het gemotoriseerd verkeer zou over gewaakt moeten kunnen worden dat het gemotoriseerd verkeer door genodigden van de beheerder niet leidt tot legitimatie van verstorende recreatieve activiteiten (bv. motorcross, quad-circuit, …).

Antwoord: Tegemoet komend aan deze opmerking is een aangepaste formulering opgenomen van artikel 12novies, tweede lid, 5°, die luidt als volgt: "het gebruik van toegangswegen door de beheerder van het terrein of zijn genodigden, in functie van de bereikbaarheid van onroerende goederen".

In de derde plaats vragen de raden zich af of het decreet natuurbehoud de meest geschikte plaats is om het onderscheid tussen openbare en private wegen te definiëren.

Antwoord: Aangezien deze termen hier worden gebruikt in een specifieke, voor dit decreet noodzakelijke betekenis is het nodig om deze definities wel degelijk te voorzien, te meer daar deze termen los van dit decreet een andere, wettelijke betekenis hebben, die niet overeenkomt met de specifieke betekenis in dit decreet. Deze termen komen nu ook voor in zowel het bosdecreet als het decreet natuurbehoud.

Randnummers [49] Regionale landschappen en bosgroepen. **Behoud de definities. en** [**50] Instrumenten van participatie**
Er wordt gepleit voor het behoud van een vzw- of vergelijkbare structuur, waarbij de waarden onafhankelijkheid, vertrouwen en neutraliteit belangrijk zijn en gewaarborgd kunnen worden. De raden vragen om dit wettelijk te verankeren.

Antwoord: Met de nu voorliggende tekst in het ontwerp van decreet wordt aan de bezorgdheden van de raden tegemoet gekomen. De tekst draagt bovendien in ruime mate de goedkeuring weg van de betrokkenen (bosgroepen en regionale landschappen). Voor beide worden vier paragrafen voorzien.

a) In de eerste paragraaf wordt een gemeenschappelijke sokkel uitgebouwd, om een zekere uniformiteit in de werking te verzekeren. Er wordt gefocust op de complementariteit van bosgroepen en regionale landschappen, wat wil zeggen dat voor elk van beide instrumenten de eigenheid wordt benadrukt, de breedte van het instrument in beeld wordt gebracht en de overlap tussen de beide instrumenten wordt vermeden.
b) In de tweede paragraaf wordt het vzw-statuut verankerd.
c) In de derde paragraaf wordt aan de provincies de verantwoordelijkheid gegeven zoals voorzien in het Witboek Interne Staatshervorming.
d) In de vierde paragraaf wordt een kapstok voor de provincies voorzien om de operationele werking van bosgroepen en regionale landschappen in hun structuren te kunnen verankeren.

Randnummer [51] Vraag voor opname van de definitie van actiegebieden

Antwoord: Er is een definitie van actiegebieden toegevoegd in artikel 2, 71°, van het ontwerp van decreet.

Randnummer [52] Wijzigingsbepalingen

De raden bevelen aan om een en ander nog eens na te kijken op volledigheid. Zo wordt bijvoorbeeld de term “natuurrichtplannen” in het decreet natuurbehoud op een aantal plaatsen nog ongemoeid gelaten, waar dat niet lijkt te stroken met wat voor de toekomst de bedoeling is.

Antwoord: Een grondig nazicht is door het ANB uitgevoerd. De overgangsbepaling voor de natuurrichtplannen voorziet dat de reeds bestaande natuurrichtplannen blijven bestaan. Dat impliceert dat er ook nog bepalingen nodig zijn voor die bestaande plannen. Het betreft die bepalingen waarnaar de raden verwijzen. Dit vergt dus geen wijziging.

Randnummer [53] Inwerkingtredingsbepalingen regionale landschappen en bosgroepen
De raden bevelen aan om ook de artikelen 51, 52, 103 en 104 betreffende de regionale landschappen en de bosgroepen pas in werking te laten treden als er ook op het niveau van de uitvoeringsbesluiten passende operaties zijn ondernomen.

Antwoord: Door ontwerp van decreet komt de verantwoordelijkheid voor bosgroepen en regionale landschappen helemaal bij de provincies te liggen en dit overeenkomstig het Witboek Interne Staatshervorming. En dient dus op provinciaal niveau het nodige gedaan in functie van de uitvoering. Het budget is overgedragen aan het provinciaal niveau, en de Vlaamse overheid heeft alleen nog budget voor de projectgerichte werking.

Randnummer [54] Duidelijkheid inzake overgangsmaatregelen
Het gaat inzonderheid om erkenning van reservaten en bosreservaten en om bestaande bosbeheersplannen.

Antwoord: Het aspect van de subsidieerbaarheid wordt geregeld in het nog op te maken uitvoeringsbesluit over de financiering. De subsidies volgens de bestaande uitvoeringsbesluiten zullen blijven bestaan tot aan de eerste evaluatie van het beheerplan.
De opmerking over de bosbeheerplannen wordt beantwoord in artikel 101 van het ontwerp van decreet. De vraag naar overgangsmaatregelen voor de erkenningsaanvragen zal worden opgevangen in de overgangsmaatregelen in het nog op te maken uitvoeringsbesluit over de beheerplannen. In regel wordt een ontvankelijk verklaard dossier nog behandeld volgens de oude regeling. De laatste opmerking, over bestaande erkende reservaten die niet voldoen aan de oppervlaktecriteria, klopt. Deze verliezen hun statuut niet en kunnen gesubsidieerd blijven. Al deze aanbevelingen vereisen geen bijstelling van het ontwerp van decreet, behoudens twee overgangsbepalingen, één inzake de toegankelijkheid, één inzake de reservaten Deze bijstellingen zijn doorgevoerd in respectievelijk de artikelen 102 en 103 van het ontwerp van decreet.

1.2. Advies van de Raad van State van 24 januari 2014

Advies 54.912/1 van de Raad van State van 24 januari 2014 gaat geeft aanleiding tot een aantal bemerkingen die als volgt werden beoordeeld en verwerkt zijn in het ontwerp van decreet

1.2.1. Algemene opmerkingen

- **Randnummer [3]**: De Raad merkt op dat in de memorie van toelichting bij het ontwerpdecreet melding wordt gemaakt van een aantal elementen die niet in de tekst van het decreet voorkomen maar waaraan niettemin een essentiële beleidskeuze ten grondslag ligt. Deze essentiële beleidskeuzes moeten uitdrukkelijk door de decreetgever worden vastgesteld door opname ervan in de decreettekst. De Raad geeft aan voor welke beleidskeuzes dit het geval is:

  in artikel 12ter van het decreet van 21 oktober 1997 (artikel 7 van het ontwerp) dient te worden vermeld dat de ecologische functie kadert in de zorg voor het behoud van de biologische diversiteit. De tekst van het ontwerpdecreet is in die zin aangepast.

  b) de essentiële elementen van de procedure voor het goedkeuren van het natuurbeheerplan moeten in artikel 16octies (artikel 25 van het ontwerp) worden opgenomen. De tekst van het ontwerpdecreet is als dusdanig aangepast. Daarvoor is een nieuwe eerste paragraaf voorzien in het artikel in kwestie, met verschuivingen in de al bestaande paragrafen. Daarnaast is er ook, om de link duidelijk te maken, een verwijzing opgenomen in artikel 16duodecies, 2°.

  c) in artikel 16duodecies, 8°, (artikel 29 van het ontwerp) dient te worden vermeld dat de betrokken adviesinstantie over voldoende expertise en onafhankelijkheid moet beschikken. Dit is aangepast in het ontwerpdecreet door middel van een toevoeging in punt 8 van artikel 16duodecies.

  d) in de ontworpen artikelen 16ter decies en 16quater decies van hetzelfde decreet (artikelen 31 en 32 van het ontwerp) dienen de essentiële elementen van de procedure van erkenning als natuurreservaat te worden aangegeven. Artikel 16quater decies, §1, is in die zin aangepast. Op de opmerking dat ook moet worden toegevoegd dat de erkenning voor onbepaalde duur wordt verleend, wordt niet ingegaan, omdat dit al blijkt uit de inhoud van artikel 16quater decies, §2, waarin het volgende wordt bepaald: "*De erkenning als natuurreservaat vestigt een erfdienstbaarheid tot algemeen nut op het terrein, meer bepaald een publiekrechtelijke erfdienstbaarheid van duurzaam gebruik en langdurig beheer van het terrein als natuurreservaat*.".

  e) in artikel 50ter, §4, (artikel 40 van het ontwerp) dient te worden verduidelijkt dat de "programmatische aanpak … ter vermindering van milieudrukken" gericht is op stikstof. De Raad neemt hier verkeerdelijk aan dat het alleen over stikstof als milieudruk kan gaan, maar dat is niet het geval. Ook andere milieudrukken kunnen in aanmerking komen. De memorie is in die zin verduidelijkt.

- **Randnummer [4]:** Dit randnummer heeft betrekking op een gebrek aan overeenstemming tussen de tekst van het ontwerpdecreet en de verduidelijking die daaromtrent wordt gegeven in de memorie van toelichting. Meer specifiek worden met elk van de aangehaalde discrepanties als volgt omgegaan, overeenkomstig de in het advies gebruikte randnummers:

  4.1. De memorie inzake artikel 12bis (artikel 5 van het ontwerp) is in overeenstemming gebracht met de bepalingen van het artikel.

4.2. De memorie inzake artikel 16decies, §3, (artikel 27 van het ontwerp) is aangepast. Het is de beheerder van het terrein die een vergoeding zal ontvangen.
4.3. De memorie inzake artikel 16sedecies, §1, eerste lid, 2°, (artikel 35 van het ontwerp) is aangepast. Er wordt duidelijk gemaakt dat het begrip "monitoring' is vervat in het ruimer begrip 'opvolging'.
4.4. Artikel 16sedecies, §2, derde lid, (artikel 35 van het ontwerp) is in overeenstemming gebracht met de memorie, zodat duidelijk wordt dat veeleer "nadere regels … inzake de cumulatie" worden bedoeld.
4.5. De aanvang van artikel 50septies, §1, derde lid, (artikel 45 van het ontwerp) is geherformuleerd als volgt: "Binnen een plancyclus wordt het managementplan Natura 2000 opgebouwd aan de hand van verschillende, opeenvolgende planversies. De planversies worden…".
Belangrijk om te melden is dat in de memorie van toelichting ook noodzakelijke verduidelijkingen zijn aangebracht bij de definities van private en openbare terreinen (artikel 2, punten 53° en 54°) en bij de definities van openbare en private wegen (artikel 2, punten 57° en 58°).

- **Randnummer [5]**: De Raad merkt op dat als in de tekst van het ontwerpdecreet nog wijzigingen zouden worden aangebracht die niet voortvloeien uit de opmerkingen die in dit advies worden geformuleerd, deze alsnog voor advies aan de Raad van State, afdeling Wetgeving, moeten worden voorgelegd. Dit is evident.

1.2.2. Onderzoek van de tekst

- **Randnummer [6]:** De Raad stelt voor om in artikel 2, 57°, van het ontwerpdecreet het woord "overheid" te vervangen door de woorden "administratieve overheid". De tekst van het ontwerpdecreet is in die zin aangepast.

- **Randnummer [7]:** Teneinde beter aan te sluiten bij de bedoeling van de steller van het ontwerp, zoals die wordt verwoord in de memorie van toelichting, stelt de Raad voor om in drie artikelen in de inleidende zin de woorden 'onder meer' in te voegen, met name in artikel 12ter, 12quinquies en 12sexies. In deze artikelen wordt een omschrijving gegeven van respectievelijk de ecologische, de economische en de sociale functie. De tekst van het ontwerpdecreet is in die zin aangepast.

- **Randnummer [8]:** De Raad vraagt zich af waarom in de inleidende zin van het ontworpen artikel 12quater voor het nader omschrijven van de ecologische functie van het terrein, het bepaalde in het ontworpen artikel 12ter, 1°, (artikel 7 van het ontwerp) wordt hernomen, maar niet het bepaalde in het ontworpen artikel 12ter, 2°. Met name vraagt de Raad zich af of in artikel 12quater voldoende duidelijk werd verwezen naar de milieubeschermende rol, vermeld in artikel 12ter, 2°. Dit is wel degelijk het geval: punt 3° van artikel 12quater handelt over de instandhouding van het natuurlijk milieu. De definitie van natuurlijk milieu ("15° natuurlijk milieu: het geheel van biotische en abiotische elementen, samen met hun ruimtelijke en ecologische kenmerken en processen die nodig zijn voor het behoud van de natuur in het Vlaamse Gewest") omvat de abiotische aspecten en kenmerken en omvat dus de milieubeschermende functie. De Raad suggereert

om dit op te vangen door de woorden ‘onder meer’ toe te voegen in de inleidende zin van artikel 12quater. De tekst van het ontwerpdecreet is in die zin aangepast.

- **Randnummer [9]:** De Raad vraagt zich af of in het ontworpen artikel 12septies, §2, derde en vijfde lid, ook moet worden verwezen naar de regeling die inzake ontoegankelijkheid is vervat in het tweede lid van het ontworpen artikel 12septies, §2. Dit is terecht en de tekst van het ontwerpdecreet is in die zin aangepast.

- **Randnummer [10]:** Het is de Raad niet duidelijk of de inleidende zin van het ontworpen artikel 12septies, §4, eerste lid, inhoudt dat aan de Vlaamse Regering de bevoegdheid wordt verleend om regels vast te stellen voor abstracte categorieën van terreinen dan wel slechts voor individuele terreinen. Het eerste is het geval. De tekst van het ontwerpdecreet is in die zin aangepast.

- **Randnummer [11]:** Het is de Raad niet duidelijk welke de draagwijdte is van de woorden “van een vergunning overeenkomstig dit decreet” in het ontworpen artikel 12septies, §4, eerste lid, 2°. Dit is een terechte opmerking, zodat wordt verduidelijkt dat het niet gaat over een vergunning ‘overeenkomstig dit decreet’ in het algemeen, maar wel specifiek over een vergunning voor risicovolle activiteiten. De tekst van het ontwerpdecreet is in die zin aangepast.

- **Randnummer [12]:** De Raad merkt op dat in het ontworpen artikel 12octies, vierde lid, moet worden bepaald door wie de beoogde toegankelijkheidsregeling kan worden opgesteld en dat de essentiële elementen voor de procedure van totstandkoming van een toegankelijkheidsregeling moeten worden bepaald. De tekst van het ontwerpdecreet is hieraan aangepast. Wat de beroepsprocedure betreft is beslist om de mogelijkheid voor het instellen van een beroep te schrappen. Naar analoog met de gevolgde redenering bij natuurbeheerplannen en de erkenning van natuurreservaten geldt dat bij een beslissing door de Vlaamse Regering of haar gemachtigde een beroep bij de Raad van State mogelijk is.

- **Randnummer [13]:** De Raad stelt zich de vraag of de laatste zin van het ontworpen artikel 16septies, achtste lid, waarin wordt bepaald dat “de bepalingen in het eerste lid (…) ook van toepassing [zijn] op dat geïntegreerde beheerplan”, correct is. Dit is een terechte opmerking. Ook de overige leden van dit artikel zijn in dit verband relevant. De Raad doet een tekstsuggestie en de tekst van het ontwerpdecreet is in die zin aangepast.

- **Randnummer [14]:** Rekening houdend met de juridische gevolgen die kunnen voortvloeien uit een natuurbeheerplan, evenals met de mogelijke consequenties ervan voor derden, dient volgens de Raad te worden voorzien in een voldoende ruime bekendmaking van de betrokken plannen. Dit wordt opgevangen door in het ontworpen artikel 16octies, §4, (voorheen §3, maar het artikel werd herschikt overeenkomstig de inhoud van randnummer 3 van het advies van de Raad) te voorzien dat een goedgekeurd natuurbeheerplan bij uittreksel wordt gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Publicatie bij uittreksel volstaat omdat een goedgekeurd natuurbeheerplan geen belang heeft voor de algemeenheid van de burgers.

De Raad werpt eveneens op dat de voorschriften van artikel 84 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen moeten blijven gelden met betrekking tot besluiten van de Vlaamse Regering. Dit artikel 84 heeft betrekking op de bekendmaking en de inwerkingtreding van dergelijke besluiten, door publicatie in het Belgisch Staatsblad. Dit artikel blijft uiteraard gelden. Besluiten van de Vlaamse Regering, en ook ministeriële besluiten, die worden genomen in uitvoering van het decreet moeten worden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad, indien mogelijk bij uittreksel.

- **Randnummer [15]:** De Raad merkt op dat onduidelijkheid bestond over de jaarlijkse indexering van de vergoeding die wordt toegekend bij overname van het beheer van een terrein door het agentschap. De Raad doet een tekstsuggestie, en de tekst van het ontwerpdecreet is in die zin aangepast.

- **Randnummer [16]:** De Raad vraagt om het ontworpen artikel 16quater decies, §3, eerste lid, beter af te stemmen op het ontworpen artikel 16decies, §1, tweede lid, en §2, derde lid, en dit door eveneens in de mogelijkheid van een gedeeltelijke terugvordering van de subsidies te voorzien. De tekst van het ontwerpdecreet is in die zin aangepast.

- **Randnummer [17]:** De Raad vraagt zich af waarom in het ontwerpdecreet geen regeling is opgenomen met betrekking tot de uitbreiding van reservaten, hoewel in het ontworpen artikel 16quindecies, eerste lid, de Vlaamse Regering nochtans bevoegd wordt gemaakt om onder meer nadere regels te bepalen “voor de procedure … van de uitbreiding”. ‘Uitbreiding’ is hetzelfde als ‘erkenning van bijkomende percelen’. De Raad stelt voor om ‘uitbreiding’ te vervangen door het globalere begrip ‘wijziging’. De tekst van het ontwerpdecreet is in die zin aangepast.

- **Randnummer [18]:** De Raad vraagt zich af of het criterium, vermeld in het ontworpen artikel 16sedecies, §2, eerste lid, 1°, niet de subsidiëring van de handelingen, bedoeld in het ontworpen artikel 16sedecies, §1, eerste lid, 1°, in de weg staat. Om hieraan tegemoet te komen wordt in het ontworpen artikel 16sedecies, §2, 1°, een verduidelijking toegevoegd, door te bepalen dat voorafgaand aan de goedkeuring van een natuurbeheerplan de subsidie kan toegekend worden en dat een voorschot kan uitbetaald worden. De volledige uitbetaling van de subsidie is pas mogelijk na de goedkeuring van een natuurbeheerplan. De tekst van het ontwerpdecreet is in die zin aangepast.

- **Randnummer [19]:** De Raad stelt dat het ontworpen artikel 50bis, §2, tweede lid, waarin aan de Vlaamse Regering de bevoegdheid wordt verleend om nadere regels vast te stellen voor de invulling van de “centrale rol” die de in het eerste lid van die paragraaf bedoelde administratieve overheid en personen hebben bij de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, te ruim is. De Raad stelt voor dit te preciseren. De tekst van het ontwerpdecreet is aangepast door duidelijk te maken dat het tweede lid ook betrekking heeft op die “centrale rol”.

- **Randnummer [20]:** De Raad vraagt zich af welk motief ten grondslag ligt aan de keuze van de datum van 1 januari 2019 voor het aanduiden van de zones in het ontworpen artikel 50ter, §3, tweede lid, van het decreet van 21 oktober 1997, en

of niet bijkomend in een regeling moet worden voorzien met betrekking tot de cyclussen van na die datum. De Raad stelt voor om de memorie van toelichting te verduidelijken op dat vlak. De tekst van de memorie is in die zin aangepast.

- **Randnummer [21]:** De Raad vraagt zich af wat precies wordt bedoeld met de "dwingende acties" in artikel 46 van het ontwerpdecreet (het ontworpen artikel 50octies, §5, tweede lid). Met name vraagt de Raad zich af of het de bedoeling is om nieuwe types van dwingende acties mogelijk te maken. Dat is niet het geval, en de tekst van de memorie is in die zin aangepast.

- **Randnummer [22]:** De Raad stelt de vraag of in het ontworpen artikel 50octies, §5, vierde lid, een bepaalde wijze van kennisgeving wordt bedoeld voor het ter kennis brengen van de dwingende maatregelen die potentieel moeten worden genomen voor de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen, en dit aan de adressant die deze maatregelen zal moeten uitvoeren. Dit is een terechte bemerking en in de tekst van het ontwerpdecreet is dan ook toegevoegd dat dit bij aangetekende brief moet gebeuren.

- **Randnummer [23]:** De Raad vraagt zich af wat wordt bedoeld in het ontworpen artikel 50decies, eerste lid, waarin wordt gesteld dat het agentschap er zorg voor draagt dat een ruime bekendheid wordt gegeven aan het managementplan Natura 2000. De Raad verwijst naar een eerdere opmerking inzake rechtszekerheid en kenbaarheid in randnummer 14 van het advies. Om aan deze opmerking tegemoet te komen wordt in het ontwerpdecreet voorzien dat een goedgekeurd managementplan Natura 2000 bij uittreksel wordt gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Publicatie bij uittreksel volstaat omdat een goedgekeurd natuurbeheerplan geen belang heeft voor de algemeenheid van de burgers.

- **Randnummer [24]**: De Raad wijst op een kleine onvolkomenheid. De samenstelling van het overlegplatform maakt het voorwerp uit van het ontworpen artikel 50*novies*, tweede lid, (artikel 47 van het ontwerp) terwijl in het ontworpen artikel 50*decies*, vierde lid, louter over de 'samenstelling' gesproken. De Raad stelt dat de Vlaamse Regering dan ook best wordt opgedragen de "nadere samenstelling" van dat platform te bepalen (in plaats van de "samenstelling"). De tekst van het ontwerpdecreet is in die zin aangepast.

- **Randnummer [25]:** De Raad merkt terecht op dat in het nieuw ontworpen artikel 8 van het Bosdecreet de verwijzing naar artikel 12sexies van het Decreet Natuurbehoud dient te worden geschrapt. De tekst van het ontwerpdecreet is in die zin aangepast.

- **Randnummer [26]:** De Raad merkt terecht op dat in het nieuw ontworpen artikel 41, tweede lid, van het Bosdecreet de verwijzing naar "artikel 16septies, vierde lid, van het Decreet Natuurbehoud" moet worden vervangen door een verwijzing naar "artikel 16septies, zevende lid, van het Decreet Natuurbehoud". De tekst van het ontwerpdecreet is in die zin aangepast.

- **Randnummer [27]:** De Raad suggereert in het nieuw ontworpen artikel 45, §2, tweede lid, van het Bosdecreet (artikel 71, 2°, van het ontwerp), de zinsnede "ten

behoeve van het beheer van het bos" te schrappen. De tekst van het ontwerpdecreet is in die zin aangepast.

- **Randnummer [28]:** De Raad vraagt om nadere verduidelijking toe te voegen in de memorie van toelichting met betrekking tot artikel 86 van het ontwerpdecreet. De tekst van de memorie is in die zin aangepast.

- **Randnummer [29]:** De Raad merkt op dat de in het ontworpen artikel 48, §2, aan de Vlaamse Regering verleende opdracht om de vorm en de inhoud van de managementplannen te bepalen, alsook de procedure vast te stellen die leidt tot de vaststelling, de herziening of de opheffing ervan, te ruim is. In het ontwerpdecreet zouden minstens de essentiële bestanddelen van de beoogde regeling moeten worden vastgesteld. Dit zal worden geregeld naar analogie met de grote lijnen van de managementplannen Natura 2000. Zoals beschreven in de memorie van toelichting zal de opmaak van managementplannen op pilootprojectmatige basis in de praktijk worden gebracht.

- **Randnummer [30]:** Artikel 42 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, dat zou worden opgeheven door artikel 97 van het ontwerpdecreet, is recent opgeheven door artikel 26 van het decreet van 19 juli 2013. De Raad merkt terecht op dat artikel 97 dan ook overbodig is. De tekst van het ontwerpdecreet is in die zin aangepast, wat dan ook leidt tot een herschikking van de artikelnummering in het ontwerpdecreet.

- **Randnummer [31]:** Twee kleine technische opmerkingen van de Raad. Voor beide gevallen wordt de tekst van het ontwerpdecreet aangepast.

- **Randnummer [32]:** De Raad stelt zich vragen bij de in het ontwerpdecreet uitgewerkte regeling betreffende het evaluatieverslag dat moet worden opgemaakt in het kader van de overgangsregeling die wordt voorzien voor beheer-plannen die zijn opgemaakt in het kader van de bestaande regelgeving. De Raad stelt zich vragen bij de gevolgen en vraagt zich af of er geen termijn moet worden voorzien gedurende dewelke sommige gevolgen worden gehandhaafd na de kennisgeving van het evaluatieverslag. De Raad suggereert dat er een meer uitgewerkte en duidelijke regeling in het ontwerpdecreet zou moeten worden opgenomen betreffende de functie en de gevolgen van het betrokken evaluatie-verslag. Hieraan is tegemoet gekomen door artikel 101 (voortaan artikel 100) aan te passen op een wijze die tegemoet komt aan de opmerkingen van de Raad

- **Randnummer [33]:** Een kleine technische opmerking van de Raad. De tekst van het ontwerpdecreet is in die zin aangepast.

- **Randnummer [34]:** De Raad verwijst naar artikel 107 (voortaan artikel 106), waarin wordt bepaald dat –met uitzondering van de in het tweede lid opgesomde bepalingen– de Vlaamse Regering voor ieder artikel van het decreet de datum van inwerkingtreding vaststelt. De Raad stelt dat de decreetgever er zal over oordelen of het nuttig is om in artikel 107 (voortaan artikel 106), eerste lid, een uiterste datum in te schrijven waarop de Vlaamse Regering de desbetreffende artikelen in werking moet hebben gesteld bij gebreke waarvan deze geacht

moeten worden in werking te zijn getreden. Deze opmerking heeft geen gevolgen voor de inhoud van het ontwerpdecreet en de memorie van toelichting.

2. Artikelsgewijze toelichting.

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1.

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Afdeling 1. Nieuwe definities voor artikel 2 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 2.

Door middel van artikel 2 van het decreet wordt een reeks wijzigingen aangebracht aan artikel 2 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (hierna: het decreet natuurbehoud), waarin de definitie opgenomen is van een hele reeks termen die worden gebruikt in het decreet natuurbehoud.

In de eerste plaats gaat om het aanbrengen van wijzigingen in drie bestaande definities van artikel 2 decreet natuurbehoud:

1° De definitie van de term ‘habitat’ wordt iets aangepast. Vooral van belang is het veranderen van de term ‘habitat van een soort’ binnen deze definitie naar de term leefgebied van een soort’ omdat de terminologie van “leefgebied van een soort” een begrip is geworden in het kader van de instandhoudingsdoelstellingen;

2° De definitie van de term ‘speciale beschermingszone’ wordt eveneens vervangen. In de nieuwe definitie wordt duidelijker onderscheid gemaakt tussen enerzijds speciale beschermingszones die zijn aangeduid met toepassing van de EU-Vogelrichtlijn, en anderzijds speciale beschermingszones die zijn aangeduid met toepassing van de EU-Habitatrichtlijn. Er is eveneens uitdrukkelijk gewezen op dergelijke gebieden die zijn aangewezen in een ander Belgisch gewest of in een andere EU-lidstaat. Met het oog op conformiteit met de beide richtlijnen is het immers nodig dat desgevallend ook met dergelijke gebieden buiten het Vlaamse Gewest rekening kan worden gehouden in het kader van de passende beoordeling.

3° In de definitie van de term ‘Vogelrichtlijn’ wordt, louter bij wijze van formaliteit en voor de volledigheid, het in 2009 aangepaste opschrift van de richtlijn toegevoegd.

In de tweede plaats gaat het om het toevoegen van een reeks nieuwe definities, ter verduidelijking van termen die in het decreet natuurbehoud worden ingevoegd door middel van de nieuwe bepalingen. Deze definities, die dienen om termen die

meermaals worden gebruikt in de rest van het beschikkend gedeelte op een eenvormige wijze te interpreteren, spreken in de regel voor zich.

Een aantal nieuwe definities (50° tot en met 60°) heeft betrekking op de begrijpbaarheid en kadering van het geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud .

Het natuurstreefbeeld, is een begrip dat gekoppeld wordt aan terreinen waarvoor een natuurbeheerplan wordt opgesteld en heeft enkel betrekking op de percelen die deel uitmaken van het natuurbeheerplan.

Voor de duidelijkheid wordt de definitie van “bos” uit het bosdecreet hernomen, in die zin dat onder “bos” wordt verstaan zoals “bos” is gedefinieerd in het kader van het bosdecreet.

In punt 53° en punt 54° zijn definities opgenomen van privaat en openbaar terrein. Deze begrippen wordt verder gebruikt om de onderscheiden verplichtingen bij de toegankelijkheidsregeling (art. 12 septies en art. 12 octies) en voor het opstellen en uitvoeren van beheerplannen (art. 16 bis en art. 16 decies) te definiëren. Het onderscheid tussen ‘privaat’ en ‘openbaar’ duidt op wie titularis is van de eigendomsrechten, met name private personen resp. publiekrechtelijke personen. De gedefinieerde begrippen laten het onderscheid tussen privaat en openbaar domein ongemoeid. Dit betekent dat alle onroerende goederen die in eigendom of mede-eigendom toebehoren aan een publiekrechtelijk persoon, voor wat de relevante bepalingen van dit decreet betreft, aan eenzelfde regime worden onderworpen.
Het begrip ‘beheerder van een terrein’ wordt ingevoerd naar analogie met het begrip ‘bosbeheerder’ in het bosdecreet van 13 juni 1990, artikel 4, punt 6bis, dat ingevoerd werd door het wijzigend decreet van 18 mei 1999. De motivering voor deze toevoeging in de memorie van toelichting van dat decreet kan naar analogie toegepast worden op terreinen, beheerd ten behoeve van het natuurbehoud: In een aantal gevallen is het noodzakelijk de wettelijk vastgelegde rechten en plichten ten aanzien van deze terreinen breder te zien als uitsluitend die van de eigenaar. Zakelijke rechten (zoals vruchtgebruik) of persoonlijke rechten (zoals huur) kunnen immers al dan niet via een overeenkomst aan derden toebehoren. In deze gevallen dragen zij mee de verantwoordelijkheid over het beheer van het terrein met de nodige repercussies op het vlak van de rechten (op subsidies bijvoorbeeld) en plichten (vergunningen, natuurbeheerplan, …). De beheerder van een terrein is dus een persoon die ofwel de eigendom over het terrein heeft ofwel rechten van gebruik van een terrein en waarbij uit de toekenning van die voormelde rechten volgt dat aan de betrokken persoon ook het beheer van het terrein toekomt. Onder beheerder van een terrein wordt niet de persoon verstaan die door de eigenaar worden aangesteld om het dagelijkse beheer te voeren over zijn terrein, zoals rentmeesters of gespecialiseerde bedrijven. In die gevallen blijft de eigenaar immers de volledige verantwoordelijkheid over het terrein dragen.

In de punten 57° en 58° zijn definities gegeven van openbare en private wegen. Het onderscheid is van belang voor de regeling van de toegankelijkheid die het voorwerp uitmaakt van de bepalingen van artikel 12septies e.v. van het decreet. Het begrip openbare weg wordt gedefinieerd in zijn administratiefrechtelijke betekenis. Het gaat om het geheel van de voor het openbaar verkeer aangewende wegen. De bedding

ervan kan een private eigendom zijn. De aardebaan van een buurt- of gemeenteweg kan bijvoorbeeld eigendom zijn van de gemeente, maar kan ook aan een particulier toebehoren. In dit laatste geval rust een publiekrechtelijke erfdienstbaarheid op de weg. Als de particulier het publiek gebruik van zijn eigendom gedoogt, ontstaat er nog geen publiekrechtelijke erfdienstbaarheid, maar enkel een recht van openbare doorgang. Dit type wegen blijft dus het statuut van private weg behouden. Door een dertigjarig voortdurend en onafgebroken, openbaar en ondubbelzinnig publiek gebruik van een private grond, waarbij het gebruik niet louter wordt gedoogd door de eigenaar, kan door verjaring een publiekrechtelijke erfdienstbaarheid tot openbaar nut ontstaan. Dergelijke wegen worden dus als openbare wegen beschouwd. In voorkomend geval zal de rechter hierover dienen te oordelen.
De openbare wegen die daartoe als dusdanig bestemd zijn door de overheid betreffen uiteraard niet de wegen die als gevolg van artikel 12septies onder het toepassingsgebied zijn gebracht van de toegankelijkheidsregeling, en die dus ook voor bepaald openbaar verkeer zijn opengesteld. De openbare wegen die daarvoor door de overheid zijn bestemd, bedoeld in punt 57°, moeten worden begrepen als de wegen die daartoe bestemd zijn door de overheden in het kader van hun bevoegdheid als wegbeheerder, en dus niet de louter op grond van de principiële toegankelijkheid opengestelde wegen. Dit is niet zonder belang, want het is bepalend voor de interpretatie van de bepalingen inzake de toegankelijkheidsregeling, bijvoorbeeld voor de toepassing van de mogelijkheid tot afsluiting van een terrein op basis van artikel 12septies, §2.
De laatst toegevoegde definities (vanaf 61°) zijn nodig voor een goede begrijpbaarheid van het luik over het instandhoudingsbeleid. De definities van gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen" en "instandhoudingsdoelstellingen voor een speciale beschermingszone" zijn overgenomen uit het besluit van de Vlaamse regering betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen. Er is evenwel ten gevolge van de nieuwe definitie van "speciale beschermingszone" verduidelijkt dat de instandhoudingsdoelstellingen voor een speciale beschermingszone enkel betrekking hebben op speciale beschermingszones gelegen in het Vlaams Gewest. De definities van "Europees te beschermen habitats", "Europees te beschermen soorten" zijn gebaseerd op enkele bepalingen uit dat besluit (onder meer definitie van instandhoudingsdoelstellingen voor een Europees te beschermen gebied,) en enkele afspraken binnen de overleggroep zoals bedoeld in dit besluit.

Voor de rechtszekerheid is het noodzakelijk gebleken om ook "instandhoudingsmaatregelen" te definiëren. Deze definitie is gebaseerd op de definitie van "maatregelen" uit het hoger vermelde uitvoeringsbesluit. Dit zijn alle maatregelen die nodig zijn om de Europees te beschermen habitats, populaties van Europees te beschermen soorten, de leefgebieden van de Europees te beschermen soorten, in een regionaal gunstige staat van instandhouding te brengen (houden, herstellen of ontwikkelen). De instandhoudingsmaatregelen omvatten ook de daarvoor noodzakelijke maatregelen die betrekking hebben op het geheel van biotische en abiotische elementen, samen met de ruimtelijke en ecologische kenmerken en processen. Instandhoudingsmaatregelen kunnen waar relevant, ook betrekking hebben op maatregelen inzake het realiseren van regionaal gunstige staat van instandhouding van habitattypische soorten, aangezien deze mee bepaalt of het overeenstemmende habitat de gunstige staat kan bereiken.

De definitie van “soortenbeschermingsprogramma” is overgenomen uit het Soortenbesluit van 15 mei 2009.

Afdeling 2. Invoegen van een nieuw hoofdstuk III bis Geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud in het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 5 – het nieuw in te voegen artikel 12bis

De duurzame ontwikkeling van terreinen, wordt nagestreefd door een geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud, waarbij rekening wordt gehouden met de ecologische, de economische en de sociale functie.

Het benoemen van functies is niet nieuw. Het bosdecreet bevatte reeds een opsomming van bosfuncties die werden omschreven in hoofdstuk II van het bosdecreet:
- de economische functie: voortbrenging van hout en andere bosproducten, waarvan de winning het voortbestaan van het bos niet bedreigt;
- de sociale en educatieve functie: deze bestaat onder meer uit de toegankelijkheid van het bos voor recreatie of educatie;
- de milieubeschermende functie: bescherming van waterwinningsgebieden, erosiebestrijding, regulering van het debiet van waterlopen, klimaatregeling, waterzuivering en afschermen van zones die het milieu belasten;
- de ecologische functie: dit bestaat onder meer uit het stimuleren van autochtone boom- of struiksoorten, een gevarieerde bosstructuur met ongelijkjarigheid en voldoende aanwezigheid van oude bomen en dood hout, het beheer ten behoeve van het behoud, de ontwikkeling of herstel van de biologische diversiteit, van populaties van zeldzame soorten of ondersoorten en ten behoeve van habitats of deels natuurlijke ecosystemen, het behoud of herstel van natuurlijke waterhuishouding;
- de wetenschappelijke functie: bosreservaten.

Deze bosfuncties worden nu ondergebracht onder de meer ruime noemer van het geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud.

Art. 7 en art. 8 – de nieuw in te voegen artikelen 12ter en 12 quater

De ecologische functie van natuur heeft betrekking op de rol van een terrein in het kader van het natuurbehoud: het instandhouden, herstellen en ontwikkelen van natuur en het natuurlijk milieu, hetgeen kadert in de zorg voor het behoud van de biologische diversiteit.

Tevens heeft deze functie betrekking op de milieubeschermende rol van een terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud, onder meer het behoud en herstel van de natuurlijke werking van watersystemen, de zelfzuivering van waterlopen, de regulering van het debiet van waterlopen, de klimaatregeling of op het afschermen van zones die het leefmilieu belasten, het bestrijden van landerosie en de bescherming van waterwinningsgebieden. Ook in het decreet integraal waterbeleid zijn dergelijke functies omschreven, met name het zoveel mogelijk behouden en herstellen van de natuurlijke werking van watersystemen en het

verbeteren en het herstellen van aquatische ecosystemen en van rechtstreeks van waterlichamen afhankelijke terrestrische ecosystemen. Een terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud helpt met het instandhouden, ontwikkelen of herstellen van ecosysteemdiensten.

Artikel 12 quater omschrijft hoe de ecologische functie van een terrein kan gerealiseerd worden. Belangrijk is dat de punten 3° en 4° aangeven dat ook de milieucondities en de abiotische elementen van belang zijn voor de invulling van de ecologische functie.

Art. 10 – het nieuw in te voegen artikel 12quinquies

De economische functie van een terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud houdt in dat dit terrein wordt beschouwd en behandeld als een hernieuwbare natuurlijke hulpbron, die belangrijke grondstoffen kan leveren maar ook diensten. Er wordt gestreefd naar een optimale benutting van ecosysteemdiensten. Dit zijn de diensten en goederen die ecosystemen leveren en die door de mens kunnen worden benut of die voor de mens voordeel opleveren. Er zijn heel wat concrete voorbeelden van ecosysteemdiensten:

- Landbouwproductie;
- Houtproductie;
- Luchtkwaliteit – afvang fijn stof;
- Reductie geluidshinder;
- Koolstof opslag in biomassa;
- Koolstof opslag in bodem;
- Preventie overstromingen kust en rivier;
- Waterretentie;
- Waterinfiltratie;
- Watervoorziening;
- Nutriëntverwijdering (denitrificatie);
- Nutriëntverwijdering (N/P- opslag bodem);
- Erosiepreventie;
- Pollinatie;
- Beleving recreanten en toeristen;
- Kwaliteit leefomgeving (woningprijzen);
- Gezondheid.

Deze functie kan onder meer bestaan uit de voortbrenging van hout, biomassa, hooi of andere producten. De invulling van de economische functie op terrein is gebaseerd op het principe dat hierbij gestreefd wordt naar een evenwicht tussen kosten en baten die binnen het terrein kunnen gerealiseerd worden in kader van natuurbeheer. Onder deze economische functie vallen ook de ecosysteemdiensten die betrekking op kustverdediging (bvb. een duinengordel) en het terugdringen van overstromingsrisico's en het risico op waterschaarste door :
a) in het beheer van het hemelwater en het oppervlaktewater als prioriteitsvolgorde de volgende hiërarchie te hanteren : hemelwater wordt zoveel mogelijk vastgehouden, hergebruikt, geïnfiltreerd en gescheiden van het afvalwater, alvorens het geborgen en vervolgens bij voorkeur op een vertraagde wijze afgevoerd wordt;
b) verdroging te voorkomen, beperken of ongedaan te maken;

c) zoveel mogelijk ruimte te bieden aan water, waarbij het waterbergend vermogen van overstromingsgevoelige gebieden zo veel als mogelijk gevrijwaard wordt en watergebonden functies van de oeverzones en overstromingsgebieden worden behouden en waar nodig hersteld;
d) de negatieve gevolgen die overstromingen buiten de afgebakende overstromingsgebieden met zich meebrengen voor de gezondheid van de mens, het milieu, het cultureel erfgoed, de economische bedrijvigheid en de vergunde of vergund geachte gebouwen en infrastructuur, te beperken;

Maar de ecosysteemdiensten hebben niet enkel betrekking op de economische functie, ze hebben een bredere betekenis en leveren een cruciale bijdrage aan het welzijn van mens en maatschappij. Ze omvatten dus ook de sociale en ecologische diensten die een terrein beheerd ten behoeve van het natuurbehoud levert.

Art. 11 tot en met art. 15 – de nieuw in te voegen artikelen 12sexies tot en met 12 novies over de sociale functie

De sociale functie bestaat onder meer uit de toegankelijkheid van natuur voor recreatie, natuurbeleving en natuureducatie.

Er wordt gekozen voor een principiële toegankelijkheid voor voetgangers op de wegen in openbare terreinen beheerd ten behoeve van het natuurbehoud, bossen, en terreinen beheerd ten behoeve van natuurbehoud en die werden aangekocht of waarop een zakelijk of persoonlijk recht werd verworven (in uitvoering van het decreet natuurbehoud) met financiële tussenkomst van een administratieve overheid.

In de private terreinen waar de principiële toegankelijkheid geldt, kan de beheerder echter steeds beslissen om het terrein toch ontoegankelijk te maken en het af te sluiten met bijvoorbeeld een hekken, een bareel of een bord met aanduiding dat het betreden van het terrein verboden is.

In een openbaar terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud, kan de ontoegankelijkheid alleen in bepaalde gevallen worden ingesteld, onder meer omwille van de openbare veiligheid (bijvoorbeeld bij brand, storm, vogelgriep), bij gevaarlijke beheerwerkzaamheden waarbij de veiligheid van de bezoekers niet kan gegarandeerd worden en bij jachtactiviteiten. Ook ter bescherming van de fauna en flora kan een terrein geheel of deels ontoegankelijk worden gemaakt. Hierbij kan gedacht worden aan een tijdelijke ontoegankelijkheid tijdens het voortplantingsseizoen, of met het oog op het vermijden van een betekenisvolle verstoring van een soort vermeld in de bijlagen II, III of IV van het decreet, van geregeld voorkomende soorten trekvogels in een speciale beschermingszone of van een waterrijk gebied van internationale betekenis. Voor de volledigheid kan hier nog worden aan toegevoegd dat het, behoudens deze specifiek voorziene mogelijkheden om ontoegankelijkheid in te stellen, ook steeds mogelijk is voor een toezichthouder om een terrein af te sluiten als veiligheidsmaatregel, indien er groot gevaar voor mens of milieu dreigt, en dit op grond van artikel 16.7.7 en volgende van het Milieuhandhavingsdecreet (titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid).

Wat betreft de in artikel 12septies, §2, tweede lid, vermelde bepaling van de 'voor het verkeer minder belangrijke openbare wegen', waarbij wordt verduidelijkt dat dit betrekking heeft op alle openbare of gedeelten van openbare wegen in een openbaar terrein, met uitzondering van de openbare wegen die ingericht zijn voor het gewone gemotoriseerde verkeer voor zover deze in hoofdzaak bestemd zijn als doorgangsweg. Deze bepaling impliceert dat deze wegen vanuit de specifieke doelstellingen van het decreet natuurbehoud niet louter onder het toepassingsgebied van de federale verkeersreglementering vallen. De toegankelijkheid van deze wegen kan vanuit de bevoegdheid inzake natuurbehoud geregeld worden via de hier besproken artikels uit het decreet natuurbehoud en eventuele uitvoeringsbesluiten. Immers, op grond van de leer van de impliciete bevoegdheden (artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen) heeft het Grondwettelijk Hof aangenomen dat de gewesten in het kader van hun gewestelijke bevoegdheden inzake bossen mogen afwijken van de wegcode, indien dit noodzakelijk is om de eigen materie te regelen, indien de weerslag op de federale bevoegdheid marginaal is en indien de materie zich leent tot een gedifferentieerde regeling. Het lijkt evident dat dergelijke afwijkingen van de wegcode dan ook van toepassing zijn voor alle openbare terreinen die beheerd worden ten behoeve van het natuurbehoud.

In afwijking van het eerste lid van artikel 12 septies, §2 is er wel een minimale toegankelijkheid zoals bedoeld in het vijfde lid van datzelfde artikel 12septies, §2 verplicht bij terreinen waarvoor een natuurbeheerplan voor een terrein van type twee, drie of vier is goedgekeurd. Minimale toegankelijkheid impliceert bijvoorbeeld dat een terrein één of enkele keren per jaar of voor een bepaalde doelgroep toegankelijk kan zijn.

Op deze toegankelijkheidsregels kunnen tal van variaties worden voorzien in een toegankelijkheidsregeling. Ook zones buiten de wegen kunnen worden opengesteld voor bezoekers, zoals speelzones en bivakzones. Anderzijds kunnen bepaalde voor fauna en flora risicovolle activiteiten aan een vergunning onderworpen worden, zelfs al worden enkel de wegen gebruikt. Te denken valt aan grootschalige activiteiten, zoals wedstrijden met mountainbikers, veldrijders of cyclocrossers.

De Vlaamse regering wordt gemachtigd om nadere regels uit te werken over enkele aspecten.

Noch de principiële toegankelijkheid voor voetgangers noch de toegankelijkheidsregelingen vormen een rechtsgrond voor verkrijgende verjaring van een publiekrechtelijke erfdienstbaarheid van doorgang. Krachtens art. 691 B.W. kunnen de niet voortdurende en de niet zichtbare erfdienstbaarheden, zo bijvoorbeeld de erfdienstbaarheid van overgang, niet verkregen worden door verjaring. Een gemeente kan daarentegen wel een buurtweg of, wanneer de bedding geen eigendom is van de gemeente, een openbare erfdienstbaarheid van overgang verkrijgen, zelfs zonder inschrijving in de Atlas der Buurtwegen. Omdat de gemeente echter over geen rechtstitel voor de verkorte verkrijgende verjaring beschikt, zal de verjaringstermijn evenwel dertig jaar (art. 2262 B.W.) bedragen. In een cassatiearrest van 10 mei 1983 benadrukte het Hof van Cassatie dat de doorgang gedurende dertig jaar voortdurend en onafgebroken, openbaar en niet dubbelzinnig gebruikt werd door eenieder voor het openbaar verkeer (Cass. 10 mei 1983, Pas. 1983, 1057,

Arr. Cass. 1982-83). Voorwaarde is wel, aldus de rechtspraak van het Hof van Cassatie, dat dit gebruik gebeurde met de bedoeling de overgang als dusdanig te gebruiken en niet berust op een eenvoudig gedogen vanwege de eigenaar van het perceel waarop de overgang gebeurde. Het spreekt echter voor zich dat de eigenaar wiens private weg aan een decretale toegankelijkheidsregeling is onderworpen, niet kan worden getroffen door verjaring van die weg. Het publiek gebruik van die weg steunt immers op een wettelijke regeling waartegen de eigenaar geen verhaal heeft, zodat de verkrijgende verjaring niet kan spelen.

In de terreinen waar er een principiële toegankelijkheid van toepassing is, is in principe geen gemotoriseerd verkeer toegelaten, behalve op de openbare wegen die ingericht zijn voor het gewone gemotoriseerd verkeer en die in hoofdzaak bestemd zijn als doorgangsweg. Dat is dezelfde regeling als deze die tot nu toe gold in bossen en in erkende reservaten. Hierbij was al een uitzondering voorzien voor het gemotoriseerd verkeer nodig voor toezicht en beheer. Nu wordt de lijst met uitzonderingen nog explicieter weergegeven. Onder meer wordt ook duidelijker gesteld dat de beheerder van het terrein of zijn genodigden ook de toegangswegen mogen gebruiken voor gemotoriseerd verkeer, in functie van de bereikbaarheid van onroerende goederen.

Afdeling 3. Invoegen van een nieuwe afdeling 2 ‘Het beheer van terreinen ten behoeve van het natuurbehoud’ in hoofdstuk IV van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Algemeen

Vooraleer over te gaan tot de bespreking van de verschillende artikels van de nieuw in te voegen afdeling 2 van hoofdstuk IV is het nuttig en nodig om vooraf het concept op algemene wijze toe te lichten. Om de inhoud van deze nieuwe afdeling goed te begrijpen, en goed te kunnen situeren ten opzichte van andere onderdelen van het decreet, is het nodig om uit te gaan van het verschil tussen enerzijds ‘actieve natuurbescherming’ of ‘actief beheer’, en anderzijds ‘passieve natuurbescherming’. ‘Actieve natuurbescherming’ of ‘actief beheer’ betekent dat men actief en intentioneel maatregelen neemt die het natuurbehoud te goede moeten komen. ‘Passieve natuurbescherming’ impliceert dat bepaalde handelingen worden verboden of opgelegd en dat voor bepaalde handelingen er vergunningen, al of niet met vergunningsvoorwaarden, nodig zijn. De nieuwe afdeling 2 heeft bij uitstek betrekking op het ‘actieve beheer’: een terreinbeheerder neemt wetens en willens maatregelen inzake natuurbeheer op zijn terrein. Dit impliceert dat deze beheerder bewust kiest voor het voeren van dit natuurbeheer. De inhoud en de gevolgen van deze keuze worden nader bepaald in afdeling 2.

Art. 19 – het nieuw in te voegen artikel 16bis

Het beheer voor beboste terreinen en terreinen met open natuur kan voortaan samen opgenomen worden in een natuurbeheerplan. De in de huidige wetgeving verankerde statuten voor de natuur- en bosterreinen van de Vlaamse overheid zijn de Vlaamse natuurreservaten, de domeinbossen en de aangewezen bosreservaten. Ook voor de terreinen van andere terreinbeheerders bestaan verschillende statuten, zoals het erkende natuurreservaat en de bossen met uitgebreid bosbeheerplan. Bij

van kracht worden van dit decreet zal er enkel nog het statuut 'terrein beheerd ten behoeve van het natuurbehoud' bestaan waarin al deze statuten vervat zitten. Dit houdt een aanzienlijke vereenvoudiging in.

Het beheer wordt, ongeacht het type beheerder en soort terrein, geregeld in éénzelfde soort beheerplan, het natuurbeheerplan. Het natuurbeheerplan is een instrument voor actief natuurbeheer. Hierbij kiest de beheerder zelf, mits toestemming van de eigenaar, of de eigenaar mits toestemming van de gebruiker (in overeenstemming met het geldende zakelijke of persoonlijke recht), om binnen het geldend kader of de geldende kaders, bepaalde beheerdoelstellingen voor een gebied te bepalen en de nodige maatregelen te nemen om die doelen te realiseren. Natuurbeheerplannen zijn een middel om in bepaalde gebieden bepaalde doelstellingen te realiseren: het kan gaan om doelstellingen inzake elke van de drie functies van het terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud. De essentiële vraag voor elk terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud is: wat zijn de belangrijke waarden voor dit terrein, hoe wil men deze behouden of ontwikkelen en welke maatregelen zijn daarvoor nodig?

Het begrip 'beheermaatregelen' is ruim opgevat en omvat ook al dan niet eenmalige inrichtingswerken, zoals bijv. het herprofileren van een oever. Ook terreininrichting voor de sociale functie hoort onder de beheermaatregelen, zoals het voorzien van natuureducatieve of recreatieve infrastructuur.

Momenteel zijn er in de wetgeving verschillende formaten van beheerplannen voor verschillende types terreinen en beheerders. Het is nodig dit te uniformiseren en verder te vereenvoudigen. Natuur- en bosbeheer overlappen elkaar immers in belangrijke mate, ongeacht het statuut van een terrein. Tussen de huidige statuten bestaan heel wat verschillen qua procedures en ondersteuning. Bovendien wordt een aantal terreinen (bv. open natuur van private eigenaars, andere dan de huidige erkende terreinbeherende natuurverenigingen) door geen enkele figuur gevat. Het natuurbeheerplan wil een oplossing bieden voor de bestaande inconsistenties en hiaten. Eén integraal beheerplan kan ook belangrijke voordelen bieden voor een geïntegreerd beheer in gebieden met verschillende eigenaars.

Het opzet hierbij is:
- Eén concept vervangt de huidige type beheerplannen (beperkt bosbeheerplan, uitgebreid bosbeheerplan, beheerplan bosreservaat, beheerplan natuurreservaat, HPG-beheerplan);
- Verschillende soorten terreinen (bos, park, open ecotopen) kunnen in één beheerplan. Maar een beheerplan met één soort terrein kan ook nog steeds;
- Verschillende eigenaars of beheerders en verschillende eigenaarscategorieën (openbaar, privé) kunnen in één beheerplan. Maar een beheerplan voor één eigenaar kan ook. De samenwerking tussen eigenaars wordt gestimuleerd zodat op grotere schaal gewerkt kan worden;
- Compact beheerplan. De omvang van een plan en de vereiste middelen voor het opmaken ervan, moeten in verhouding staan tot de aard van het gebied en de doelen die de eigenaar er wil realiseren. Informatie die niet relevant is voor het uitwerken van een globaal kader of de beheermaatregelen, hoeft ook niet opgenomen te worden in een beheerplan. Dit wordt gezamenlijk tussen het agentschap en de opsteller van het natuurbeheerplan overlegd;

- Beheerplan afgestemd op de huidige waarde, de potentie van de plek en ambities van eigenaar(s), en het beleid. Dit betekent meer maatwerk, maar ook minder ballast.

Dit alles maakt dat de figuur van een geïntegreerd natuurbeheerplan de beheerdoelstellingen doelmatiger kan realiseren.

Het natuurbeheerplan is een werkinstrument voor de beheerder waarin doelstellingen worden vastgelegd die over een periode van meestal 24 jaar gerealiseerd zullen worden. Daarnaast wordt bepaald welke maatregelen nodig zijn om deze beheerdoelstellingen te behalen en hoe de uitvoering opgevolgd zal worden via monitoring. Na goedkeuring van het natuurbeheerplan dient de beheerder voor de in het plan voorziene maatregelen geen vergunningen meer aan te vragen in kader van de natuurregelgeving (decreet natuurbehoud en Bosdecreet).
Het beheerplan is dus een instrument dat zorgt voor:

- sterke administratieve vereenvoudiging: omdat de beheerder in de meeste gevallen geen afzonderlijke vergunningen dient aan te vragen voor de voorziene maatregelen
- toegang tot subsidies: omdat de doelstellingen in het beheerplan bepalen in welke mate een beheerder kan rekenen op financiële ondersteuning.

Tegelijk beoogt het natuurbeheerplan een evenwichtige aandacht voor de verschillende functies die terreinen beheerd ten behoeve van natuurbehoud kunnen vervullen, onder de noemer “geïntegreerd beheer van natuur”. Geïntegreerd beheer van natuur vertrekt van de triple-P benadering (People-Planet-Profit). Vertaald naar doelstellingen voor terreinen beheerd ten behoeve van het natuurbehoud wil dit zeggen dat er gestreefd wordt naar een optimale invulling van zowel de ecologische (vb. vegetaties, soorten en hun leefgebieden), de sociale (vb. recreatie) als de economische (vb. het benutten van ecosysteemdiensten) functie binnen de draagkracht van een gebied. De verhouding van deze functies wordt bepaald door de aspiraties van eigenaar of beheerder, de terreincondities en de geldende beleidskaders (bv. al dan niet gelegen in het VEN of een speciale beschermingszone).

Een natuurbeheerplan bevat vijf delen:
1° een beschrijving van de bestaande toestand;
2° een globaal kader voor de ecologische, de sociale en de economische functie;
3° de beheerdoelstellingen;
4° de beheermaatregelen die zullen genomen worden o m de beheerdoelstellingen te realiseren;
5° de wijze waarop de realisatie van de beheerdoels tellingen wordt opgevolgd.

Ook deze opbouw van het natuurbeheerplan, dat vijf delen bevat, en de procedure zijn bedoeld om tot een hogere resultaatgerichtheid, efficiëntie en flexibiliteit te komen.

Bij de opmaak van een natuurbeheerplan wordt gestart met een eerste deel, de verkenning.
De verkenning heeft als doel om met de betrokken beheerders tot een akkoord te komen over de grote krachtlijnen op vlak van het globaal kader en de beheerdoelstellingen, en de betrokken beheerders maken hier ook al een keuze over

het type terrein (type 1, 2 of 3, zoals bepaald in artikel 16bis, §1). Zo kan de daaropvolgende inventarisatie (beschrijving van de bestaande toestand) zo gericht mogelijk gebeuren in functie van de te realiseren beheerdoelstellingen en worden overbodige inventarisaties vermeden. Door de goedkeuring van het verkennend deel wordt vermeden dat later in het beheerplanproces nog fundamentele keuzes op vlak van globaal kader en doelen ter discussie gesteld worden.

Na de verkenning en de beschrijving van de bestaande toestand volgen de beheerplanonderdelen die de kapstok voor het beheer van het terrein vormen. Het globaal kader, de beheerdoelstellingen en de beheermaatregelen worden dan uitgeschreven op een beknopte en voor de beheerder gebruiksvriendelijke manier. Tenslotte wordt vastgelegd hoe de opvolging van de realisatie van de beheerdoelstellingen zal gebeuren. Het dient voor de beheerder duidelijk te zijn op basis van welke elementen de opvolging zal gebeuren. Bovendien worden regelmatig evaluatiemomenten (bijvoorbeeld elke 6 jaar) voorzien om te bepalen in welke mate de vooropgestelde beheerdoelstellingen reeds gerealiseerd zijn. Dit moet betere garanties bieden dat de doelen, die vaak een belangrijke bijdrage leveren aan hogere beleidskaders zoals de instandhoudingsdoelstellingen, daadwerkelijk gehaald worden. Op basis van de resultaten van de opvolging wordt het eveneens mogelijk om het beheer bij te stellen om het globaal kader en de beheerdoelstellingen te realiseren en zo flexibel te kunnen inspelen op de veranderende omstandigheden. Dit laat toe om het beheer op een procesmatige manier te benaderen in functie van de beheerdoelstellingen in plaats vanuit een opvolging van de beheermaatregelen. Het is evenwel noodzakelijk om ook zicht te hebben op de uitgevoerde beheermaatregelen om te kunnen beoordelen of de nodige acties ondernomen werden om de doelstellingen te realiseren.

Een natuurbeheerplan kan worden opgemaakt voor een terrein dat al beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud (bos, park, open natuur) of voor een terrein waar natuur wordt ontwikkeld of hersteld. Bij deze laatste categorie valt te denken aan groeves, opgespoten terreinen e.d.

Voor alle natuurdomeinen van het Vlaamse gewest wordt een natuurbeheerplan opgesteld. Voor andere terreinen beheerd ten behoeve van het natuurbehoud is de opmaak van een natuurbeheerplan facultatief. De beheerder of een groep van beheerders kunnen, indien zij dat wensen, een natuurbeheerplan opmaken.

Bij de natuurbeheerplannen voor natuurdomeinen er over gewaakt te worden dat deze natuurbeheerplannen kwaliteitsvol en ambitieus genoeg zijn. Om de schijn van rechter-partij situatie van het ANB te voorkomen, vindt jaarlijks een externe audit plaats van de kwaliteit en de ambitie van de natuurbeheerplannen voor de natuurdomeinen. Bij deze externe audit worden de doelgroepen uit de gewestelijke overleginstantie betrokken. De rapportering van de externe audit (het auditrapport) zal aan de Mina-Raad overgemaakt worden.

In functie van de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen kan het nodig zijn dat een natuurbeheerplan wordt opgemaakt. Voor openbare terreinen beheerd ten behoeve van het natuurbehoud, is de beheerder er toe gehouden om in dat geval een natuurbeheerplan op te maken.

Art. 20 tot en met 23 – de nieuw in te voegen artikelen 16ter tot en met 16sexies

Voor het opstellen van een natuurbeheerplan, worden er vier types terreinen onderscheiden met toenemend ambitieniveau voor de realisatie van beheerdoelstellingen voor de ecologische functie:
- type een: behouden van de aanwezige natuurkwaliteit;
- type twee: bereiken van een hogere natuurkwaliteit;
- type drie: bereiken van de hoogste natuurkwaliteit.
- type vier: erkende natuurreservaten.

Omwille van de eenvoud en de focus wordt in dit ambitieniveau enkel onderscheid gemaakt in de ecologische functie. Binnen elk type wordt echter de afweging tussen de verschillende functies gemaakt. Bij het type twee, drie en vier vormen de criteria voor duurzaam natuurbeheer hier de leidraad (afwegingskader) toe.

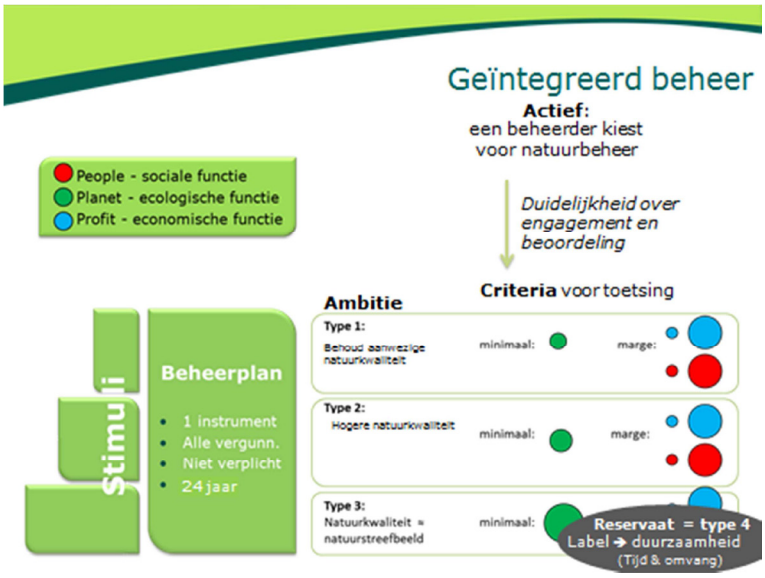
Naargelang het ambitieniveau van de beheerder zijn er verschillende mogelijkheden:
- De beheerder kiest voor het behouden van de aanwezige natuurkwaliteit (minstens de wettelijk beschermde en aanwezige natuurkwaliteit, m.i.v. het natuurlijk milieu);
- De beheerder kiest voor een hogere natuurkwaliteit, met als doel de realisatie van een natuurstreefbeeld over minstens een vierde van de oppervlakte van het terrein en een hierop afgestemde invulling van de sociale en economische functie. (=type 2). De beheerder engageert zich ook om over heel het terrein op duurzame wijze de aanwezige natuurwaarden en andere waarden in stand te houden. Dit zal concreter bepaald worden aan de hand van criteria voor duurzaam natuurbeheer, waarin ook criteria opgenomen zijn die op het volledige terrein van toepassing zijn, zoals het minimaal behoud van de aanwezige natuurkwaliteit, belangrijke natuurwaarden en bijzondere soorten. Dit kan dus ook de verbetering van bestaande natuur en de ontwikkeling of het herstel van natuur inhouden. Een voorbeeld: een eigenaar/beheerder met een terrein van 100 ha, die kiest voor een beheerplan type II, kan op de 75 ha die potentieel niet onder een natuurstreefbeeld vallen, op basis van de criteria duurzaam natuurbeheer zich wel engageren om bv. als voorwaarde voor subsidies, ook beheermaatregelen te nemen/realiseren om verder te gaan dan het behoud en de instandhouding van de aanwezige natuurwaarden;
- De beheerder kiest voor de realisatie van het natuurstreefbeeld in het volledige gebied of toch het grootste deel van het gebied, met een aangepaste invulling van de sociale en economische functie. (=type 3).
- Beheerders die voor het hoogste ambitieniveau (type 3) gekozen hebben, en zich daarenboven voor de zeer lange termijn vrijwillig willen verbinden onder de vorm van een erfdienstbaarheid, kunnen ook een erkenning als natuurreservaat (type 4) verkrijgen.

De beheerder die wil kiezen voor type drie of vier moet wel beschikken over een terrein dat voldoende oppervlakte heeft om dit natuurstreefbeeld of natuurstreefbeelden duurzaam in stand te houden. Te kleine percelen bieden immers onvoldoende garanties voor een duurzame en doelmatige realisatie van een natuurstreefbeeld. Het terrein dient minstens in samenhang met de ruimtelijke omgeving ervan over voldoende oppervlakte te beschikken om het bestaande of het te herstellen of te ontwikkelen natuurstreefbeeld in stand te houden. Dit betekent ook dat het inherente natuurlijk milieu moet kunnen behouden of verbeterd worden. De

Vlaamse Regering kan nadere criteria bepalen waaraan het beheer zoals bepaald in het natuurbeheerplan in de drie types van terreinen moet voldoen. Deze criteria worden de criteria voor duurzaam natuurbeheer genoemd.

Een terrein van type drie of vier kan aansluiten op een terrein van type twee, zodat voor het geheel één natuurbeheerplan kan worden opgemaakt.

In een terrein van type 3 of 4 wordt in principe de volledige oppervlakte gereserveerd voor het realiseren en behouden van het natuurstreefbeeld. Om gemotiveerde redenen kan van deze oppervlaktenorm worden afgeweken voor ten hoogste 10%, bijvoorbeeld voor de aanleg van een speelweide, een parking of overeenkomstig de geldende regelgeving vergunde bebouwing, zoals bijvoorbeeld een natuureducatief centrum. Ook natuur, die geen deel uitmaakt van de natuurstreefbeelden die in aanmerking komen om als terrein type 3 of 4 te worden beschouwd kunnen deel uitmaken van die 10 %. Concreet gaat het om natuur die geen Europees te beschermen habitat, regionaal belangrijk biotoop of leefgebied van een Europese te beschermen soort is. Het kan bij voorbeeld gaan om het leefgebied of een deel van het leefgebied van een niet Europees te beschermen soort, dat vaak verweven is met de aanwezige Europees te beschermen habitats en regionaal belangrijke biotopen.

In de vier gevallen zal de beheerder van een terrein, beheerd ten behoeve van het natuurbehoud, van het instrument natuurbeheerplan gebruik kunnen maken. De mate waarin de beheerder ondersteund wordt om het natuurbeheerplan uit te voeren, zal afhangen van het type waarvoor hij kiest. Hoe hoger de ambities, hoe sterker de resultaatgerichte stimuli van de overheid. Er wordt bijgevolg geen onderscheid meer gemaakt in type eigenaar of beheerder (alle eigenaars/beheerders hebben toegang tot het instrument natuurbeheerplan), maar het is het ambitieniveau van de beheerder, het nakomen van de daaraan gekoppelde engagementen en de resultaten op terrein die een verschil in ondersteuning zullen maken. Dit wordt verder geregeld in het hoofdstuk subsidies.

Er dient benadrukt te worden dat het ambitieniveau van de natuurdomeinen zo hoog mogelijk moet liggen en dat er steeds naar type drie gestreefd wordt. In een aantal situaties zoals parkgebieden, speelbossen, terreinen met recreatieve infrastructuur, is dit evenwel niet mogelijk.

.

Het is evident dat wanneer de beheerkeuzes die binnen het terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud, gemaakt worden, ongeacht het een terrein type 1, 2, 3 of 4 betreft, steeds bestaande regelgeving met betrekking tot het terrein zelf en tot de omliggende terreinen van kracht blijft. Dit houdt onder meer in dat de maatregelen die genomen worden in functie van de realisatie van beheerdoelstellingen, wanneer concreet van toepassing, onderworpen zijn aan de bepalingen met betrekking tot ontbossing in het Bosdecreet en de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, evenals aan de bepalingen uit het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu met betrekking tot het VEN en het vermijden van disproportionele gevolgen op de omliggende gebieden.

Artikel 16ter, §2, tweede lid bepaalt dat de beheerder van een terrein, die een natuurbeheerplan wenst op te maken, in principe vrij is om te kiezen uit de vier types. In artikel 16ter, §2, eerste lid worden echter enkele beperkingen opgelegd bij deze vrije keuze. De private terreinen die beheerd worden ten behoeve van het natuurbehoud en die geheel of gedeeltelijk in een speciale beschermingszone of in het VEN gelegen zijn moeten ten minste aan de voorwaarden voor type 2 moeten voldoen. Ook voor alle natuurdomeinen en openbare terreinen beheerd ten behoeve van het natuurbehoud geldt als minimum de voorwaarden van type 2. In de gevallen vermeld in artikel 16 septies, tweede lid, de zgn. ‘sterkste schouders’ wordt maximaal gestreefd om te voldoen aan de voorwaarden voor type drie. Voor het agentschap wordt de sterkste schouders nog aangescherpt door de bepaling dat gronden die verworven zijn door het agentschap met het oog op de instandhoudingsdoelstellingen, moeten voldoen aan de voorwaarden voor type drie of vier.

De keuze voor type drie of vier heeft echter enkel zin als het terrein, eventueel rekening houdend met de samenhang met de ruimtelijke omgeving, voldoende oppervlakte heeft om op duurzame wijze de aanwezige of te ontwikkelen natuurstreefbeelden in stand te houden.

Art. 24 – het nieuw in te voegen artikel 16septies

Een natuurbeheerplan moet steeds in overeenstemming zijn met de besliste kaders.

Het spreekt voor zich dat een natuurbeheerplan in overeenstemming moet zijn met de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen (ook buiten de speciale beschermingszones) en de instandhoudingsdoelstellingen voor Europees te beschermen gebieden Evenals met de soortenbeschermingsprogramma’s die desgevallend in het gebied gelden en met het eventuele natuurrichtplan of managementplan Natura 2000 dat is vastgesteld voor het gebied. Indien in voorkomend geval een managementplan buiten de speciale beschermingszones zou vastgesteld worden, dient een natuurbeheerplan logischerwijze daar ook op afgestemd te zijn. Dit afstemmingsprincipe geldt logischerwijze ook voor het

geïntegreerd beheerplan in het geval er ook een beheerplan in het kader van het Onroerenderfgoeddecreet opgemaakt wordt.

Het is evident dat de terreinen die beheerd worden ten behoeve van het natuurbehoud en die gelegen zijn in een speciale beschermingszone, een beheer moeten krijgen dat bijdraagt aan de bepalingen van het managementplan Natura 2000 of de lokaal gunstige staat van instandhouding. Het ambitieniveau van het natuurbeheerplan dient bij te dragen aan het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen en de voorziene taakstelling(en). De beheerder van een terrein beheerd ten behoeve van het natuurbehoud kan niet bij elke planversie van een managementplan Natura 2000 een aangepast beheerplan opstellen. Daarom zal in het uitvoeringsbesluit vastgesteld worden binnen welke termijn die aanpassing uiterlijk moet gebeuren. De aanpassing kan best gebeuren naar aanleiding van de 6-jaarlijkse evaluatie van het natuurbeheerplan.

,. Met maximale afstemming, zoals vermeld in dit tweede lid, wordt bedoeld dat in de zoekzones door de sterkste schouders zoveel mogelijk en zo doelmatig mogelijk wordt ingezet op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, evenwel rekening houdende met een aantal uitgangspunten;
- in de managementplannen Natura 2000 gebeurt de geëigende afweging tussen de ecologische vereisten van de Europees te beschermen habitats en de ecologische vereisten van de leefgebieden van de Europees te beschermen soorten. Dit betekent bvb. dat de ontwikkeling van een habitat ook niet mag leiden tot een verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijk milieu van de Europees te beschermen soorten en hun leefgebied..- de potenties: het kan niet de bedoeling zijn om in zoekzones met de laagste potenties voor een bepaald habitat en leefgebieden van de Europees te beschermen soorten, daar instandhoudingsdoelstellingen te realiseren ten koste van locaties met véél hogere potenties;
- er moet de nodige aandacht zijn dat de realisatie van bepaalde habitats, de staat van instandhouding van de voor een habitat typische soorten niet verslechtert, hetgeen van belang is voor het behalen van een regionaal gunstige staat van instandhouding van de Europees te beschermen habitats;
- de afweging ten aanzien van natuurwaarden die niet rechtstreeks relevant zijn voor de Habitat- of Vogelrichtlijn. Om deze afweging te objectiveren zal het agentschap een biodiversiteitsvisie ontwikkelen.

Naast de maximale afstemming op de bepalingen van het managementplan Natura 2000 kan het natuurbeheerplan zelfs binnen de zoekzones ook het realiseren van natuurstreefbeelden van regionaal belang omvatten. Dit zijn natuurstreefbeelden met belangrijke natuurwaarden in de Vlaamse context. Voor vegetaties handelt het om natuurstreefbeelden die geen Europees te beschermen habitat zijn, bvb. een dotterbloemgrasland. Voor leefgebieden van soorten handelt het om leefgebieden van soorten van regionaal belang, die geen Europees beschermde soort zijn, bvb Ringslang en Argusvlinder (twee bedreigde soorten).

De Vlaamse Regering stelt ook de lijst van natuurstreefbeelden voor terreinen van type twee, type drie en type vier vast. De lijst kan samengesteld worden aan de hand van biologische waarderingskaart-eenheden en dient aan te geven welke BWK-eenheden als natuurstreefbeeld kunnen beschouwd worden voor type twee, type drie of vier. In het geval van patroonbeheer zal een natuurstreefbeeld doorgaans een

één op één relatie vertonen met één specifieke BWK-eenheid. Het natuurstreefbeeld kan dan bij voorbeeld bestaan uit droge heide (BWK-eenheid Cg en eveneens habitattype 4030). Eén natuurstreefbeeld kan echter eveneens samengesteld worden uit een cluster van BWK-eenheden uit de lijst. In het bijzonder in het geval van een meer dynamische invulling van natuurbeheer, namelijk via procesbeheer. Zo kan bij voorbeeld een 'mede door begrazing en waterpeilbeheer aangestuurd' mozaïeklandschap van natte heides, vennen, gagelstruwelen, en voedselarm broekbos als een natuurstreefbeeld beschouwd worden. Een onbeheerde climaxvegetatie, waar natuurlijke processen een sturende rol spelen, kan eveneens als natuurstreefbeeld beschouwd worden en zal vaak ook meerdere BWK-eenheden bevatten. Ook het leefgebied van een Europees te beschermen soort, kan als natuurstreefbeeld vooropgesteld worden. In dit geval zal het natuurstreefbeeld eveneens uit een cluster van meerdere BWK- eenheden bestaan. Een voorbeeld hiervan is het leefgebied van de Roerdomp dat als natuurstreefbeeld tot doel gesteld kan worden in een beheerplan. Het natuurstreefbeeld is in dit geval een open moeras, dat zowel rietvegetaties, overgangszones tussen water en riet, grote zeggenvegetaties als open water bevat.

De Vlaamse regering stelt eveneens de regels vast om te beoordelen of een terrein van type 3 of type 4 voldoende oppervlakte heeft om op een duurzame wijze de aanwezige of te ontwikkelen streefbeelden in stand te houden.

Art. 25 – het nieuw in te voegen artikel 16octies

Het natuurbeheerplan geldt voor een periode van 24 jaar, tenzij bij de goedkeuring ervan anders bepaald.
De procedure van opmaak van een natuurbeheerplan gebeurt gefaseerd.

De procedure is geïnspireerd op de bestaande procedure van opmaak en goedkeuring van de beheerplannen van bossen, maar met toevoeging vooraf van een verkenningsfase, waardoor de goedkeuring in twee stappen gebeurt. Bij natuurbeheerplannen type 1 is het echter mogelijk om een verkorte procedure te volgen, waarbij de verkenning en de overige delen van het natuurbeheerplan toch in één keer ingediend en goedgekeurd kan worden.

De procedure wordt bepaald door de Vlaams Regering. Ter illustratie kan zo'n procedure bijvoorbeeld als volgt verlopen:

1. De aanvrager dient een deel 1 "verkenning" in voor goedkeuring bij het Agentschap. Dit deel omvat:
   - een globaal kader
   - zowel voor type 1, 2 als 3 wordt een functie-invulling gegeven over het gebied, in grote lijnen;
   - desgevallend, het ambitieniveau met betrekking tot het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen: toetsing aan de instandhoudingsdoelstellingen, de desbetreffende soortenbeschermingsplannen, de vroeger vastgestelde natuurrichtplannen, het desbetreffende managementplan Natura 2000 of het managementplan, en het vastleggen van welke Europees te beschermen habitats en leefgebieden van Europees beschermde soorten er zullen gerealiseerd worden;

- een werkplan voor de inventarisatie: wat moet er naast de basisinventarisatie (fiche per beheereenheid) geïnventariseerd worden? Wat moet er eventueel bijkomend naast de consultatie voorzien worden rond participatie (wordt ook beschouwd als een vorm van inventarisatie)? Deze informatie is nodig voor het bepalen van de subsidie voor de opmaak van een natuurbeheerplan.

  Vernieuwend is dat in deze verkenningsfase het Agentschap en de aanvrager in overleg deze verkenning maken. Op deze manier is bij de start van de opmaak van het beheerplan het doel veel duidelijker voor alle betrokken partijen. Het agentschap weet wat de ambities zijn van de beheerder. De beheerder weet wat de mogelijkheden en eventuele gevolgen van keuzes zijn. Hierdoor kunnen ook concrete afspraken gemaakt worden voor de verdere opmaak van het beheerplan (zoals een specifiekere inventarisatie) waardoor kosten bespaard worden. Het eindresultaat dient in vergelijking met de huidige situatie, nog meer een werkinstrument te zijn dat beantwoordt aan de specifieke noden van de beheerder.

2. Het Agentschap keurt het deel 1 verkenning goed. Indien niet, dan moet dat deel aangevuld worden. Bij het aanbesteden van een opdracht voor het opstellen van een natuurbeheerplan, zal in de praktijk daarom pas na goedkeuring van dat deel het bestek voor de verdere opmaak van het beheerplan worden opgemaakt

3. De aanvrager dient de andere 4 delen van het beheerplan ter goedkeuring in bij het Agentschap: het deel 2: inventaris, deel 3: de streefbeelden, deel 4: beheermaatregelen en deel 5: de opvolging.

4. Het Agentschap geeft een ontvangstmelding. Indien de aanvraag niet volledig is, deelt het Agentschap aan de aanvrager mee welke gegevens ontbreken of wat de reden van onontvankelijkheid is.

5. De aanvrager organiseert de consultatieronde bij natuurbeheerplannen voor type 2 en 3.

Na de ontvangstmelding wordt het ontwerpbeheerplan voor consultatie ter inzage gelegd op een door de indiener en het Agentschap gezamenlijk te bepalen plaats. De plaats moet een effectieve inzage door geïnteresseerden mogelijk maken, dus bij voorkeur in de omgeving van het terrein zelf, op een plaats die minstens tijdens de kantooruren en zo mogelijk ook daarbuiten open is. Na het afsluiten van de consultatie past de opsteller van het beheerplan het ontwerpbeheerplan zo nodig aan en voegt er een verslag van de consultatieronde aan toe.

6. Het Agentschap beslist over de goedkeuring van het natuurbeheerplan of deelt een verslag met te wijzigen punten mee. Het Agentschap toetst het beheerplan aan de criteria voor het desbetreffende type.

7. De aanvrager dient een natuurbeheerplan in dat is aangepast aan het verslag van het Agentschap. Indien niet, wordt het natuurbeheerplan geacht te zijn afgekeurd.

8. Daarna beslist het Agentschap over de definitieve goedkeuring van het natuurbeheerplan.

9. De aanvrager kan in voorkomend geval een beroep indienen bij de minister.

10. Het natuurbeheerplan wordt door het Agentschap opgenomen in het register van goedgekeurde natuurbeheerplannen en meegedeeld aan de gemeente(n) waar het terrein gelegen is.

11. De evaluatie van het natuurbeheerplan gebeurt zesjaarlijks (bij een standaardlooptijd van een beheerplan van 24 jaar). Indien de vaststelling volgt dat de maatregelen niet geschikt zijn om de doelstellingen te halen, doet het Agentschap een voorstel tot afwijkende beheermaatregelen of het wijzigen van het natuurbeheerplan.

Art. 26 – het nieuw in te voegen artikel 16novies

De beheerder van een terrein waarvoor een natuurbeheerplan werd goedgekeurd is ertoe gehouden om het goedgekeurde natuurbeheerplan uit te voeren met het oog op de verwezenlijking van de beheerdoelstellingen. Deze verbintenis in hoofde van de beheerder is weliswaar afhankelijk van het naleven van de hieronder bedoelde financieringsverbintenis die rust op de overheid. Het niet beschikbaar zijn van financiële middelen kan echter geen reden zijn om beheermaatregelen die moeten worden genomen in het kader van het standstill-beginsel niet uit te voeren.

Belangrijk is dat het natuurbeheerplan gestoeld is op wederzijdse rechten en plichten. Zo is expliciet bepaald dat de goedkeuring van het natuurbeheerplan, ander dan dit van type één, voor het Vlaams gewest een verbintenis in tot financiering, binnen de perken van de begroting inhoudt van de in het natuurbeheerplan opgenomen maatregelen, die voor subsidie in aanmerking komen. Het is evenwel altijd mogelijk dat het Vlaams gewest en de beheerder een andere regeling overeenkomen waarbij de beheerder geen aanspraak maakt of wil maken op alle subsidies.

Het natuurbeheerplan is ook bindend voor een nieuwe beheerder van het betrokken terrein, bijvoorbeeld na verkoop van het terrein, of wanneer dit wordt overgedragen ten gevolge van een nalatenschap. De nieuwe beheerder heeft de mogelijkheid om het natuurbeheerplan te laten wijzigen of te laten opheffen, door daartoe een aanvraag in te dienen bij het Agentschap. De opheffing wordt geregeld in artikel 16decies.

In bepaalde gevallen is het denkbaar dat een beheerder afwijkende beheermaatregelen uitvoert, die evenwel de verwezenlijking van de doelstellingen van het natuurbeheerplan niet in het gedrang brengen. Dat is toegelaten en wordt niet als een inbreuk op het natuurbeheerplan beschouwd. Wanneer de afwijkingen een impact hebben buiten het gebied, bijvoorbeeld door een wijziging van het waterpeil die ook voelbaar is in de omliggende percelen, of wanneer de beheerdoelstellingen zelf worden gewijzigd, wordt wel steeds een procedure van wijziging van het natuurbeheerplan doorlopen.

Bij overname van het beheer, bijvoorbeeld ten gevolge van overdracht van het perceel, moet de overname door de vorige beheerder gemeld worden aan het Agentschap, die de actuele gegevens bijhoudt in het register van de natuurbeheerplannen. In geval van een overname van beheer ten gevolge van bijv. een nalatenschap, zal de melding dienen te gebeuren door de erfgenaam.

Art. 27 – het nieuw in te voegen artikel 16decies

Als sanctiemogelijkheid in geval van het niet behoorlijk uitvoeren van een natuurbeheerplan, kan een natuurbeheerplan worden opgeheven. Dit houdt eveneens in dat de betaling van subsidies wordt stopgezet en dat kan worden opgelegd dat de beheerder de voor het terrein ontvangen subsidies geheel of gedeeltelijk dient terug te betalen. De eigenaar van het terrein zal dan ook niet meer verder kunnen genieten van de verleende vrijstelling van successierechten, die is opgevat als een subsidie over een periode van dertig jaar.

De opheffing van een natuurbeheerplan kan niet enkel als sanctie worden opgelegd, maar kan ook gebeuren op verzoek van een beheerder die zijn natuurbeheerplan niet wenst verder te zetten. Er is dus een uitstapregeling voorzien. Een opheffingsverzoek kan bijvoorbeeld aan de orde zijn in geval van overdracht van het terrein aan een nieuwe beheerder die het beheer niet wenst voort te zetten, bij stopzetting van tijdelijke natuur of bij onvoorziene omstandigheden.

In bepaalde gevallen kan het beheer van het terrein te belangrijk zijn voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen, om zonder meer over te gaan tot een stopzetting van het gewenste beheer. Het kan dan wenselijk zijn om het beheer voort te zetten zoals het geregeld is in het natuurbeheerplan. Het Agentschap kan dan voorstellen aan de Vlaamse regering om te beslissen dat het Agentschap het beheer overneemt, weliswaar op voorwaarde dat het beheer van het terrein op vraag van de beheerder niet kan overgenomen worden door een andere beheerder die kan aantonen op een deskundige manier aan natuurbeheer te kunnen doen. De beslissing tot een eventuele overname door het Agentschap wordt op die manier pas genomen nadat de beheerder in kwestie zelf de kans heeft gekregen om het beheer van zijn terrein over te dragen aan een andere deskundige beheerder. De andere beheerder gaat daarbij de verbintenis aan om de uitvoering van de beheermaatregelen in het oorspronkelijke natuurbeheerplan over te nemen. De voorwaarde met betrekking tot het aantonen van op een deskundige manier aan natuurbeheer te kunnen doen, is beperkt tot het toepassingsgebied van dit artikel 16decies, § 1.

In het geval dat het Agentschap uiteindelijk het beheer overneemt moet dit worden opgevat als een tijdelijke situatie, die beperkt is tot de resterende looptijd van het beheerplan. Het is immers niet de bedoeling dat het Agentschap voor lange termijn dient in te staan voor het beheer van private terreinen. De overname van het beheer is aldus op te vatten als een bewarende maatregel om te voorkomen dat het gewenste beheer van de voor het instandhoudingsbeleid belangrijke gebieden verloren gaat. Aangezien het gaat om een tijdelijke maatregel, zal in een latere fase moeten worden overgegaan tot een duurzamere regeling zoals de verwerving van de betrokken gronden of andere doelmatige en kostenefficiënte methodes, zoals het verlenen van een zakelijk recht, zodat het beoogde instandhoudingsbeleid veilig kan

worden gesteld voor de toekomst. Indien een eigenaar het beheer op permanente basis aan het Agentschap wil overdragen, is de verwerving van het terrein door het Vlaams Gewest een meer geschikte, want een meer duurzame en meer doelmatige optie. Gedurende de periode dat het Agentschap instaat voor het beheer van een terrein met toepassing van dit artikel, beschikt het tevens over een voorkooprecht op het terrein (zie artikel 84, wijziging van artikel 37 van het decreet natuurbehoud).

De eigenaar van een privaat terrein waarvan het beheer wordt overgenomen door het Agentschap, ontvangt een vergoeding die overeenkomt met het kadastraal inkomen van het terrein en die jaarlijks wordt geïndexeerd. Overeenkomstig artikel 544 van het Burgerlijk Wetboek is eigendom het recht om op de meest volkomen wijze van een zaak het genot te hebben en daarover te beschikken, mits men er geen gebruik van maakt dat strijdig is met de wetten of verordeningen. Artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, waarborgt het recht op het ongestoord genot van eigendom.

De wijze waarop het eigendomsrecht wordt uitgevoerd, belangt in sommige gevallen echter niet enkel de eigenaar aan, maar ook anderen en kan dan ook van nut zijn voor de gehele gemeenschap. Het eigendomsrecht is dus geen absoluut of onaantastbaar recht. Het Grondwettelijk Hof erkent dat het Vlaamse Gewest bevoegd is om beperkingen aan het eigendomsrecht aan te brengen op grond van overwegingen van natuurbehoud (o.a. de arresten nr. 41/95 van 6 juni 1995, 18/99 van 10 februari 1999 en nr. 31/2004 van 3 maart 2004).

De voorgestelde regeling van overname van het beheer van een terrein is beperkt tot de terreinen waarvan het beheer van belang is om de instandhoudingsdoelstellingen te halen en heeft dus een finaliteit die gericht is op het voldoen als Vlaams Gewest aan de Europese verplichtingen inzake natuurbehoud. De overname van het beheer is alleszins een geschikte en adequate maatregel voor het bereiken van het gestelde doel. De maatregel is bovendien redelijk. De beperking aan het gebruiksrecht is niet overdreven zwaar, gezien het enkel het uitvoeren van beheer betreft overeenkomstig het natuurbeheerplan, waartoe de eigenaar voordien zelf had ingestemd. De overname van het beheer is geen beknotting van het eigendomsrecht, maar een vorm van eigendomsreglementering. De eigenaar behoudt immers het recht om het terrein te verkopen, te schenken enz. en hij ontvangt een vergoeding, die tegemoet komt aan de financieel-economische component van het eigendomsrecht.

Hoewel artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol geen verplichting oplegt om een schadeloosstelling te voorzien in gevallen waarin er geen onteigening is of gelijkaardige eigendomsbeperking zoals voorzien in artikel 16 van de Grondwet, kan het recht op vergoeding door het decreet geregeld worden. De eigenaar is niet steeds dezelfde persoon als de beheerder, die het terrein niet volgens het natuurbeheerplan heeft beheerd en dus aanleiding geeft tot de overname van het beheer door het Agentschap. Het kan ook voorvallen dat de eigenaar wel de beheerder is, maar de beheermaatregelen buiten zijn wil om niet meer behoorlijk kan uitvoeren. Het is gepast om een recht van vergoeding in hoofde van de beheerder te voorzien voor de financieel-economische component. Net zoals reeds bepaald is in artikel 90 van de Vlaamse Wooncode (sociaal beheersrecht), wordt het bedrag dat de beheerder ontvangt gedurende de overname van het beheer van het onroerend goed bepaald aan de hand van het kadastraal inkomen. Gezien het om terreinen

beheerd ten behoeve van natuurbehoud gaat, zal dit overigens een eerder laag bedrag zijn dat aan de beheerder wordt betaald.

Indien het gaat om een openbaar terrein waarvan het beheer wordt overgenomen, wordt geen dergelijke vergoeding voorzien. Het onderscheid dat aldus wordt gemaakt tussen eigenaars van een privaat en openbaar terrein is gerechtvaardigd, aangezien administratieve overheden, op basis van artikel 36ter, §1 Decreet Natuurbehoud, een zelfstandige verplichting hadden en hebben om de nodige instandhoudingsmaatregelen te treffen. Het voorzien van een vergoedingsrecht, hoe minimaal ook, zou haaks staan op die verplichting.

Art. 28 – het nieuw in te voegen artikel 16undecies

Dit artikel biedt de rechtsgrond voor een procedure van beroep met betrekking tot beslissingen over een natuurbeheerplan. De beheerder, kan tegen de opgesomde beslissingen van het agentschap (onder meer de afkeuring van een natuurbeheerplan, de opheffing van een natuurbeheerplan, het terugvorderen van subsidies, een beroep instellen bij de Vlaamse regering. Tegen de overname van het beheer kan in voorkomend geval beroep bij de Raad van State worden ingesteld.

De Vlaamse regering neemt een beslissing op advies van een adviesinstantie, waarvan de werking en de samenstelling nader wordt bepaald door de Vlaamse regering. Bij de samenstelling van die instantie zal er in ieder geval over gewaakt moeten worden dat voldoende expertise en onafhankelijkheid aanwezig is.

Art. 29 – het nieuw in te voegen artikel 16duodecies

De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om de inhoud van het natuurbeheerplan, alsook de procedures van onder meer de opmaak, goedkeuring, opheffing en wijziging van een natuurbeheerplan en van het beroep te regelen. Ook de regeling van de organisatie van het openbaar onderzoek over een natuurbeheerplan wordt aan de Vlaamse Regering overgelaten. Zonder het democratisch gehalte van de procedure in het gedrang te brengen, dienen concrete procedureregels bepaald te worden rekening houdend met de behoeften aan een flexibele en transparante besluitvorming. De bestaande procedure van opmaak en goedkeuring van bosbeheerplannen vormt daarbij wellicht een nuttige inspiratiebron. De Vlaamse regering wordt eveneens gemachtigd de samenstelling en de werking van de adviesinstantie te regelen. Deze instantie geeft advies aan de Vlaamse regering voorafgaand aan de beslissing over overname van beheer en over beroepen inzake goedkeuring, wijziging en opheffing van het natuurbeheerplan.

Afdeling 4. Invoegen van een nieuwe afdeling 3 ‘ De erkenning als natuurreservaat’ in hoofdstuk IV van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 31 – het nieuw in te voegen artikel 16ter decies

Beheerders die voor het hoogste ambitieniveau (type 3) gekozen hebben, en zich daarenboven voor zeer lange termijn vrijwillig willen verbinden tot een duurzame en langdurende realisatie van de natuurstreefbeelden onder de vorm van een statuut

van een beschermd gebied, kunnen het statuut ‘natuurreservaat’ (type 4) verkrijgen. Zij kunnen vervolgens een beroep doen op aankoopsubsidies voor de uitbreiding van het betreffende natuurreservaat.

De Vlaamse overheid wil op deze wijze de optimaal aanwezige en ontwikkelde natuurwaarden voor de lange termijn veiligstellen. Terreinen die erkend worden als natuurreservaat, moeten representatief en functioneel zijn op vlak van natuurlijke of deels natuurlijke habitats en ecosystemen, vegetaties en hun inheemse dier- en plantsoorten, op vlak van procesgestuurde mozaïeklandschappen en onbeheerde climaxvegetaties, of op vlak van abiotische waarden en het natuurlijk milieu, wanneer deze resulteren in hoge biodiversiteitswaarden.

Met representatief ‘op het vlak van mozaiëklandschappen en onbeheerde climaxvegetaties, waarbij natuurlijke processen een sturende rol spelen’, wordt het volgende bedoeld:

Dit gaat om terreinen met een meer dynamische invulling van natuurbeheer en die via procesbeheer gestuurd worden.

Mozaiëklandschappen zijn door begrazing mee gestuurde landschappen, die doorgaans uit meerdere habitats bestaan en gekenmerkt worden door een hoge diversiteit aan ruimtelijke overgangen (die leiden tot het zogenaamde ‘mozaïekpatroon’). Dergelijke terreinen zijn vaak erg belangrijk voor het voortbestaan van faunasoorten.

Een onbeheerde climaxvegetatie, is een habitat, dat als een ‘natuurlijk eindstadium’ beschouwd wordt en waar natuurlijke processen een sturende rol spelen en waar de tussenkomst op vlak van beheer tot het minimum beperkt blijft. Voorbeelden hiervan vindt men terug in onbeheerde bossen, waar de natuurlijke dynamiek een belangrijke rol gaat spelen, hetgeen eveneens vaak erg belangrijk is voor het voortbestaan van faunasoorten. Een bos kan als climaxvegetatie beschouwd worden, omdat het als een soort ‘natuurlijk eindstadium’ beschouwd wordt: wanneer je niet ingrijpt, zal de vegetatie in de meeste situaties in Vlaanderen uiteindelijk naar een bos evolueren.

In één van de volgende artikelen wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om een toetsingskader vast te stellen dat moet toelaten om te bepalen hoe kan worden beoordeeld of een terrein al dan in aanmerking komt voor erkenning als natuurreservaat.

Het is evident dat de erkenning van een reservaat in een agrarisch gebied en landschappelijk waardevol agrarisch gebied niet zomaar kan. Omwille van flexibiliteit en specificiteit wordt voorgesteld om de beperkingen van de erkenningen expliciet te regelen in het uitvoeringsbesluit mbt beheerplannen en reservaten.

De schaal van het natuurreservaat moet voldoende ruim zijn voor het duurzaam kunnen voeren van een gepast natuurbeheer ter realisatie van de beoogde natuurstreefbeelden en voor de instandhouding van populaties of deelpopulaties van de soorten kenmerkend voor de beoogde natuurstreefbeelden.
In de huidige wetgeving zijn er erkende natuurreservaten, Vlaamse natuurreservaten, erkende bosreservaten en aangewezen bosreservaten. Een erkend natuurreservaat

is een beschermd gebied, dat na advies van de Mina-raad door de Vlaamse regering wordt erkend op verzoek van de eigenaar en/of diegene die het gebruiksrecht heeft, mits beider toestemming, of van de beheerder, mits de eigenaar ermee instemt. De Vlaamse regering heeft de voorwaarden vastgesteld waaronder de terreinen van private personen of van rechtspersonen andere dan het Vlaamse Gewest of de Staat erkend kunnen worden als natuurreservaat. Een Vlaams natuurreservaat wordt door Vlaamse regering aangewezen op gronden die het Vlaamse Gewest in eigendom of in huur heeft of die daartoe ter beschikking worden gesteld. Ook voor de bossen wordt een onderscheid gemaakt tussen erkende en aangewezen reservaten.
Voor alle natuur- en bosreservaten moet een beheerplan worden opgemaakt. Bij de erkenning als natuurreservaat keurt de minister het beheerplan goed.

Op basis van de huidige wetgeving gelden diverse termijnen voor het statuut van reservaat. De erkenning van een natuurreservaat geldt voor een periode van 27 jaar, die telkens voor een periode van 27 jaar kan worden hernieuwd. De erkenning van een bosreservaat geldt voor ten minste 27 jaar en is eveneens hernieuwbaar. De aangewezen bosreservaten, eigendom van het Vlaamse Gewest, behouden hun statuut van bosreservaat voor een onbepaalde tijdsduur. Voor de aangewezen natuurreservaten is geen tijdsduur bepaald. De intrekking van een erkenning als natuurreservaat en bosreservaat is een sanctiemogelijkheid die ook in de huidige wetgeving is voorzien vanaf het ogenblik dat niet meer aan de voorwaarden van erkenning wordt voldaan.

Art. 32 – het nieuw in te voegen artikel 16quater decies

Om meer eenvormigheid in het statuut te brengen, wordt in dit decreet gekozen voor één statuut van natuurreservaat, dat voor een onbepaalde duur geldig blijft. De erkenning legt een publiekrechtelijke erfdienstbaarheid op het terrein, ook al ligt het initiatief tot erkenning bij de beheerder zelf en niet bij de overheid. Het is immers de doelstelling dat een natuurreservaat op duurzame wijze beheerd blijft, op lange termijn blijft bestaan en opengesteld wordt voor het publiek, desgevallend volgens de bepalingen van de toegankelijkheidsregeling.

De sanctiemogelijkheid van een opheffing van de erkenning blijft behouden. In geval het natuurbeheerplan wordt opgeheven, wordt van rechtswege ook het statuut van natuurreservaat opgeheven. Daarbij kan tevens beslist worden dat de beheerder de voor het natuurreservaat ontvangen subsidies geheel of gedeeltelijk dient terug te betalen en heeft de eigenaar ook geen recht meer op vrijstelling van de successierechten (artikel 16decies §4).

Art. 33 – het nieuw in te voegen artikel 16quindecies

De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om de procedures voor de erkenning als natuurreservaat, de wijziging van een natuurreservaat en de opheffing ervan te regelen.

De Vlaamse Regering stelt ook het toetsingskader vast waaraan een terrein beheerd ten behoeve van het natuurbehoud, moet voldoen om als natuurreservaat erkend te worden.

Afdeling 5. Invoegen van een nieuwe afdeling 4 in hoofdstuk IV van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu met betrekking tot subsidies

Art. 35 – het nieuw in te voegen artikel 16sedecies

Dit artikel biedt de juridische grondslag voor de subsidiëring die kadert binnen het geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud . In dit kader moet eerst worden opgemerkt dat het geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud toegankelijk is voor iedereen, zodat ook de subsidiëring openstaat voor eenieder die met het oog op het realiseren van de doelstellingen van dit geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud inspanningen wil leveren. De financieringsmechanismen uit het natuurbehoud worden dus niet gereserveerd voor welbepaalde groepen, zoals terreinbeherende natuurverenigingen of bosgroepen.

Op basis van deze bepaling wordt op de eerste plaats de natuurbeheerplanning gesubsidieerd, en dit ongeacht het ambitieniveau. Voor bosbeheerplannen was de grondslag hiervan nu reeds voorzien in artikel 13, 19bis en 87 van het Bosdecreet. Op basis hiervan was de opmaak van een uitgebreid bosbeheerplan (een beheerplan dat voldoet aan de criteria voor duurzaam bosbeheer) subsidiabel. Beheerplannen voor natuurreservaten waren reeds subsidiabel op basis van artikel 36 van het Natuurbehoudsdecreet. Kwalitatieve natuurbeheerplanning dient financieel ondersteund te blijven. Dit wordt enkel voorzien voor terreinen van type twee, drie of vier.

Bijkomend wordt de realisatie van de doelstellingen van het plan gesubsidieerd. In dit kader worden op de eerste plaats de maatregelen bedoeld om de ecologische doelstellingen van het plan te realiseren. Het betreft meer specifiek de maatregelen als bedoeld in artikel 16bis, §1. Het gaat hier zowel om beheersubsidies, als om investeringssubsidies. Dergelijke subsidiëring vindt nu ook al een grondslag in onder meer het Bosdecreet, artikel 19bis, 48 en 87) en Natuurbehoudsdecreet (artikel 36). Onder de beheersubsidies vallen subsidies voor instandhoudingsbeheer en omvormingsbeheer. Bij instandhoudingsbeheer is het natuurstreefbeeld al gehaald (onderhoud of regulier beheer). Het gaat bijvoorbeeld om seizoensbegrazing of maaibeheer. Omvormingsbeheer is een intensiever type beheer, bedoeld als overgangsbeheer tot het natuurstreefbeeld bereikt is. Dit beheer kan betrekking hebben op bijvoorbeeld het bevorderen van een gevarieerde bosstructuur (ongelijkjarigheid en ongelijkvormigheid). Investeringssubsidies zijn subsidies voor in de tijd duidelijk gelimiteerde inrichtingswerken die éénmalig zijn of in looptijd van beheerplan een heel beperkt aantal terugkeren, zoals het uitmoeren van ven, plagwerken of het herprofileren van oevers. Ook de opvolging kan worden gesubsidieerd. In natuurreservaten wordt opvolging (monitoring) nu ook al gesubsidieerd. Op basis van deze bepaling kunnen ook aankoopsubsidies worden verleend, dit naar analogie met het door dit decreet opgeheven artikel 44 van het decreet natuurbehoud waarmee aankoopsubsidies voor terreinbeherende natuurverenigingen werden mogelijk gemaakt. De nieuwe bepaling beperkt de subsidies echter niet tot bepaalde groepen zoals de terreinbeherende natuurverenigingen. De subsidiegrondslag geldt in beginsel voor alle natuurlijke en rechtspersonen, mits zij voldoen aan de door Vlaamse Regering vastgestelde voorwaarden. De subsidie is echter wel gekoppeld aan de realisatie van ecologische

doelstellingen, die kaderen in een erkenning als natuurreservaat. De gronden waarvoor aankoopsubsidies kunnen verleend worden, vormen met andere woorden op zichzelf een terrein dat voldoet aan de voorwaarden voor erkenning als natuurreservaat of zij sluiten aan bij een bestaand natuurreservaat. Het is logisch dat deze subsidies worden voorbehouden voor de ontwikkeling en het behoud van de hoogste natuurkwaliteit. Aan erkende natuurreservaten is ook een lang termijnengagement verbonden, wat een bijkomende rechtvaardiging uitmaakt om de aankoopsubsidies te beperken tot deze natuurreservaten.
Voor het toekennen van aankoopsubsidies blijven de huidige perimeters van de erkende natuurreservaten deel uitmaken van het toetsingskader bij het toekennen van subsidies, in afwachting van de inwerkingtreding van de toekomstige besluiten met betrekking tot de opmaak van beheerplannen, de erkenning van natuurreservaten en het toekennen van subsidies. In afwachting dat de nieuwe regelingen in werking treden zullen de bestaande perimeters optimaal afgestemd moeten worden op de realisatie van instandhoudingsdoelen en worden zij afgestemd op het toetsingskader voor de erkenning als natuurreservaat. Bovendien kan de Vlaamse Regering ook een subsidie mogelijk maken voor het verwerven van een zakelijk recht op gronden, met als doel ze te laten erkennen als natuurreservaat. Bijkomend zal het recht van voorkoop niet meer uitgeoefend kunnen worden binnen de uitbreidingszones van de erkende natuurreservaten (zie hiervoor artikel 84 en toelichting).
Tot slot biedt deze bepaling de grondslag om de openstelling van terreinen beheerd ten behoeve van het natuurbehoud en de nodige infrastructuur daartoe (bijv. aanleg van een knuppelpad) te subsidiëren, alsook om het onthaal van bezoekers in een erkend natuurreservaat te subsidiëren. Deze subsidie beoogt de sociale functie van terreinen beheerd ten behoeve van het natuurbehoud te ondersteunen.

De tweede paragraaf van deze bepaling bevat de delegatiebepalingen aan de Vlaamse Regering. Het komt op de eerste plaats toe aan de Vlaamse Regering om de voorwaarden te bepalen waaronder de plannen en werken, enz. subsidiabel zijn. Het decreet bevat daartoe enkele criteria.
In de eerste plaats kunnen de beheer- en investeringssubsidies slechts worden verleend indien ze kaderen binnen de natuurstreefbeelden en beheerdoelstellingen van een goedgekeurd natuurbeheerplan. Deze subsidies zijn alleen mogelijk als daardoor een hogere kwaliteit voor milieu en natuur wordt bereikt dan de basiskwaliteit voor milieu en natuur. Voor aankoopsubsidies en voor subsidies voor het verwerven van een zakelijk recht op gronden wordt eenzelfde principe gehanteerd, namelijk dat de met subsidie verworven gronden moeten leiden tot een erkenning als natuurreservaat, waarvoor een natuurbeheerplan wordt goedgekeurd.
Een tweede richtlijn is dat het verlenen van subsidies is gekoppeld aan een resultaat, met name het bereiken van de vooropgestelde ecologische of sociaal-recreatieve doelstellingen uit het goedgekeurde natuurbeheerplan. Dit zal blijken uit de evaluaties die tussentijds zullen worden doorgevoerd. De Vlaamse Regering bepaalt daartoe de nodige procedure. Indien het beoogde resultaat niet wordt bereikt, kan de verleende subsidie worden teruggevorderd.
Het decreet stelt verder dat in de door de Vlaamse regering te bepalen voorwaarden voor het toekennen van de subsidies, de criteria zowel rekening houden met de mate waarin maatregelen werden uitgevoerd als de mate waarin de natuurstreefbeelden worden bereikt.

De Vlaamse regering kan beslissen om de subsidies te koppelen aan het behalen van de in het beheerplan bepaalde beheerdoelstellingen. In die zin kan men spreken over een resultaatverbintenis. Wanneer het resultaat gehaald wordt, doet het er niet toe welke maatregelen hiervoor werden gehanteerd. Wanneer de resultaten echter niet gehaald worden, dan wordt wel degelijk nagegaan of de in het beheerplan opgenomen maatregelen gevolgd werden, en indien dit niet het geval is, of dit de oorzaak is voor het niet behalen van de resultaten.
In het geval van lange periodes van omvormingsbeheer vooraleer een natuurstreefbeeld kan gerealiseerd worden, kan het uitvoeren van de maatregelen wel in eerste instantie de bepalende factor zijn voor het toekennen van de subsidies. Toch is het opportuun om in dergelijk geval het behalen van tussentijdse resultaten te toetsen en kan het wenselijk zijn om dit een rol te laten spelen bij het toekennen van de subsidies. Dit is van belang om geen jarenlange investeringen te doen, die mogelijk nadien niet tot de gewenste resultaten blijken te leiden. De voorziene zesjaarlijkse evaluaties bij het beheerplan, zijn hierbij belangrijke momenten om de tussentijdse resultaten te toetsen. Aan de Vlaamse Regering komt het ook toe om de nodige bepalingen vast te stellen in verband met de wijze van berekening van de subsidie. Zo zou kunnen worden geopteerd om binnen het natuurbeheerplan type twee en drie de beheermaatregelen te subsidiëren aan de hand van normkosten in euro per ha, die vervolgens worden geactualiseerd. Het is logisch dat de subsidie voor beheermaatregelen gebaseerd is op een normkost die zowel opbrengsten als kosten in rekening brengt, Het is ook logisch dat de subsidie voor inrichtingsmaatregelen gebaseerd is op een normkost die zowel de kosten als een stimulus in rekening brengt.

De Vlaamse Regering bepaalt verder ook de procedures voor de aanvraag, beoordeling, toekenning en uitbetaling van de subsidie.

Tot slot wordt de Vlaamse Regering ook gemachtigd om een cumulatieregeling in te voeren om te vermijden dat dezelfde werken, maatregelen of activiteiten meerdere keren worden gesubsidieerd, bijvoorbeeld op basis van deze bepaling en op basis van de plattelandsverordening nr. 1698/2005.

Afdeling 6. Het instandhoudingsbeleid

Algemeen

Deze nieuwe onderafdeling gaat nader in op de wijze waarop planmatig vorm zal worden gegeven aan het instandhoudingsbeleid, dat uitvoering geeft aan de kernverplichtingen van de Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) en de Habitatrichtlijn (Richtlijn 93/43/EEG). Het gaat om een uitvoeringsplanning, die gestalte geeft aan de instandhoudingsdoelstellingen die voor het Vlaamse Gewest en de speciale beschermingszones werden vastgesteld. Als dusdanig vormt die uitvoeringsplanning een instrument waarmee de maatregelen, vermeld in artikel 36ter, §§ 1 en 2, verder en meer gedetailleerd uitgewerkt en waar nodig duidelijk gealloceerd worden, zowel territoriaal als naar de adressanten ervan. Deze bepalingen, die een grote abstractiegraad bezitten en mede als gevolg daarvan een moeizame toepassing kenden in het verleden, worden daardoor concreter ingevuld.

Vlaanderen heeft ter uitvoering van deze richtlijnen intussen de nodige Natura 2000-gebieden of speciale beschermingszones aangewezen. De afbakening van speciale beschermingszones op zich volstaat echter niet. Voor de Lidstaten geldt daarenboven de verplichting om voor de speciale beschermingszones in het kader van de Habitatrichtlijn prioriteiten vast te stellen, gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een habitat of een soort, rekening houdend met de coherentie van het Natura-2000-netwerk en gelet op de voor dat gebied bestaande bedreiging van achteruitgang en vernietiging. Het Vlaams gewest heeft om de prioriteiten te kunnen vast stellen gekozen voor de aanpak via de formulering van instandhoudingsdoelstellingen, ook om de te treffen instandhoudingsmaatregelen gericht aan te sturen. De instandhoudingsdoelstellingen zijn ook bepaald voor de Europees te beschermen soorten van de Habitatrichtlijn. Het is logisch dat ook voor de speciale beschermingszones in het kader van de Vogelrichtlijn (de Vogelrichtlijngebieden) een globaal kader wordt bepaald voor de door de Lid-Staat te nemen instandhoudingsmaatregelen, met name het kader van de instandhoudingsdoelstellingen. Voor deze gebieden geldt immers de verplichting voor het nemen van instandhoudingsmaatregelen vanaf de datum van de aanwijzing als Vogelrichtlijngebied.

In Vlaanderen komen 47 op grond van de Habitatrichtlijn te beschermen habitattypes voor. Bovendien komen er 109 soorten voor waarvoor een instandhoudingsbeleid dient uitgewerkt te worden. In 2010 werd door de Vlaamse Regering vastgelegd welke gewestelijke doelen hieruit voortvloeien naar behoud, kwaliteitsverbetering en uitbreiding van die 47 habitattypes en leefgebieden voor de 109 betreffende soorten (G-IHD). Vervolgens is voor de Habitatrichtlijngebieden en de Vogelrichtlijngebieden nagegaan welk deel van deze gewestelijke doelen in de betreffende speciale beschermingszone (SBZ) kan worden gerealiseerd. Deze specifieke instandhoudingsdoelen (S-IHD) dienen te worden vastgelegd in aanwijzingsbesluiten, die op 19 juli 2013 door de Vlaamse regering principieel werden goedgekeurd.

De concrete realisatie van deze instandhoudingsdoelen dient echter niet in één keer te gebeuren. Bij de realisatie van het instandhoudingsbeleid wordt er geopteerd voor een gefaseerde en programmatorische aanpak die spoort met de zesjaarlijkse Europese rapporteringsplicht. De nieuwe onderafdeling bevat daartoe de kaderbepalingen. Omdat de gehanteerde aanpak nieuw is, en deze bijgevolg tot op bepaalde hoogte een experimenteel karakter heeft, wordt ervoor geopteerd om in dit decreet enkel de krachtlijnen ervan te verankeren. In uitvoeringsbesluiten kan de methodiek, mede in het licht van de concrete toepassingspraktijk, verder worden verfijnd.

De programmatorische aanpak vertaalt zich op Vlaamse niveau in de opmaak van een Vlaams Natura 2000 programma. Voor de eerste planperiode 2014-2020 vertrekt het Natura 2000-programma van de Europese Biodiversiteitsstrategie, die voor Vlaanderen een resultaatsdoelstelling tegen 2020 impliceert, en van Vlaanderen in Actie (ViA) en Pact 2020, dat een afspraak omtrent de inspanningen tegen 2020 bevat. Het implementatiepad hiervan wordt afhankelijk gesteld van de beschikbare (financiële en personele) middelen voor aankoop, inrichting, beheer en flankerend De realisatie van die taakstelling betekent concreet dat in 2020, aan het eind van de eerste programmaperiode, 16 van de 47 beschermde habitattypes in een gunstige staat moeten verkeren of verbetering vertonen ten opzichte van 2007. Voor alle

habitattypes en richtlijnsoorten samen moet dan 70% van de inspanningen operationeel zijn, zodat alle habitats en soorten uiterlijk tegen 2050 in een gunstige regionale staat van instandhouding kunnen worden gebracht. Die einddatum 2050 vormt bijgevolg de planningshorizon. Deze doelstellingen resulteren op Vlaams niveau in een taakstelling per habitattype en per richtlijnsoort, die op het niveau van de speciale beschermingszone verder wordt uitgewerkt in een gebiedsspecifieke taakstelling.

De realisatie van de taakstelling op niveau van de speciale beschermingszones wordt gekaderd binnen een Managementplan Natura 2000. Waar die taakstelling bij voorkeur wordt gerealiseerd, wordt aangegeven via zoekzones. In tegenstelling tot het huidige instrument van de Natuurrichtplannen alloceert het managementplan Natura 2000 niet alle doelen en acties meteen op perceelsniveau: hier wordt in beginsel gefaseerd naartoe gewerkt. Een startversie geeft de taakstelling (managementplan 1.0), een tweede versie (managementplan 1.1) geeft aan welk deel van die taakstelling via de “evidenties” of bestaande afspraken kan worden ingevuld. Vervolgens wordt getracht de resterende taakstelling via vrijwillige extra afspraken te realiseren (managementplan 1.2). Waar dat niet lukt, kan tenslotte dwingend worden ingegrepen (managementplan 1.3). Een instandhoudingsdoel is pas “geplaatst”, wanneer inrichting en beheer van het betrokken perceel afgesproken zijn in een natuurbeheerplan, of één van de gelijkwaardige plannen die er mee gelijkgesteld worden. Zolang een deel van de taakstelling niet is opgenomen, wordt in het betreffende gebied een ecologisch geschikte zoekzone gevrijwaard die ruim genoeg is om via vrijwilligheid en socio-economische afwegingen te zoeken naar een optimale plaatsing van de doelen.

In het kader van het principe “sterkste schouders, zwaarste lasten” spelen de overheid, lees diverse overheden, en de terreinbeherende verenigingen een belangrijke rol bij de implementatie van deze instandhoudingsdoelstellingen op het terrein. Zij zullen bij de realisatie van het instandhoudingsbeleid een voorhoederol waarnemen (“evidenties”). Concreet houdt dit in dat zij op hun terreinen in eigendom en beheerd ten behoeve van het natuurbehoud, binnen de door de S-IHD’s en door de managementplannen Natura 2000 bepaalde kaders, de doelen met betrekking tot de Europees te beschermen habitats, hun habitattypische soorten, Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden, optimaal realiseren binnen de biotische en de abiotische randvoorwaarden van het terrein. Tegelijk wordt ook ingezet op een zo groot mogelijke bijdrage van de andere doelgroepen, waarbij in eerste instantie een beroep wordt gedaan op vrijwillige engagementen. Voor het beheer en inrichting van habitat of leefgebied nemen deze engagementen steeds de vorm aan van een natuurbeheerplan. Voor het realiseren van de juiste milieucondities rondom deze percelen kan onder meer met, vrijwillige beheerovereenkomsten gewerkt worden. Onder het devies “gelijke financiering voor gelijke inspanningen” wordt bovendien een hervorming van het financieringssysteem voor inrichting en beheer vooropgesteld, zodat alle personen, zonder uitzondering, die engagementen inzake natuurbeheer nemen, onder meer ook in het kader van het instandhoudingsbeleid, onder dezelfde voorwaarden toegang kunnen krijgen tot subsidies of andere aanmoedigende instrumenten.

Over de bijdrage die actoren willen leveren aan het Natura 2000-programma worden samenwerkingsovereenkomsten afgesloten. Degenen die die

samenwerkingsovereenkomsten aangaan krijgen ook toegang tot het overlegorgaan op Vlaams niveau die de implementatie van het programma zal opvolgen en begeleiden. Dat is een concretisering van het principe: “geen inspanning zonder inspraak, geen inspraak zonder inspanning”. Die samenwerkingsovereenkomsten brengen ook in kaart welke inspanningen binnen reguliere budgetten kunnen worden genomen, en wat een méérkost van de realisatie van het instandhoudingsbeleid is.

Tot slot wordt de voortgang van een en ander opgevolgd en bewaakt op basis van een performant monitoringssysteem. Het gaat op de eerste plaats over de ecologische aspecten van het instandhoudingsbeleid, dit ter uitvoering van artikel 11 van de Habitatrichtlijn. Maar ook het draagvlak, de gemaakte afspraken, de uitvoering en de resultaten ervan zijn aspecten die moeten worden opgevolgd. Niet al deze aspecten kunnen uitsluitend juridisch worden verankerd, ze vergen vooral ook organisatorische, procesmatige of communicatieve initiatieven.

Artikelsgewijze commentaar

Sectie 1. Doelstelling en voorwerp van het instandhoudingsbeleid

Art. 38 – het nieuw in te voegen artikel 50bis

Overeenkomstig deze bepaling strekt het instandhoudingsbeleid ertoe de instandhoudingsdoelstellingen voor het Vlaamse Gewest en deze voor de onderscheiden speciale beschermingszones te realiseren. Het betreft een evolutief gegeven vermits de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden aangepast. Om de beoogde doelstellingen te bereiken, zullen op een gefaseerde wijze tussendoelen worden geplaatst. Zoals blijkt uit artikel 50ter en artikel 50septies zijn die tussendoelen gericht op het bereiken van de regionaal gunstige staat van instandhouding tegen de planningshorizon 2050.

De planningsinstrumenten die daartoe worden ingezet zijn het Vlaamse Natura 2000 programma (Vlaams niveau), het managementplan Natura 2000 (gebiedsniveau) en de soortenbeschermingsprogramma’s, die reeds een grondslag hebben in het besluit van 15 mei 2009 van de Vlaamse Regering met betrekking tot soortenbescherming en soortenbeheer. In voorkomend geval en indien noodzakelijk, kan dit ook het managementplan zijn, dat buiten de speciale beschermingszones kan opgesteld worden.

Sectie 2. Vlaams Natura 2000 programma

Art. 40 – het nieuw in te voegen artikel 50ter

Op niveau van het Vlaams Gewest wordt een Vlaams Natura 2000 programma vastgesteld. Het programma doorloopt opeenvolgende cyclussen van zes jaar die worden afgestemd op de rapportageverplichting van artikel 17 van de Habitatrichtlijn en het starten van de rapportage over alle inheemse broedende vogels, een aantal overwinteraars en enkele voor SBZ-V afbakening essentiële trekvogels conform artikel 12 van de Vogelrichtlijn. 2050 vormt de horizon waartegen alle habitattypes en soorten in een gunstige regionale staat van instandhouding moeten zijn.

De doelstellingen van dit programma worden geformuleerd in de tweede paragraaf van deze bepaling.

Op de eerste plaats beoogt het programma het realiseren van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen (G-IHD). De realisatie van die G-IHD gebeurt stapsgewijs waarbij de programmatische aanpak verloopt via zesjaarlijkse plancyclussen. Het is de bedoeling dat de eerste plancyclus start in 2014. Naast het bereiken van de G-IHD, beoogt het programma te voorkomen dat in uitvoering van de Habitat- en Vogelrichtlijn, de toestand van de in Vlaanderen voorkomende Europees te beschermen habitats en soorten verslechtert of dat die verslechtering wordt stopgezet en dat de betekenisvolle verstoring van de Europees beschermde soorten en hun leefgebieden wordt vermeden of stopgezet.

De derde paragraaf van deze bepaling gaat nader in op de inhoud van het programma. Het betreft een minimum. De Vlaamse Regering kan desgevallend de inhoud ervan nog uitbreiden. De grondslag daarvoor vindt men in artikel 50sexies, §2.

Het programma omvat op de eerste plaats de taakstelling. Die taakstelling wordt afgeleid uit de doelstellingen van het programma, met name de G-IHD en de standstill (= vermijden of het stoppen van de verslechtering en het vermijden of het stoppen van de betekenisvolle verstoring), en wordt per cyclus vastgesteld. De taakstelling bestaat uit de inspanningen die men nodig acht om het deel van de G-IHD dat men beoogt te realiseren tijdens de betrokken programmacyclus te verwezenlijken. Het gaat meer specifiek om inspanningen op het vlak van beheer en inrichting, alsook inspanningen wat betreft de noodzakelijk geachte toestand van het natuurlijk milieu (bijv. de waterkwaliteit of - kwantiteit). Daarnaast gaat de taakstelling ook in op de inspanningen die moeten geleverd worden met het oog op de concretisering van de standstill, bedoeld in de punten 2° en 3° van de t weede paragraaf van dit artikel. De taakstelling kan in voorkomend geval ook ingaan op maatregelen nodig voor de habitattypische soorten, in functie van het behalen van een regionaal gunstige staat van de habitat in kwestie.

Inspanningen die binnen de programmacyclus moeten worden gerealiseerd, vormen het bindend gedeelte van de taakstelling. Daarnaast kunnen ook inspanningen worden gedefinieerd in de taakstelling die zijn op te vatten als streefdoelen: men beoogt die te realiseren binnen de programmacyclus, maar indien dit niet mogelijk blijkt te zijn, kan de realisatie ervan geheel of gedeeltelijk worden doorgeschoven naar latere programmacyclussen. Dit deel vormt het zogenaamde richtinggevend deel van het programma.

In de eerste cyclus van het programma (2014-2020) wordt voor de taakstelling aangeknoopt bij de Europese Biodiversiteitsstrategie. Conform deze strategie moeten in 2020 op Europees niveau evenveel habitattypes als bij de rapportage van 2007 in een gunstige staat zijn. De staat van instandhouding van even zoveel habitattypes moet vooruitgang vertonen. Voor Vlaanderen wordt dit als volgt geconcretiseerd: een derde van de habitattypes (16 van de 47) moet in 2020 in een gunstige staat zijn, of verbetering vertonen. De 3 habitattypes (1140 - bij eb droogvallende slikwadden en zandplaten; 2160- duinen met duindoorn en 8310 - niet voor het publiek opengestelde grotten) die in 2007 in gunstige staat waren, moeten dat in 2020 dus nog steeds zijn. 13 andere habitattypes moeten vooruitgang vertonen. Hierbij wordt uiteraard rekening

gehouden met al de aspecten die van belang zijn voor de staat van instandhouding. Voor de habitattypes die niet behoren tot de 16 habitattypes 2020 worden in 2020 tussendoelen gesteld rekening houdend met de doelafstand tot 2050. Op die manier volgt Vlaanderen een realistisch pad richting een gunstige staat van alle habitattypes in 2050. De inspanningen die men met het oog daarop moet leveren, vormen samen met de inspanningen nodig voor vermijden of het stoppen van de verslechtering en het vermijden of het stoppen van de betekenisvolle verstoring, het bindend gedeelte van de eerste programmacyclus (2014-2020).

Hoewel de Biodiversiteitsstrategie ook een vooruitgang vereist voor soorten is het niet de bedoeling om soorten te selecteren waarvoor een verbeterde staat van instandhouding wordt beoogd tegen 2020. De balans voor de Habitatrichtlijnsoorten (34% gunstig) en Vogelrichtlijnsoorten (meer dan 50% gunstig van de bijlage I soorten van de habitatrichtlijn en een aantal overwinterende watervogels die in aanmerking genomen zijn voor de afbakening van de SBZ-V) oogde in 2007 immers beter dan gemiddeld in Europa, in die mate dat op vandaag reeds voldaan is aan de doelstelling van de Biodiversiteitsstrategie voor 2020. Er kan overigens worden aangenomen dat een aantal soorten zal profiteren van de realisatie van de doelen voor habitattypes tegen 2020. Om ervoor te zorgen dat alle soorten uiterlijk in 2050 de gunstige regionale staat van instandhouding bereiken is het wel aangewezen tussendoelen te formuleren voor 2020, met name voor die soorten waar een uitbreiding van het leefgebied is vooropgesteld in de G-IHD. De inspanningen die men daartoe zal moeten leveren, worden in voorkomend geval in het bindend of het richtinggevend deel van de taakstelling worden opgenomen. Het is logisch dat beslissingen van de Vlaamse regering met een eigen tijdspad zoals Linkerscheldeoever, het geactualiseerd Sigmaplan, de timing volgen van de initiële beslissingen.

De gewestelijke taakstelling wordt geoperationaliseerd in acties, die ook in het programma worden opgelijst. De acties die gericht zijn op het realiseren van het bindend gedeelte van die taakstelling, dienen als prioritair te worden aanzien. Op niveau van de managementplannen kan het voor het betrokken gebied relevante onderdeel van het bindend onderdeel van de gewestelijke taakstelling, overigens aanleiding geven tot het formuleren van dwingende acties (zie art. 50octies, §5).

Verder bevat het programma een opsomming van de actoren die op één of andere wijze willen bijdragen tot de realisatie van de taakstelling, en dus daartoe inspanningen willen leveren. Het kan hierbij gaan om het opnemen van een engagement ter realisatie van de acties, het leveren van een bijdrage tot de implementatie van het programma op het terrein, enz. Tot die actoren kunnen zowel sectororganisaties als overheidsinstanties behoren. Aan het leveren van een bijdrage, geconcretiseerd in een samenwerkingsovereenkomst, wordt in regel het recht ontleend om te participeren aan de gewestelijke overleginstantie, bedoeld in artikel 50quinquies. Dit is een vertaling van het principe “geen inspraak zonder inspanningen, geen inspanningen zonder inspraak”.

Tot slot wordt ook een raming van de uitgaven voor de uitvoering van het programma opgenomen. Zo wordt inzicht bekomen in de budgettaire consequenties van het instandhoudingsbeleid. Naarmate men meer zicht krijgt op de acties op niveau van de speciale beschermingszones, zal die raming uiteraard nauwkeuriger kunnen plaatsvinden.

Het tweede lid van de derde paragraaf bepaalt dat het Vlaams Natura 2000-programma ook een programma moet bevatten waarin zones worden aangeduid waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen moeten worden gerealiseerd buiten speciale beschermingszones. De gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen, vastgesteld in het besluit van de Vlaamse Regering 23 juli 2010, en gecommuniceerd aan de Europese Commissie moeten immers voor een aanzienlijk deel buiten de speciale beschermingszones gerealiseerd worden. Het programma moet dan logischerwijze ook betrekking hebben op de opmaak van managementplannen voor die aan te duiden zones. De Vlaamse Regering krijgt de delegatie om nadere regels te bepalen voor de aanduiding van die zones. De Regering krijgt bovendien de opdracht de zones aan te duiden vóór 1 januari 2019, zodat de implementatie van de instandhoudingsdoelstellingen kan verlopen volgens het tempo voorzien in het project 'Vlaanderen In Actie'. De termijn moet als een termijn van orde worden beschouwd.

In de vierde paragraaf wordt de decretale basis gelegd voor de ontwikkeling van een programmatische aanpak ter vermindering van milieudrukken. Een eerste milieudruk waarvoor dit zal worden uitgewerkt is de depositie van stikstof. Het is de bedoeling om een programmatische aanpak inzake stikstof (PAS) uit te werken tegen 2016, gebaseerd op volgende principes: billijke verdeling van inspanningen tussen verschillende sectoren, verrekenen van beslist beleid, bron- en in de mate van het nodige effectgerichte maatregelen, bijkomende beheerinspanningen en ontwikkelingsruimte voor bedrijvigheid. Dit maakt ook de oprichting van een task force mogelijk, met alle betrokken administraties en middenveldorganisaties, met als opdracht een PAS op te maken en overgangsmaatregelen uit te werken. In dit kader is het wel belangrijk om een oplijsting te maken van de bronnen of activiteiten (zonder te werken met drempelwaarden) die een impact kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen.

Artikel 50ter, §5 geeft de verhouding aan tussen het Vlaams Natura 2000 programma en de managementplannen Natura 2000. Het programma vormt het kader voor de managementplannen Natura 2000, bedoeld in artikel 50septies en in voorkomend geval de relevante bepalingen van de managementplannen. Tussen het Vlaams Natura 2000 programma en de managementplannen Natura 2000 bestaat bijgevolg een hiërarchisch verband. Een specifieke toepassing van dit principe wordt aangetroffen in artikel 50septies, §3, tweede lid, op grond waarvan de taakstelling op niveau van de speciale beschermingszones ook duidelijk moet aangeven hoe wordt bijgedragen tot het bindend gedeelte van de gewestelijke taakstelling, en in artikel 50octies, §5, dat aangeeft dat het aldus naar gebiedsniveau vertaalde bindend gedeelte van de gewestelijke taakstelling aanleiding kan geven tot dwingende acties.

Art. 41 – het nieuw in te voegen artikel 50quater

Artikel 50quater van het voorontwerp van decreet bevat de kernbepalingen van het programmaproces.

Het programma wordt vastgesteld op het politieke niveau, door de Vlaamse Regering. Het wordt voorbereid door het agentschap. De Vlaamse Regering of haar gemachtigde kan wel een werkgroep oprichten die het agentschap daarbij bijstaat.

Die werkgroep zal bij voorkeur bestaan uit vertegenwoordigers van andere overheden die zijn betrokken bij het beheer of de inrichting van het buitengebied en door relevante sectoren van het buitengebied (landbouw, natuur, enz.). Voordeel van het werken met een werkgroep met gemengde samenstelling is dat van meet af aan draagvlak kan worden gezocht voor het programma, en geïntegreerd wordt gewerkt.

Zoals wordt bepaald in artikel 50ter, §1 doorloopt het programma een cyclus van zes jaar. Ten minste om de zes jaar wordt het programma ook geëvalueerd in het licht van de realisatiegraad van de G-IHD. Op dat moment kunnen desgevallend de G-IHD (en vervolgens de S-IHD) worden bijgesteld. Mede in het licht van die evaluatie zal dan voor de volgende cyclus van zes jaar een nieuw programma worden vastgesteld. Om te voorkomen dat op een bepaald ogenblik een vacuüm zou ontstaan, wordt bepaald dat het oorspronkelijk programma blijft gelden tot het nieuwe programma is vastgesteld door de Vlaamse Regering.

De voortgang van het programma wordt echter ook op een meer intensieve wijze opgevolgd, onder de vorm van een voortgangsrapportage die minstens om de twee jaar wordt opgemaakt. Deze voortgangsbewaking wordt toevertrouwd aan de overleginstantie, bedoeld in artikel 50quinquies, en heeft ten minste betrekking op de stand van uitvoering van het programma, de nog te verrichten acties,de wijze waarop focus is gelegd in de besteding van de beschikbare budgetten en de socio-economische impact van het programma (bijv. inzake vergunningverlening, ruimtebeslag) en de impact van het programma op niet-Europese natuurwaarden.

Art. 42 – het nieuw in te voegen artikel 50quinquies

De Vlaamse Regering of haar gemachtigde wijst de overleginstantie aan die meer specifiek instaat voor de voortgangsbewaking van het programma en het verlenen van advies over de managementplannen Natura 2000. Die instantie kan ook aanbevelingen doen over de beleidsmatige problemen die opduiken bij de realisatie van het instandhoudingsbeleid.

Deze instantie bestaat ten minste uit vertegenwoordigers van het agentschap, Vlaamse administraties die betrokken zijn bij de inrichting en het beheer van het buitengebied (bijv. VMM of VLM), alsook de relevante actoren van het buitengebied. Tot deze laatste categorie behoren vertegenwoordigers van sectoren als: eigenaars, bos, jacht, landbouw, natuurverenigingen en economie. Het gaat hier in principe om de sectoren die ook participeerden in de overleg- en projectgroep die de opmaak van de S-IHD-besluiten hebben begeleid. .

Het agentschap~~,~~ stuurt de werkzaamheden van deze instantie aan.

Art. 43 – het nieuw in te voegen artikel 50sexies

Aan de Vlaamse Regering wordt de opdracht verleend om aan het Vlaams programma Natura 2000 een ruime bekendheid te geven. Dit kan door een publicatie op de relevante overheidswebsites, maar waar dit nodig of wenselijk wordt geacht, bijvoorbeeld in een gebied met mogelijk sterk uiteenlopende visies , kan dit ook informatievergaderingen behelzen.

Het decreet bevat slechts de krachtlijnen van de inhoud, de totstandkoming en evaluatie van het Vlaams programma Natura 2000. In artikel 50sexies, §2 wordt aan de Vlaamse Regering dan ook een ruime bevoegdheid gedelegeerd om dit nieuwe systeem nader vorm te geven via uitvoeringsbesluiten. Vooraleer daartoe over te gaan, lijkt het nuttig om met het nieuwe systeem op het terrein meer ervaring op te doen. Naast het uittekenen van de procedurele aspecten, kan de Vlaamse Regering ook bepalen ten aanzien van welke aspecten van de uitvoering van het programma actoren samenwerkingsovereenkomsten kunnen aangaan en hoe die dan worden geformaliseerd (bijv. samenwerkingsprotocollen). De Vlaamse Regering kan ook de afstemming met andere programma's of plannen, zoals de maatregelenprogramma's uit het decreet betreffende het integraal waterbeleid of de soortenbeschermingsprogramma's, regelen.

Sectie 3. Managementplannen Natura 2000

Art. 45 – het nieuw in te voegen artikel 50septies

Op niveau van de speciale beschermingszones worden managementplannen opgemaakt. Voor de gebieden met een geografische samenhang, kan een gezamenlijk managementplan worden opgesteld. De mogelijkheid daartoe is echter facultatief. Het opmaken van een gezamenlijk plan is niet in alle omstandigheden zinvol, vooral wanneer het gaat om zeer grote aangesloten gebieden. Een te omvangrijke schaalgrootte verhindert dat het managementplan een soepel, op maatwerk en op lokaal overleg gebaseerd werkinstrument blijft.

Naar analogie met het programma doorloopt het managementplan Natura 2000 zesjarige cyclussen.

Het managementplan Natura 2000 zal in beginsel worden opgebouwd in verschillende fasen, die men ook planversies noemt. In die gefaseerde aanpak reveleren de principes die aan de basis liggen van het vernieuwde instandhoudingsbeleid, met name het principe dat de "sterke schouders de zwaarste lasten dragen" en het principe van "de voorkeur voor vrijwillige participatie" aan de realisatie van het instandhoudingsbeleid. De natuurbeheerplannen, die gekoppeld zijn aan stimulerende instrumenten, zijn specifiek ontworpen om die vrijwilligheid te mobiliseren. Enkel waar de taakstelling niet via de sterkste schouders (overheid en terreinbeherende natuurverenigingen) en bijkomende vrijwillige engagementen kan worden gerealiseerd, kunnen dwingende instrumenten (in het decreet gevat door de term "dwingende acties") worden ingezet (uitoefening van het voorkooprecht, onteigening, het opleggen van erfdienstbaarheden of specifieke gebodsbepalingen, enz.).

In dit kader dient eraan herinnerd te worden dat deze trapsgewijze aanpak niet verhindert dat op basis van artikel 36ter, §1 en §2 of andere regelgeving, zoals preventiemaatregelen of veiligheidsmaatregelen op basis van titel XV of XVI van het DABM, de nodige maatregelen worden getroffen om de hoger bedoelde stand-still te realiseren , zonder dat moet worden gewacht op een (nieuw) plan of planversie. Het feit dat het instandhoudingsbeleid planmatig wordt omkaderd, houdt dus geen argument in tegen het treffen van dwingende maatregelen, ook al voorziet het plan of de betrokken planversie daarin (nog) niet. Voor bvb de vogelrichtlijngebieden geldt

immers de verplichting voor het nemen van instandhoudingsmaatregelen vanaf de datum van de aanwijzing als Vogelrichtlijngebied. Dit alles wordt verduidelijkt in artikel 50septies, §2, tweede lid.

Om die gefaseerde methodiek verder vorm te geven bepaalt het derde lid van artikel 50septies, §1, dat de fasering gebeurt in functie van een tussentijdse toetsing van de realisatiegraad van de taakstelling, de bijdrage van de betrokken actoren (sterkste schouders, andere doelgroepen) en het type van maatregelen en instrumenten (vrijwilligheid, dwingende maatregelen) die ter realisatie van die taakstelling achtereenvolgens worden ingezet. Er wordt bewust gesproken van een “toetsing” en niet van een evaluatie, omdat het gaat om een beperkte controle van de mate waarin de taakstelling al werd gerealiseerd en om de verwarring met de evaluatie, bedoeld in artikel 50octies, §6, te voorkomen.

De bedoeling is dat, afhankelijk van de resultaten van de toetsing van de realisatiegraad van de taakstelling voor de betrokken plancyclus, dit gefaseerd traject wordt uitgezet via tweejaarlijkse mijlpalen, waarbij naar aanleiding van de goedkeuring van de S-IHD een basis- of startversie wordt opgemaakt met de taakstelling (managementplan 1.0) en vervolgens wordt nagegaan welk deel van de taakstelling wordt gerealiseerd via de “evidenties” of bestaande afspraken (managementplan 1.1), dan wordt nagegaan welk deel nog via “vrijwilligheid” kan worden gerealiseerd (managementplan 1.2) en tot slot, en waar nodig, wordt overgegaan tot dwingende maatregelen (managementplan 1.3). Van die gefaseerde opbouw kan worden afgeweken omwille van specifieke omstandigheden, bijvoorbeeld wanneer het van meet af aan duidelijk is dat de taakstelling van het plan niet zal kunnen worden gerealiseerd binnen de plancyclus (alleen) op basis van de evidenties of vrijwilligheid, en meteen dwingende acties zullen moeten worden vastgesteld. Door een realistische taakstelling te definiëren bij de startversie van het plan, zal een dergelijk scenario eerder uitzonderlijk blijven. Ook blijft het mogelijk om in een vroeg stadium te kiezen voor gebiedsgerichte projecten (bv. natuurinrichting) waarvan duidelijk is dat een aantal zaken verplichtend zullen worden geregeld.

In paragraaf 2 wordt verduidelijkt dat het plan wordt opgemaakt met het oog op het gradueel realiseren van de gebiedsspecifieke instandhoudingsdoelstelingen (S-IHD). Ook hier geldt de standstillverplichting als de absolute ondergrens.

Naar analogie met artikel 50ter, §3 bevat het managementplan ten minste een taakstelling, die de doelstellingen van het plan operationaliseert, en een opgave van acties. Bij het uitwerken van die taakstelling op niveau van de speciale beschermingszone dient er voor gezorgd te worden dat, wordt bijgedragen aan het bindend gedeelte van de gewestelijke taakstelling. Anders gesteld, de inspanningen die in het programma Natura 2000 worden aangeduid als deze die binnen de Vlaamse programmacyclus moeten worden gerealiseerd, moeten ook op gebiedsniveau worden vertaald in een gebiedsspecifieke taakstelling. De acties die daartoe worden opgenomen in het plan moeten als prioritair worden aangemerkt. De doorwerking van het bindend gedeelte van de gewestelijke taakstelling in de gebiedsspecifieke taakstelling is logisch, nu de S-IHD op gebiedsniveau de vertaling zijn van het relevante onderdeel van de G-IHD, en de gewestelijke taakstelling op zijn beurt is afgeleid van die G-IHD. De taakstelling op niveau van de speciale beschermingszones en de acties die in het managementplan Natura 2000 worden

opgenomen ter realisatie van de taakstelling, kunnen bijgevolg worden opgevat als een gebiedsspecifieke uitwerking van de inspanningen uit het programma, vermeld in artikel 50ter, 1°, meer specifiek deze die op het V laamse niveau zijn geformuleerd als bindend.

Het is logisch dat de taakstelling alle acties kan bevatten die relevant zijn om de regionaal en lokaal gunstige staat van instandhouding te bereiken voor de tot doel gestelde Europees beschermde habitats en soorten. Hier horen ook acties bij die verband houden met habitattypische soorten. Voor dit laatste wordt verwezen naar de definitie van instandhouding (art 2, 36), nl. dat de staat van instandhouding van een habitat als gunstig kan worden beschouwd wanneer de regionale staat van instandhouding van de voor die habitat typische soorten gunstig is.

Paragraaf 4 verduidelijkt verder dat, met het oog op de ruimtelijke toewijzing van de gebiedsspecifieke instandhoudingsdoelstellingen en de verdere verdeling ervan, al of niet over deelgebieden binnen de betrokken speciale beschermingszones, zoekzones worden afgebakend. Die afbakening gebeurt volgens criteria en op de wijze die daartoe nader te bepalen zijn door de Vlaamse Regering. Bij de afbakening van de ruimtelijke zoekzones kunnen, onder andere, volgende richtlijnen in rekening worden gebracht. De afbakening van de zoekzones gebeurt aan de hand van de actuele en natuurlijke potentiekaarten en houdt rekening met de oppervlakte waarvoor reeds garanties zijn op een correct beheer via een geïntegreerd beheerplan of een gelijkaardig instrument. De gehanteerde criteria zijn, op hoofdlijnen beschouwd, de volgende: per deelgebied van de speciale beschermingszone wordt nagegaan in welke mate de vooropgestelde doelen nog niet worden gerealiseerd op basis van natuurbeheerplannen of ermee gelijkgestelde instrumenten (openstaand saldo); voor dit openstaand saldo wordt per groep van verwante habitattypes en leefgebieden een zoekzone gevrijwaard die een bepaalde factor groter is dan de oppervlakte die vereist is om het betrokken doel te realiseren. Die factor is afhankelijk van het openstaand saldo 2050 (doel ≥ 100 ha = factor 1,5; doel tussen 5 en 100 ha = factor 2; doel ≤ 5 ha = factor 3). Naarmate doelen worden “geplaatst”, door bijkomende natuurbeheerplannen of gelijkwaardige engagementen of, in voorkomend geval, via verplichtingen, zal ook de omvang van de zoekzone(s) afnemen. De zoekzones worden trapsgewijs opgebouwd naargelang de ecologische geschiktheid ervan, zoals weergegeven in de potentiekaarten (meest geschikt, middelmatig geschikt, hoog natuurlijk potentieel, enz.). Bij de afbakening van de zoekzones zal ook rekening worden gehouden met de socio-economische impacten, dit volgens de meest actuele gegevens. Uiteraard zullen de ecologische argumenten in beginsel steeds prevaleren. Anders gesteld, de socio-economische argumenten kunnen geen motief vormen om de gebieden met de grootste ecologische potenties voor het betrokken habitat niet in de zoekzone op te nemen.
Bij de totstandkoming van de richtkaart/zoekzone in het Managementplan gebeurt een socio-economische toetsing van de afspraken die worden gemaakt, teneinde de impact zoveel mogelijk te beperken. Deze toetsing kan er evenwel niet toe leiden dat de realisatie van de natuurdoelen wordt gehypothekeerd.

Voor de realisatie van de taakstelling inzake de toestand van het natuurlijk milieu worden actiegebieden vastgesteld, dit op basis van relevante milieueffecten. Het kan gaan om effecten die betrekking hebben op bijvoorbeeld de kwalitatieve of kwantitatieve watertoestand of de aanwezige stikstofdepositie. De regulering van de

milieudrukken zal hoofdzakelijk gebeuren via andere beleidsvelden, inzonderheid het milieuhygiëne- en waterbeleid. Het DABM, het decreet integraal waterbeleid, VLAREM I en VLAREM II (zie onder meer het Besluit van de Vlaamse Regering van 21 mei 2010 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning en van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, voor wat betreft de milieukwaliteitsnormen voor oppervlaktewateren, waterbodems en grondwater) bevatten de nodige juridische grondslag om gebiedsgerichte (ecologische) milieukwaliteitsnormen uit te vaardigen, die, zo nodig, voor wat betreft het waterbeleid, nog kunnen worden bijgesteld in de stroomgebiedsbeheerplannen (zie art. 2.3.1.3, derde lid, VLAREM II). De actiegebieden dienen weliswaar om de milieucondities binnen de betrokken speciale beschermingszone(s) te beïnvloeden, maar ze kunnen ook liggen buiten die speciale beschermingszone(s).

Art. 46 – het nieuw in te voegen artikel 50octies

Artikel 50octies bevat, naar analogie met artikel 50quater, de basisbepalingen van het planproces. Het plan (planversie) wordt vastgesteld door de Vlaamse Regering of haar gemachtigde. Een vaststellingsdelegatie naar de gemachtigde van Vlaamse Regering, de minister bevoegd voor leefmilieu of zelfs de administrateur-generaal van het agentschap, komt tegemoet aan de hoge plandynamiek (fasering) en het relatief uitgebreid aantal plannen, dat een soepel en snel optreden noodzakelijk maakt. Indien het plan of de planversie echter dwingende acties omvat, meer specifiek deze bedoeld in §5, dan moet het plan of de planversie wel door de Vlaamse Regering worden vastgesteld.

Het agentschap is belast met de voorbereiding ervan. Het ontwerp van het plan (planversie) wordt ter advies voorgelegd van de overleginstantie, vermeld in artikel 50quinquies.

De coördinatie van de tenuitvoerlegging van het plan (planversie) gebeurt door het agentschap~~,~~. Samen met het overlegplatform, vermeld in artikel 50novies, waakt het agentschap erover dat in de betrokken speciale beschermingszone, via de uitvoering van de acties, wordt gewerkt aan de realisatie van de taakstelling van het plan. Bepaalde deelgebieden of clusters van deelgebieden kunnen ook worden toevertrouwd aan andere instanties, zoals de VLM, een bekkenbestuur of het provinciebestuur, die zich hebben geëngageerd om hun medewerking te verlenen aan de coördinatie van de implementatie van het plan op het terrein.

Het agentschap dient de voortgang van het plan of de planversie ook minstens om de twee jaar te toetsen. Het betreft meer specifiek een toetsing van de voortgang van de realisatie van de taakstelling De toetsing vormt de basis van de planfasering (zie de toelichting bij artikel 50septies, §1).

Indien uit die toetsing blijkt dat het bindend gedeelte van de gewestelijke taakstelling, zoals het dan werd vertaald in de gebiedsspecifieke taakstelling (art. 50septies, §3, tweede lid), niet of mogelijk niet wordt bereikt binnen de betrokken plancyclus, kunnen dwingende acties worden opgelegd. Die acties zullen ook worden opgesomd in het plan, of, wat wellicht meer het geval zal zijn, in de planversie 1.3. Voor die dwingende

acties, die zich overigens kunnen richten tot overheden en particulieren, kunnen een uitgebreid aantal bestaande instrumenten worden gebruikt, met toepassing van bestaande decretale bepalingen en de uitvoeringsbepalingen. In dit verband wordt verwezen naar de inhoud van artikel 9, §2 van het Natuurbehoudsdecreet, zoals het opleggen van bepaalde verbodsbepalingen (bijv. het tijdelijk niet betreden of bewerken van een terrein waarvan men eigenaar is) of gebodsbepalingen, en ook naar het instrumentarium van het nieuwe decreet betreffende de landinrichting, zoals het vestigen van erfdienstbaarheden tot openbaar nut. Ook het opleggen van de verplichting tot het opmaken en uitvoeren van een natuurbeheerplan behoort tot de mogelijkheden. Het komt toe aan het agentschap om de adressanten van de maatregelen op de hoogte te brengen van wat van hen wordt verwacht. Indien de adressant de maatregel weigert uit te voeren, dan kan het agentschap zo nodig gebruik maken van bestuurlijke maatregelen, al dan niet onder last van een bestuurlijke dwangsom, of bestuursdwang, met toepassing van titel XVI van het DABM.

Artikel 50octies, §5, derde lid, verhindert overigens niet dat men, met het oog op de realisatie van het bindend gedeelte, nog andere instrumenten inzet op basis van andere regelgeving, zoals het aanscherpen van de milieuvergunningsvoorwaarden (art. 21 Milieuvergunningsdecreet) of het schorsen van de milieuvergunning (art. 36 Milieuvergunningsdecreet).

Het plan wordt (ten minste) ook om de zes jaar geëvalueerd. Die evaluatie gebeurt in functie van de realisatiegraad van de S-IHD voor het betrokken gebied en in het licht van het Vlaams programma Natura 2000. Deze evaluatie gaat ruimer dan de toetsing van de taakstelling, zoals bedoeld in §5 van deze bepaling. Omdat het programma Natura 2000 het kader vormt van de managementplannen en die plannen daarop moeten worden afgestemd, minstens voor wat betreft het bindend gedeelte van het programma (zie art. 50septies, §3), spreekt het voor zich dat in ieder geval een evaluatie van het plan dient te gebeuren nadat het Vlaams programma Natura 2000 werd bijgesteld. Rekening houdend met die evaluatie wordt vervolgens een nieuw plan of planversie opgemaakt voor de volgende plancyclus of fase ervan.

Paragraaf 7 voorziet de mogelijkheid van een afstemming, zo niet integratie van de afstemming tussen het managementplan Natura 2000 en de diverse planvormen in kader van het decreet van XXX betreffende de landinrichting. Het managementplan Natura 2000 bevat geen oplijsting van de instrumenten die zullen ingezet worden voor de realisatie van de taakstelling. Het Managementplan Natura 2000 kan echter wel indien nodig een inrichtingsnota omvatten zoals vermeld in titel 2 van deel 4 van het decreet betreffende de landinrichting, waarin op het niveau van de individuele acties een instrumentafweging plaats vindt. Ook kan het managementplan Natura 2000 een beheervisie omvatten zoals bedoeld in titel 2, deel 5 van het decreet van XXX betreffende de landinrichting. Deze afstemming en/of integratie kan geregeld worden via een uitvoeringsbesluit.

Art. 47 – het nieuw in te voegen artikel 50novies

Deze bepaling bevat de krachtlijnen van het overleg op niveau van de speciale beschermingszone. Daartoe wordt door het agentschap een overlegplatform georganiseerd. Dit overlegplatform staat ten minste in voor de voortgangsbewaking

van het plan en initieert/faciliteert tevens de overlegprocessen die plaatsvinden in het kader van de realisatie van de acties, vermeld in artikel 50septies, §3, eerste lid, 2°. Het initiëren van het overlegtraject houdt het afsprakenkader in over hoe, wanneer en met wie wordt overlegd. Het traject kan ook voorzien in een consultatie en voorlichting van het ruimere publiek dat bij de realisatie van de taakstelling van het managementplan is betrokken of, met andere woorden, een mogelijke impact ervan ondergaat. Er wordt voor geopteerd om het overleg op dit niveau niet al te zeer te formaliseren, maar ruimte te laten voor maatwerk. Het overleg kan ad hoc verlopen, wanneer door lokale partijen daartoe de nood wordt aangevoeld of wanneer de realisatie van het plan daartoe aanleiding geeft.

Het platform bestaat ten minste uit vertegenwoordigers van het agentschap, de Vlaamse administraties die zijn betrokken bij het beheer en de inrichting van het buitengebied en andere vertegenwoordigers bedoeld in artikel 50ter, §3, 3°, die engagementen hebben opgenomen. Voor wat betreft deze laatste groep wordt bij voorkeur via intermediaire organisaties gewerkt, zoals bosgroepen, terreinbeherende natuurverenigingen, wildbeheereenheden, kamers van koophandel, lokale besturen, enz..

Art. 48 – het nieuw in te voegen artikel 50decies

Het agentschap treft de nodige maatregelen om aan het plan een ruime bekendheid te verschaffen. Aandacht moet daarbij specifiek ook gaan naar de groepen die mogelijk een impact ondergaan van de realisatie van de taakstelling van het plan of, m.a.w. de acties die ter realisatie daarvan worden uitgevoerd.

Aan de Vlaamse Regering wordt tot slot de bevoegdheid verleend tot het bepalen van nadere regels met betrekking tot de inhoud, de procedure tot opmaak en de evaluatie van het managementplan. Ook de wijze waarop en de criteria op basis waarvan de zoekzones worden afgebakend en de actiegebieden worden vastgesteld, wordt nader bepaald door de Vlaamse Regering.

Sectie 4. Monitoringprogramma's

Art. 50 – het nieuw in te voegen artikel 50undecies

Monitoring en evaluatie vormen samen ontegensprekelijk twee belangrijke hoekstenen van een effectief instandhoudingsbeleid. Artikel 11 van de Habitatrichtlijn verplicht de lidstaten er overigens toe te monitoren om inzicht te krijgen in de staat van instandhouding van de aangewezen gebieden en soorten die daar voorkomen, waarbij speciale aandacht dient te worden geschonken aan de prioritaire habitats en soorten uit bijlage II. In de Vogelrichtlijn vindt men als dusdanig geen expliciete monitoringverplichting, maar artikel 10 van die richtlijn stelt wel dat de lidstaten het onderzoek en de werkzaamheden dienen te bevorderen nodig voor het beheer en de bescherming van de populaties vermeld in artikel 1 van die richtlijn. Inzake rapportering verplicht artikel 17 van de Habitatrichtlijn de lidstaten om elk zes jaar een nationaal verslag op te stellen over de genomen maatregelen, waarbij die verslagen gebaseerd dienen te zijn op de belangrijkste resultaten die voortvloeien uit het toezicht en de monitoring.

Artikel 50undecies biedt dan ook de grondslag voor het opmaken van programma's voor de monitoring van de staat van instandhouding van de speciale beschermingszone, met inbegrip van de oorzaken die een achteruitgang van die staat (kunnen) veroorzaken. De gegevens van die monitoring zijn van belang om de voortgang en de effectiviteit van het Vlaams programma Natura 2000 en de realisatie ervan op gebiedsniveau te kunnen opvolgen. Een dergelijk programma wordt ook opgesteld voor de habitats en soorten buiten de speciale beschermingszones, vermits de standstill-verplichting ook geldt voor die habitats en soorten (zie onder meer de toelichting bij artikel 50ter). Het ter beschikking stellen van de noodzakelijke gegevens voor het opmaken van passende beoordelingen, moet naast de vermelde voortgangsbewaking en opvolgen van staat van instandhouding, als een onderdeel van de monitoring sensu lato beschouwd worden. Wat hier precies voor nodig is, zal nog verder uitgeklaard worden in het kader van het verdere traject van de passende beoordeling. De resultaten van volgende onderzoeksvragen, zullen richtinggevend zijn, bij de toekomstige opmaak van een monitoringbesluit, zoals voorzien is in dit artikel :

- voor de belangrijkste milieueffectgroepen wordt onderzocht hoe de monitoringsnetwerken gericht moeten worden uitgebreid zodat valabele meetgegevens op een relevant detailniveau beschikbaar zijn;
- er wordt onderzocht welk detailniveau vereist is om per deelgebied de lokale staat van instandhouding van elk habitat en elke bijlagesoort te bepalen en met welke frequentie dit nodig is. Indien belangrijke evoluties worden vermoed, kan het INBO worden ingeschakeld om tussentijds een nieuwe lokale staat van instandhouding te bepalen;
- er wordt onderzocht met welke detailniveau en welke frequentie bijlagesoorten gericht moeten opgevolgd worden om een betrouwbare populatieschatting per deelgebied te verstrekken.

Niet enkel de strikt ecologische resultaten van het instandhoudingsbeleid worden gemonitord, maar ook het draagvlak (hoe percipiëren sectoren en administraties de aanpak op Vlaams en lokaal niveau), de gemaakte afspraken (in welke mate wordt de taakstelling opgenomen door de actoren) en de uitvoering (worden de acties inzake inrichting en beheer, en de toestand van het natuurlijk milieu volgens afspraak uitgevoerd). Draagvlakmeting laat toe lessen te trekken over de wijze waarop het instandhoudingsbeleid wordt geïmplementeerd, en over de communicatie erover. De registratie van de opgenomen afspraken en de uitvoering ervan is onmisbaar om de effectiviteit van het instandhoudingsbeleid, en de daartoe gebruikte instrumenten te evalueren.

De Vlaamse regering of haar gemachtigde bepaalt de nadere regels voor die programma's, met name voor de opmaak, de inhoud en het beheer, alsmede de toetsing van de kwaliteit van de monitoringgegevens. Conform de rechtspraak van het Hof van Justitie moet er in ieder geval over gewaakt worden dat de monitoring niet enkel op een gedetailleerde, maar ook op systematische en permanente basis plaatsvindt (HvJ 20 oktober 2005, nr. C-6/04, Commissie t. Verenigd Koninkrijk; HvJ 11 januari 2007, nr. C-183/05, Commissie t. Ierland). Bij het vaststellen van de monitoringprogramma's en de bepalingen die deze programma's omkaderen, zal met deze rechtspraaktoepassingen rekening moeten worden gehouden.

Om de monitoringprogramma's uit te voeren op private gronden kan in voorkomend geval gebruik worden gemaakt van artikel 57bis van het decreet.

Afdeling 8. Aanpassing van het decreet van 21 oktober betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu met betrekking tot de bosgroepen en de regionale landschappen

Algemeen

De wijzigingen met betrekking tot regionale landschappen en bosgroepen zijn gebaseerd op de principes van de interne staatshervorming. Er wordt een decretale rechtsgrond voorzien voor de provinciale taakstelling. Hiermee komt het ontwerp tegemoet aan artikel 219 van het Provinciedecreet dat bepaalt dat provincies enkel kunnen deelnemen in, zich laten vertegenwoordigen in of personeel, financiële middelen of infrastructuur of andere activa ter beschikking kunnen stellen aan rechtspersonen die voldoen aan de voorschriften van titel VII van het Provinciedecreet ofwel indien er voor de oprichting, deelname of vertegenwoordiging een andere decretale of wettelijke rechtsgrond bestaat.
In het voorliggende voorontwerpdecreet wordt een minimale kapstok voorzien voor de erkenning, subsidiëring en opvolging van de regionale landschappen en van de bosgroepen. Het is de bedoeling dat tegen de tweede principiële goedkeuring de resultaten van een Ronde Tafelconferentie met alle betrokkenen (provincies, regionale landschappen, bosgroepen, …), in dit decreet wordt gevaloriseerd. Dit overleg moet duidelijkheid geven over wie doet wat wanneer, en beoogt een optimale taakverdeling en werking. De resultaten van het overleg worden geformaliseerd (protocol, …).

Art 51 – wijziging van het artikel 54

In uitvoering van het Witboek – Interne Staatshervorming (doorbraak 64) worden de provincies, binnen hun provincie, bevoegd voor de erkenning, subsidiëring en opvolging met betrekking tot de regionale landschappen. In dit artikel wordt tevens beschreven welke taken een regionale landschap kan uitvoeren en er wordt bepaald dat afstemming en synergie met andere actoren moet worden opgezocht.

In de eerste paragraaf wordt de opdracht van een regionaal landschap bepaald. De basisdoelstelling van een regionaal landschap, die zich situeert op het vlak van draagvlakverbreding, blijft behouden. Ook initiatieven voor terreinacties zijn mogelijk, voor zover deze initiatieven voortvloeien uit de basistaakstelling, in samenwerking met actoren, of voor zover ze complementair zijn met andere initiatieven. Het eventueel zelf uitvoeren van natuurbeheer op terrein is evenwel beperkt tot het herstel, de aanleg en de ontwikkeling van kleine landschapselementen. Binnen hun taakstelling kunnen de regionale landschappen ook coördinatieopdrachten opnemen.

De projectwerking gericht op terreinrealisaties, zoals deze van de bedrijfsplanner en de landschapsanimator, zijn een belangrijk onderdeel van de werking van een regionaal landschap. Het is de bedoeling dat deze taken, binnen de doelstellingen van het decreet, voortgezet worden.

In het tweede lid van deze paragraaf wordt een koppeling gemaakt met het instrument bosgroepen, vermeld in het artikel 54bis van het decreet, om enerzijds de eigenheid

en de complementariteit van beide te onderstrepen, en anderzijds het uitgangspunt van het Witboek Interne Staatshervorming te benadrukken: het realiseren van efficiëntiewinsten.

In de tweede paragraaf wordt bepaald dat een regionaal landschap een duurzaam samenwerkingsverband is tussen maatschappelijke en bestuurlijke actoren. In het besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 1998 over de regionale landschappen, dat opgeheven zal worden na het van kracht worden van dit artikel van het voorliggende decreet, is vastgelegd dat een regionaal landschap zich moet richten tot de volgende doelgroepen: provincies en gemeenten, de milieu- en natuurverenigingen, de landbouworganisaties, de organisaties ter bevordering van recreatie en toerisme en de wildbeheereenheden. In de praktijk werken de regionale landschappen ook samen met andere actoren in het buitengebied zoals de bosgroepen, de polders en wateringen, de hengelaarsverenigingen en de verenigingen van private beheerders. Ook met particulieren wordt samengewerkt in het kader van de draagvlakverbreding voor natuur en landschap. Regionale landschappen zullen, binnen de doelstellingen van het decreet, deze brede samenwerking verderzetten, en om die reden bevat deze tweede paragraaf een dergelijke ruime beschrijving.

In functie van het behoud van de eigenheid en de bestuurlijke onafhankelijkheid van de regionale landschappen wordt het vzw-statuut als organisatievorm verankerd.

Deze paragraaf geeft aan de provincies, binnen hun provincie, de verantwoordelijkheid, zoals voorzien in het Witboek – Interne Staatshervorming (doorbraak 64). Deze bevoegdheid omvat alle aspecten met betrekking tot de regionale landschappen, wat betreft zowel het erkennen, het subsidiëren, het evalueren als het aansturen ervan.

Het mandaat laat ook toe provinciegrensoverschrijdende regionale landschappen op te richten en te erkennen. Voor provinciegrensoverschrijdende regionale landschappen kunnen de betrokken provinciebesturen onderling afspreken hoe de taken uitgevoerd of verdeeld worden.

De provincies zorgen in elk geval ervoor dat er een voldoende uniformiteit blijft bestaan, inhoudelijk en organisatorisch, tussen alle regionale landschappen in Vlaanderen.

Met de vierde paragraaf wordt tegemoet gekomen aan artikel 219 van het Provinciedecreet en krijgen de provincies de mogelijkheid om de operationele werking van regionale landschappen in hun structuren te verankeren.

Art. 52 – het nieuw in te voegen artikel 54bis

In uitvoering van het Witboek – Interne Staatshervorming (doorbraak 64) worden de provincies, binnen hun provincie, bevoegd voor erkenning, subsidiëring en opvolging m.b.t. de bosgroepen. In dit artikel wordt tevens beschreven welke taken een bosgroep kan uitvoeren en er wordt bepaald dat afstemming en synergie met andere actoren moet worden opgezocht.

In de eerste paragraaf wordt de opdracht van een bosgroep gedefinieerd. Deze opdracht omvat een beknopte actualisatie van de huidige twaalf basisdoelen van een bosgroep, zodat de huidige basisdienstverlening verzekerd blijft, en stemt de toekomstige werking van een bosgroep af op het concept van het geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud, zoals bepaald in het eveneens door dit decreet nieuw ingevoegde hoofdstuk IIIbis, door te voorzien in een verwijzing naar de ecologische, de economische en de sociale functie.

Een belangrijke opdracht van een bosgroep ligt in het faciliteren van de opmaak van natuurbeheerplannen. Een bosgroep treedt niet in de plaats van de beheerder van het terrein maar legt eerder de nadruk op het responsabiliseren en stimuleren. De beheervrijheid van de beheerder staat in de samenwerking altijd centraal. Een bosgroep kan zelf beheerwerken realiseren die niet op economisch rendement zijn gericht.

In het tweede lid van deze paragraaf wordt een koppeling gemaakt met het instrument regionale landschappen om enerzijds de eigenheid en de complementariteit van beide te onderstrepen en anderzijds het uitgangspunt van het Witboek, het realiseren van efficiëntiewinsten, te benadrukken.

In de tweede paragraaf wordt bepaald dat de basiswerking van de bosgroepen zich niet langer per definitie hoeft te beperken tot de bosbeheerders. In de toekomst bestaat de mogelijkheid de werking van een bosgroep te verbreden tot alle beheerders van een terrein.

Ook openbare beheerders van natuurterreinen kunnen toetreden tot een bosgroep met de bedoeling grotere beheercomplexen te vormen. Preferentieel richt de werking van een bosgroep zich evenwel tot de private beheerder.

Voor het aanspreekpunt van alle bosgroepen zoals bedoeld in doorbraak 64 van het witboek – interne staatshervorming - wordt een structurele overeenkomst inzake de ondersteuning van dat aanspreekpunt door of op voorstel van het ANB afgesloten.

In functie van het behoud van de eigenheid en de bestuurlijke onafhankelijkheid van de bosgroepen wordt het vzw statuut als organisatievorm verankerd.

De derde paragraaf geeft aan de provincies, binnen hun provincie, de verantwoordelijkheid zoals voorzien in het Witboek – Interne Staatshervorming (doorbraak 64). Deze bevoegdheid omvat alle aspecten m.b.t. de bosgroepen zowel het erkennen, het subsidiëren, het evalueren als het aansturen ervan.

De provincies zorgen in elk geval ervoor dat er een voldoende uniformiteit blijft bestaan, inhoudelijk en organisatorisch, tussen alle bosgroepen in Vlaanderen. De provincies waken erover dat de huidige gebiedsdekkende werking van het instrument behouden blijft.

In de vierde paragraaf wordt tegemoet gekomen aan artikel 219 van het Provinciedecreet en krijgen de provincies de mogelijkheid om de operationele werking van bosgroepen in hun structuren te verankeren.

Hoofdstuk 3. Diverse wijzigingsbepalingen

Algemeen: Omdat het wijzigingsdecreet een aantal nieuwe definities, hoofdstukken, afdelingen of onderafdelingen in het decreet natuurbehoud invoegt, ter vervanging van bestaande regeling, is een reeks wijzigings- en opheffingsbepalingen logisch. Belangrijk hierbij is de inwerkingtreding van al die wijzigings- en opheffingsbepalingen. Dit is geregeld in artikel 106 van voorliggend decreet.

Afdeling 1. Wijzingen van het Bosdecreet van 13 juni 1990

Ten gevolge van de invoering het nieuw hoofdstuk IIIbis, afdeling 2 – ecologische functie, kunnen de bepalingen in verband met de ecologische functie van een bos op termijn definitief opgeheven worden. Het handelt hier over:
- via artikel 62: artikel 17 i.v.m. de milieubeschermende rol van het bos;
- via artikel 64: artikel 19 i.v.m. de ecologische functie van het bos.

Het invoeren van deze afdeling leidt ook tot enkele noodzakelijke aanpassingen in verband met de ecologische functie van het bos. Het handelt hier om:
- via artikel 61: herformulering van artikel 16 waarbij de milieubeschermende rol van een bos moet geïnterpreteerd worden als gedefinieerd voor een terrein beheerd ten behoeve van het natuurbehoud, in het decreet natuurbehoud;
- via artikel 63: herformulering van artikel 18 waarbij de zorg voor de ecologische functie van een bos moet geïnterpreteerd worden als gedefinieerd voor een terrein ten behoeve van het natuurbehoud, in het decreet natuurbehoud;

Ten gevolge van de invoering het nieuw hoofdstuk IIIbis, afdeling 3 – economische functie, dient een aantal bepalingen in verband met de economische functie van bos gewijzigd of vervangen te worden. Het handelt hier om:
- via artikel 55: een herformulering van artikel 8, waarbij de economische functie van een bos moet geïnterpreteerd worden als gedefinieerd voor een terrein beheerd ten behoeve van het natuurbehoud, in het decreet natuurbehoud.

Ten gevolge van de invoering het nieuw hoofdstuk IIIbis, afdeling 4 – sociale functie, kunnen de bepalingen in verband met toegankelijkheid op termijn definitief opgeheven worden. Het handelt hier over:
- via artikel 54: de definities van bosweg (9°) en voetganger (22°) in artikel 4;
- via artikel 57: artikel 11;
- via artikel 59: artikel 13 in verband met de openstelling van bossen en de subsidiëring ervan.
- via artikel 60: artikel 14 in verband met gemotoriseerd verkeer in de bossen;
- via artikel 64: artikel 19bis betreffende de subsidiëring van natuurontwikkeling in bossen.

Het invoeren van deze afdeling leidt ook tot enkele noodzakelijke aanpassingen in verband met de sociale functie van het bos. Het handelt hier om:
- via artikel 56: een herformulering van artikel 10; waar de sociale en educatieve functie van een bos moet geïnterpreteerd worden als bepaald in artikel 12 sexies in het decreet natuurbehoud;

- via artikel 58: een herformulering van artikel 12 waarbij duidelijk gemaakt wordt dat de toegankelijkheid van een bos geregeld wordt met toepassing van de betreffende artikels in het decreet natuurbehoud;

Ten gevolge van de invoering van een nieuwe afdeling 2 “Natuurbeheerplannen” in Hoofdstuk IV kunnen de bepalingen in verband met de beheerplannen op termijn definitief opgeheven worden. Het handelt hier over:
- via artikel 54: de opheffing van artikel 4bis, omdat parken expliciet onderdeel kunnen zijn van een terrein beheerd ten behoeve van het natuurbehoud. Dit realiseert een aanzienlijke vereenvoudiging;
- via artikel 65: de opheffing van de artikels 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29 en 30 betreffende de bosreservaten;
- via artikel 70: paragraaf 2 van artikel 44 betreffende afwijking van het goedgekeurde beheersplan;
- via artikel 72: artikel 46 betreffende beheer van bossen en bossen gelegen in VEN;
- via artikel 73: eerste lid van artikel 47 betreffende bossen gelegen in natuurreservaten;
- via artikel 74: artikel 85 betreffende de vrijwillige samenvoeging van het beheer van twee of meer boseigendommen.

Het invoeren van deze afdeling leidt ook tot enkele noodzakelijke aanpassingen in verband met de bosbeheerplannen. Het handelt hier om:
- via artikel 66, een herformulering van artikel 37, waarbij de uitzondering dat personeelsleden van het agentschap toch mogen meewerken aan de opmaak van een bosreservaatbeheersplan voor een privé-bos, volledig wordt geschrapt.
- via artikel 67: herformulering van artikel 41 waarbij duidelijk wordt gemaakt dat het beheer van bossen dient te gebeuren conform de criteria zoals bedoeld in artikel 16septies, tweede lid van het decreet natuurbehoud;
- via artikel 69: herformulering van artikel 43 waarbij wordt verduidelijkt dat de beheersplannen voor domeinbossen en andere openbare bossen verloopt via de bepalingen van hoofdstuk IV, afdelingen 2 en 3 van het decreet natuurbehoud
- via artikel 71, een vereenvoudiging van artikel 45 eerste lid omdat artikel 34, paragraaf 2 van het decreet natuurbehoud, waar in dit artikel 45 naar wordt verwezen, opgeheven wordt;
- via artikel 71, een herformulering van het tweede lid van paragraaf 2 van artikel 45 conform de nieuwe terminologie en procedure.

De invoeging van een artikel 54bis, via artikel 52, met name rond de bosgroep, betekent dat de huidige bepalingen van artikel 41bis en 41ter van het Bosdecreet kunnen opgeheven worden, via artikel 68. Het moet evenwel duidelijk zijn dat deze schrapping samen hangt met de invoeging van het artikel 54bis, waar voorlopig enkel een minimale kapstok is voorzien, in afwachting van de resultaten van een Ronde Tafelconferentie met betrekking tot de Bosgroepen en de Regionale landschappen.

Afdeling 2. Wijzingen van het decreet natuurbehoud

Art. 75.

Het artikel 75 dat een aanvulling voorziet op artikel 8 heeft tot doel om duidelijk te maken dat de resultaten (verhoogde natuurkwaliteit) ten gevolge van inspanningen

die ten behoeve van het natuurbehoud zijn geleverd (vooral de beheermaatregelen ter realisatie van goedgekeurde beheerplannen) en die met overheidsgeld geheel of gedeeltelijk zijn gefinancierd, niet zomaar verloren kunnen gaan. Daarom is expliciet bepaald dat de resultaten onder de vorm van een verhoogde natuurkwaliteit onder de toepassing van het stand-still beginsel vallen: de verhoogde natuurkwaliteit moet dus in stand worden gehouden.

Art. 76 tot en met 82.

Deze bepaling past artikel 9 aan, aan de nieuwe bepalingen van artikel 50octies, §3, derde lid.

Gelet op de toevoeging van de figuur van het managementplan Natura 2000 en de vervanging van de figuur van natuurrichtplan door een managementplan, is het nodig om enkele wijzigingen aan te brengen:
- via artikel 76: in artikel 9 worden de planfiguren van managementplan Natura 2000 en managementplan toegevoegd. De tekst van het artikel moet zo geïnterpreteerd worden dat de term “natuurrichtplannen” enkel betrekking heeft op de reeds voor de inwerkingtreding van dit wijzigingsdecreet vastgestelde natuurrichtplannen. Zie hiervoor ook artikel 102.
- via artikel 78 worden in artikel 17 de verplichte opmaak voor de natuurrichtplannen van het VEN geschrapt. De figuur van natuurrichtplannen wordt immers vervangen door de figuren van de managementplannen, zowel binnen de speciale beschermingszones (managementplan Natura 2000) als buiten de speciale beschermingszones (managementplannen). Daarnaast is er de figuur van een natuurbeheerplan, dat door de flexibelere kadering, mogelijk kan worden ingezet voor veel grotere gebieden dan voorheen, waardoor de figuur van de natuurrichtplannen in bepaalde gebieden minder noodzakelijk is. De eventuele nood aan een globaal plan voor bepaalde situaties of onderdelen van het VEN, blijft erkend. Er kunnen indien nodig nog altijd managementplannen opgemaakt worden voor bvb. bepaalde delen van het VEN op basis van het gewijzigde artikel 48 van het decreet natuurbehoud.

Ten gevolge van de invoering van het nieuw hoofdstuk IIIbis, afdeling 4 – sociale functie, kunnen de bepalingen in verband met toegankelijkheid op termijn definitief opgeheven worden. Het handelt hier over:
- via artikel 77: de bepaling in verband met de toegankelijkheid van natuurreservaten en het VEN in paragraaf 1,6° van artikel 13 van het decreet natuurbehoud;
- via artikel 81: eerste paragraaf van artikel 35 over de toegankelijkheid van natuurreservaten.

Het invoeren van de nieuwe afdeling 2 “Natuurbeheerplannen” in Hoofdstuk IV leidt ook tot enkele noodzakelijke aanpassingen in verband met de natuurbeheerplannen. Het handelt hier om:
- via artikel 79: een aanvulling van artikel 25 waarbij wordt verduidelijkt dat bepaalde verbodsbepalingen in GEN en GENO niet van toepassing zijn indien ze opgenomen zijn in een goedgekeurd natuurbeheerplan;
- via artikel 81: een aanvulling van artikel 35, paragraaf 2 waarbij duidelijk wordt gemaakt dat de verbodsbepalingen van artikel 35 van toepassing worden voor de erkende natuurreservaten die erkend worden volgens de regeling van het wijzigingsdecreet. De bestaande verbodsbepalingen blijven van toepassing voor de bij

de inwerkingtreding van dit wijzigingsdecreet erkende reservaten. Dit wordt geregeld door middel van deze aanvulling.

Ten gevolge van de invoering van een nieuwe afdeling 4‘ “De erkenning als natuurreservaat” kunnen de bepalingen in verband met de erkende reservaten op termijn definitief opgeheven worden. Het handelt hier over:
- via artikel 80: artikels 32, 33 en 34 over de erkenning van natuurreservaten;
- via artikel 82: artikel 36 m.b.t. de natuurreservaten.

Art. 83

Artikel 83 verankert decretaal het principe “sterkste schouders zwaarste lasten”. Er wordt decretaal bepaald dat op gronden binnen de speciale beschermingszones, die verworven worden in uitvoering van het decreet natuurbehoud met een financiële tussenkomst van een administratieve overheid, de ontvanger van de subsidies of vergoedingen, verplicht is de nodige instandhoudingsmaatregelen te nemen. Deze verplichting is ook geldig voor gronden binnen een speciale beschermingszones waar een administratieve overheid een zakelijk of persoonlijk recht heeft. Verder wordt bepaald dat de instandhoudingsdoelstellingen voor de administratieve overheid bindend zowel binnen als buiten de speciale beschermingszones zijn bij het nemen van beslissingen of het verlenen van advies in uitvoering van artikel 36ter. De bepaling ten aanzien van de administratieve overheden is grotendeels de overname van de bestaande verplichting uit het artikel 36ter aangevuld met enkele verduidelijkingen.

In het kader van het principe “sterkste schouders, zwaarste lasten” spelen de overheid, lees diverse overheden, en de terreinbeherende verenigingen of de privé-eigenaars die terreinen hebben verworven met overheidssubsidie (in uitvoering van het decreet natuurbehoud), een belangrijke rol bij de implementatie van deze instandhoudingsdoelstellingen op het terrein. Zij zullen bij de realisatie van het instandhoudingsbeleid een voorhoederol waarnemen (“evidenties”). Concreet houdt dit in dat zij op hun terreinen in eigendom en in beheer, binnen de door de instandhoudingsdoelstellingen en door de managementplannen Natura 2000 bepaalde kaders, de doelen met betrekking tot de Europees te beschermen habitats, hun habitattypische soorten, Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden, optimaal realiseren binnen de biotische en de abiotische randvoorwaarden van het terrein. De wijziging aan artikel 36ter, § 1 van het decreet natuurbehoud via wijzigingsartikel 83 moet gelezen worden dat niet op elk terrein binnen een SBZ een actief beheer inzake instandhoudingsmaatregelen moet gevoerd worden, alleen daar waar instandhoudingsdoelen aan de orde zijn. De tijdshorizont om deze terreinen onder een correct beheer te brengen is 2020, zodat zij een zeer belangrijke bijdrage leveren in de uitvoering van de taakstelling 2020, nl. 70% van de benodigde oppervlakte onder correct beheer. De instandhoudingsdoelstellingen worden gradueel gerealiseerd in uitvoering van uitvoerig overlegde managementplannen en soortenbeschermingsprogramma’s door het nemen van actieve instandhoudingsmaatregelen daar waar nodig.

Een belangrijke vereenvoudiging voor de administratieve overheid is dat de geldende verplichting tot het nemen van actieve instandhoudingsmaatregelen binnen de speciale beschermingszones concreter wordt door de instandhoudingsdoelstellingen

en de verdere vertaling ervan in instandhoudingsmaatregelen op het niveau van de managementplannen Natura 2000. De verplichtingen die rusten op de administratieve overheid, zijn geen vanuit het natuurbehoud éénzijdig opgelegde verplichtingen, maar komen tot stand via diverse vormen van overleg. Een samenvatting:

- Elke administratieve overheid heeft sinds de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn de facto de verplichting tot realisatie van instandhoudingsdoelstellingen (art. 36ter §1 en §2) via het nemen van de nodige instandhoudingsmaatregelen binnen de speciale beschermingszones. (§ 1). Dit bestond reeds en blijft behouden. Dit vloeit voort uit Europese richtlijnen waardoor alle overheden gebonden zijn. Het is in kader van deze opdracht dat overheden verplicht worden om een natuurbeheerplan op te maken.
- In kader van de goedkeuring van de besluiten van de specifieke instandhoudingsdoelstellingen werd de afspraak gemaakt dat per beleidsdomein een inventaris wordt gemaakt van de geleverde en mogelijke inspanningen. Op die manier kan in beeld gebracht worden wat er nog moet gebeuren en wat de mogelijke kost is. De discussie over de (extra) budgetten zal daaruit volgen.
- Een vertegenwoordiger van een administratieve overheid, waaronder administraties, die zelf doelen realiseren, maken deel uit van de stuurgroep Natura2000-programma die de realisatie van het Natura2000-programma op Vlaams niveau opvolgen.
- Een vertegenwoordiger van een administratieve overheid, waaronder administraties, die zelf doelen realiseren maken deel uit van het Overlegplatform van een managementplan Natura 2000;
- Vanuit het managementplan kunnen verplichtingen volgen. Maar door het systeem van zoekzones dat werd uitgewerkt, is er een sterke vereenvoudiging voorzien mbt de passende beoordeling. Dwingende acties worden steeds goedgekeurd door de voltallige Vlaamse regering.

Heel belangrijk is het gegeven dat artikel 7, derde lid van het decreet natuurbehoud van toepassing blijft. Het komt erop neer dat bij de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, via de instandhoudingsmaatregelen, er rekening wordt gehouden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Dit betekent dat wanneer voor een vastgelegd doel er verschillende uitvoeringsalternatieven zijn, er keuze is tussen de uitvoeringsalternatieven. Het feit dat artikel 7, derde lid, van toepassing is en blijft is herhaald in artikel 50bis met betrekking tot het instandhoudingsbeleid.

De invoeging van een afdeling 5 subsidies in Hoofdstuk IV van het decreet natuurbehoud, leidt logischerwijze tot de opheffing van artikel 44 m.b.t. de subsidiëring van de aankoop van erkende reservaten door erkende terreinbeherende natuurverenigingen. Vermits deze opheffing pas in werking treedt op de datum zoals beslist door de Vlaamse regering, blijven de beperkingen in verband met de subsidiëring van de aankopen van gronden gelegen in agrarische gebieden buiten het VEN van kracht. Het is logisch dat de inwerkingtreding van de nieuwe decretale grondslag voor een gelijkwaardige maar open regeling, waarbij een subsidie kan verleend worden voor de aankoop van gronden die kaderen binnen de realisatie van

de natuurstreefbeelden van een erkend natuurreservaat, vergezeld wordt met de inwerkingtreding van een uitvoeringsbesluit dat een aantal nadere regels invult.

Art. 84 - Wijziging van artikel 37 en art. 85 - wijziging van artikel 40, eerste lid.

Het voorkooprecht, gekoppeld aan de uitbreidingszone bij erkende natuurreservaten wordt opgeheven en vervangen door een voorkooprecht binnen de groen- en bosgebieden en de bosuitbreidingsgebieden en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening gelegen binnen de speciale beschermingszones. Van zodra een zoekzone zoals bedoeld in artikel 50octies, §1 en §5, is afgebakend, wordt het vermelde voorkooprecht in een volgende stap beperkt tot deze zoekzones, ongeacht de ruimtelijke bestemming..

Daarnaast wordt een nieuw voorkooprecht ingevoerd voor die terreinen waar het Agentschap voor Natuur en Bos met toepassing van het nieuwe artikel 16decies het beheer tijdelijk overgenomen heeft. Het overnemen van het beheer is slechts een tijdelijke oplossing, ten laatste tot het einde van de looptijd van het natuurbeheerplan. Wanneer er geen andere gepaste oplossing voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen kan gevonden worden, kan het terrein via dit voorkooprecht door de Vlaamse overheid aangekocht worden.

Deze wijzigingen zijn een eerste stap in de heroriëntering van de regeling rond het voorkooprecht. Hierbij zal de klemtoon in belangrijke mate op de realisatie van IHD's worden gelegd..

Art. 86.

Met de wijziging van artikel 42 van het decreet natuurbehoud wordt beoogd om de mogelijke eis tot verwerving van een onroerend goed te focussen op de gevolgen van een vastgesteld managementplan Natura 2000 in plaats van op de loutere ligging van het onroerend goed in een speciale beschermingszone. Indien voldaan wordt aan de voorwaarden, kan de verwerving gevraagd worden voor elk onroerend goed dat deel uitmaakt van het gebied waarvoor een managementplan Natura 2000 is vastgesteld. Het is niet de zoekzone of het actiegebied dat wordt geactiveerd, maar wel de hele perimeter waarop het managementplan Natura 2000 betrekking heeft. In de praktijk zal de locatie van de instandhoudingsdoelstellingen bepalend zijn voor het al of niet kunnen verzoeken tot activering van de aankoopplicht. Er is gekozen voor een ruimere perimeter zodat de landbouwer een grotere keuzevrijheid heeft en ook kan vragen om percelen die weinig impact ondervinden te laten aankopen door de overheid.

Art. 87.

Artikel 44 van het decreet van 21 oktober 1997 wordt opgeheven als gevolg van de invoeging van het nieuw artikel 16ter decies en artikel 16sedecies.

Art. 88 tot en met 91.

Het instrument van de natuurrichtplanning wordt verlaten en vervangen door een nieuw en doelgerichter planinstrumentarium. Voor het realiseren van instandhoudingsdoelstellingen binnen speciale beschermingszones zit dit vervat in artikelen 50septies t.e.m. 50decies. Buiten speciale beschermingszones wordt ook de mogelijkheid voorzien om managementplannen te kunnen opmaken, voor het realiseren van instandhoudingsdoelstellingen of voor het realiseren van gebiedsgerichte doelstellingen inzake natuurbehoud. De focus van dit managementplan ligt in eerste instantie logischerwijze op de instandhoudingsdoelstellingen. Het kan evenwel nodig zijn, bvb. in het geval van grotere projecten, grensoverschrijdende gebieden, gebieden met diverse functies die een afweging vragen op een hoger niveau dan dit van een beheerplan, een complex gebied dat een zorgvuldige inzet van bestaande instrumenten vereist, of op vraag van verschillende actoren, een gebiedsgerichte visie te ontwikkelen voor het natuurbehoud, dat ook doelen andere dan louter instandhoudingsdoelstellingen of maatregelen dan andere instandhoudingsmaatregelen omvat. In tegenstelling tot de huidige planfiguur van natuurrichtplannen, is het niet de bedoeling om bijkomende verbodsbepalingen op te nemen.

Ook wordt er nog geen exacte procedure bepaald. Dit wordt overgelaten aan de Vlaamse regering die bvb. op basis van ervaring met pilootgebieden, nadere regels kan bepalen. Omwille van redenen van uniformiteit wordt de term ‘natuurrichtplan’ vervangen door de term ‘managementplan’. De bepalingen van artikel 48 tot en met 50 worden in die zin aangepast. Dit betekent ook dat in artikel 46 van het decreet van 21 oktober 1997 in paragraaf 1, punt 2 de verwijzing naar de perimeter vastgesteld in het goedgekeurd natuurrichtplan opgeheven.

De bestaande natuuurrichtplannen voor speciale beschermingszones blijven (voorlopig) wel behouden, en dit tot op het ogenblik dat deze zullen zijn opgeheven. Het spreekt voor zich dat, zo nodig, deze plannen zullen moeten worden herzien om ze in overeenstemming te brengen met de instandhoudingsdoelstellingen die werden vastgesteld. Daarom blijven de oude bepalingen van artikel 48 tot en met 50 voor die plannen nog in werking: het gaat om een uitgestelde werking. Eens de natuurrichtplannen zullen opgeheven zijn, doven deze oude bepalingen uit.

Door de vervanging van de bestaande artikelen 48 en 49, en de schrapping van artikel 50, vervalt de mogelijkheid van het opstellen van provinciale natuurrichtplannen.

Afdeling 3. Wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning

Art. 95

De verwijzing naar de nu opgeheven artikels in het decreet natuurbehoud met betrekking tot erkenning van natuurreservaten wordt geschrapt in het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning; het is voldoende te verwijzen naar het decreet natuurbehoud.

Afdeling 4. Wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013

Art. 96

De verwijzing in het Onroerenderfgoeddecreet naar het beheerplan in toepassing van het Bosdecreet wordt vervangen door een verwijzing naar het natuurbeheerplan.

Afdeling 6. Wijziging van het Mestdecreet van 22 december 2006

Art. 97 en 98

In de regelgeving m.b.t bemesting (zowel het oude als het nieuwe mestdecreet) wordt het woord natuurrichtplan telkens aangevuld met managementplan en managementplan natura 2000

Deze wijzigingen veranderen niets aan de gebiedsgerichte aanpak van de gemoduleerde verstrenging of ontheffing.

Hoofdstuk 4. Slotbepalingen

Art. 99.

Artikel 99 geeft aan dat de huidige erkende natuurreservaten ook erkende reservaten zijn zoals bedoeld in dit wijzigingsdecreet.

De uitbreidingszones voor natuurreservaten die volledig gelegen zijn buiten de speciale beschermingszones worden uiterlijk drie jaar na de inwerkingtreding van artikel 84 geëvalueerd en herafgebakend op basis van enkele criteria zoals de bijdrage aan de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en de soortenbeschermingsprogramma's, het toetsingskader voor de Vlaamse natuurreservaten en het principe van zuinig ruimtegebruik. Dit moet leiden tot realistisch afgebakende uitbreidingszones. Er is expliciet bepaald dat deze herafbakeningen vastgesteld worden door de Vlaamse regering. In deze uitbreidingszones blijft het oorspronkelijke recht van voorkoop nog vier jaar na de inwerkingtreding van artikel 84 van dit decreet van toepassing.

Art. 100.

Artikel 100 bepaalt dat de beheerplannen voor natuurreservaten, de beheerplannen voor bosreservaten en de bossen, die voor de inwerkingtreding van de relevante artikelen van dit wijzigingsdecreet zijn vastgesteld, worden geëvalueerd binnen een termijn van zes jaar na de opheffing van artikel 34 van het decreet natuurbehoud (opgeheven door artikel 80 van het voorliggend decreet) en de respectievelijke opheffing en vervanging van de artikelen 25 en 44 van het Bosdecreet (respectievelijk opgeheven en vervangen door de artikelen 66 en 71 van het voorliggende decreet).

Art. 103.

Artikel 103 bepaalt dat de bestaande vastgestelde natuurrichtplannen geldig blijven totdat ze opgeheven of vervangen worden door een managementplan of managementplan Natura 2000 en dat de bestaande artikels 48 tot en met 50 ook overeenkomstig van toepassing blijven op deze bestaande natuurrichtplannen.

Art. 104 en 105.

Deze artikelen stellen dat de erkenningsperiode van een erkend regionaal landschap of een erkende bosgroep, blijft gelden tot de provincies of provincies daarover anders zouden beslissen in uitvoering van de hen nieuw verleende bevoegdheden volgens artikel 54 of 54bis van het decreet natuurbehoud.

Art. 106

Omdat een aantal artikelen nadere uitvoering via onder meer uitvoeringsbesluiten vereist, is voorzien dat de Vlaamse Regering de datum van inwerkingtreding van een reeks nieuwe bepalingen vaststelt. Het instandhoudingsbeleid kan evenwel in werking treden volgens de normale procedure. Dit betreft de artikelen 38 tot en met 52 van dit wijzigingsdecreet, en een aantal definities die verband houden met het instandhoudingsbeleid. Ook de wijziging mbt bosgroepen en regionale landschappen en de wijziging in verband met het recht van voorkoop, treden in werking volgens de normale procedure.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE

VOORONTWERP VAN DECREET
van 8 november 2013

Vlaamse Regering

Voorontwerp van decreet tot wijziging van de regelgeving inzake natuur en bos

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur is ermee belast, in naam van de leden van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Afdeling 1. Nieuwe definities voor artikel 2 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 2. In artikel 2 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, gewijzigd bij de decreten van 17 juli 2002, 7 mei 2004, 16 juni 2006, 7 december 2007, 12 december 2008 en 20 april 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 4° wordt vervangen door wat volgt:

"4° habitat. een natuurlijke habitat en/of een leefgebied van een soort waarbij:
a) een natuurlijke habitat een geheel natuurlijke of halfnatuurlijke land- of waterzone met bijzondere geografische, abiotische en biotische kenmerken is;
b) een leefgebied van een soort een door specifieke abiotische en biotische elementen bepaald natuurlijk milieu is waarin de soort tijdens een van de fasen van

zijn biologische cyclus leeft Daartoe behoren ook de woongebieden van een vogelsoort, meer bepaald: de rustplaatsen in de trekzones, de voortplantings-, broed- en foerageergebieden alsook de rui- en overwinteringsgebieden;";

2° in punt 38°, a), worden de woorden "de habitats van de soorten" vervangen door de woorden "de leefgebieden van de soorten";

3° punt 43° wordt vervangen door wat volgt:

"43° speciale beschermingszone:
a) een gebied, aangewezen door de Vlaamse Regering met toepassing van artikel 4 van de Vogelrichtlijn;
b) een gebied, aangewezen door het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest of een andere lidstaat van de Europese Unie met toepassing van artikel 4 van de Vogelrichtlijn;
c) een gebied, aangewezen door de Vlaamse Regering met toepassing van artikel 4, vierde lid, van de Habitatrichtlijn, of, in afwachting van die aanwijzing, een gebied dat met toepassing van de Habitatrichtlijn door de Vlaamse Regering definitief is vastgesteld met toepassing van artikel 36bis, §6, van dit decreet of dat geacht wordt definitief te zijn vastgesteld met toepassing van artikel 36bis, §12, van dit decreet;
d) een gebied, aangewezen door het Waalse Gewest of het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest of door een andere lidstaat van de Europese Unie met toepassing van artikel 4, vierde lid, van de Habitatrichtlijn of, in afwachting van die aanwijzing, een gebied dat voorgesteld is door één van beide gewesten of door een andere lidstaat, met toepassing van artikel 4, eerste lid, van de Habitatrichtlijn, dat door de Europese Commissie van communautair belang is verklaard met toepassing van artikel 4, tweede lid, van de Habitatrichtlijn;";

4° punt 47° wordt vervangen door wat volgt: "47° Vogelrichtlijn: Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand,";

5° er worden een punt 50° tot en met 70° toegevoegd, die luiden als volgt:

"50° natuurstreefbeeld. een habitat, een ecosysteem of een landschapstype dat als ecologisch einddoel in een natuurbeheerplan wordt vooropgesteld;

51° potentiële natuurwaarden: de aanwezigheid van het natuurlijk milieu voor het realiseren van een natuurstreefbeeld;

52° bos. een grondoppervlakte zoals vermeld in artikel 3, §1 en §2, van het Bosdecreet van 13 juni 1990, met uitsluiting van de grondoppervlakten, vermeld in artikel 3, §3 van het voormelde decreet;

53° privaat terrein· een terrein in eigendom van een natuurlijke persoon of een privaatrechtelijke rechtspersoon;

54° openbaar terrein: een terrein in eigendom of mede-eigendom van een publiekrechtelijke rechtspersoon,

55° natuurdomein: een terrein in beheer van het agentschap;

56° beheerder van een terrein: de eigenaar of mede-eigenaar, de houder van andere zakelijke rechten of de houder van een persoonlijk recht die belast is met het beheer van een terrein;

57° openbare wegen: de wegen die een bestemming hebben gekregen als openbare weg, meer bepaald de wegen die de overheid zelf daarvoor heeft bestemd en de wegen waarop na verjaring door dertigjarig gebruik een publiekrechtelijke erfdienstbaarheid van doorgang is gevestigd;

58° private wegen: de private toegangswegen of de wegen die door het publiek worden gebruikt maar waar niet door verjaring een publiekrechtelijke erfdienstbaarheid van doorgang op is gevestigd;

59° ontbossen: iedere handeling waardoor een bos geheel of gedeeltelijk verdwijnt en aan de grond een andere bestemming of een ander gebruik wordt gegeven;

60° agentschap: het agentschap voor Natuur en Bos, opgericht bij het besluit van de Vlaamse Regering van 23 december 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Agentschap voor Natuur en Bos;

61° instandhoudingsdoelstellingen: de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen of de instandhoudingsdoelstellingen voor een speciale beschermingszone in het Vlaamse Gewest;

62° Europees te beschermen habitats: de habitattypes opgenomen in bijlage I bij dit decreet,

63° Europees te beschermen soorten: de soorten, opgenomen in bijlage II, III en IV bij dit decreet, en de trekvogels die geregeld voorkomen op het grondgebied van het Vlaamse Gewest en die niet in bijlage IV bij dit decreet worden vermeld;

64° gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen: de verbeter- of behoudopgaven voor het behouden, herstellen of ontwikkelen van een gunstige staat van instandhouding op Vlaams niveau van in het Vlaamse Gewest voorkomende Europees te beschermen habitats of soorten;

65° instandhoudingsdoelstellingen voor een speciale beschermingszone: de verbeter- of behoudopgaven voor de Europees te beschermen habitats of populaties van Europees te beschermde soorten en hun leefgebieden, waarvoor het Europees te beschermen gebied is aangemeld of die in het Europees te beschermen gebied voorkomen,

66° instandhoudingsmaatregelen: de plannen of programma's, geboden of verboden en andere acties die er op gericht zijn om Europees te beschermen habitats of populaties van Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden, en het natuurlijk milieu ervan, in stand te houden, te herstellen of te ontwikkelen;

67° inheemse soort . een soort die van nature in het Vlaamse Gewest in het wild voorkomt of voorkwam, of er al lang is ingeburgerd;

68° soortenbeschermingsprogramma: een programma van soortenbehoudsmaatregelen dat met name gericht is op het verkrijgen van de gunstige staat van instandhouding van een inheemse soort of een groep van soorten in het gebied waarop het programma van toepassing is;

69° planversie: één van de opeenvolgende versies van een managementplan Natura 2000;

70° zoekzone: een zone die per Europees te beschermen soort en per Europees te beschermen habitat de perimeter aangeeft die gevrijwaard wordt met het oog op het optimaal plaatsen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de betrokken speciale beschermingszone. De omvang van de zoekzone wordt bepaald door de oppervlakte die nodig is voor het realiseren van het openstaand saldo van de taakstelling voor de betrokken Europees te beschermen habitat of Europees te beschermen soort.".

Afdeling 2. Invoegen van een nieuw hoofdstuk IIIbis in het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 3. In het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt een hoofdstuk IIIbis ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Hoofdstuk IIIbis. Geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud".

Art. 4. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in hoofdstuk IIIbis, ingevoegd bij artikel 3, een afdeling 1 ingevoegd, die luidt als volgt.

"Afdeling 1 Algemene bepalingen".

Art. 5. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 1, ingevoegd bij artikel 4, een artikel 12bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 12bis. Bij het beheer van terreinen ten behoeve van het natuurbehoud, wordt gestreefd naar een geïntegreerd beheer waarbij rekening gehouden wordt met de ecologische, de economische en de sociale functie.".

Art. 6. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in hoofdstuk IIIbis, ingevoegd bij artikel 3, een afdeling 2 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Afdeling 2. De ecologische functie".

Art. 7. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 6, een artikel 12ter ingevoegd, dat luidt als volgt.

"Art. 12ter. De ecologische functie heeft betrekking op:
1° de rol van een terrein in het kader van het natuurbehoud;
2° de milieubeschermende rol van een terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud.".

Art. 8. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 6, een artikel 12quater ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 12quater. De zorg voor de ecologische functie van een terrein bestaat uit het beheer ten behoeve van het natuurbehoud. Dat wordt onder meer gerealiseerd door:
1° het voeren van een gepast beheer voor de realisatie van de gewenste natuurstreefbeelden;
2° de zorg voor behoud van de biologische diversiteit, onder meer door het bevorderen van de instandhouding van populaties van inheemse dier- en plantensoorten met inbegrip van de instandhouding van hun leefgebieden;
3° de instandhouding van het natuurlijk milieu, inclusief een voor de natuurwaarden gunstige waterhuishouding;
4° het voeren van een beheer dat gericht is op het tegengaan van alle nadelige externe beïnvloeding van de natuur en het natuurlijk milieu.".

Art. 9. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in hoofdstuk III bis, ingevoegd bij artikel 3, een afdeling 3 ingevoegd, die luidt als volgt.

"Afdeling 3 De economische functie".

Art. 10. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 3, ingevoegd bij artikel 9, een artikel 12quinquies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 12quinquies. De economische functie van een terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud bestaat uit het optimaal benutten van ecosysteemdiensten, waaronder de duurzame productie van goederen of diensten, die binnen dit terrein gerealiseerd kunnen worden.".

Art. 11. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in hoofdstuk III bis, ingevoegd bij artikel 3, een afdeling 4 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Afdeling 4. De sociale functie".

Art. 12. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 4, ingevoegd bij artikel 11, een artikel 12sexies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 12sexies. De sociale functie van een terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud heeft betrekking op.
1° de natuurbeleving en -educatie;
2° de toegankelijkheid van het terrein met het oog op recreatie;
3° de rol van het terrein voor algemene landschapszorg en het beheer van onroerend erfgoed;
4° de rol van het terrein voor het wetenschappelijk onderzoek.".

Art. 13. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 4, ingevoegd bij artikel 11, een artikel 12septies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 12septies. §1. De volgende terreinen zijn toegankelijk voor voetgangers op de openbare en de private wegen·

1° een openbaar terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud;

2° een bos;

3° een terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud en dat werd aangekocht of waarop een zakelijk of persoonlijk recht werd verworven, in beide gevallen met financiële tussenkomst van een administratieve overheid in uitvoering van dit decreet.

Met de voetganger wordt gelijkgesteld, de rolstoelgebruikers en de fietsers jonger dan 9 jaar.

§2. Een terrein als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, kan door de beheerder geheel of gedeeltelijk ontoegankelijk worden gesteld, met uitzondering van de openbare wegen. De ontoegankelijkheid kan van bepaalde duur of van onbepaalde duur zijn en kan betrekking hebben op een of meer categorieën van gebruikers.

In een openbaar terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud kan de beheerder ook de minder belangrijke openbare wegen ontoegankelijk stellen Als minder belangrijke openbare wegen worden beschouwd. alle openbare of gedeelten van openbare wegen, met uitzondering van die openbare wegen die ingericht zijn voor het gewone gemotoriseerde verkeer en die in hoofdzaak bestemd zijn als doorgangsweg.

In een openbaar terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud kan de ontoegankelijkheid, vermeld in het tweede lid alleen in de volgende gevallen worden ingesteld:
1° als ze is opgenomen in een goedgekeurde toegankelijkheidsregeling, als vermeld in artikel 12octies;
2° als ze noodzakelijk is voor de openbare veiligheid, zoals bij brandgevaar, storm of andere gevaarlijke situaties;
3° als ze noodzakelijk is voor de bescherming van de inheemse dier- en plantensoorten;

4° als er beheerwerkzaamheden worden uitgevoerd waarbij de veiligheid van de bezoekers niet gegarandeerd kan worden;
5° als er jacht- en bestrijdingsactiviteiten worden uitgevoerd overeenkomstig de jachtregelgeving of de regelgeving inzake soortenbeheer.

De ontoegankelijkheid wordt op een duidelijk zichtbare wijze aangeduid. De Vlaamse Regering legt de nadere regels vast voor de aanduiding van de ontoegankelijkheid in terreinen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid.

In terreinen van type twee, type drie of type vier, vermeld in artikel 16ter, paragraaf 1, waarvoor een natuurbeheerplan is goedgekeurd overeenkomstig artikel 16octies, geldt een minimale toegankelijkheid. Dit betekent dat voor een dergelijk terrein geen volledige ontoegankelijkheid kan worden ingesteld zoals vermeld in het eerste lid.

§3. Het toelaten van andere categorieën van weggebruikers dan voetgangers of het beperken van de toegankelijkheid wordt vastgesteld in een goedgekeurde toegankelijkheidsregeling als vermeld in artikel 12octies.".

§4. De Vlaamse Regering kan in terreinen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, voor zover de natuurkwaliteit van het terrein niet wordt bedreigd en de vervulling van de verschillende functies niet wordt verhinderd en onder de voorwaarden die ze bepaalt, regels vaststellen voor:
1° het verlaten van de openbare en de private wegen in bepaalde zones of voor bepaalde activiteiten;
2° het gebruik van de private wegen en de minder belangrijke openbare wegen, vermeld in paragraaf 2, voor risicovolle activiteiten, in voorkomend geval na het verkrijgen van een vergunning overeenkomstig dit decreet Met risicovolle activiteiten worden activiteiten bedoeld die door hun aard of omvang schade kunnen teweegbrengen aan fauna, flora of derden;
3° het toelaten van huisdieren.

De Vlaamse Regering bepaalt de categorieën van andere gebruikers dan voetgangers die onder bepaalde voorwaarden toegang kunnen krijgen tot een terrein als vermeld in paragraaf 1, eerste lid De toegankelijkheid voor andere categorieën van gebruikers dan voetgangers wordt op een duidelijk zichtbare wijze aangeduid. De Vlaamse Regering kan nadere regels vastleggen voor de aanduiding van de toegankelijkheid ".

Art. 14. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 4, ingevoegd bij artikel 11, een artikel 12octies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art 12octies. De toegankelijkheid van een terrein als vermeld in artikel 12septies, §1, eerste lid, wordt vastgesteld in een toegankelijkheidsregeling Die regeling mag niet strijdig zijn met de inhoud van het natuurbeheerplan of met de bepalingen van dit decreet.

In de volgende gevallen hoeft geen toegankelijkheidsregeling te worden vastgesteld:
1° in een terrein als vermeld in artikel 12septies, §1, eerste lid, waar de toegankelijkheid beperkt blijft tot het verlenen van toegang voor voetgangers op de openbare en de private wegen als vermeld in artikel 12septies, §1;
2° in een privaat terrein als vermeld in artikel 12 septies, §1, eerste lid, waar het terrein ontoegankelijk is gesteld zoals vermeld in artikel 12septies, §2, eerste lid.

In andere terreinen dan deze vermeld in artikel 12septes, §1, eerste lid kan een toegankelijkheidsregeling opgesteld worden als er voor dat terrein een goedgekeurd natuurbeheerplan is.

De Vlaamse Regering bepaalt door wie een toegankelijkheidsregeling kan worden opgesteld, alsook de inhoud en de procedure voor de goedkeuring van die toegankelijkheidsregeling en de beroepsprocedure.".

Art. 15. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 4, ingevoegd bij artikel 11, een artikel 12novies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 12novies. In een terrein als vermeld in artikel 12septies, §1, eerste lid , is geen enkele vorm van gemotoriseerd verkeer toegelaten, uitgezonderd op de openbare wegen die ingericht zijn voor het gewone gemotoriseerd verkeer en in hoofdzaak bestemd zijn als doorgangsweg.

Het verbod, vermeld in het eerste lid, geldt niet voor gemotoriseerd verkeer dat nodig is voor:
1° het uitvoeren van beheeractiviteiten, inclusief jacht- en bestrijdingsactiviteiten overeenkomstig de jachtregelgeving of de regelgeving inzake soortenbeheer,
2° het uitoefenen van toezicht en opsporing;
3° het garanderen van de veiligheid van de bezoekers;
4° bijzondere omstandigheden die vastgesteld zijn in een toegankelijkheidsregeling of een natuurbeheerplan;
5° het gebruik van private wegen door de beheerder van het terrein of zijn genodigden ".

Afdeling 3. Invoegen van een nieuwe afdeling 2 in hoofdstuk IV van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 16. In het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt het opschrift van hoofdstuk IV vervangen door wat volgt:

"Hoofdstuk IV Maatregelen ter bevordering van het natuurbehoud".

Art. 17. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt een afdeling 1 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Afdeling 1. Algemene maatregelen"

Art. 18. Aan hoofdstuk IV van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002, 7 december 2007, 30 april 2009, 20 april 2012 en 1 maart 2013, wordt een afdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

"Afdeling 2 Natuurbeheerplannen

Art. 19. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 16bis. §1. Voor een terrein, dat beheerd wordt of zal worden ten behoeve van het natuurbehoud kan een natuurbeheerplan worden opgemaakt.

Een natuurbeheerplan bevat.
1° een beschrijving van de bestaande toestand;
2° een globale visie voor de ecologische, de sociale en de economische functie;
3° de beheerdoelstellingen,
4° de beheermaatregelen die genomen zullen worden om de beheerdoelstellingen te realiseren;
5° de wijze waarop de realisatie van de beheerdoelstellingen wordt opgevolgd en geëvalueerd.

§2. Voor alle natuurdomeinen stelt het agentschap een natuurbeheerplan op.

Met het oog op de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen stelt de beheerder van een openbaar terrein beheerd ten behoeve van het natuurbehoud, een natuurbeheerplan op.

Een natuurbeheerplan kan opgemaakt worden door de beheerder of een groep van beheerders, met de instemming van de eigenaars.".

Art. 20. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16ter ingevoegd, dat luidt als volgt

"Art 16ter. §1. Bij het opstellen van een natuurbeheerplan, als vermeld in artikel 16bis, worden, afhankelijk van de doelstellingen die gekozen worden voor de realisatie van de ecologische functie, de volgende types terreinen onderscheiden:
1° type één: behouden van de aanwezige natuurkwaliteit,
2° type twee: bereiken van een hogere natuurkwaliteit;
3° type drie: bereiken van de hoogste natuurkwaliteit.
4° type vier: erkend natuurreservaat

§2 De private terreinen waarvoor een natuurbeheerplan wordt opgemaakt, die geheel of gedeeltelijk liggen in het VEN of in een speciale beschermingszone in het Vlaamse Gewest, de natuurdomeinen alsook de openbare terreinen waarvoor een natuurbeheerplan wordt opgemaakt, moeten ten minste aan de voorwaarden voor type twee voldoen In het geval vermeld in artikel 16septies, tweede lid, wordt daarbij

maximaal gestreefd om te voldoen aan de voorwaarden voor type drie of type vier Voor natuurdomeinen die verworven zijn met het oog op de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen voldoet het natuurbeheerplan aan de voorwaarden voor type drie of type vier.

Voor de terreinen die niet vermeld zijn in het eerste lid, kiest de beheerder van het terrein die een geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud wil voeren, uit de vier types, vermeld in het eerste lid. De beheerder kan alleen kiezen voor type drie of type vier als het terrein, in voorkomend geval in samenhang met de ruimtelijke omgeving ervan, voldoende oppervlakte heeft om op duurzame wijze de aanwezige of te ontwikkelen natuurstreefbeelden in stand te houden

Art.21. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16quater ingevoegd, dat luidt als volgt.

"Art 16quater. Het beheer van een terrein van type één als vermeld in artikel 16ter, §1, 1°, wordt gevoerd met het oog op een geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud, waarbij het behoud van de aanwezige natuurkwaliteit en van het natuurlijk milieu gegarandeerd worden."

Art.22. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16quinquies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 16quinquies. Het beheer van een terrein van type twee als vermeld in artikel 16ter, §1, 2°, wordt gevoerd met het oog op het behouden of ontwikkelen van een hogere natuurkwaliteit en van het behouden of verbeteren van het natuurlijk milieu. Het beheer van een dergelijk terrein is gebaseerd op volgende uitgangspunten:
1° over ten minste een vierde van de oppervlakte van het terrein wordt het realiseren van minstens één natuurstreefbeeld tot doel gesteld;
2° met het oog op een geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud worden doelstellingen geformuleerd voor de ecologische, economische en sociale functie in het terrein, waarbij sterk rekening wordt gehouden met de aanwezige en potentiële natuurwaarden, en waarbij de maatregelen ter realisatie van de economische functie en sociale functie het vervullen van de ecologische functie niet mogen bemoeilijken of verhinderen;
3° de beheerder kan plaatselijk en voor een of meer delen van het terrein de klemtoon op het realiseren van een bepaalde functie leggen, op voorwaarde dat de andere functies voldoende in het volledige terrein aan bod komen,.".

Art.23. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16sexies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 16sexies. Het beheer van een terrein van type drie of type vier als vermeld in artikel 16ter, §1, 3° en 4°, wordt gevoerd met het oog op het behouden of ontwikkelen van de hoogste natuurkwaliteit. Het beheer van een dergelijk terrein is gebaseerd op volgende uitgangspunten·

1° over de volledige oppervlakte van het terrein wordt het realiseren van minstens één natuurstreefbeeld tot doel gesteld;
2° er kan bovendien gestreefd worden naar de realisatie van de sociale functie en de economische functie, op voorwaarde dat dit de realisatie van de ecologische functie en van de natuurstreefbeelden niet bemoeilijkt of verhindert.

Om gemotiveerde reden kan in het natuurbeheerplan worden afgeweken van de voorwaarde vermeld in het eerste lid, 1°, voor ten hoogste tien percent van de oppervlakte van het terrein.".

Art. 24. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel18, een artikel 16septies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art 16septies. De beheerdoelstellingen en -maatregelen in een natuurbeheerplan moeten in voorkomend geval in overeenstemming zijn met:
1° de instandhoudingsdoelstellingen;
2° de soortenbeschermingsprogramma's,
3° de al vastgestelde natuurrichtplannen;
4° de managementplannen, vermeld in artikel 48;
5° de bepalingen van het managementplan Natura 2000

Indien het natuurbeheerplan betrekking heeft op terreinen die zich bevinden in een speciale beschermingszone in het Vlaams gewest wordt het natuurbeheerplan binnen de zoekzones, vermeld in artikel 50septies, paragraaf 4, maximaal afgestemd op de bepalingen van het managementplan Natura 2000 voor zover het betrekking heeft op:
1° natuurdomeinen,
2° openbare terreinen;
3° terreinen die werden aangekocht of waarop een zakelijk of persoonlijk recht werd verworven, in beide gevallen met financiële tussenkomst van de administratieve overheid in uitvoering van dit decreet.

Naast de maximale afstemming op de bepalingen van het managementplan Natura 2000, als vermeld in het tweede lid, kan het natuurbeheerplan ook het realiseren van natuurstreefbeelden van regionaal belang omvatten.

De Vlaamse Regering stelt de natuurstreefbeelden vast die voor het Vlaams gewest van regionaal belang zijn.

De Vlaamse Regering stelt een lijst van de natuurstreefbeelden vast die in aanmerking komen voor terreinen van type twee, type drie en type vier.

De Vlaamse Regering stelt nadere regels vast om te beoordelen of het terrein van type drie of type vier voldoende oppervlakte heeft om op een duurzame wijze de aanwezige of te ontwikkelen natuurstreefbeelden in stand te houden. ".

De Vlaamse Regering stelt voor de vier types van terreinen de nadere criteria vast waaraan het beheer, bepaald in een natuurbeheerplan, moet voldoen.

Als naast een natuurbeheerplan ook een beheerplan in het kader van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 wordt opgemaakt, worden alle beheerdoelstellingen voor dat terrein in één beheerplan geïntegreerd. De Vlaamse Regering bepaalt daarvoor de nadere regels. De bepalingen in het eerste lid zijn ook van toepassing op dat geïntegreerde beheerplan.".

Art. 25. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16octies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 16octies. §1. Een natuurbeheerplan geldt voor een periode van 24 jaar, tenzij bij de goedkeuring ervan anders is bepaald.

§2 De Vlaamse Regering of haar gemachtigde beslist over de goedkeuring van het natuurbeheerplan van een natuurdomein.

Het agentschap beslist over de goedkeuring van het natuurbeheerplan van andere terreinen.

§3. De goedgekeurde natuurbeheerplannen worden door het agentschap opgenomen in een register en meegedeeld aan de gemeente of gemeenten waarin het terrein geheel of gedeeltelijk ligt ".

Art. 26. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16novies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 16novies. De goedkeuring van het natuurbeheerplan houdt voor de beheerder van het terrein een verbintenis in tot de uitvoering van de in het natuurbeheerplan opgenomen beheermaatregelen.

De goedkeuring van het natuurbeheerplan, ander dan dit van type één, houdt voor het Vlaams gewest een verbintenis in tot financiering, binnen de perken van de begroting van de in het natuurbeheerplan opgenomen maatregelen, die voor subsidie in aanmerking komen met toepassing van artikel 16 sedecies, §1, 2°

Voor zover de realisatie van de in het natuurbeheerplan opgenomen globale visie en beheerdoelstellingen niet in het gedrang komt, kan de beheerder afwijken van de beheermaatregelen die het goedgekeurde natuurbeheerplan bevat, op voorwaarde dat voldaan wordt aan de voorwaarden inzake natuurbeheer die zijn opgenomen in het natuurbeheerplan en de afwijking van de beheermaatregelen geen gevolg heeft buiten het terrein. Afwijkende beheermaatregelen die wel de realisatie van de globale visie en de beheerdoelstellingen in het gedrang brengen of die gevolgen hebben buiten het terrein, zijn pas mogelijk na een goedgekeurde wijziging van het natuurbeheerplan.

Een goedgekeurd natuurbeheerplan is bindend voor de opeenvolgende beheerders.

De overname van het beheer van een terrein met een goedgekeurd natuurbeheerplan door een nieuwe beheerder wordt binnen een termijn van dertig dagen na de overname door de vorige beheerder aan het agentschap gemeld ".

Art. 27. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16decies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 16decies. §1. Als het agentschap vaststelt dat de beheerder van een terrein de beheermaatregelen niet uitvoert of andere beheermaatregelen uitvoert dan wat in het goedgekeurd natuurbeheerplan is opgenomen, en dat doet op zodanige wijze dat de realisatie van de beheerdoelstellingen in het gedrang komt, kan het agentschap beslissen om het natuurbeheerplan op te heffen, na de beheerder gehoord te hebben. Het agentschap kan voorstellen aan de Vlaamse Regering om te beslissen dat het agentschap het beheer van het terrein overneemt gedurende de resterende looptijd van het natuurbeheerplan, voor zover het beheer ervan van belang is voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen. De beslissing over de overname wordt genomen nadat een advies is gevraagd aan een door de Vlaamse Regering aan te wijzen adviesinstantie.

Bij de beslissing tot opheffing van het natuurbeheerplan of tot overname van het beheer, vermeld in het eerste lid, wordt het verlenen van subsidies stopgezet door het agentschap. De verleende subsidies worden geheel of gedeeltelijk teruggevorderd.

§2. De beheerder van een terrein kan het agentschap verzoeken om het natuurbeheerplan op te heffen.

Het agentschap kan, na de beheerder gehoord te hebben, voorstellen aan de Vlaamse Regering om te beslissen dat het agentschap het beheer van het terrein overneemt gedurende de resterende looptijd van het natuurbeheerplan, voor zover het beheer ervan van belang is voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen. De beslissing over de overname wordt genomen nadat een advies is gevraagd aan een door de Vlaamse Regering aan te wijzen adviesinstantie.

Bij de beslissing tot opheffing van het natuurbeheerplan of tot overname van het beheer, vermeld in het tweede lid, wordt het verlenen van subsidies stopgezet door het agentschap. De verleende subsidies kunnen geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd.

§3. De beheerder van het privaat terrein ontvangt vanaf het ogenblik van de overname van het beheer door het agentschap, vermeld in de paragrafen 1 en 2 , een vergoeding van het agentschap die overeenkomt met het kadastraal inkomen van het terrein, aangepast aan het indexcijfer van de consumptieprijzen van het rijk als vermeld in artikel 518 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen, dat van toepassing is op het ogenblik van de overname van het beheer. De vergoeding wordt jaarlijks geïndexeerd.

§4 In geval van gehele of gedeeltelijke terugvordering van subsidies met toepassing van paragraaf 1 en 2 , is de beheerder van het terrein gehouden tot terugbetaling van de subsidie, vermeld in artikel 13bis van het Bosdecreet, voor de resterende duur van de periode waarvoor ze geacht wordt te zijn toegekend.".

Art.28. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel18, een artikel 16undecies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 16undecies. §1. Met uitzondering van de beslissing van de Vlaamse Regering over de overname van het beheer, vermeld in artikel 16decies, §1, eerste lid, en §2, tweede lid, kan de beheerder van het terrein tegen de beslissingen van het agentschap, vermeld in artikel 16octies, §2, tweede lid, artikel 16decies, §1, eerste en tweede lid, en §2, tweede en derde lid, binnen een vervaltermijn van dertig dagen na kennisgeving van de beslissing, een beroep instellen bij de Vlaamse Regering. Dat beroep is niet schorsend.

§2 De beslissing over het beroep, vermeld in paragraaf 1, wordt genomen nadat een advies is gevraagd aan een door de Vlaamse Regering aan te wijzen adviesinstantie.

De adviesinstantie brengt een schriftelijk en gemotiveerd advies uit binnen dertig kalenderdagen na ontvangst van het dossier Als er binnen die termijn geen advies is verleend, kan aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan.".

Art.29. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16duodecies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art 16duodecies De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor:
1° de inhoud van het natuurbeheerplan, vermeld in artikel 16bis, §1, tweede lid,
2° de procedure voor de goedkeuring van het natuurbeheerplan, alsook de wijze waarop de consultatie van het publiek plaatsvindt en de aanwijzing van instanties die advies uitbrengen over het natuurbeheerplan;
3° de procedure voor de wijziging van een natuurbeheerplan en de gevallen waarin tot wijziging van dat plan moet worden overgegaan;
4° de procedure voor de opheffing van een natuurbeheerplan, de terugbetaling van subsidies en de overname van het beheer door het agentschap, en de nadere regels voor de betaling en de indexering van de vergoeding bij overname van het beheer, vermeld in artikel 16decies, §3,
5° de opvolging en evaluatie van de uitvoering van het natuurbeheerplan;
6° de melding van de overname van het beheer, vermeld in artikel 16novies, vierde lid;
7° de procedure van beroep, vermeld in artikel 16 undecies, §1;
8° de samenstelling en de werking van de adviesinstantie, vermeld in artikel 16decies, §1, eerste lid, 16decies, §2, tweede lid en 16undecies, §2, eerste lid.

Afdeling 4. Invoegen van een nieuwe afdeling 3 in hoofdstuk IV van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 30. In hoofdstuk IV van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002, 7 december 2007, 30 april 2009, 20 april 2012 en 1 maart 2013, wordt een afdeling 3 toegevoegd, die luidt als volgt.

"Afdeling 3. De erkenning als natuurreservaat".

Art. 31. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 3, ingevoegd bij artikel 30, een artikel 16ter decies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 16ter decies. §1. Een terrein van type vier, als vermeld in artikel 16ter, §1,4 is een terrein van type drie met een goedgekeurd natuurbeheerplan dat tevens erkend is als natuurreservaat.

In een aanvraag voor een erkenning als natuurreservaat voor een terrein van type vier kan een visiegebied worden opgenomen. In dit visiegebied worden de percelen opgenomen voor een ruimer gebied dan de effectief aan het natuurbeheerplan deelnemende percelen in eigendom of beheer die verder kunnen bijdragen, tot de realisatie van de globale visie in het natuurbeheerplan. De afbakening van het visiegebied vindt plaats volgens de bepalingen van artikel 16septies, eerste lid en op basis van het principe van zuinig ruimtegebruik ter realisatie van de natuurstreefbeelden

§2 Om erkend te kunnen worden als natuurreservaat moet een terrein aan de volgende voorwaarden voldoen.
1° het terrein voldoet aan het toetsingskader voor de Vlaamse natuurreservaten. Het terrein moet zich kunnen ontwikkelen om een belangrijke bijdrage te leveren op een van de volgende vlakken:
a) op het vlak van de habitats, populaties van inheemse dier- en plantensoorten en ecosystemen;
b) op het vlak van mozaïeklandschappen en onbeheerde climaxvegetaties, waarbij natuurlijke processen een sturende rol spelen;
c) op het vlak van het natuurlijk milieu met hoge natuurkwaliteit en hoge biodiversiteit;
2° de schaal van het terrein is voldoende ruim voor het duurzaam voeren van een gepast natuurbeheer voor de realisatie van de beoogde natuurstreefbeelden en voor de instandhouding van populaties of deelpopulaties van de soorten die kenmerkend zijn voor de beoogde natuurstreefbeelden.".

§ 3. In de agrarische gebieden en de landschappelijk waardevolle agrarische gebieden gelegen buiten de gebieden afgebakend in uitvoering van internationale overeenkomsten of verdragen betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud, met inbegrip van Europese richtlijnen, vastgesteld op grond van internationale verdragen, kunnen terreinen erkend worden natuurreservaat (type 4) als ze aan de volgende criteria voldoen:

1° ofwel zijn het gronden die een actuele hoge natuurwaarde hebben en weinig geschikt zijn voor normaal landbouwgebruik in de betrokken landbouwstreek en

waarvan de erkenning de agrarische structuur niet aantast;

2° ofwel zijn het gebieden met een hoge actuele of potentiële natuurwaarde en lage landbouwwaarde die in het kader van een goedgekeurd ruilverkavelingsplan of een goedgekeurd richtplan van een landinrichtingsproject hiertoe zijn aangewezen en waarvan de erkenning de agrarische structuur niet aantast.

§4. In de valleigebieden, de brongebieden, de agrarische gebieden met ecologisch belang of agrarische gebieden met bijzondere waarde buiten het VEN en buiten de gebieden afgebakend in uitvoering van internationale overeenkomsten of verdragen betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud, met inbegrip van Europese richtlijnen, vastgesteld op grond van internationale verdragen, kan de Vlaamse regering specifieke criteria voor erkenning vaststellen

§ 5. De criteria vermeld in de paragrafen 3 en 4 zijn ook van toepassing voor de subsidie zoals vermeld in artikel 16sedecies, § 1, 3°."

Art. 32. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 3, ingevoegd bij artikel 30, een artikel 16quater decies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Artikel 16quater decies. §1. De aanvraag van de erkenning als natuurreservaat wordt ingediend door de beheerder van het terrein, met instemming van de eigenaar

De Vlaamse Regering of haar gemachtigde beslist over de aanvragen van de erkenning als natuurreservaat.

De erkenning als natuurreservaat wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

§2 De erkenning als natuurreservaat vestigt een erfdienstbaarheid tot algemeen nut op het terrein, meer bepaald een publiekrechtelijke erfdienstbaarheid van duurzaam gebruik en langdurig beheer van het terrein als natuurreservaat.

§3 De Vlaamse regering of haar gemachtigde kan, na de beheerder gehoord te hebben, de erkenning als natuurreservaat van een terrein opheffen vanaf het ogenblik dat niet meer aan de voorwaarden van erkenning wordt voldaan.
De opheffing van het natuurbeheerplan van een als natuurreservaat erkend terrein houdt van rechtswege de opheffing van de erkenning als natuurreservaat in. In dat geval kan de Vlaamse regering of haar gemachtigde, na de beheerder gehoord te hebben, beslissen om de verleende subsidies terug te vorderen.

De opheffing van de erkenning als natuurreservaat wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.".

Art. 33. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling3, ingevoegd bij artikel 30, een artikel 16quindecies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 16quindecies. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de procedure van de erkenning als natuurreservaat, van de uitbreiding en de opheffing ervan.

De Vlaamse Regering stelt ook het toetsingskader vast waaraan een terrein moet voldoen om erkend te kunnen worden als natuurreservaat.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de inzet van specifieke instrumenten voor de realisatie van het visiegebied, vermeld in artikel 16bis, §1, derde lid."".

Afdeling 5 Invoegen van een nieuwe afdeling 4 in hoofdstuk IV van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 34. In hoofdstuk IV van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002, 7 december 2007, 30 april 2009, 20 april 2012 en 1 maart 2013, wordt een afdeling 4 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Afdeling 4. Subsidies"

Art. 35. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 4, ingevoegd bij artikel 34, een artikel 16sedecies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art 16sedecies. §1. Om de ontwikkeling en uitvoering van het natuurbeheer te bevorderen, kan de Vlaamse Regering, binnen de perken van de begrotingskredieten, een subsidie verlenen voor:
1° de opmaak van een natuurbeheerplan, als vermeld in artikel 16 bis, voor terreinen van type twee, drie of vier;
2° de uitvoering van de beheer- en inrichtingsmaatregelen voor de realisatie van een natuurstreefbeeld en de opvolging van de beheerdoelstellingen, vermeld in artikel 16bis,
3° de aankoop van of het verwerven van een zakelijk of persoonlijk recht op gronden, met als doel ze te laten erkennen als natuurreservaat,
4° de openstelling van een terrein met een goedgekeurd natuurbeheerplan en de aanleg van de infrastructuurwerken om deze openstelling mogelijk te maken, alsook het onthaal van de bezoekers in een erkend natuurreservaat.

De Vlaamse Regering bepaalt telkens voor een periode van drie jaar nadere regels met betrekking tot het aandeel van het verleende budget voor de aankoop en subsidie voor aankoop van gronden vermeld in het eerste lid 3°, in functie van de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen. Aankopen die niet gericht zijn op instandhoudingsdoelstellingen, door de Vlaamse overheid of met subsidie van de Vlaamse overheid.zijn niet gericht op percelen in beroepslandbouwgebruik De regels worden geëvalueerd voor het verstrijken van een periode van drie jaar.

§2. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere voorwaarden om voor de subsidies, vermeld in paragraaf 1, in aanmerking te komen. Daarbij houdt de Vlaamse Regering onder meer rekening met de volgende criteria:
1° de goedkeuring van het natuurbeheerplan;
2° de mate waarin de beheer- en inrichtingsmaatregelen worden uitgevoerd,
3° de mate waarin de beoogde natuurstreefbeelden worden bereikt;
4° de mate waarin de beoogde openstelling van het terrein wordt bereikt en de mate waarin het onthaal van de bezoekers in erkende natuurreservaten wordt gerealiseerd.

De Vlaamse Regering bepaalt ook:
1° de wijze van berekening van de subsidie;
2° de procedures voor de aanvraag, de beoordeling, de toekenning en de uitbetaling van de subsidie en de evaluatie van de bereikte resultaten;
3° de procedure voor de terugvordering van de subsidies

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen voor de cumulatie van de subsidies toegekend op basis van deze bepaling met subsidies die zijn toegekend op basis van alle andere regelgeving.".

Afdeling 6 Het instandhoudingsbeleid

Art. 36. Aan hoofdstuk V, afdeling 4 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt een onderafdeling E toegevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling E. Planmatige omkadering van het instandhoudingsbeleid".

Art. 37. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling E, ingevoegd bij artikel 36, een sectie 1, ingevoegd, die luidt als volgt:

"Sectie 1. Doelstelling en voorwerp van het instandhoudingsbeleid".

Art. 38. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 1, ingevoegd bij artikel 37, een artikel 50bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art 50bis. §1. Onverminderd de toepassing van artikel 7, derde lid, heeft het instandhoudingbeleid het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen tot doel.

Daarvoor omvat het instandhoudingsbeleid:
1° op het niveau van het Vlaams Gewest: een Vlaams Natura 2000-programma;
2° op het niveau van de speciale beschermingszones: managementplannen Natura 2000;
3° op het niveau van de leefgebieden van Europees te beschermen soorten. de soortenbeschermingsprogramma's;
4° buiten de speciale beschermingszones: de managementplannen, vermeld in artikel 48.

§2 De administratieve overheid en de natuurlijke personen of rechtspersonen die zakelijke of persoonlijke rechten hebben verworven op gronden met financiële tussenkomst van een administratieve overheid in uitvoering van dit decreet, hebben een centrale rol bij de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen

De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen voor de invulling van deze rol.".

Art.39. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling E, ingevoegd bij artikel 36, een sectie 2 ingevoegd, die luidt als volgt.

"Sectie 2. Vlaams Natura 2000-programma".

Art. 40. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 2, ingevoegd bij artikel 39, een artikel 50ter ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 50ter §1. Voor het hele grondgebied van het Vlaamse Gewest wordt een Vlaams Natura 2000-programma opgesteld.

Het Vlaams Natura 2000-programma doorloopt opeenvolgende cyclussen van zes jaar en heeft een tijdshorizon tot 2050.

§2. Het Vlaams Natura 2000-programma wordt opgesteld met het oog op.
1° het gradueel realiseren van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen;
2° het vermijden of het stoppen van de verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijke milieu van de Europees te beschermen habitats en de leefgebieden van Europees te beschermen soorten, ter uitvoering van artikel 36ter, §1 van dit decreet;
3° het vermijden of het stoppen van de betekenisvolle verstoring van de Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden, ter uitvoering van artikel 36ter, §2.

§3. Het Vlaams Natura 2000-programma bevat ten minste:
1° een taakstelling op niveau van het Vlaamse Gewest die bestaat uit de inspanningen met betrekking tot het natuurbehoud, die nodig worden geacht ter realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen tijdens de programmacyclus in kwestie De taakstelling bevat een bindend gedeelte, namelijk het deel van de inspanningen dat tijdens de programmacyclus in kwestie moet worden gerealiseerd, en een richtinggevend deel, namelijk het deel van de inspanningen waarvan de realisatie tijdens de programmacyclus in kwestie wordt nagestreefd en dat geheel of gedeeltelijk in een latere cyclus kan worden gerealiseerd;
2° een opgave van de acties voor de realisatie van de taakstelling;
3° een overzicht van de actoren die een bijdrage leveren tot·
   a) de realisatie van de acties;
   b) de coordinatie van de uitvoering van het programma;
   c) alle overige door de Vlaamse Regering te bepalen aspecten in verband met de uitvoering van het programma;
4° een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van programma.

De taakstelling en de acties zoals bedoeld in eerste lid, 1° en 2°, omvatten tevens een programma van aanduiding van zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden buiten de speciale beschermingszones en van de opmaak van managementplannen voor deze zones. De Vlaamse Regering duidt deze zones aan voor 1 januari 2019 en bepaalt nadere regels betreffende de procedure voor de aanduiding van deze zones.

§4 Ter uitvoering van het Vlaams Natura 2000 programma zal een programmatische aanpak worden ontwikkeld ter vermindering van milieudrukken, afkomstig van in Vlaanderen aanwezige bronnen, met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en het voorkomen van de verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijk milieu van de Europees te beschermen habitats en Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden

De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen met betrekking tot het ontwikkelen van een programmatische aanpak zoals vermeld in het eerste lid.

§5. Het Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader voor de managementplannen Natura 2000, vermeld in artikel 50septies.".

Art. 41. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 2, ingevoegd bij artikel 39, een artikel 50quater ingevoegd, dat luidt als volgt.

"Art. 50quater. §1 De Vlaamse Regering stelt het Vlaams Natura 2000-programma vast.

§2 Het agentschap is belast met de voorbereiding van het Vlaams Natura 2000-programma.

De Vlaamse Regering of haar gemachtigde kan een werkgroep instellen die het agentschap bijstaat bij de voorbereiding van het programma, en bepaalt de samenstelling ervan.

§3 Het programma wordt ten minste om de zes jaar geëvalueerd op basis van de realisatiegraad van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen.

Met inachtneming van die evaluatie wordt aansluitend een nieuw programma vastgesteld voor de volgende cyclus van zes jaar. Het bestaande programma blijft in ieder geval van kracht tot het nieuwe programma is vastgesteld conform paragraaf 1.

§4. Ten minste om de twee jaar wordt een voortgangsrapport Vlaams Natura 2000-programma opgesteld. De instantie, vermeld in artikel 50quinquies, is belast met de opmaak van het voortgangsrapport

Het voortgangsrapport wordt bezorgd aan de door de Vlaamse Regering aangewezen instanties."

Art. 42. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 2, ingevoegd bij artikel 39, een artikel 50quinquies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art 50quinquies. De Vlaamse Regering of haar gemachtigde duidt een gewestelijke overleginstantie aan die ten minste instaat voor:
1° de voortgangsbewaking van het Vlaams Natura 2000-programma;
2° het verlenen van advies over de managementplannen Natura 2000,
3° het verschaffen van aanbevelingen over beleidsmatige problemen bij de realisatie van het instandhoudingsbeleid.

De overleginstantie is ten minste samengesteld uit vertegenwoordigers van:
1° het agentschap;
2° de Vlaamse administraties die betrokken zijn bij de inrichting en het beheer van het buitengebied;
3° de relevante sectoren van het buitengebied

Het agentschap, vermeld in het tweede lid, 1°, heeft tot taak de werkzaamheden van de instantie te organiseren en aan te sturen.".

Art. 43. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 2, ingevoegd bij artikel 39, een artikel 50sexies ingevoegd, dat luidt als volgt.

"Art. 50sexies. De Vlaamse Regering of haar gemachtigde draagt er zorg voor dat een ruime bekendheid wordt gegeven aan het Vlaams Natura 2000-programma en het voortgangsrapport Vlaams Natura 2000-programma.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot:
1° de inhoud, de procedure tot opmaak, de evaluatie en de bekendmaking van het Vlaams Natura 2000-programma;
2° de inhoud, de vorm en de bekendmaking van het voortgangsrapport Vlaams Natura 2000-programma,
3° de samenstelling, werking en opdracht van de overleginstantie, vermeld in artikel 50quinquies;
4° de aspecten van uitvoering van het programma, als vermeld in artikel 50ter, §3, 3°, c), waaraan actoren, als vermeld in artikel 50ter, §3, 3°, een bijdrage kunnen leveren en de wijze waarop dat engagement wordt geformaliseerd;
5° de afstemming van het Vlaams Natura 2000-programma met andere maatregelenprogramma's of plannen.".

Art. 44. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling E, ingevoegd bij artikel 36, een sectie 3 ingevoegd, die luidt als volgt.

"Sectie 3 Managementplannen Natura 2000".

Art. 45. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 3, ingevoegd bij artikel 44, een artikel 50septies ingevoegd, dat luidt als volgt.

"Art. 50septies §1. Voor elke speciale beschermingszone wordt een managementplan Natura 2000 opgemaakt. Als meerdere speciale beschermingszones geheel of gedeeltelijk samenvallen, kan voor die speciale beschermingszones een gezamenlijk managementplan Natura 2000 worden opgemaakt.

Het management plan Natura 2000 doorloopt opeenvolgende cyclussen van zes jaar en heeft een tijdshorizon tot uiterlijk 2050.

Binnen een plancyclus kan het managementplan Natura 2000 bestaan uit verschillende, opeenvolgende planversies. De planversies worden opgemaakt op basis van een tussentijdse toetsing van de realisatiegraad van de taakstelling van het plan, en naargelang van de actoren die worden betrokken bij de realisatie van het plan en het type instrumenten die daarvoor achtereenvolgens worden ingezet. De bepalingen die gelden voor het managementplan Natura 2000 zijn ook van toepassing op de planversies.

§2 Het managementplan Natura 2000 wordt opgemaakt met het oog op:
1° het gradueel realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen voor de speciale beschermingszone of –zones in kwestie, ter uitvoering van artikel 36ter, §1;
2° het vermijden of het stoppen van de verslechtering van de Europees te beschermen habitats en de leefgebieden van Europees te beschermen soorten, waarvoor de speciale beschermingszone of –zones in kwestie zijn aangemeld of die in die zone of zones voorkomen, ter uitvoering van artikel 36ter, §1;
3° het vermijden of het stoppen van de betekenisvolle verstoring van de Europees te beschermen soorten, waarvoor de speciale beschermingszone of –zones in kwestie zijn aangemeld of die in die zone of zones voorkomen, ter uitvoering van artikel 36ter, §2

De bepaling, vermeld in het eerste lid, 2°, verhindert niet dat te allen tijde maatregelen moeten worden genomen ter uitvoering van artikel 36ter, §2, of ter uitvoering van andere regelgeving, onder meer maatregelen ter uitvoering van titel XV en titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, in het bijzonder als dat noodzakelijk is om verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijk milieu van de Europees te beschermen habitats en soorten en hun leefgebied te vermijden of te beëindigen.

§3. Het managementplan Natura 2000 bevat ten minste:
1° een taakstelling voor de speciale beschermingszone of -zones in kwestie die bestaat uit de inspanningen met betrekking tot het natuurbehoud, die nodig worden geacht voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 1°, tijdens de plancyclus in kwestie;
2° een opgave van de acties voor de realisatie van de taakstelling.

De taakstelling, vermeld het eerste lid, 1°, geeft ook aan hoe in de speciale beschermingszone of –zones in kwestie wordt bijgedragen tot de realisatie van het bindend gedeelte van de taakstelling, vermeld in artikel 50ter, §3, 1°.

§4. Met het oog op de ruimtelijke toewijzing van de instandhoudingsdoelstellingen, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 1°, worden binnen de speciale beschermingszone of -zones in kwestie zoekzones afgebakend.

Voor de realisatie van de taakstelling inzake de toestand van het natuurlijk milieu voor de speciale beschermingszone of –zones in kwestie worden actiegebieden vastgesteld. De actiegebieden gelden voor een bepaald milieueffect of een groep van relevante milieueffecten.".

Art. 46. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 3, ingevoegd bij artikel 44, een artikel 50octies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 50octies. §1. Het managementplan Natura 2000, of, in voorkomend geval, de planversies, wordt vastgesteld door de Vlaamse Regering of haar gemachtigde Als in het plan of een bepaalde planversie dwingende acties als vermeld in paragraaf 5, tweede lid, voorkomen, wordt het plan of de planversie in kwestie in ieder geval vastgesteld door de Vlaamse Regering.

§2. Het agentschap staat in voor de voorbereiding van het managementplan Natura 2000, of, in voorkomend geval, de planversies.

§3. De overleginstantie, vermeld in artikel 50quinquies, verleent advies aan het agentschap over het ontwerp van managementplan Natura 2000 of, in voorkomend geval, de planversies.

§ 4. Het agentschap is belast met de coördinatie van de uitvoering van het managementplan Natura 2000 of, in voorkomend geval, de planversies

Het agentschap kan daarbij in overleg met de gewestelijke overleginstantie een beroep doen op de actoren, vermeld in artikel 50ter, §3, 3°, b), die een bijdrage leveren tot de coördinatie.

§ 5 Het managementplan Natura 2000 of, in voorkomend geval, de planversies, worden door het agentschap ten minste om de twee jaar tussentijds getoetst in het licht van de realisatiegraad van de taakstelling, vermeld in artikel 50septies, §3.

Als uit die tussentijdse toetsing blijkt dat het bindend gedeelte, vermeld in artikel 50septies, §3, tweede lid, niet of vermoedelijk niet kan worden gerealiseerd tijdens de plancyclus in kwestie, wordt de realisatie ervan bewerkstelligd via dwingende acties.

De dwingende acties, vermeld in het tweede lid, kunnen voor de speciale beschermingszone of –zones in kwestie instandhoudingsmaatregelen bevatten.

Het agentschap draagt er zorg voor dat de adressant van de maatregel op de hoogte gebracht van de maatregel en, in voorkomend geval, van de termijn waarbinnen die moet worden uitgevoerd

§ 6. Het plan wordt ten minste om de zes jaar geëvalueerd op basis van de realisatiegraad van de instandhoudingsdoelstellingen voor de speciale beschermingszone of –zones in kwestie en het Vlaams Natura 2000-programma.

Met inachtneming van deze evaluatie, vermeld in het eerste lid, wordt aansluitend een nieuw plan voor de volgende cyclus van zes jaar of voor een fase ervan vastgesteld. Het bestaande plan of, in voorkomend geval de planversie, blijft in ieder geval van kracht tot het nieuwe plan of planversie is vastgesteld conform paragraaf 1 ".

§ 7. De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen over de onderlinge afstemming of procedurele integratie van het managementplan Natura 2000, het natuurinrichtingsproject vermeld in artikel 47 van dit decreet en het landinrichtingsplan vermeld in artikel 3.3 1. van het decreet van XXX betreffende de landinrichting

Art. 47. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 3, ingevoegd bij artikel 44, een artikel 50novies ingevoegd, dat luidt als volgt

"Art. 50novies. Het agentschap organiseert voor elke speciale beschermingszone of -zones waarvoor een managementplan Natura 2000 wordt opgemaakt een overlegplatform dat ten minste belast is met:
1° de voortgangsbewaking van het managementplan Natura 2000;
2° het initiëren, adviseren en opvolgen van de overlegprocessen die plaatsvinden in het kader van de realisatie van de acties, vermeld in artikel 50septies, §3, eerste lid, 2°.

Het overlegplatform, vermeld in het eerste lid, bestaat ten minste uit een of meerdere vertegenwoordigers van.
1° het agentschap;
2° de Vlaamse administraties die betrokken zijn bij de inrichting en het beheer van het buitengebied;
3° de actoren, vermeld in artikel 50ter, §3, 3°, andere dan de vertegenwoordigers vermeld in punt 1° en 2°.".

Art.48. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 3, ingevoegd bij artikel 44, een artikel 50decies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 50decies. Het agentschap draagt er zorg voor dat een ruime bekendheid wordt gegeven aan het managementplan Natura 2000.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot de inhoud, de procedure tot opmaak, de evaluatie, de bekendmaking van het managementplan

Natura 2000 of, in voorkomend geval, de planversie, en de kennisgeving, vermeld in artikel 50octies, §5, vierde lid.

De Vlaamse Regering bepaalt de wijze waarop en de criteria op basis waarvan de zoekzones, vermeld in artikel 50septies, §4, eerste lid, worden afgebakend en de actiegebieden, vermeld in artikel 50septies, §4, tweede lid, worden vastgesteld.

De Vlaamse regering bepaalt de samenstelling van het overlegplatform, als vermeld in artikel 50 novies, tweede lid".

Art. 49. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling E, ingevoegd bij artikel 36, een sectie 4 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Sectie 4. Monitoringprogramma's".

Art. 50. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 4, ingevoegd bij artikel 49, een artikel 50undecies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 50undecies. Onder meer met het oog op de evaluatie, vermeld in artikel 50quater, §3, en met het oog op de voortgangsbewaking, vermeld in artikel 50quinquies, eerste lid, 1°, en artikel 50novies, eerste lid, 1°, worden monitoringprogramma's opgesteld.

De monitoring heeft ten minste betrekking op de staat van instandhouding van de speciale beschermingszones en buiten die zones de instandhouding van de Europees te beschermen habitats en de soorten, alsook van de oorzaken die een achteruitgang van die staat van instandhouding veroorzaken of kunnen veroorzaken.

De monitoring heeft eveneens tot doel gegevens te genereren die gebruikt kunnen worden om te voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit artikel 36ter van dit decreet.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de opmaak, de inhoud en het beheer van die monitoringprogramma's en de toetsing van de kwaliteit van de monitoringgegevens. De Vlaamse Regering draagt er in ieder geval zorg voor dat die monitoring op systematische en permanente basis plaatsvindt."

Afdeling 7. Aanpassing van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu met betrekking tot de bosgroepen en regionale landschappen

Art. 51. Artikel 54 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 54.

De provincies zijn bevoegd voor de erkenning, subsidiëring en opvolging van de regionale landschappen.

Art. 52. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt een artikel 54bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art.54bis. De provincies zijn bevoegd voor de erkenning, subsidiëring en opvolging van de bosgroepen.

Hoofdstuk 3. Diverse wijzigingsbepalingen

Afdeling 1. Wijzingen van het Bosdecreet van 13 juni 1990

Art. 53. In artikel 4 van het Bosdecreet van 13 juni 1990, het laatst gewijzigd bij het decreet 20 april 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan punt 4° wordt de volgende zinsnede toegevoegd. "en dat is vastgesteld met toepassing van dit decreet of met toepassing van artikel 16octies, §2 van het Decreet Natuurbehoud";

2° punt 8° wordt vervangen door wat volgt. "8. bosgroep. een bosgroep zoals vermeld in artikel 54bis van Decreet Natuurbehoud";

3° punt 9° en punt 22° worden opgeheven.

Art. 54. Artikel 4bis van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 mei 1999 en gewijzigd bij de decreten van 10 maart 2006 en 7 december 2007, wordt opgeheven.

Art. 55. Artikel 8 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt.

"Art 8. Een bos heeft een economische functie als vermeld in artikel 12quinquies en 12sexies van het Decreet Natuurbehoud.".

Art. 56. Artikel 10 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 7 december 2007, wordt vervangen door wat volgt.

"Art. 10. Een bos heeft een sociale en educatieve functie als vermeld in artikel 12sexies van het Decreet Natuurbehoud.".

Art. 57. Artikel 11 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Art.58. Artikel 12 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999, 12 december 2008 en 20 april 2012, wordt vervangen door wat volgt.

"Art. 12. De toegankelijkheid van een bos wordt geregeld met toepassing van artikel 12septies, 12octies en 12novies van het Decreet Natuurbehoud.".

Art. 59. Artikel 13 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 23 januari 1991, 18 mei 1999 en 12 december 2008, wordt opgeheven.

Art. 60. Artikel 14 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999, 12 december 2008 en 30 april 2009, wordt opgeheven.

Art. 61. Artikel 16 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 30 april 2004, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 16. Een bos heeft een milieubeschermende functie als vermeld in artikel 12ter van het Decreet Natuurbehoud.".

Art. 62. Artikel 17 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 30 april 2004, wordt opgeheven.

Art. 63. Artikel 18 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 19 juli 2002, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 18. De zorg voor de ecologische functie van een bos moet worden begrepen overeenkomstig artikel 12quater van het Decreet Natuurbehoud.".

Art. 64. In hetzelfde decreet worden de volgende artikelen opgeheven:

1° artikel 19, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002;

2° artikel 19bis, ingevoegd bij het decreet van 21 oktober 1997, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 30 april 2004,

Art. 65. In hoofdstuk II van het hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 20 april 2012, wordt afdeling 5, die bestaat uit artikel 22 tot en met 30, opgeheven.

Art. 66. In artikel 37 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 7 december 2007, wordt de zinsnede ", tenzij ambtshalve voor bossen waarvan de bosbeheerder in gebreke werd gesteld of op verzoek van de bosbeheerder van een erkend bosreservaat." opgeheven.

Art. 67. In artikel 41 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 30 april 2004, wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

"Het beheer van de bossen wordt in voorkomend geval uitgevoerd conform de criteria, vermeld in artikel 16septies, vierde lid, van het Decreet Natuurbehoud.".

Art. 68. In hetzelfde decreet worden de volgende artikelen opgeheven:

1° artikel 41bis, ingevoegd bij het decreet van 18 mei 1999 en gewijzigd bij de decreten van 30 april 2004 en 7 december 2007;

2° artikel 41ter, ingevoegd bij het decreet van 18 mei 1999 en gewijzigd bij de decreten van 22 april 2005 en 7 december 2007

Art. 69. Artikel 43 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, wordt vervangen door wat volgt:

"Art 43. Beheersplannen voor bossen worden vastgesteld conform de bepalingen vermeld in hoofdstuk IV, afdeling 2 van het Decreet Natuurbehoud ".

Art. 70. In artikel 44 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 7 december 2007 en 30 april 2009, wordt paragraaf 2 opgeheven.

Art. 71. In artikel 45 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 8 mei 1999 en gewijzigd bij de decreten van 7 december 2007 en 1 maart 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt·

"Alle openbare bossen worden beheerd door het agentschap.".

2° in paragraaf 2 wordt het tweede lid vervangen door wat volgt·

"In afwijking van paragraaf 1 kan de eigenaar van een openbaar bos het beheer aan een natuurvereniging overdragen ten behoeve van het beheer van het bos De eigenaar zendt onverwijld een afschrift van de overeenkomst aan het agentschap. De bossen in kwestie behouden in dat geval de status van openbaar bos Het beheer wordt gevoerd conform de bepalingen van dit decreet en, voor wat het beheersplan betreft, overeenkomstig de bepalingen vermeld in hoofdstuk 4, afdeling 2 van het Decreet Natuurbehoud.";

3° paragraaf 3 wordt opgeheven.

Art. 72. Artikel 46 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 oktober 1997, 18 mei 1999 en 7 december 2007, wordt opgeheven.

Art. 73. In artikel 47 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 21 oktober 1997 en gewijzigd bij de decreten 18 mei 1999, 19 juli 2002, 10 maart 2006, 7 december 2007, 12 december 2008, 20 april 2012 en 11 mei 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht·

1° het eerste lid wordt opgeheven;

2° in het tweede lid wordt de zinsnede "op grond van artikel 34, § 1, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu" vervangen door de woorden "met toepassing van het Decreet Natuurbehoud".

Art. 74. Artikel 85 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 18 mei 1999, wordt opgeheven.

Afdeling 2. Wijzingen van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 75. In artikel 8 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 12 december 2008, wordt een tweede lid toegevoegd

dat luidt als volgt: "Dit stand-still beginsel is ook van toepassing na het verstrijken van de termijn van elk beheerplan wanneer de realisatie van de beheerdoelstellingen en –maatregelen van een natuurbeheerplan als vermeld in artikel 16 octies of de uitvoering van de beheerplannen in kader van of in uitvoering van dit decreet of het Bosdecreet van 13 juni 1990, leidt tot een hogere natuurkwaliteit";

Art. 76. In artikel 9 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 12 december 2008, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, wordt tussen het woord "natuurrichtplan" en de zinsnede ", dan wel" de zinsnede ", een managementplan Natura 2000 of, in voorkomend geval, een planversie ervan, of een managementplan " ingevoegd;

2° in paragraaf 2, eerste lid, wordt tussen de zinsnede "artikel 48, §3" en de zinsnede "en artikel 51" de zinsnede ", artikel 50octies, §5, derde lid" ingevoegd;

3° in paragraaf 2, derde lid, wordt tussen het woord "natuurrichtplan" en de zinsnede ", aan de particuliere" de zinsnede ", een managementplan Natura 2000 of, in voorkomend geval, een planversie ervan" ingevoegd.

Art. 77. In artikel 13, §1, 6°, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002 worden de volgende zinsnede en de volgende zinnen opgeheven: "met inachtneming van het bepaalde in artikel 35, § 1. Voor de natuurreservaten en het VEN of onderdelen van het VEN houdt dit eveneens het regelen in van de toegang tot de voor het verkeer minder belangrijke openbare wegen. Worden beschouwd als voor het verkeer minder belangrijke openbare wegen: alle openbare of gedeelten van openbare wegen liggend in de natuurreservaten of het VEN, met uitzondering van de openbare wegen die ingericht zijn voor het gewone gemotoriseerde verkeer voor zover deze in hoofdzaak bestemd zijn als doorgangsweg. De toegang tot deze wegen kan slechts wettig worden aangeduid in de vorm en op de wijze zoals bepaald door de Vlaamse regering.".

Art. 78. In artikel 17, §1, tweede lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 12 december 2008, wordt de zinsnede ", en draagt zorg voor de totstandkoming van de natuurrichtplannen in dat verband" opgeheven.

Art. 79. In artikel 25, §3, 2°, 2), van hetzelfde decreet worden tussen de woorden "13 juni 1990" en de zinsnede ", de vegetatie" de woorden "of met toepassing van een natuurbeheerplan conform dit decreet" ingevoegd

Art. 80. In hetzelfde decreet worden de volgende artikelen opgeheven.

1° artikel 32;

2° artikel 33, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 30 april 2004;

3° artikel 34, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002, 30 april 2004, 19 mei 2006, 7 december 2007 en het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

Art. 81. In artikel 35 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij de decreten van 7 december 2007, 12 december 2008 en 20 april 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1 wordt opgeheven;

2° in paragraaf 2, eerste lid, wordt tussen de woorden "Binnen de natuurreservaten" en "is het verboden" de zinsnede ", vermeld in artikel 16ter decies," ingevoegd,

3° in paragraaf 2, eerste lid, worden de woorden "in het goedgekeurd beheersplan" vervangen door de woorden "in een overeenkomstig dit decreet goedgekeurd beheerplan".

Art. 82. Artikel 36 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002, wordt opgeheven.

Art. 83. In artikel 36ter, §1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 19 mei 2006, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de zinsnede "De administratie overheid neemt, binnen haar bevoegdheden" worden vervangen door de woorden: "De administratieve overheid binnen de haar door de Vlaamse Regering opgelegde taken en de natuurlijke personen of rechtspersonen die zakelijke rechten of persoonlijke rechten verwerven op gronden met financiële tussenkomst van een administratieve overheid in uitvoering van dit decreet en die over een goedgekeurd natuurbeheerplan type 3 of type 4 beschikken, nemen";

2° er wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De conform het eerste lid vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen zijn voor een administratieve overheid bindend bij:

1° het nemen van beslissingen ter uitvoering van het eerste lid en paragraaf 2 van dit artikel;

2° het nemen van beslissingen of het verlenen van advies ter uitvoering van paragraaf 3 tot en met 6.".

Art. 84. In artikel 37, §1, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 25 mei 2007, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 2° wordt vervangen door wat volgt:" 2° binnen de groen- en bosgebieden en de bosuitbreidingsgebieden en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening gelegen binnen de speciale beschermingszones";
2° aan het eerste lid wordt een punt 5° toegevoegd dat luidt als volgt. "in de terreinen waar het agentschap het beheer heeft overgenomen met toepassing van artikel 16decies, §1 en §2;

3° aan het eerste lid wordt een punt 6° toegevoegd dat luidt als volgt: "6° in een zoekzone afgebakend conform artikel 50septies, §4, eerste lid, ongeacht de planologische bestemming in de goedgekeurde plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen. Van zodra een dergelijke zoekzone is afgebakend wordt het voorkooprecht dat conform punt 2 bestaat, opgeheven binnen de speciale beschermingszone of –zones in kwestie.";

3° het derde lid wordt opgeheven.

Art. 85. In artikel 40, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002, wordt de zinsnede ", in de natuurreservaten en hun uitbreidingszone zoals bepaald in artikel 33, derde lid, in de bosreservaten" opgeheven

Art. 86. In artikel 42 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002 en 16 juni 2006, wordt in het eerste lid de zinsnede "de aanwijzing ervan als een speciale beschermingszone" vervangen door de zinsnede "de opname ervan in een vastgesteld managementplan Natura 2000 of een vastgestelde planversie, zoals vermeld in artikel 50octies, §1"

Art. 87. Artikel 44 van hetzelfde decreet wordt opgeheven

Art. 88. In artikel 46, §1, 2°, van hetzelfde decreet worden de woorden "en binnen de perimeter vastgesteld in het goedgekeurd natuurrichtplan" opgeheven.

Art. 89. In hoofdstuk V, afdeling 4 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 april 2009, wordt het opschrift van onderafdeling D vervangen door wat volgt.

"Onderafdeling D. Planmatige omkadering van het natuurbehoud".

Art. 90. Artikel 48 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 12 december 2008 en gewijzigd bij het decreet van 3 april 2009, wordt vervangen door wat volgt.

"Art. 48. §1. Voor een gebied buiten de speciale beschermingszones kan een managementplan vastgesteld worden voor het bijdragen tot het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen of van gebiedsgerichte doelstellingen inzake natuurbehoud.

De managementplannen, vermeld in het eerste lid, worden vastgesteld door de Vlaamse Regering of haar gemachtigde

§2 De Vlaamse Regering bepaalt de vorm en de inhoud van de managementplannen, vermeld in paragraaf 1, alsook de procedure die leidt tot de vaststelling, herziening of opheffing ervan.".

Art. 91. Artikel 49 van hetzelfde decreet, hersteld bij het decreet van 12 december 2008, wordt vervangen door wat volgt·

"Art. 49. In elk managementplan, vermeld in artikel 48, wordt een gebiedsvisie opgemaakt die weergeeft wat er in het gebied waarop het plan betrekking heeft wordt beoogd voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen of van de gebiedsgerichte doelstellingen inzake natuurbehoud.".

Art. 92. Artikel 50 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 12 december 2008, wordt opgeheven.

Art. 93. Artikel 72 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002, wordt opgeheven.

Art. 94. Artikel 75 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 19 mei 2006, wordt opgeheven.

Afdeling 3. Wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning

Art. 95. In artikel 20, vijfde lid van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, ingevoegd bij het decreet van 21 oktober 1997, wordt de zinsnede "artikel 36, §2 en §3, van" opgeheven.

Afdeling 4 Wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013

Art. 96. In artikel 8.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 wordt de zinsnede "een beheersplan in het kader van het Bosdecreet van 13 juni 1990 of van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu" vervangen door de zinsnede "een natuurbeheerplan in het kader van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu".

Afdeling 5. Wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid

Art. 97. In artikel 42, §2, tweede lid, van het decreet 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid wordt tussen de woorden "de natuurrichtplannen" en de woorden "en de landinrichtingsplannen" de zinsnede " en de managementplannen Natura 2000, vermeld in het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu," ingevoegd.

Afdeling 6. Wijziging van het Mestdecreet van 22 december 2006

Art. 98. In artikel 41bis van het Mestdecreet, ingevoegd bij het decreet van 19 december 2008 en gewijzigd bij de decreten van 23 december 2010 en 16 mei 2011, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, tweede lid worden de woorden "de natuurrichtplannen" vervangen door de zinsnede " de natuurrichtplannen, de managementplannen of de managementplannen Natura 2000";

2° in paragraaf 5, eerste lid wordt de zinsnede "natuurrichtplannen conform artikel 48 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk

milieu" vervangen door de zinsnede "natuurrichtplannen , managementplannen of managementplannen Natura 2000, vermeld in het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu";

3° in paragraaf 5, tweede lid, wordt het woord "natuurrichtplannen" vervangen door de zinsnede "natuurrichtplannen, managementplannen of managementplannen Natura 2000".

Afdeling 7. Wijziging van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen

Art. 99. In artikel 15ter van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen, ingevoegd bij het decreet van 11 mei 1999, vervangen bij het decreet van 19 december 2008 en gewijzigd bij het decreet van 23 december 2010, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, derde lid, worden de woorden "de natuurrichtplannen" vervangen door de zinsnede "de natuurrichtplannen, de managementplannen of de managementplannen Natura 2000";

2° In paragraaf 5, 3°, worden de zinsnede "de natuurrichtplannen vastgesteld met toepassing van artikel 48 van het voormelde decreet van 21 oktober 1997" vervangen door de zinsnede "de natuurrichtplannen, de managementplannen of de managementplannen Natura 2000 vastgesteld met toepassing van het voormelde decreet van 21 oktober 1997";

3° In paragraaf 6, eerste lid, worden de zinsnede "natuurrichtplannen conform artikel 48 van het decreet van 21 oktober 1997" vervangen door de zinsnede "natuurrichtplannen, managementplannen of managementplannen Natura 2000 vastgesteld met toepassing van het voormelde decreet van 21 oktober 1997";

4° In paragraaf 6, tweede lid, wordt het woord "natuurrichtplannen" vervangen door de zinsnede "natuurrichtplannen, managementplannen of managementplannen Natura 2000",

5° In paragraaf 8, tweede lid, wordt het woord "natuurrichtplannen" vervangen door de zinsnede "natuurrichtplannen, managementplannen of managementplannen Natura 2000"

Hoofdstuk 4. Slotbepalingen

Art. 100. De terreinen die de Vlaamse Regering vóór de inwerkingtreding van dit decreet heeft erkend of aangewezen als natuurreservaat overeenkomstig artikel 32 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, en de terreinen die de Vlaamse Regering vóór de inwerkingtreding van dit decreet heeft erkend of aangewezen als bosreservaat overeenkomstig artikel 22 van het Bosdecreet van 13 juni 1990, worden geacht erkend te zijn als natuurreservaat

als vermeld in artikel 16ter decies van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.

Onverminderd artikel 101 worden de uitbreidingszones voor natuurreservaten die vóór de inwerkingtreding van dit decreet zijn vastgesteld, overeenkomstig artikel 33, derde lid, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, en die volledig gelegen zijn buiten de speciale beschermingszones, uiterlijk vier jaar na de inwerkingtreding van artikel 84 van dit decreet
a) geëvalueerd op het vlak van de bijdrage aan de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en de soortenbeschermingsprogramma's, en
b) geevalueerd op basis van het toetsingskader voor de Vlaamse natuurreservaten zoals vermeld in artikel 16terdecies §2; en
c) herafgebakend op basis van het principe van zuinig ruimtegebruik ter realisatie van de natuurstreefbeelden.

Dee evaluaties, zoals vermeld in het tweede lid, leiden tot het vaststellen van een visiegebied als vermeld in artikel 16 terdecies, §1, tweede lid. Een herafbakening, zoals vermeld in het tweede lid en de visiegebieden, worden vastgesteld door de Vlaamse regering

Art. 101. De beheerplannen voor natuurreservaten die vóór de inwerkingtreding van dit decreet zijn vastgesteld, overeenkomstig artikel 34 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, en de beheersplannen voor de bosreservaten en de bossen die vóór de inwerkingtreding van dit decreet zijn vastgesteld, overeenkomstig artikel 25 en 43 van het Bosdecreet van 13 juni 1990, worden binnen een termijn van zes jaar na de opheffing of de vervanging, vermeld in respectievelijk artikel 80, 66 en 70 van dit decreet, geëvalueerd en zo nodig aangepast. Het agentschap kan aan de beheerders richtlijnen geven over de evaluatiegegevens die ze aan het agentschap moeten bezorgen Het agentschap maakt een evaluatieverslag op en bezorgt dat aan de beheerder.

Tot aan de kennisgeving van het evaluatieverslag, vermeld in het eerste lid, zijn de volgende bepalingen van toepassing op de wijziging en de uitvoering ervan:

1° voor de wijziging van beheerplannen voor natuurreservaten en van bosbeheerplannen: artikel 16novies van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu,

2° voor de maatregelen die zijn opgenomen in beheerplannen voor natuurreservaten en van bosbeheerplannen: die maatregelen mogen worden uitgevoerd.

Art. 102. De natuurrichtplannen die vóór de inwerkingtreding van dit decreet zijn vastgesteld voor speciale beschermingszones overeenkomstig artikel 48 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, blijven bestaan tot ze worden opgeheven. In afwijking van artikel 47 en 48 van dit decreet, blijven artikel 48 tot en met 50 van het decreet van 21 oktober 1997, zoals ze golden vóór de inwerkingtreding van dit decreet, van toepassing op die natuurrichtplannen.

Art. 103. De erkenningsperiode van een regionaal landschap dat werd erkend vóór de inwerkingtreding van dit decreet blijft in beginsel doorlopen, tenzij de bevoegde provincie of provincies daar anders over beslissen op basis van de bevoegdheid die hen wordt verleend overeenkomstig artikel 54 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.

Art. 104. De erkenningsperiode van een bosgroep die werd erkend voor de inwerkingtreding van dit decreet blijft in beginsel doorlopen, tenzij de bevoegde provincie of provincies hierover anders beslissen op basis van de bevoegdheid die hen wordt verleend overeenkomstig artikel 54bis van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.

Art. 105. De Vlaamse Regering bepaalt voor ieder artikel van dit decreet de datum van inwerkingtreding, met uitzondering van:

1° artikel 2, 1° tot en met 3°, en 5° voor wat betreft de in artikel 2 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu toegevoegde punten 64° tot en met 73°;

2° artikel 36 tot en met 50;

3° artikel 51 en 52;

4° artikel 84;

5° artikel 103 en 104.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

SERV
sterk door overleg

Mevrouw Joke Schauvliege
Vlaams minister van Leefmilieu,
Natuur en Cultuur
Koolstraat 35

1000 BRUSSEL

contactpersoon
Annick Lamote
alamote@serv.be

ons kenmerk
SERV_BR_20131125_Natuurbeleid_ADV_alkv

Brussel
25 november 2013

Adviesvraag decreet wijziging regelgeving natuur en bos.

Mevrouw de Minister,

Op 13 november jl. vroeg u de SERV om advies over een voorontwerp van decreet tot wijziging van de regelgeving inzake natuur en bos.

De SERV besliste vanuit selectiviteitsoverwegingen en gelet op het beperkte sociaal-economisch belang geen advies te formuleren over dit voorontwerp van decreet.

Hoogachtend,

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Ann Vermorgen
voorzitter

ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN EN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ

Gezamenlijk advies

GEZAMENLIJK ADVIES over het voorontwerp van decreet tot wijziging van regelgeving inzake natuur en bos en het voorontwerpbesluit betreffende het Natura 2000-programma enz.

Voorontwerp van decreet tot wijziging van de regelgeving inzake natuur en bos en het voorontwerp van besluit van de Vlaamse regering tot regeling van het Vlaams Natura 2000-programma, de managementplannen Natura 2000, de zoekzones en de actiegebieden voor specifieke I.H.D. en Europees te beschermen soorten en habitats.

Datum van goedkeuring	**5 december 2013**
Volgnummer	**2013 | 61**
Coördinator + e-mailadres	**Jan Verheeke, jan.verheeke@minaraad.be**
Co-auteur + e-mailadres	[**klik voor naam co-auteur**], [**e-mailadres**]

Krachtlijnen

Gezien het korte tijdspad van deze adviesprocedure, beperken de Minaraad en de SALV zich ertoe om, na een beschrijving van het voorliggende ontwerpdecreet, in te gaan op enkele meer strategische kwesties.

De Raden steunen de focus die er gelegd wordt op het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen, maar vragen wel dat ook de realisatie van biodiversiteitsdoelen buiten Natura 2000 blijvend ontwikkeld zou worden, in het licht van de biodiversiteitsstrategie 2020, en dit binnen een planmatige omkadering.

Om het risico te milderen dat ontstaat met het nieuwe beheerplanconcept (het "*ten behoeve van het natuurbehoud*"), bevelen de Minaraad en de SALV aan om een naamwijziging door te voeren met betrekking tot terreinen van type 1, en om via de memorie van toelichting te verduidelijken dat het hier om multifunctioneel beheer gaat waarbij houtproductie een belangrijke ecosysteemdienst zal vormen.

Voor wat de benodigde mensen en budgetten aangaat, vrezen de Minaraad en de SALV dat de bestaande middelen niet zullen volstaan. Zij verwijzen naar het eerdere advies van de Minaraad in dat verband. Indien de budgetteringsoefening inzake de Natura 2000 strategie een tekort uitwijst, zal een budgetverhoging nodig blijken, met respect voor het behalen van de overige biodiversiteitsdoelstellingen.

Om de belanghebbenden mee te krijgen met de vernieuwingen die uit dit decreet voortvloeien, is het nodig de hiervoor vermelde onzekerheden (ruimere biodiversiteitsdoelen, beheer type 1, mensen en middelen) op te ruimen. Op het niveau van de uitvoeringsbesluiten zal er voldoende overleg moeten gebeuren. Het streven moet zijn vertrouwen te geven in functie van de te bereiken beheerkwaliteit.

Wat de beheerplanning aangaat, formuleren de Minaraad en de SALV nog aanbevelingen met betrekking tot het ambitieniveau voor natuurdomeinen, de oppervlakte-eis voor reservaten, de verplichting tot financiering van het beheer, het potentieel van gecertificeerd beheer, de regeling in verband met de opvolging van beheer, de beoordeling van het beheer van natuurdomeinen en de beroepsprocedure.

Wat het Natura 2000 beleid aangaat, formuleren de Minaraad en de SALV aanbevelingen met betrekking tot de engagementen van de administratieve overheden, de mogelijkheid tot uitbesteding van beheer, de rol van de provincies, de wenselijkheid van een socio-economische analyse in de managementplannen, de samenstelling van de gewestelijke overleginstantie en de regionaal belangrijke biotopen.

Inzake de regionale landschappen en de bosgroepen vragen de Minaraad en de SALV in essentie om de definitie en de taakstelling te behouden, conform de randvoorwaarden van het Witboek Interne Staatshervorming.

Wat betreft de overgangsmaatregelen vragen de Minaraad en de SALV om de rechtszekerheid te garanderen van de beheerders van reservaten en bossen), wat betreft hun lopende plannen, hun subsidies en hun ingediende aanvragen – wat niet uitsluit dat een afstemming met de instandhoudingsdoelen hoort te gebeuren.

Procesbeschrijving

Datum adviesvraag	**13 november 2013**
Naam adviesvrager + functie	**Minister Joke Schauvliege**
Rechtsgrond van de adviesvraag	**Decreet van 5 april 1995 houdende Algemene Bepalingen voor het Milieubeleid, art. 11.2.1.**
Adviestermijn	**30 dagen**
Samenwerking	**Advies wordt opgemaakt samen met de SALV**
Overlegcommissie	**Werkcommissie Open Ruimte, Permanente Werkcommissie Natuurbeleid en Permanente Werkcommissie Bosbeleid**
Vergaderingen: soort + datum	**Commissievergaderingen op 21 en 28 november en 3 december.**

De adviesvraag werd gesteld op 13 november, met een termijn van 30 dagen. Gezien het korte tijdspad werd de aandacht toegespitst op enkele hoofdkwesties.

Dossierbeschrijving

1 Algemeen

[1] **Algemene dossiergegevens**. Het gaat om twee onderling verbonden adviesvragen: (1) een voorontwerp van decreet tot wijziging van de regelgeving inzake natuur en bos en (2) een voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van het Vlaams Natura 2000-programma, de managementplannen Natura 2000, de zoekzones en de actiegebieden voor de specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor Europees te beschermen soorten en habitats.

Het dossier van het decreet bevat volgende stukken: (1) een bisnota aan de leden van de Vlaamse Regering (16 pagina's); (2) het voorontwerp van decreet tot wijziging van de regelgeving inzake natuur en bos (35 pagina's); (3) de memorie van toelichting (49 pagina's); (4) de nota van de Inspectie van Financiën (5 pagina's); (5) de reguleringsimpactanalyse (18 pagina's); (6) het voorwaardelijk akkoord van de minister van Begroting. Het dossier betreffende het uitvoeringsbesluit bevat: (1) de nota aan de leden van de Vlaamse Regering (7 pagina's); (2) het voorontwerp van besluit (7 pagina's); (3) de reguleringsimpactanalyse (18 pagina's); (4) het voorwaardelijk akkoord van de minister van Begroting; (5) de nota van de Inspectie van Financiën (3 pagina's).

De voornaamste ingrepen die met het voorliggende worden beoogd zijn: (1) men introduceert het "geïntegreerd beheer", (2) men hervormt de beheerplanning, (3) men voert een instandhoudingsbeleid inzake Natura 2000 in en (4) men hervormt de regionale landschappen en de bosgroepen. Men doet dit door drastische ingrepen in het Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (hierna: Natuurdecreet) en het Bosdecreet van 13 juni 1990 – in het ene wordt er heel wat toegevoegd, in het andere wordt er het een en ander afgeschaft. Er gebeuren ook nog enkele andere decreetveranderingen. Het ontwerpbesluit betreft het Vlaamse Natura 2000-programma, het managementplan Natura 2000, de ontwikkeling van de noties "zoekzones" en "actiegebieden" en een uitspraak over de rol van administratieve overheden bij de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen.

Hierna volgt een meer omstandige beschrijving.

2 Geïntegreerd beheer

[2] **Algemeen**. Het "*geïntegreerd beheer*" wordt ingevoerd als een nieuw hoofdstuk IIIbis in het Natuurdecreet. Op principieel niveau wordt er be-

paald dat het beheer van terreinen ten behoeve van het natuurbehoud uit moet gaan van het streven naar een beheer dat leidt tot de integratie van de ecologische, economische en sociale functies van het terrein[1].

[3] **De ecologische functie**. De ecologische functie van een natuurterrein wordt gedefinieerd als zijnde betrekking hebbende op "*de rol van het terrein in het kader van het natuurbehoud en de milieubeschermende rol ervan*". Beheer in functie van de ecologische functie gebeurt door operaties die gericht zijn op "*de gewenste natuurstreefbeelden*"[2], "*het behoud van de biologische biodiversiteit*", "*de instandhouding van het natuurlijk milieu*" en/of het "*het tegengaan van nadelige externe beïnvloeding*"[3]. Medegaand wordt de huidige omschrijving van de ecologische functie in het Bosdecreet weggelaten[4].

[4] **De economische functie**. De economische functie van een natuurterrein wordt omschreven als "*het optimaal benutten van ecosysteemdiensten, waaronder de duurzame productie van goederen of diensten, die binnen dit terrein gerealiseerd kunnen worden*"[5]. In tegenstelling tot wat bij de ecologische functie het geval is, wordt hier niet omschreven om welke categorieën operaties het gaat. Wel wordt, naar analogie met het vorige, de in het Bosdecreet bestaande beschrijving van de economische functie weggelaten[6].

[5] **De sociale functie en toegankelijkheid**. De sociale functie van een natuurterrein wordt omschreven als betrekking hebbende op "*de natuurbeleving en –educatie*", "*de toegankelijkheid […] met het oog op recreatie*", "*de rol van het terrein voor algemene landschapszorg en […] onroerend erfgoed*" en "*voor het wetenschappelijk onderzoek*"[7]. Na deze omschrijving volgen er een reeks bepalingen die de basis leggen voor een toegankelijkheidsregeling voor natuurterreinen. In de eerste plaats is er principieel toegankelijkheid van openbare natuurterreinen, van bossen en van natuurterreinen die op grond van subsidies verworven zijn – maar al dan niet onder bepaalde voorwaarden kan er ontoegankelijkheid ingesteld worden. In principe moet er voor deze toegankelijke natuurterreinen een toegankelijk-

[1] Zie wijzigingsartikel 5, tot invoering van art. 12bis in het Natuurdecreet.

[2] Het begrip "natuurstreefbeeld" wordt gedefinieerd in het nieuwe punt 50° in art. 2 van het Natuurdecreet.

[3] Wijzigingsartikel 7 en 8, tot invoering van resp. art. 12ter en 12quater in het Natuurdecreet.

[4] Wijzigingsartikel 63, met betrekking tot art. 18 van het Bosdecreet.

[5] Wijzigingsartikel 10, tot invoering van art. 12quinquies.

[6] Wijzigingsartikel 55, met betrekking tot art. 8 van het Bosdecreet, en daarin met verwijzing naar art. 12quinquies en 12sexies (sic) van het Natuurdecreet.

[7] Wijzigingsartikel 12, tot invoering van art. 12sexies.

heidsregeling worden opgemaakt; bepaalde gevallen uitgezonderd is gemotoriseerd verkeer verboden[8]. De overeenkomstige bepalingen in het Bosdecreet of elders in het Natuurdecreet worden opgeheven[9].

3 Hervorming van de beheerplanning

[6] **Van diverse planvormen naar één "natuurbeheerplan"**. De mogelijkheid tot opmaak van een natuurbeheerplan wordt voorzien voor alle mogelijke types terreinen die beheerd worden ten behoeve van het natuurbehoud – dus ook, bv., voor bossen[10]. Nu de diversiteit van terreintypes dus niet meer vertolkt wordt via bv. de scheidslijnen bos/natuur of beperkt/uitgebreid, worden de terreinen en de daaraan verbonden beheerplannen gecategoriseerd op grond van het in het plan vooropgestelde ambitieniveau: (1) type één is gericht op het behouden van de aanwezige natuurkwaliteit, (2) type twee is gericht op het bereiken van een hogere natuurkwaliteit, (3) type drie is gericht op het bereiken van de hoogste natuurkwaliteit en (4) type vier is een variante op type drie, en betreft erkende reservaten[11].

[7] **Verplichting/vrijwilligheid inzake planopmaak**. Bij de rechtsfiguur van de beheerplanning zijn er verschillende aspecten van vrijwilligheid versus verplichting. Een eerste kwestie betreft de keuzevrijheid met betrekking tot het al of niet opmaken van een natuurbeheerplan. Er moet alleszins een natuurbeheerplan opgemaakt worden voor natuurdomeinen[12] – door het agentschap – evenals voor de openbare terreinen die beheerd worden ten behoeve van het natuurbehoud en die gevat zijn door instandhoudings-

[8] Wijzigingsartikelen 13 tot en met 15, tot invoering van de artikelen 12septies tot en met 12nonies in het Natuurdecreet.

[9] Met wijzigingsartikel 56 wordt art. 10 van het Bosdecreet, dat de sociale functie van het bos beschreef, vervangen door een verwijzing naar artikel 12sexies van het vernieuwde Decreet Natuurbehoud. De definitie van "voetganger" is een overname van definitie uit het art. 4, 22° van het Bosdecreet, dat, met wijzigingsartikel 53, 3°, wordt opgeheven. Wijzigingsartikel 57 leidt tot opheffing van artikel 11 van het Bosdecreet, dat, equivalent aan het nieuwe art. 12septies, §4, bepaalt dat openstelling van het bos niet mag leiden tot een vermindering van de oppervlakte die effectief met bosbegroeiing is bezet. Betreffende het gemotoriseerde verkeer wordt het aan het nieuwe art. 12novies equivalente art. 14 van het Bosdecreet opgeheven met wijzigingsartikel 60. Uit art. 13 van het Natuurdecreet wordt het aanknopingspunt voor mogelijke toegankelijkheidsregelingen verwijderd.

[10] Met wijzigingsartikel 69 wordt artikel 43 van het Bosdecreet bijgesteld, i.e. hier wordt er een verwijzing ingevoerd naar het nieuwe hoofdstuk in het Natuurdecreet over natuurbeheerplannen.

[11] Nieuw art. 16ter, §2, zoals ingevoerd door wijzigingsartikel 20. Een toelichting bij deze onderscheiden types wordt gegeven in de nieuwe artikelen 16quater, 16quinquies en 16sexies, ingevoerd op grond van de resp. wijzigingsartikelen. In deze artikelen wordt er in essentie een invulling gegeven aan de begrippen "behoud", "hogere natuurkwaliteit" en "hoogste natuurkwaliteit".

[12] Dit begrip wordt gedefinieerd in het nieuwe punt 55° in art. 2 van het Natuurdecreet.

doelstellingen[13] – door de beheerder ervan. Voor het overige is het al of niet opmaken van een beheerplan facultatief, en alleszins is het de eigenaar van het terrein die beslist of er al of niet een natuurbeheerplan wordt opgemaakt[14]. Door de reductie van art. 43 van het Bosdecreet tot een verwijzingsartikel, wordt de verplichtingen tot het opmaken van bosbeheerplannen afgeschaft[15]. Wie evenwel subsidies wil bekomen met betrekking tot een natuurterrein, of wie een natuurterrein erkend wil zien als reservaat, moet in verband hiermee over een goedgekeurd beheerplan beschikken[16].

[8] **Verplichting/vrijwilligheid inzake ambitieniveau**. Een tweede kwestie betreft de keuze van het ambitieniveau bij de opmaak van een natuurbeheerplan. In principe staat het de beheerder vrij te kiezen tussen de vier hiervoor vermelde ambitieniveaus – hij/zij mag evenwel niet kiezen voor niveau drie of vier, indien het terrein geen "*voldoende oppervlakte heeft om op duurzame wijze de aanwezige of te ontwikkelen natuurstreefbeelden in stand te houden.*" Daarnaast heeft de beheerder echter de verplichting om alleszins minstens te kiezen voor niveau twee, wanneer het gaat om natuurdomeinen, om openbare terreinen waarvoor een natuurbeheer wordt opgemaakt of om private terreinen die gelegen zijn in VEN of in speciale beschermingszone[17].

[9] **Verplichting/vrijwilligheid inzake inhoud van het plan**. Een derde kwestie betreft de al of niet verplichte inhoudelijke elementen in een natuurbeheerplan. Een natuurbeheerplan dient alleszins een toestandsbeschrijving, een visie betreffende de hiervoor vermelde functies en een omschrijving van beheerdoelstellingen te bevatten, evenals een beeld van de te nemen beheermaatregelen en de wijze van opvolging en evaluatie van de realisatie van de beheerdoelen[18]. De keuze voor een bepaald ambitieniveau bepaalt inhoudelijk de uitgangspunten van het natuurbeheerplan[19]. De Vlaamse Regering stelt in dat verband voor de vier types van terreinen

[13] Nieuw art. 16bis, §2, eerste en tweede lid, zoals ingevoegd bij wijzigingsartikel 19.

[14] Ibidem, derde lid.

[15] Wijzigingsartikel 69.

[16] Het eerste wordt gesuggereerd door nieuw art. 16sedecies, §2, 1°, zoals ingevoerd bij wijzigingsartikel 35 … de noodzakelijkheid van de voorwaarde is echter niet helemaal duidelijk; voor de noodzaak van een beheerplan voor een reservaat, zie nieuw art. 16terdecies, §1, eerste lid, zoals ingevoerd bij wijzigingsartikel 31.

[17] Nieuw art. 16ter, §2, zoals ingevoegd bij wijzigingsartikel 20.

[18] Voor dit alles, zie nieuw artikel 16bis, §1, zoals ingevoerd bij wijzigingsartikel 19.

[19] Zie de nieuwe artikelen 16quater tot en met 16sexies, zoals ingevoegd bij wijzigingsartikelen 21 tot en met 23.

de nadere criteria vast waaraan het in het plan te bepalen beheer moet voldoen[20].

Een natuurbeheerplan moet daarenboven steeds overeenstemmen met toepasselijke instandhoudingsdoelstellingen, soortenbeschermingsprogramma's, vastgestelde natuurrichtplannen, managementplannen Natura 2000 of managementplannen. Voor natuurterreinen die met subsidies verworven zijn, die gelegen zijn in een speciale beschermingszone en waarvoor een beheerplan type drie of vier geïntroduceerd wordt, geldt een plicht tot het nemen van de nodige instandhoudingsmaatregelen in functie van de ecologische vereisten (enz.)[21]. Voor natuurdomeinen, openbare domeinen en terreinen die verworven werden met subsidies op grond van het Natuurdecreet, moet er "*maximaal afgestemd*" worden met de toepasselijke bepalingen van het managementplan Natura 2000[22]. Tot slot is ook integratie met een beheerplan in het kader van het Onroerenderfgoeddecreet geboden[23].

[10] **Rechtsgevolgen van een beheerplan**. Een goedgekeurde natuurbeheerplan wordt door het agentschap opgenomen in een register en meegedeeld aan de gemeente of gemeenten waarin het terrein ligt[24]. Het basisrechtsgevolg van een natuurbeheerplan is een wederkerigheidsrelatie: enerzijds zijn de beheerder van het terrein en zijn rechtsopvolgers er toe gehouden in te staan voor de uitvoering van het plan (weliswaar met zekere afwijkingsmogelijkheden), en het Vlaamse Gewest verbindt zich er anderzijds toe om de uitvoering van de maatregelen van het plan te financieren met subsidies, die – althans voor natuurbeheerplannen van een hoger niveau dan type één[25]. Deze subsidies worden verleend op basis van nader te bepalen criteria en een nader te bepalen procedure, en kunnen betrekking hebben op het opmaken van het natuurbeheerplan, de uitvoering van de beheers- of inrichtingsmaatregelen, de openstelling van het terrein, en, voor zover met betrekking tot reservatenvorming, op terreinverwerving[26].

Deze wederzijdse verbintenis geldt in principe voor 24 jaar[27]. Aansluitend hierbij moet worden aangestipt dat het *standstill*-beginsel specifiek toepas-

[20] Nieuw artikel 16septies, zesde lid, zoals ingevoegd bij wijzigingsartikel 24.

[21] Op grond van wijzigingsartikel 83 gewijzigd artikel 36er, §1, eerste lid.

[22] Art. 16septies, eerste en tweede lid. In de daarop volgende onderdelen van dit artikel wordt die maximale afstemming gecorrigeerd met het concept van "regionaal belangrijke biotopen".

[23] Nieuw artikel 16septies, zevende lid, zoals ingevoegd bij wijzigingsartikel 24.

[24] Nieuw artikel 16octies, §3, zoals ingevoegd bij wijzigingsartikel 25.

[25] Nieuw artikel 16novies, zoals ingevoerd bij wijzigingsartikel 26.

[26] Nieuw art. 16sedecies, zoals ingevoerd bij wijzigingsartikel 35.

[27] Nieuw artikel 16octies, §1, zoals ingevoegd bij wijzigingsartikel 25.

selijk wordt gemaakt op de als gevolg van de uitvoering van een beheerplan bekomen resultaten inzake natuurkwaliteit[28].

Een natuurbeheerplan heeft daarnaast ook rechtsgevolgen die verder strekken dan de analogie met een contract. Vermits beheerplannen voor bossen equivalent gemaakt worden met natuurbeheerplannen[29], gelden alle publiekrechtelijke gevolgen die op grond van het Bosdecreet voortvloeien uit het bosbeheerplan ook voor het natuurbeheerplan[30]. Een natuurbeheerplan prevaleert ten slotte boven een toegankelijkheidsregeling[31].

[11] **Het niveau "reservaat"**. Een terrein van type drie met een overeenkomstig goedgekeurd beheerplan, kan erkend worden als reservaat. Daartoe moet het terrein aan bepaalde, extra voorwaarden voldoen wat betreft potentiële bijdrage tot biodiversiteit en wat betreft schaalgrootte; met betrekking tot terreinen in agrarische bestemmingen gelden bovendien nog specifieke voorwaarden. Met het oog op deze erkenningsbeslissingen wordt er een eigen toetsingskader en een specifieke erkenningsprocedure uitgewerkt. Afzonderlijke erkenningen worden bij uittreksel gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad[32].

Aankoop- en verwervingssubsidies hangen exclusief samen met het doel de verworven terreinen te laten erkennen als reservaat[33]. De toepassing van deze subsidies is dan ook onderworpen aan dezelfde voorwaarden als deze met betrekking tot de erkenning van reservaten[34].

De erkenning als reservaat roept specifieke, bijkomende rechtsgevolgen in het leven.

- Er wordt met de erkenning een publiekrechtelijke erfdienstbaarheid gevestigd van duurzaam gebruik en langdurig beheer van het terrein als natuurreservaat[35].
- In de erkenning van een reservaat kan een visiegebied opgenomen zijn, wat betrekking heeft op de in de ruimere omgeving bij het reservaat ge-

[28] Wijzigingsartikel 75 met betrekking tot art. 8 Natuurdecreet.

[29] wijzigingsartikel 69 leidt tot vervanging van artikel 43 van het Bosdecreet, betreffende de bosbeheerplannen, door wat volgt: "*Beheerplannen voor bossen worden vastgesteld conform de bepalingen vermeld in hoofdstuk IV, afdeling 2 van het Decreet Natuurbehoud*.".

[30] Zie bv. ongewijzigd art. 81, eerste lid, van het Bosdecreet: "*Kappingen voorzien in een goedgekeurd beheersplan mogen onmiddellijk worden uitgevoerd en zijn niet meldingsplichtig*.".

[31] Nieuw art. 12octies, eerste lid, zoals ingevoegd bij wijzigingsartikel 14.

[32] Dit alles in de nieuwe artikelen 16terdecies tot en met 16quindecies, ingevoerd bij wijzigingsartikelen 31 tot en met 33.

[33] Nieuw artikel 16sedecies, §1, 3°, zoals ingevoerd met wijzigingsartikel 34.

[34] Nieuw artikel 16terdecies, §5, zoals ingevoegd bij wijzigingsartikel 31.

[35] Nieuw artikel 16quaterdecies, §2, zoals ingevoerd bij wijzigingsartikel 32.

legen percelen "*die verder kunnen bijdragen tot de realisatie van de globale visie in het natuurbeheerplan*"[36]. De Vlaamse Regering kan nadere regelen bepalen voor de inzet van specifieke instrumenten met betrekking tot de realisatie van visiegebieden[37].

- De mogelijkheid van een uitbreidingszone bij reservaten, in functie van het uitoefenen van een voorkooprecht, wordt evenwel afgeschaft[38].
- De gebods- en verbodsbepalingen van artikel 35, Natuurdecreet, blijven, onafgezien van mogelijke ontheffingen in het beheerplan, van toepassing op deze erkende reservaten – ze lijken dus niet meer van toepassing te zijn op de voormalige Vlaamse reservaten (nu: natuurdomeinen).

[12] **Vaststellingen inzake de relatie A.N.B./beheerder**. Het natuurbeheerplan zal in de komende decennia een cruciaal instrument vormen in de relatie tussen de overheid en de beheerder. Om die reden gaan de Minaraad en de SALV hierna dieper in op deze relatie tussen het A.N.B. en de beheerder, zoals die in het ontwerpdecreet uitgedrukt lijkt te worden.

- **Verschil A.N.B./beheerder bij de keuze van het type beheerplan**. Voor natuurdomeinen stelt het Agentschap de beheerplannen op[39]; het moet ten minste aan de voorwaarden voor type twee voldoen, maar als het terrein in speciale beschermingszone gelegd is, moet er "*maximaal gestreefd worden om te voldoen aan de voorwaarden voor type drie of vier*"; als de terreinen verworven zijn met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, dan is die kwaliteitseis een gebod[40]. Voor private beheerders is er in principe meer keuzevrijheid wat betreft de na te streven beheerambitie, op voorwaarde dat het terrein groot genoeg is voor het geambieerde natuurstreefbeeld[41] – het is de Vlaamse regering die in dat verband een regeling vaststelt[42].

- **Relatie A.N.B./beheerder bij de goedkeuring van de plannen**. De Vlaamse Regering of haar gemachtigde beslist over de goedkeuring van het natuurbeheerplan van een natuurdomein; het agentschap beslist over de goedkeuring van het natuurbeheerplan van andere terreinen[43]. De Vlaamse regering moet een regeling uitwerken in verband met de procedure voor de goedkeuring van het natuurbeheerplan, alsook de wij-

[36] Nieuw artikel 16terdecies, §1, tweede lid, zoals ingevoegd bij wijzigingsartikel 31.

[37] Nieuw artikel 16quindecies, derde lid, zoals ingevoegd bij wijzigingsartikel 33.

[38] Zie gewijzigd artikel 37, 2°, als gevolg van wijzigingsartikel 84.

[39] Nieuw art. 16bis, §2, eerste lid.

[40] Nieuw art. 16ter, §2, eerste lid.

[41] Nieuw art. 16ter, §2, tweede lid.

[42] Nieuw art. 16septies, zesde lid.

[43] Nieuw art. 16octies, §2.

ze waarop de consultatie van het publiek plaatsvindt en de aanwijzing van de instanties die advies uitbrengen over het natuurbeheerplan[44]. De goedkeuringsbeslissing kan door middel van een administratief, niet schorsend beroep aangevochten worden binnen de 30 dagen; er wordt advies gegeven door een door de Vlaamse regering aan te wijzen adviesinstantie, wat schriftelijk en binnen de 30dagen dient te gebeuren; de Vlaamse regering beslist over het beroep[45]. Voor wat de erkenning van reservaten aangaat, lijkt er niet expliciet voorzien te worden in een beroepsregeling – het is onduidelijk of men er van uit gaat dat de beroepsregeling in verband met natuurbeheerplannen volstaat.

- **Relatie A.N.B./beheerder bij de uitvoering van de plannen**. goedkeuring van een beheerplan schept voor de beheerder van het terrein, evenals voor zijn rechtsopvolgers, "*een verbintenis in tot de uitvoering van de in het natuurbeheerplan opgenomen beheermaatregelen*", terwijl er voor het Vlaamse Gewest de verbintenis ontstaat tot financiering, "*binnen de perken van de begroting*", van de in het natuurbeheerplan opgenomen maatregelen, die voor subsidie in aanmerking komen[46]. Deze verbintenis houdt 24 jaar aan[47]. In die periode zijn afwijkingen op het niveau van beheermaatregelen mogelijk; afwijkingen op het niveau van de doelen vereist een wijziging van het plan[48].

- **Relatie A.N.B./beheerder bij de afdwinging van plannen**. Het agentschap ziet er op toe dat de beheerder van het terrein waarvoor er een natuurbeheerplan is, zich houdt aan de voorgenomen beheermaatregelen. In het tegengestelde geval is het agentschap beslissen het beheerplan "*op te heffen, na de beheerder gehoord te hebben*"; het agentschap kan aan de Vlaamse regering voorstellen dat het dit beheer overneemt gedurende de looptijd van het plan, indien dat van belang is voor de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen; in die gevallen wordt de subsidiëring stopgezet en worden de subsidies teruggevorderd[49]. Ook tegen deze beslissingen is er een administratief beroep mogelijk[50]. De overname van het beheer doet een voorkooprecht ontstaan[51].

[44] Nieuw art. 16duodecies, 2°.

[45] Nieuw art. 16undecies.

[46] Nieuw art. 16novies.

[47] Nieuw art. 16octies, §1.

[48] Nieuw art. 16novies, derde lid.

[49] Nieuw art. 16decies, §1.

[50] Nieuw art. 16undecies.

[51] Nieuw punt 5° in art. 37, Natuurdecreet.

4 Operaties in verband met Natura 2000

[13] **Instandhoudingsbeleid**. Het instandhoudingsbeleid heeft het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen tot doel, en bestaat uit vier componenten: (1) een Vlaams Natura 2000-programma, (2) managementplannen Natura 2000 voor speciale beschermingszones, (3) soortenbeschermingsprogramma's voor de leefgebieden van Europees te beschermen soorten: de soortenbeschermingsprogramma's, en (4) managementplannen, als vermeld in artikel 48, voor buiten de speciale beschermingszones. De eerste, tweede en vierde component zijn nieuw of worden vernieuwd; de derde component heeft al een wettelijke grondslag op besluitniveau, en deze ondergaat vooralsnog geen wijziging. Bij dit instandhoudingsbeleid wordt rekening gehouden "*met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en met de regionale en lokale bijzonderheden*"[52].

[14] **Taakstelling administratieve overheden**. Met betrekking tot de realisatie van het instandhoudingsbeleid wordt er "*een centrale rol*" toegekend aan de in de speciale beschermingszones aanwezige administratieve overheden, evenals aan de personen of rechtspersonen die terreinen hebben verworven op basis van subsidies in uitvoering van het Natuurdecreet. De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen wat betreft de invulling van die "*centrale rol*"[53].

In dit licht wordt de tot dusverre bestaande verplichting voor administratieve overheden, om in speciale beschermingszones de nodige instandhoudingsmaatregelen te nemen, en wel "*binnen haar bevoegdheden*", vervangen door de situering van deze verplichting "*binnen de haar door de Vlaamse Regering opgelegde taken*". Daartegenover staat dat een administratieve overheid nu gebonden is aan instandhoudingsdoelstellingen, bij het nemen van beslissingen in uitvoering van de plicht om verslechtering van de natuur te voorkomen en bij het nemen van beslissingen over vergunningplichtige activiteiten (enz.). De terreinverwervende instanties krijgen nu dezelfde plicht tot het nemen van instandhoudingsmaatregelen[54].

[15] **Natura 2000 programma**. De Vlaamse regering stelt een Natura 2000 programma vast, dat voorbereid wordt door het Agentschap –onder bege-

[52] Nieuw art. 50bis, §1, zoals ingevoerd door wijzigingsartikel 38.

[53] Nieuw art. 50bis, §2, zoals ingevoegd door wijzigingsartikel 38. Met artikel 11 van het voor advies voorgelegde uitvoeringsbesluit wordt er als volgt invulling gegeven aan deze bepaling: "*Een administratieve overheid maakt voor de terreinen waarop zij zakelijke of persoonlijke rechten heeft, en die een bijdrage kunnen leveren aan de realisatie van het instandhoudingsbeleid, een natuurbeheerplan op tegen uiterlijk eind 2017. Dit natuurbeheerplan geeft een maximale invulling aan de noden inzake het instandhoudingsbeleid. De uitvoering […] gebeurt binnen de beschikbare middelen*".

[54] Wijzigingen in art. 36ter, §1, op grond van wijzigingsartikel 83.

leiding van een door de Vlaamse regering in te stellen werkgroep (dit laatste is facultatief).

Deze programmatie is onderworpen aan een cyclisch verloop van zes jaar[55], waarbij er een bindende taakstelling is met betrekking tot de lopende cyclus[56], en een richtinggevende taakstelling in functie van de latere cycli. Deze taakstellingen behelzen natuurbehoudsinspanningen gericht op de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen, maar ook in de vorm van managementplannen voor bepaalde zones te ondernemen instandhoudingsmaatregelen buiten de speciale beschermingszones. Met betrekking tot de taakstelling van een specifieke cyclus worden er acties bepaald, wordt er een overzicht gegeven van de betrokken actoren en wordt er een financiële raming opgemaakt[57].

Ter uitvoering van het Natura 2000 programma wordt er een programmatische aanpak ontwikkeld ter vermindering van milieudrukken die impact hebben op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen. Het Natura 2000 programma fungeert tot slot als kader voor de managementplannen Natura 2000[58].

Er wordt ruime bekendheid gegeven aan het Natura 2000 programma[59]. Met een tweejaarlijks ritme wordt er een voorgangsrapport opgemaakt en bekendgemaakt met betrekking tot het Natura 2000 programma[60]. Zesjaarlijks gebeurt er een evaluatie op basis van de realisatiegraad van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen[61]. Een door de Vlaamse regering aan te stellen overleginstantie laat zich in met deze voortgangsbewaking, met advisering over de afzonderlijke managementplannen Natura

[55] Nieuw art. 50ter, §1, tweede lid, zoals ingevoegd bij wijzigingsartikel 40.

[56] In artikel 4 van het voor advies voorgelegde besluit wordt er, hierbij aansluitend, de figuur van de "samenwerkingsovereenkomst" ontwikkeld.

[57] Nieuw art. 50ter, §3, zoals ingevoegd bij wijzigingsartikel 40. Op de raming van de uitgaven wordt dieper ingegaan in artikel 3 van het voor advies voorgelegde uitvoeringsbesluit. De prognose inzake uitgaven voor terreinverwervingen wordt gekoppeld aan enkele verdeelsleutels: 85% van de overheidsuitgaven voor terreinaankopen en 75% van de overheidssubsidies voor terreinaankopen moeten aangewend worden in functie van instandhoudingsdoelstellingen. De terreinbeherende verenigingen besteden maximaal 25% van hun verwervingssubsidies aan aankopen van terreinen met een ander doel dan instandhoudingsdoelstellingen.

[58] Nieuw art. 50ter, §4 en §5, zoals ingevoegd bij wijzigingsartikel 40.

[59] Nieuw art. 50sexies, eerste lid, zoals ingevoegd bij wijzigingsartikel 43.

[60] Dit voortgangsrapport wordt verder ontwikkeld met artikel 6 van het voor advies voorgelegde uitvoeringsbesluit.

[61] Nieuw art. 50quater, resp. §4 en §3, zoals ingevoegd bij wijzigingsartikel 41.

2000 en over alle overige beleidsmatige problemen die zich kunnen aandienen[62].

[16] **Managementplannen Natura 2000**. "Managementplannen Natura 2000" zijn de opvolger van de af te schaffen natuurrichtplannen, voor zover die voor speciale beschermingszones opgemaakt dienden te worden. De inhoud, de structuur, het totstandkomingsproces en de overlegwijze van een managementplan Natura 2000 zijn analoog aan het Vlaams Natura 2000 programma, maar dan *mutatis mutandis* naar de schaal van een of meerdere samenhangende speciale beschermingszones[63]. Een verschilpunt is dat er niet alleen in een zesjaarlijkse plancyclus wordt voorzien, maar ook in tussentijdse planversies kan voorzien worden op basis van tussentijdse toetsingen inzake de realisatiegraad[64]. Een ander verschilpunt is dat er wordt voorzien in de afbakening van "zoekzones" (met het oog op het optimaal plaatsen van de instandhoudingsdoelstellingen van de speciale beschermingszone zullen gerealiseerd worden) en de vaststelling van "actiegebieden" (om de taakstelling inzake een of meerdere relevante milieukwaliteiten voor een speciale beschermingszone te behalen)[65].

Een managementplan Natura 2000 wordt vastgesteld door de Vlaamse regering of haar gemachtigde; in geval het plan dwingende bepalingen bevat, is alleszins de Vlaamse regering de beslissende instantie[66]. Deze bepaling is relevant, gezien het feit dat een maatregel die opgenomen is in een managementplan Natura 2000 of een planversie ervan (of ook in een managementplan), ook het opleggen kan inhouden van beperkingen die absoluut werken of handelingen verbieden die stroken met de ruimtelijke bestemming[67]. Een managementplan 2000 kan bovendien een basis vormen voor de Vlaamse regering om, tegen een vergoeding, gebodsbepalingen op te leggen aan particuliere grondeigenaars of –gebruikers[68].

[62] Nieuw art. 50quinquies, zoals ingevoegd bij wijzigingsartikel 42. De samenstelling van deze overleginstantie wordt geregeld in artikel 2 van het voor advies voorgelegde ontwerpbesluit.

[63] Artikelen 50septies tot en met 50decies, zoals ingevoegd bij wijzigingsartikelen 45 tot en met 48. In het voor advies voorgelegde uitvoeringsbesluit wordt nadere invulling gegeven aan de vereiste inhoud van een managementplan Natura 2000 (art. 6) en aan het op te richten overlegplatform dat ermee verband houdt (art. 7).

[64] Artikel 50septies, §1, derde lid.

[65] Artikel 50septies, §4. In artikel 9 en 10 van het voor advies voorgelegde uitvoeringsbesluit wordt een en ander verder uitgewerkt.

[66] Artikel 50octies, §1 en §5. Nadere invulling in art. 8 van het voor advies voorgelegde uitvoeringsbesluit.

[67] Wijzigingsartikel 76, met betrekking tot art. 9, §1 van het Natuurdecreet.

[68] Wijzigingsartikel 76, met betrekking tot art. 9, §2 van het Natuurdecreet.

[17] **Andere managementplannen**. De notie "managementplannen" wordt geïntroduceerd als opvolger voor de af te schaffen natuurrichtplannen, maar dan buiten de speciale beschermingszones. Het oogmerk is wel bij te dragen tot het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen of andere gebiedsgerichte doelstellingen inzake natuurbehoud. Ook hier is het de Vlaamse regering of haar gemachtigde die de plannen vaststelt[69].

[18] **Monitoringprogramma's**. De Vlaamse regering moet zorgen voor een permanente en systematische monitoring met betrekking tot de staat van instandhouding van de speciale beschermingszones, en van de Europees te beschermen habitats en de soorten. De monitoring slaat ook op de oorzaken die een achteruitgang van die staat van instandhouding veroorzaken of kunnen veroorzaken. De monitoring moet dienstig zijn voor de evaluaties en voortgangsbewaking van het Vlaams Natura 2000 programma. Tot slot moet de monitoring gegevens genereren die bruikbaar zijn in het kader van de verplichtingen uit art. 36ter van het Natuurdecreet[70].

5 Regionale landschappen en bosgroepen

[19] **Vervanging door doorverwijzingsbepalingen**. De definities van regionale landschappen en bosgroepen worden afgeschaft met daarbij inbegrepen de decretale verankering van hun taakstelling. Er wordt volstaan met de bepaling dat de provincies bevoegd zijn "*voor de erkenning, subsidiëring en opvolging van*" resp. regionale landschappen of van bosgroepen[71].

6 Wijzigings-, inwerkingtredings- en overgangsbepalingen

[20] **Wijzigingsbepalingen**. Naast de hiervoor beschreven toevoegingen en wijzigingen, worden er een reeks wijzigingen doorgevoerd in het Bosdecreet[72], in het Decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning[73],

[69] Nieuwe artikelen 48 en 49, op basis van wijzigingsartikelen 91 en 92.

[70] Alles in art. 50undecies, ingevoegd bij wijzigingsartikel 50.

[71] Voor regionale landschappen: wijzigingsartikel 51, dat strekt tot vervanging van artikel 54 van het Natuurdecreet. Voor bosgroepen: wijzigingsartikel 52, tot introductie van artikel 54bis in het Natuurdecreet; wijzigingsartikel 53, 2°, waarbij in het Bosdecreet, art. 4, de definitie van bosgroep onder 8° wordt vervangen door een verwijzing naar artikel 54bis van het Decreet Natuurbehoud; wijzigingsartikel 68, waarmee de artikelen 41bis en 41ter van het Bosdecreet, betreffende de bosgroepen, worden opgeheven.

[72] Voorontwerpdecreet, wijzigingsartikelen 53 tot en met art. 74.

[73] Voorontwerpdecreet, wijzigingsartikel 95.

het Onroerenderfgoeddecreet[74], het Decreet Integraal Waterbeheer[75], het Mestdecreet[76], en het Decreet inzake de bescherming van het milieu tegen de verontreiniging door meststoffen[77]. Ook in het Natuurdecreet worden er nog een reeks meer specifieke wijzigingen doorgevoerd, zoals bv. de wijziging in de voorkooprechten[78].

De wijzigingen in het Bosdecreet zijn veeleer substantieel van aard, en zijn er op gericht het Bosdecreet te aligneren met het in te voeren stelsel dat hiervoor beschreven wordt. De wijzigingen aan de overige decreten betreffen vooral de introductie van de concepten "natuurbeheerplan" en "managementplan Natura 2000".

[21] **Inwerkingstredingsbepalingen**. De volgende bepalingen treden onmiddellijk in werking na stemming en bekrachtiging van het decreet: artikel 2 (toevoeging van een reeks definities), de artikelen 36 tot en met 50 (betreffende het instandhoudingsbeleid), de artikelen 51 en 52 (met betrekking tot de regionale landschappen en bosgroepen), artikel 84 (dat artikel 37 van het Natuurdecreet wijzigt, inzake voorkooprechten) en de artikelen 103 en 104 (de overgangsregeling met betrekking tot regionale landschappen en bosgroepen). Alle andere bepalingen van dit voorontwerpdecreet zullen pas in werking treden op een door de Vlaamse regering te bepalen datum[79].

[22] **Overgangsmaatregelen**. Er zijn overgangsbepalingen met betrekking tot bestaande reservaten en bosreservaten, bestaande uitbreidingszones bij reservaten, beheerplannen van natuur- en bosreservaten, vastgestelde natuurrichtplannen, erkende regionale landschappen en erkende bosgroepen.

- Inzake de bestaande erkende of aangewezen reservaten en erkende of aangewezen bosreservaten, wordt bepaald dat deze geacht zijn te zijn erkend als natuurreservaat in de zin van het nieuwe artikel 16terdecies[80].
- Inzake de bestaande uitbreidingszones bij reservaten zal er, voor de uitbreidingszones die volledig buiten speciale beschermingszones gelegen zijn, binnen de vier jaar na inwerkingtreding van de op grond van art. 84 doorgevoerde wijzigingen inzake het stelsel van voorkooprechten, een

[74] Voorontwerpdecreet, wijzigingsartikel 96.

[75] Voorontwerpdecreet, wijzigingsartikel 97.

[76] Voorontwerpdecreet, wijzigingsartikel 98

[77] Voorontwerpdecreet, wijzigingsartikel 99.

[78] Gewijzigd artikel 37 in het Natuurdecreet, zie wijzigingsartikel 84..

[79] Artikel 105 van het voorontwerpdecreet.

[80] Artikel 100 van het voorontwerpdecreet, eerste lid.

evaluatie worden doorgevoerd in functie van instandhoudingsdoelstellingen, soortenbeschermingsprogramma's, het toetsingskader met betrekking tot Vlaamse natuurreservaten en het principe van zuinig ruimtegebruik[81].

- Inzake de beheerplannen van bestaande natuur- en bosreservaten, wordt bepaald dat deze geëvalueerd worden en zo nodig worden aangepast, binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van enige voor de reservaten en bosbeheerplannen relevante bepalingen. Tot aan deze evaluatie kunnen de maatregelen die zijn opgenomen in de betrokken beheerplannen verder worden uitgevoerd, maar geldt reeds het nieuwe artikel 16novies betreffende de eventuele wijziging van beheerplannen [82].
- Voor de inwerkingtreding van het decreet vastgestelde natuurrichtplannen blijven gelden, evenals de wettelijke bepalingen die daarop van toepassing waren[83].
- Inzake reeds erkende regionale landschappen en erkende bosgroepen wordt bepaald dat hun erkenning blijft doorlopen, tenzij de bevoegde provincies hierover anders beslissen[84].

[81] Artikel 100 van het voorontwerpdecreet, tweede en derde lid.

[82] Artikel 101 van het voorontwerpdecreet.

[83] Artikel 102 van het voorontwerpdecreet.

[84] Artikel 103 en 104 van het voorontwerpdecreet.

Aanbevelingen

7 Algemene bespreking en aanbevelingen

7.1 Vanuit het oogpunt van biodiversiteitsbehoud

[23] **Europese biodiversiteitsstrategie als kader**. In de Europese Biodiversiteitsstrategie[85] worden er zes strategische doelen vooropgesteld met als tijdshorizon 2020: (1) een beëindiging van de achteruitgang en een significante verbetering van de status van de door de Habitat- en Vogelrichtlijn gedekte soorten; (2) een herstel van 15% van gedegradeerde ecosystemen, en een verbetering van de ecosysteemdiensten door te voorzien in een groen infrastructuurnetwerk; (3)(4) integratie van biodiversiteitsdoelen in sleutelsectoren zoals landbouw en visserij; (5) een effectief beleid inzake invasieve soorten en (6) een stijging in de bijdrage tot buiten-Europees beleid inzake biodiversiteitsbehoud.

Met het voorliggende voorontwerpdecreet worden wettelijke aanknopingspunten geschapen die bevorderlijk beogen te zijn voor de eerste doelstelling (het zgn. instandhoudingsbeleid), en eveneens aanknopingspunten die relevant kunnen zijn voor de tweede doelstelling (geïntegreerd beheer, met verwijzing naar diverse ecosysteemfuncties).

[24] **Aanbeveling**. De Minaraad en de SALV staan achter het bevorderen van het instandhoudingsbeleid, maar merkt wel op dat de focus op Natura 2000 moet kaderen binnen de algemene biodiversiteitsstrategie en de doelstellingen opgenomen in Pact 2020. De Raden verwijzen naar de vier aan natuur gewijde engagementen van het Pact 2020: de implementatie van de Habitatrichtlijn is er weliswaar één van, maar er staat ook dat het Vlaamse Gewest tegen 2020 de vergelijking met andere topregio's moet kunnen doorstaan inzake biodiversiteit – in de brede zin.

De Raden steunen daarom de focus die gelegd wordt op het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen, maar vraagt wel dat, naast de voorgestelde programmatische aanpak van het Natura 2000 – beleid, de voorbereiding aangevat wordt van het decretaal voorziene en meer omvattende natuurbeleidsplan[86], dat op zijn beurt deel uitmaakt van het milieubeleidsplan en een vooruitblik moet geven op een volwaardig en evenwichtig uitgebouwd natuurbeleid. Op die manier kunnen ook buiten Natura 2000, binnen een planmatige omkadering, de biodiversiteitsdoelen gerealiseerd

[85] COM(2011) 244 final; zie ook annex hierbij, met 20 acties die met de zes doelen in verband worden gebracht.

[86] Natuurdecreet, artikel 11.

worden. De programmatische aanpak van het Natura 2000-beleid kan hier dan later in geïntegreerd worden.

7.2 Vanuit het oogpunt van geïntegreerd beheer

[25] **"Geïntegreerd beheer" en "natuurbehoud"**. De Minaraad en de SALV noteren dat zijn pleidooi voor een geïntegreerd beheerplan ten behoeve van private eigenaars (i.e. voor private terreinen waar bos en andere natuurwaarden gemengd zijn)[87] er toe geleid heeft dat niet alleen de gehele beheerplanning wordt herzien, maar ook dat het concept van "*geïntegreerd beheer*" geïntroduceerd wordt, via een gelijknamig hoofdstuk IIIbis.

Het nieuwe hoofdstuk heet voluit: "*geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud*". Op alle relevante plaatsen wordt er een formulering gebruikt die duidelijk maakt dat het gaat om "*het beheer van terreinen ten behoeve van het natuurbehoud*[88]" Het is om te beginnen binnen dit kader dat er gestreefd wordt naar "*een geïntegreerd beheer, waarbij rekening wordt gehouden met de ecologische, de economische en sociale functie*."[89] Bij elke conceptuele omschrijving van de afzonderlijke functies wordt nog eens herhaald dat het gaat om beheer "*ten behoeve van het natuurbehoud*".

Uit de memorie van toelichting bij de natuurbeheerplannen kan weliswaar afgeleid worden dat deze zinsnede niet normatief bedoeld is, en wellicht slechts gebruikt wordt als een definiërend element. Het gaat om het gegeven van een "*terrein beheerd ten behoeve van het natuurbehoud*", waarmee gedoeld lijkt te worden op alle "*beboste terreinen en terreinen met open natuur*"[90]. Maar de term "*terreinen ten behoeve van natuurbehoud*" zelf wordt niet gedefinieerd in het decreet[91], wat maakt dat er onduidelijkheid kan ontstaan betreffende het toepassingsgebied van een aantal van de nieuwe decretale bepalingen. Op het niveau van de decreettekst lijkt het zo te zijn dat er maar sprake is van "*een terrein beheerd ten behoeve*

[87] Minaraad, advies 12|77, §36.

[88] De term "*natuurbehoud*" blijft gedefinieerd als "*het instandhouden, herstellen en ontwikkelen van de natuur en het natuurlijk milieu door natuurbescherming, natuurontwikkeling en natuurbeheer en het streven naar een zo groot mogelijke biologische diversiteit in de natuur en naar een gunstige staat van instandhouding van habitats en soorten*", zie artikel 2, 10°, van het Natuurdecreet.

[89] Nieuw art. 12ter. • Aansluitend hierbij lijkt er een circulair element aanwezig te zijn in het volgende artikel, dat bepaalt dat de ecologische functie – een van de functies die geïntegreerd moet worden ten behoeve van het natuurbehoud – onder meer betrekking heeft op "*de rol van het terrein in het kader van het natuurbehoud*".

[90] Memorie van toelichting, p. 8.

[91] En de notie wordt niet altijd consequent gebruikt, bv. art. 16terdecies, §1: "*Een terrein* [zonder meer] *van type vier* …"

van het natuurbehoud" van zodra door de daartoe bevoegde personen een geïntegreerd beheerplan van type 1, 2, 3 of 4 voor het desbetreffende terrein werd afgesloten.

Bij het uitwerken, in de decreetbepalingen, van de typologie van natuurterreinen en resp. natuurbeheerplannen, wordt er gedifferentieerd in functie van de te behalen natuurkwaliteit. Bij het minst ambitieuze type – "*type één*" – wordt er ten overvloede nog eens gesteld dat ook in dat geval gaat om "*een geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud*".

[26] **Risico op foute impressie**. De invoering van een concept van natuurbeheer dat gestoeld is op een integratie van de drie vermelde functies, is lovenswaardig als verbredingsoperatie. Door de herhaaldelijke toevoeging van de zinsnede "*ten behoeve van natuurbehoud*" wordt duidelijk gemaakt dat de lat hoog wordt gelegd, wat positief is. Bovendien kan er aan de geciteerde bepalingen wellicht een interpretatie worden gegeven die een daadwerkelijke multifunctionele benadering van het geïntegreerd beheer toelaat.

Niettemin ontstaat er, door de situering van het geïntegreerd beheer in het Natuurdecreet[92] en de systematische koppeling ervan aan de term "natuurbehoud", een zeker psychologisch risico. Onder meer in kringen van bosbeheerders – waar de laatste jaren toch ingezet is geworden op de uitgebreide, multifunctionele bosbeheerplannen en op de criteria duurzaam bosbeheer – kan deze ontwikkeling vreemd overkomen. Bij deze belanghebbenden kan de indruk ontstaan dat het beleid overstapt van een concept van multifunctioneel beheer naar een concept van een meer monofunctioneel – immers ten behoeve van natuurbehoud te voeren – beheer. Dit risico zou kunnen uitgroeien tot een barrière voor een succesvolle implementatie van het decreet inzake het realiseren van het instandhoudingsbeleid en het opstellen van beheerplannen.

[27] **Aanbeveling**. Om het psychologisch risico te milderen bevelen de Minaraad en de SALV aan om – met respect voor het algehele opzet en het bereikte evenwicht in het ontwerpdecreet – in het nieuwe artikel 16ter, het "type één" te herdopen met een term waarin een grotere functievrijheid in de context van nevenschikking van functies tot uitdrukking wordt gebracht.

Er kan ook in de memorie van toelichting expliciet verduidelijkt worden dat het gaat om terreinen met bossen of open natuur, waarop een multifunctioneel beheer kan worden gevoerd, maar waarbij wel behouden blijft dat "*het behoud van de aanwezige natuurkwaliteit en van het natuurlijk milieu gegarandeerd wordt*", zoals in artikel 16quater *in fine* staat en behouden

[92] Ook de titel van het Natuurdecreet blijft immers ongewijzigd, met name "betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu".

moet blijven. De Minaraad en de SALV suggereren om hierbij, ook in de memorie, melding te maken van de diverse ecosysteemdiensten. De inhoud van deze laatste term moet verduidelijkt worden voor niet-specialisten, vermits die terminologie bij velen niet bekend is. Er moet een duidelijke boodschap gegeven worden naar de achterliggende economische sectoren (bv. de houtproductiefunctie).

7.3 Vanuit het oogpunt van de vereiste middelen

[28] **Implicaties voor budget en personeelsbestand**. De Raden stellen vast dat men de uitvoering van deze nieuwe decretale bepalingen hoopt te verwezenlijken binnen de krijtlijnen van de huidige budgettaire ruimte en het huidige personeelsbestand[93]. De Minaraad en de SALV twijfelen er sterk aan of dit het geval kan zijn:

- De wens om het instandhoudingsbeleid te versnellen, de inzet van instrumenten en compensatiemechanismen die dit met zich zal meebrengen, evenals de gelijkschakeling van de natuurbeheerplannen en de daaraan verbonden subsidiemogelijkheden voor diverse betrokken doelgroepen laten vermoeden dat er zich in de toekomst bij het natuurbeleid meer gegadigde partijen met grotere vragen zullen aandienen. Dit kan leiden tot additionele financieringsnoden. Het lijkt omzeggens onmogelijk om al deze aanspraken te dekken binnen het bestaande budget.
- De bepalingen inzake het opmaken en implementeren van een Natura 2000 programma en van de diverse managementplannen, evenals de bepalingen met betrekking tot de beheerplannen zijn van dien aard dat er een belangrijke inspanning nodig zal zijn om deze processen blijvend op een gedegen wijze te begeleiden. Dit vergt capaciteitsopbouw en vertrouwensopbouw – wat over een langere termijn een bijgestuurde inzet van mensen en middelen vereist.
- De overgang van de oude naar de nieuwe situatie en het garanderen van de nodige continuïteit vergen overleg, onderhandelingen en vele formaliteiten – processen die niet te onderschatten zijn en wellicht onvoorziene ontwikkelingen zullen kennen. Indien dit alles op basis van de huidige inzet van personele middelen moet gebeuren, valt te verwachten dat deze overgang niet altijd even degelijk zal verlopen.
- Doordat er meerdere belanghebbenden in meerdere processen betrokken zullen worden, zal er ook meer nood zijn aan competentieopbouw (vorming, scholing) om aan de gewenste ontwikkelingen gestalte te geven evenals aan onderzoek, monitoring en kennisopbouw om de ontwikkelin-

[93] Bisnota aan de Vlaamse regering, p. 15.

gen op te volgen. Ook deze processen zullen bijkomende of bijgestuurde financiële middelen vereisen.

[29] **Aanbeveling**. Voor de budgettaire kant van de zaak herhalen de Minaraad en de SALV dat het betwijfelbaar is dat de bestaande budgetten de voorgenomen hervormingen zullen kunnen dekken. Voor oplossingsrichtingen verwijzen de Raden naar de aanbevelingen in het instrumentenadvies van de Minaraad:

"*a. Een herschikking van de bestaande middelen van het natuur- en bosbeleid, waarbij er een hogere prioriteit wordt gegeven aan de realisatie van het Natura 2000 beleid. Deze weg kan slechts bewandeld worden als het om een relatieve prioritering gaat (er zijn ook nog andere maatschappelijke noden inzake natuur- en bosbeleid, waarbij de overheid een rol moet opnemen) en als er geweten is dat de zorg voor de natuur ook in andere beleidsvelden geïntegreerd zal worden.*

b. Een verbeterde integratie van instandhoudingsdoelstellingen in de operaties en budgetten van andere beleidsdomeinen en -velden van de Vlaamse overheid en van andere administratieve overheden . Deze weg kan slechts bewandeld worden als er geen afbreuk wordt gedaan aan de kerntaken van die andere beleidsdomeinen en -velden, en als er geweten is dat er binnen het natuurbeleid een bepaalde prioritering gebeurt in functie van instandhoudingsdoelstellingenbeleid.

c. Het vrijmaken of toewijzen van bijkomende middelen. Deze weg biedt mogelijkerwijze ook kansen om bijkomende Europese fondsen en/of lokale of private inbreng te genereren, onder voorwaarde dat het Vlaamse Gewest extra inzet op de cofinanciering van deze initiatieven. In dit verband pleit de Minaraad voor de oprichting, op korte termijn, van een Natura 2000 Fonds, gericht op de financiering van de inrichtingskosten die voortvloeien uit de instandhoudingsdoelstellingen, om op deze basis een specifieke cofinanciering te voorzien voor de LIFE-projecten.

d. Het faseren in de tijd van de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen. Deze weg moet worden gekaderd binnen onder meer de krijtlijnen van het Pact 2020 en de geldende verplichtingen uit de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn."

Hierbij verklaarde de Minaraad dat het duidelijk is "*dat deze vier oplossingsrichtingen ook hun beperkingen en/of voorwaarden kennen, en dat het gewenste resultaat enkel bereikbaar zal zijn op basis van een evenwichtige en complementaire inzet van de vier oplossingsrichtingen tegelijk – uitgaande van een afgewogen budgettair beleid.*"[94].

[94] Minaraad, advies 12|77, §8.

De Minaraad en de SALV wijzen er op dat de Lidstaten er op grond van art. 8 van de Habitatrichtlijn toe gehouden zijn een ernstige begroting uit te werken met betrekking tot de realisatie van hun habitatrichtlijngebieden, en dat het de bedoeling is te zoeken naar cofinanciering bij de aanwending van relevante Europese subsidiekanalen. De Raden noteren in dat verband dat ook het Vlaams Natura 2000 programma onder meer "*een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma*" moet bevatten[95]. De Minaraad en de SALV verwachten dat deze budgetteringsoefeningen betreffende het Natura 2000 beleid een middelentekort zullen uitwijzen, zodat een budgetverhoging nodig zal blijken, met respect voor het behalen van de overige biodiversiteitsdoelstellingen.

7.4 Vanuit het oogpunt van de betrokken belanghebbenden

[30] **Het belang van de belanghebbenden**. De Minaraad en de SALV wijzen op het verschil in betrokkenheid van de relevante actoren, met name tussen zij die een concreet belang hebben, zonder dat ze evenwel zelf direct maatregelen zullen ondernemen enerzijds, en anderzijds de "uitvoerende" actoren, die daadwerkelijk natuurbeheeracties ondernemen op het terrein[96].

Vele doelgroepen hebben op het eerste zicht een veeleer passief belang bij de uitvoering van het natuurbeleid; maar doordat dit passieve belang dikwijls zeer concreet is, gaat er ook impact uit van de al of niet aanvaarding van het beleid door die doelgroepen. Hier situeren zich onder meer volgende kwesties: (1) in welke mate zet men, naast de ontwikkeling van een beleid inzake normkosten, ook verdere stappen in het beleid inzake opportuniteitskosten (vergoedingen, compensaties)? (2) in welke mate en met welke *incentives* wil men belanghebbenden toch in doen stappen in beheerplannen type 1, i.e. deze belanghebbenden van passieve tot actieve deelnemers maken? Voor het agrarisch natuurbeheer binnen agrarisch gebied biedt dit decreet bovendien geen kansen, door het ontbreken van een beleid of instrument rond opportuniteitskosten, en blijft men aangewezen op de in PDPO voorziene beheerovereenkomsten, die evenwel geen garanties kunnen bieden op lange termijn.

Bij andere doelgroepen gaat het verder dan dat en is er reeds een actieve relatie. Velen onder hen hebben zich reeds gedurende vele decennia met aanzienlijke inspanningen geëngageerd voor natuur- of bosbeheer. Zij hebben dus heel wat belang, identiteit en expertise opgebouwd en hebben al heel wat verwezenlijkt: voor hen staat er met deze hervormingen dus

[95] Nieuw art. 50ter, §3, 4°.

[96] Zie ook Minaraad, advies 12|77, §25.

heel wat op het spel. Hier situeren zich de vragen (1) in welke mate en tegen welke condities men deze belanghebbenden in een type 2 plan zal willen doen stappen of (2) met welk verhaal en met welke condities men hen naar een type 3 of 4 plan zal willen laten overstappen.

De Minaraad en de SALV gaan er van uit dat het welslagen van het biodiversiteitsbeleid een zaak van algemeen belang is. Daarbinnen vormt het welslagen van het uitvoeren van de Habitat- en Vogelrichtlijn, als Europeesrechtelijke verplichting, een bijzondere categorie. De kunst zal er in bestaan al de in het spel zijnde belangen op een goede manier met elkaar te verknopen.

[31] **Inschatting van de relevante belanghebbenden**. De reguleringsimpactanalyse (hierna: RIA) moet normaal gesproken de basis bieden voor een goede belangenafweging en onderlinge relatering ervan. De voorliggende RIA onderscheidde wat dat betreft vier types doelgroepen: (1) burgers, (2) verenigingen, (3) bedrijven en (4) administratieve overheden. Bij de categorie "verenigingen" werd er een differentiatie aangebracht tussen enerzijds de natuurverenigingen en anderzijds de jeugdverenigingen[97]. De Minaraad en de SALV menen dat het beter ware geweest, indien men ook bij de categorieën van de "burgers" en de "bedrijven" wat meer had gedifferentieerd, tussen bv. "kleinschalige bosbouwers", "recreatiebedrijven", "boomkwekerijen", "houtproducenten", "landeigenaars", "recreanten", "landbouwers", enz. Ook had het zinnig geweest het onderscheid te maken tussen "verenigingen", "natuurverenigingen" en "erkende terreinbeherende verenigingen": de gevolgen zijn niet gelijk voor deze drie categorieën. De inschatting van de gevolgen van voorliggende operatie op de geschetste doelgroepen is veeleer oppervlakkig[98]. De Minaraad en de SALV hopen dan ook dat de RIA geen volledige weergave is van het denken van de decreetontwerpers in verband met de diversiteit aan doelgroepen die met het natuur- en bosbeleid te maken heeft.

[32] **Krappe tijdspad voor deze participatieronde**. Inzake het instandhoudingsdoelstellingenbeleid is er in de afgelopen jaren een intensief participatietraject doorlopen. Het traject inzake de hervorming van de beheerplannen, regionale landschappen en bosgroepen is minder effectief geweest. Hoewel de implementatie van het Witboek Interne Staatshervorming al enkele jaren loopt, en ondanks het feit dat het Agentschap voor Natuur en Bos over de integratie van de beheerplannen in de afgelopen jaren reeds een aantal concepten besproken had bij overlegmomenten, blijkt het concrete participatietraject voor sommige aspecten onvolledig geweest te zijn of te kort geduurd te hebben. Het voorbereidingsproces dienaangaande

heeft met name onvoldoende duidelijkheid geschapen voor een betekenisvolle en tijdige inhoudelijke terugkoppeling. Ook de nu toegemeten adviestermijn is eigenlijk te kort om de vele principiële aspecten die met de introductie van het natuurbeheerplan verbonden zijn, grondig te bespreken.

[33] **Aanbeveling**. Voor zover er geen goed draagvlak bekomen wordt bij de diversiteit aan belanghebbenden, vergroot het risico dat de geslaagde implementatie van dit decreet vergrote inspanningen (en kosten) met zich zal meebrengen voor de overheid – als het al lukt. Voor een geslaagd belanghebbendenbeleid bevelen de Minaraad en de SALV daarom aan om de nog bestaande onzekerheden in verband met de drie hiervoor aangehaalde kwesties ("in welke mate wordt het nodige biodiversiteitsbehoud in de toekomst behaald?", "hoe moet geïntegreerd beheer geïnterpreteerd worden?", "zullen er voldoende middelen en zal er afdoende begeleiding zijn?") op een afdoende wijze op te lossen. Een aantal van de nog hangende vragen en onzekerheden zijn uitvoeringsgebonden. De Minaraad en de SALV bevelen daarbij aan om voldoende tijd te voorzien voor overleg met de actoren betreffende de verschillende uitvoeringsbesluiten. Hierbij moet meer de nadruk worden gelegd op een responsabilisering en op maat gemaakte stimulering van de onderscheiden doelgroepen met het oog op het garanderen van de beheerkwaliteit, bv. door het invoeren van gecertificeerde beheerders waardoor er minder zal moeten gefocust worden op controlerende en repressieve aspecten.

8 Bespreking van voorontwerp decreet en ontwerpbesluit

8.1 Hervorming van de beheerplanning

[34] **Verhoog het ambitieniveau voor natuurdomeinen**. De Minaraad en de SALV pleiten er voor om een decretale verplichting op te nemen om voor alle natuurdomeinen een type drie beheerplan op te maken en uit te voeren. Deze gronden zijn immers met publieke middelen gekocht, met het oog op natuurbehoud, en dienen dan ook hetzelfde ambitieniveau te bereiken als de gronden aangekocht met subsidies. Een uitzondering kan wel gemaakt worden voor speelbossen en parken, waarvoor type twee acceptabel is.

[35] **Pas een realistische oppervlakte-eis toe**. De Minaraad en de SALV vragen om bij de oppervlaktebepaling voor de types 3 en 4 er van uit te gaan dat de percelen gelegen zijn in gebieden met voldoende ecologische samenhang, en niet enkel rekening te houden met de minimumoppervlakte nodig om het aanwezige of te ontwikkelen natuurstreefbeeld duurzaam binnen het beheerplan in stand te houden. Percelen gelegen in de gebieden

waarvan men op basis van wetgeving of een planmatige omkadering (zoals de Managementplannen Natura 2000) de garantie kan bieden dat deze duurzame instandhouding op korte termijn kan gerealiseerd worden, moeten ook in aanmerking kunnen komen voor type 3 of 4.

Bovendien kan de vraag gesteld worden onder welke voorwaarden bovenstaande principes ook voor de natuurstreefbeelden binnen de beheerplannen type 2 toegepast zouden kunnen worden, aangezien ook in deze plannen een duurzame instandhouding moet beoogd worden.

[36] **Voorzie in een verbeterde wederkerigheid**. Het feit dat de verplichting van de overheid om het beheer mede te financieren gesitueerd wordt binnen de perken van de begroting, is ongelukkig. Wat moet er gebeuren als de begroting de verdere financiering geheel of gedeeltelijk niet toelaat? Is dan stopzetting van het beheer volgens het beheerplan aanvaardbaar[99]? Wordt het beheerplan dan opgeheven? De Minaraad en SALV suggereren veeleer om bij de verbintenis van de beheerder in te schrijven dat die behouden blijft "voor zover de financieringsverbintenis wordt nageleefd", ofwel om een schorsingsbepaling in te schrijven voor het geval de financiering niet gecontinueerd kan worden – dit alles vanzelfsprekend rekening houdende met het *stand-still* beginsel, zoals gewijzigd.

[37] **Certificeer beheerders of beheerpraktijken**. De Raden bevelen aan om in het decreet een aanknopingspunt te voorzien om certificatie van beheerders mogelijk te maken. Het effect van certificering is drieledig: (1) gecertificeerde beheerders tonen aan dat ze natuur beheren in functie van de realisatie van de gestelde doelen en daartoe de nodige competenties hebben; (2) de administratieve last voor de beheerders en de overheid neemt af doordat minder administratieve controles nodig zijn; (3) er ontstaat een impuls voor kwaliteitszorg en voortdurende verbetering bij de beheerders en voor het beheer.

De Raden stellen hierbij enkele randvoorwaarden: (1) de erkenning van gecertificeerde beheerders dient te gebeuren door een onafhankelijk certificeringsorgaan, (2) de gecertificeerde beheerder werkt met een autocontrolesysteem, waarbij de uitgevoerde beheerwerken worden bijgehouden in een centrale databank zodat steeksproefsgewijze controle en opvolging door de financierende instantie mogelijk blijft , (3) er geldt een meldingsplicht wanneer de beheerder vaststelt of van oordeel is dat het uitgevoerde beheer niet leidt tot de realisatie van de vooropgestelde doelstellingen, (4) voor de output-georiënteerde monitoring, zoals gedefinieerd in het advies 2012/77, wordt een objectief systeem ontwikkeld, met een bepaalde vorm van interne kwaliteitstoets of audit, dat leidt tot de validatie

[99] Zie het in §10 vermelde, gewijzigde, *standstill* beginsel.

van de ingebrachte kennis van de gecertificeerde beheerder. Het toezicht op de staat van instandhouding van habitats en soorten dient gecoördineerd te worden door het INBO, en elke gecertificeerde beheerder moet , in het kader van de beheerevaluatiesystematiek, daartoe de nodige gegevens aanleveren[100]. Het INBO voert steeksproefsgewijze controles op de uitgevoerde monitoring uit, en (5) bij vaststelling van inbreuken op bovenstaande punten, verliest de beheerder zijn certificering.

[38] **Verbeter de regeling i.v.m. opvolging van beheer**. De Minaraad en de SALV vragen om, bij de opvolging van het concrete beheer op basis van natuurbeheerplannen, in eerste orde uit te gaan van resultaatsverbintenissen en in tweede orde van middelenverbintenissen. Achtergrond hierbij is dat het er eigenlijk niet toe doet welke maatregelen er concreet worden genomen, wanneer vastgesteld kan worden dat het resultaat gehaald wordt. Wanneer de resultaten echter niet gehaald worden, dan moet er worden nagegaan of de in het beheerplan opgenomen maatregelen gevolgd werden. De Raden vragen om deze benadering besluitmatig te verankeren. Het is immers pas na het doorlopen van deze lijn dat in beeld kan komen dat het Agentschap voor Natuur en Bos sanctionerend kan optreden, zoals bepaald in het ontwerpdecreet.

De kwestie is delicaat, omdat het Agentschap zelf een instantie is die terreinen beheert. Het Agentschap kan er immers, vanuit die rol, in afzonderlijke gevallen belang bij hebben te verklaren dat het beheer van (bv. aanpalende) terreinen niet beantwoordt aan het beheerplan; vervolgens wordt indeplaatsstelling mogelijk wanneer dat relevant is voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, en ontstaat er ten behoeve van het Agentschap een voorkooprecht. Om deze potentiële belangenvermenging te vermijden, (1) is er een "*chinese wall*" nodig tussen de terreinbeherende en de beheerplanbeoordelende tak van het Agentschap; (2) moet het mogelijk zijn om het beheer over te dragen aan andere beheerders dan de overheid, op voorwaarde dat ze gecertificeerd zijn, op grond van het systeem zoals hiervoor aanbevolen; (3) moet er voorzien worden in de mogelijkheid tot een vergoeding van de eigenaar in geval van betekenisvolle waardevermindering als gevolg van de beheermaatregelen na overname van het beheer; (4) moet de onafhankelijkheid van de beroepsprocedure met kracht gegarandeerd worden (zie §40).

[39] **Voorzie in de beoordeling van het beheer van natuurdomeinen**. De De Minaraad en SALV stellen vast dat er in tegenstelling tot de beoordelingsmogelijkheid van uitvoering van plannen van andere natuurterreinen, geen regeling voorzien is voor de beoordeling van het geleverde werk op de natuurdomeinen. In het nu af te schaffen stelsel van de aangewezen re-

[100] Zie Minaraad, advies 12|77, §§63 en volgende.

servaten, en ook bij de bosreservaten, was er daarentegen wel sprake van opvolgingscommissies[101]. De Minaraad en SALV menen dat er moet gezorgd worden voor een *level playing field*, en vraagt dus om ook voor de natuurdomeinen een transparant opvolgings- en beoordelingsmechanisme in te stellen.

[40] **Bouw de beroepsprocedure zorgvuldig uit**. In de voorziene beroepsprocedure wordt er een substantiële rol toegekend aan een op te richten adviescommissie. Gezien het potentieel aan belangenvermenging binnen de overheid, pleiten de Minaraad en de SALV er voor om de onafhankelijkheid en de evenwichtige samenstelling van de voorziene adviescommissie goed te waarborgen, en om er voor te zorgen dat de adviesverlening op een gemotiveerde wijze gebeurt binnen een werkbaar tijdspad, en dat er zorgvuldig wordt omgesprongen met de adviezen van deze adviescommissie.

8.2 Operaties i.v.m. Natura 2000

[41] **Vervolledig het kader van de Managementplannen Natura 2000**. De Minaraad en de SALV stellen vast dat in het concept van managementplannen zoals nu voorgelegd een inventarisatie van bestaande activiteiten en hun potentiële effecten ontbreekt. Verwijzend naar het advies van de Minaraad over de instrumenten[102] vragen de Raden om een inventaris op te maken van de bestaande activiteiten in en rond de speciale beschermingszone – bij de opmaak van het plan moeten ook de relevante departementen van de Vlaamse administratie daartoe een inbreng aanleveren.

De Minaraad en de SALV pleiten "*hier niet voor een diepgaande socio-economische analyse, maar wel voor een inventaris die relevant is voor de vraag welke actoren en activiteiten mogelijkerwijze een betekenisvolle aantasting kunnen veroorzaken van de natuurlijke kenmerken van de speciale beschermingszones*". Daarnaast moet het ook een beschrijving bevatten van de type-effecten die eigen zijn aan deze bestaande activiteiten, rekening houdend met de achtergronddepositie en de cumulatieve effecten, gerelateerd aan de te beschermen habitats. Op basis hiervan kan er een overzicht geboden worden van de verwachtingen die er aldus vanuit instandhoudingsdoelstellingen gegenereerd worden naar de aanwezige activiteiten. Door het aanreiken van dit kader zal de overheid meer duidelijkheid brengen ten behoeve van de rechtsonderhorigen die in en rond de speciale beschermingszone betrokken zijn.

[101] Zie Natuurdecreet, huidig artikel 34, §3; Bosdecreet, huidig art. 27. Met voorliggend decreet worden beide bepalingen opgeheven.

[102] Minaraad, advies 12|77, §20, punt 3.

Bij uitbreiding wijzen de Raden op andere belangrijke lacunes in het voorgesteld concept van managementplan in vergelijking met de aanbevelingen van de Minaraad, waaronder in het bijzonder paragraaf [18] "*Sturing op het financieel vlak*", paragraaf [19] "*De regulerende rol van het managementplan*" en de overige elementen van paragraaf [20] "*Het managementplan in functie van de passende beoordeling*".

[42] **Verduidelijk de engagementen van administratieve overheden**. De Minaraad en de SALV stellen vast dat enerzijds aan de administratieve overheden die aanwezig zijn in speciale beschermingszones een "*centrale rol*" wordt toegekend in het instandhoudingsbeleid. Anderzijds worden de in art. 36ter beschreven verplichtingen in verband met het nemen van alle nodige instandhoudingsmaatregelen ingeperkt door dit te verbinden aan de voorwaarde dat deze maatregelen moeten passen in de resp. taakstelling van de betrokken overheid. Zoals reeds vermeld, met artikel 11 van het voor advies voorgelegde uitvoeringsbesluit wordt er als volgt invulling gegeven aan deze bepaling: "*Een administratieve overheid maakt voor de terreinen waarop zij zakelijke of persoonlijke rechten heeft, en die een bijdrage kunnen leveren aan de realisatie van het instandhoudingsbeleid, een natuurbeheerplan op tegen uiterlijk eind 2017. Dit natuurbeheerplan geeft een maximale invulling aan de noden inzake het instandhoudingsbeleid. De uitvoering […] gebeurt binnen de beschikbare middelen*".

De Minaraad en de SALV menen dat hiermee nog geen voldoende duidelijkheid wordt geschapen. De Raden verwijzen in de eerste plaats naar het eerder gegeven advies van de Minaraad in dat verband waarbij vanuit twee dimensies werd gedacht: "natuurbehoud centrale taak / geen centrale taak", "bestaande habitats instandhouden / habitats inrichten of herstellen"[103]. De Minaraad en de SALV vragen dat de Vlaamse regering duidelijk en eenduidig vaststelt wie voor welke kosten verantwoordelijk is. Het gaat dan zowel om de kosten (of gebrek aan inkomsten) voor het ter beschikking stellen van de grond, als kosten voor inrichting en kosten voor beheer.

[43] **Maak uitbesteding van beheer mogelijk**. De Minaraad en de SALV verwijzen naar de bestaande praktijk, waarbij erkende terreinbeherende verenigingen het beheer van overheidsterreinen uitvoeren. Aansluitend daarbij wijzen ze ook op de specifieke mogelijkheid van het overdragen van het beheer van openbare bossen aan "natuurverenigingen"[104]. Zij vragen om de bestendiging van deze praktijk mogelijk te maken en deze mogelijkheid ook open te stellen voor andere, gecertificeerde beheerders (zie §37) – dit vanzelfsprekend binnen het kader van de voor de overheden in dat ver-

[103] Minaraad, advies 12|77, §46.

[104] Bosdecreet, art. 45, §2, tweede lid; wordt gewijzigd met wijzigingsartikel 71.

band geldende regelgeving. Ook in dit verband moet de overheid duidelijkheid scheppen over het kanaal via het welke de vergoeding van deze beheerinspanningen dient te gebeuren: is het de uitbestedende overheid die vergoedt, of komt de vergoeding uit het natuurbeleid?

[44] **Baseer de samenwerking op wederkerigheid**. In het ontwerpbesluit wordt de minimale inhoud van de samenwerkingsovereenkomst omschreven, "*die elke actor die een bijdrage wil leveren aan de realisatie van het Vlaams Natura 2000 programma*" dient af te sluiten met het agentschap[105]. Daarin worden de acties en middelen die de actor zal inzetten, opgesomd. De Raden wijzen erop dat samenwerking wederkerigheid veronderstelt, en vragen dat daarom in deze overeenkomsten ook duidelijk wordt gemaakt wat de overheid inbrengt. De Raden verwijzen wat dat betreft naar de voorheen al geformuleerde vraag om de bestaande steun voor *capacity*-opbouw wettelijk te verankeren, ten einde, op grond van overeenkomsten, de betrokken organisaties te voorzien van voldoende middelen om de engagementen inzake implementatietaken op te nemen[106]. De Raden wijzen erop dat naast dit financiële aspect, er ook andere aspecten aan de orde kunnen zijn (bv. kennisoverdracht, data-aanlevering, afspraken over operationele samenwerkingen, ..) in de overeenkomsten.

[45] **Betrek de provincies**. De Minaraad en de SALV wijzen op de decretale taakstelling van de provincies inzake natuurbehoud: zij dienen de natuurverbindingsgebieden af te bakenen[107], zij zijn een van de administratieve overheden die gevat is door het instandhoudingsbeleid[108], zij worden bevoegd voor de regionale landschappen en de bosgroepen[109], en met hen kan daartoe een convenant afgesloten worden[110]. In die optiek is het belangrijk dat zij betrokken worden in de opmaak van de managementplannen Natura 2000, maar ook bij de opmaak van de nieuwe, gewone, buiten speciale beschermingszones gesitueerde managementplannen[111]. Aansluiten herinneren de Raden er aan dat in het Witboek interne staatshervorming – doorbraak 64- werd bepaald dat de provincies buiten de speciale beschermingszones een regierol op kunnen nemen in samenwerking met andere actoren[112].

[105] Voorgelegd ontwerpbesluit, art. 4.

[106] Minaraad, advies 12|077, §60.

[107] Natuurdecreet, art. 27, §3.

[108] Natuurdecreet, art. 36ter, in de huidige en in de toekomstige versie.

[109] Natuurdecreet, nieuwe artikelen 54 en 54bis.

[110] Onder meer Natuurdecreet, art. 55.

[111] Natuurdecreet, vernieuwd art. 48 en 48.

[112] Zie Witboek Interne Staatshervorming, http://binnenland.vlaanderen.be/sites/default/files/Witboek_0.pdf), D64, pp. 140-141.

[46] **Stel de gewestelijke overleginstantie anders samen**. De Raden stellen vast dat de vooropgestelde samenstelling van de gewestelijke overleginstantie[113] verschilt van de bestaande IHD-overleggroep, die conform de bepalingen van artikel 3 van het zogenaamde procedurebesluit van 3 april 2009, is samengesteld uit de vertegenwoordigers van organisaties die belangen behartigen die rechtstreeks beïnvloed worden door of invloed hebben van het betreffende besluit.

Een aantal organisaties zullen, door de beperking tot zes en de koppeling aan het buitengebied, niet meer vertegenwoordigd zijn in deze gewestelijke overleginstantie, terwijl zij ook gevat kunnen worden door het Natura 2000 beleid. Het is voor de Raden dan ook niet duidelijk waarom de samenstelling wordt gewijzigd. De Raden bevelen daarom aan deze samenstelling te heroverwegen, zodat alle relevante actoren die gevat worden door het Natura 2000 beleid, aan het overlegproces kunnen participeren.

[47] **Instandhoudingsbeleid en regionaal belangrijke biotopen**. Inzake de graduele realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen wordt er op het niveau van het voorgelegde uitvoeringsbesluit een bijkomende en nieuwe natuurtoets ingevoerd met betrekking tot de vegetaties van regionaal belang of van de leefgebieden van beschermde soorten van regionaal belang[114]. Met name wordt de verplichting ingevoerd te onderzoeken of de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen niet leidt tot een betekenisvolle verslechtering of betekenisvolle achteruitgang van de vegetaties van regionaal belang of van de leefgebieden van beschermde soorten (hierna "vegetaties of leefgebieden van soorten van regionaal belang" genoemd).

Op basis van de actueel beschikbare informatie kunnen de partners in de Minaraad en de SALV geen eenstemmig advies formuleren betreffende deze bepaling.

Standpunt 1. "*De Boerenbond, VOKA, Unizo, Landelijk Vlaanderen, Hubertus Vereniging Vlaanderen [en het Algemeen Boerensyndicaat], allen lid van de Vlaamse Overleggroep Natura 2000, stellen vast dat in het uitvoeringsbesluit een bepaling is opgenomen die de afspraken, gemaakt binnen de Vlaamse Overleggroep, over omvorming van bestaande natuur doorkruisen en zelfs ernstig dreigen te hypothekeren. Na een intensief participatietraject van vijf jaar over de implementatie van Natura 2000 in Vlaanderen (cf. § 32 van het advies) ondermijnt deze gang van zaken de creatie van een daadwerkelijk draag-*

[113] Artikel 2 van het voor advies voorgelegde ontwerpbesluit, in uitvoering van het nieuwe artikel 50quinquies van het decreet.

[114] Ontwerp uitvoeringsbesluit, art. 8, tweede lid.

vlak voor de verdere implementatie van Natura 2000 in Vlaanderen. De hierboven vermelde organisaties formuleren dan ook onderstaand standpunt.

De realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen is een gradueel proces gekenmerkt door verschillende fases. De uiteindelijke allocatie van de instandhoudingsdoelstellingen zal gebeuren door gebruik te maken van zoekzones, zoals bepaald in artikel 2, 70° van het voorontwerp van decreet. Hiertoe zal gebruik gemaakt moeten worden van (1) omvorming van bestaande natuur en (2) uitbreiding van natuur. Art. 8, lid 2 van het voorontwerp van besluit wekt minstens de indruk dat in die zoekzones de instandhoudingsdoelstellingen niet mogen gerealiseerd worden op terreinen waar dit leidt tot een betekenisvolle aantasting of verslechtering van vegetaties of leefgebieden voor soorten van regionaal belang. Omvorming van bestaande natuur is m.a.w. maar mogelijk als dit niet leidt tot een betekenisvolle verslechtering of betekenisvolle achteruitgang van de vegetaties van regionaal belang of van de leefgebieden van beschermde soorten. Gegeven de definiëring van het begrip 'betekenisvol' in art. 2, 30° en 31°, van het Natuurdecreet kan dit leiden tot verstrekkende gevolgen. Het is duidelijk dat een dergelijke interpretatie heel de techniek van omvorming van bestaande natuur op de helling zet.

(1) Juridische bedenkingen. Art. 8 Natuurdecreet verwacht van de Vlaamse regering dat ze het standstill-*beginsel toepast zowel wat betreft de kwaliteit en de kwantiteit van de natuur. Het begrip* 'natuur' *wordt in art. 2, 7° van hetzelfde decreet gedefinieerd. Algemeen wordt aangenomen dat de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen leidt tot hoogwaardige natuur. Zowel de kwaliteit als de kwantiteit van de natuur verslechtert dus niet door de graduele realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, zoals vereist in het Vlaams Natura 2000-programma. Niet meegaan in deze redenering zou kunnen leiden tot zeer ongewenste neveneffecten. Zo dreigt het* standstill-*beginsel een onjuiste invulling te krijgen die de omvorming van bestaande natuur van regionaal belang naar hoogwaardige natuur van Europees belang bemoeilijkt. Daarenboven bestaat het risico dat deze omvorming maar gerealiseerd kan worden door de omgevormde natuur, als er sprake is van een betekenisvolle verslechtering of achteruitgang, elders te compenseren.*

(2) Gevolgen voor de implementatie. Het is duidelijk dat de toepassing van art. 8, lid 2 voorontwerp van besluit niet leidt tot de gewenste focus van beleid en middelen in het licht van de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen (cf. §29 van het advies). Daarenboven holt de bekritiseerde bepaling het principe 'Sterkste schouders,

zwaarste lasten*', zoals verankerd in artikel 36ter, Natuurdecreet, helemaal uit. Dit principe is in het overlegproces de voorbije jaren een belangrijke inhoudelijke en communicatieve pijler geweest, o.m. naar de lokale actoren. In de Gewestelijke Instandhoudingsdoelstellingen is bepaald dat 30000 tot 40000 ha bestaande natuur moet worden omgevormd tot Europese natuur. Hierover bestond consensus. De invoering van art. 8, lid 2, van het voorontwerp van besluit zal leiden tot discussies tot op perceelsniveau over het al dan niet bestaan van de mogelijkheid tot omvorming van de bestaande natuur, zonder aanleiding te geven tot een betekenisvolle aantasting of verslechtering. De kans is niet denkbeeldig dat de implementatie van de instandhoudingsdoelstellingen daardoor zal verzanden in uitzichtloze discussies. Elke zekerheid over het feit dat de natuurbeheerplannen van de sterkste schouders maximaal afgestemd moeten zijn op de bepalingen van de managementplannen Natura 2000 zou dan verdwijnen.*

Aanbeveling. De Boerenbond, VOKA, Unizo, Landelijk Vlaanderen, [en het Algemeen Boerensyndicaat], vragen om de logica van het IHD-proces te respecteren, het draagvlak niet verder te ondermijnen en de gevraagde focus effectief te realiseren. Om die reden dient artikel 8, lid 2 voorontwerp van besluit dan ook te worden geschrapt."

Standpunt 2. "*Natuurpunt en Bond Beter Leefmilieu zijn van mening dat deze bepaling geenszins de afspraken binnen de Vlaamse overleggroep doorkruist. In het verleden werden hierrond al stappen ondernomen.*

Bij de kwantificatie van de G-IHD werd, voor de berekening van de al of niet extra oppervlakte van de leefgebieden van de oppervlaktebehoevende soorten, vertrokken van het uitgangspunt dat de totale oppervlakte natuurwaarden zoals gekarteerd op de biologische waarderingskaart (biologisch zéér waardevol, waardevol en van geringe biologisch waarde) behouden zouden blijven. Deze vegetaties zijn immers belangrijke dragers van onze biodiversiteit en natuurwaarden zowel van Europees als van regionaal belang. Indien deze natuurwaarden niet voldoende bescherming krijgen, dan zal dat leiden tot verdere versnippering, meer geïsoleerde deelpopulaties die geen bijdrage meer kunnen leveren aan de duurzame instandhouding van een metapopulatie, een verdere achteruitgang van vele habitattypische soorten, het uitsterven van beschermde soorten, enz zodat bij de eerste evaluatie van het IHD-beleid dreigt te blijken dat zowel de kwantitatieve als kwalitatieve G-IHD ontoereikend zijn.

Ook tijdens de kalibratie werd er rekening gehouden met het voorkomen van regionaal belangrijke biotopen (RBB's - onderdeel van de

vegetaties van regionaal belang) binnen habitatrichtlijngebied voor zover het gaat over biotopen die een rol vervullen als leefgebieden voor bijlage-soorten van de Europese richtlijnen. Uit deze oefening bleek dat de impact op deze RBB's niet groot hoeft te zijn. RBB die belangrijk zijn als leefgebied voor Vlaamse beschermde en bedreigde soorten (Rode Lijstsoorten) werden evenwel niet volwaardig in de kalibratie-oefening bekeken, behalve voor het aspect 'geen bebossing van open habitats waar Rode Lijstsoorten voorkomen' *(een sectoreis ingebracht door Natuurpunt). Bij de kalibratieoefening is ook aangegeven dat het kalibratiemodel de bescherming van de oppervlakte, kwaliteit en structuur van de bestaande leefgebieden van de Europees te beschermen soorten slechts onvolledig in rekening is gebracht.*

De centrale bezorgdheid is dat het implementatietraject niet mag leiden tot een verarming van de biodiversiteit binnen en buiten speciale beschermingszones. Artikel 8, lid 2 komt gedeeltelijk aan die vraag tegemoet door de verplichting in te voeren om te onderzoeken of de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen niet leidt tot een betekenisvolle verslechtering of betekenisvolle achteruitgang van vegetaties van regionaal belang of leefgebieden van regionaal belangrijke soorten.

Zonder deze bepaling dreigt de implementatie van de instandhoudingsdoelstellingen 'blind te varen' *en zou ze dus kunnen leiden tot een betekenisvolle achteruitgang van de biodiversiteit, zowel op niveau van speciale beschermingszones als op niveau Vlaanderen (bv. door het uitsterven van de laatste populaties van bepaalde soorten). Dat zou in strijd zijn met de algemene afspraken inzake biodiversiteitsbehoud.*

Deze bepaling hoeft echter geen disproportionele gevolgen te hebben voor de implementatie, gezien er zowel verdere afspraken kunnen gemaakt worden over de lijsten van RBB's en RBS'en en de concrete interpretatie van het begrip 'betekenisvol'*. Natuurpunt en Bond Beter leefmilieu vragen dan ook behoud van artikel 8, tweede lid van het ontwerp uitvoeringsbesluit."*

De Minaraad en de SALV doen noteren dat de betrokken organisaties verklaren ertoe bereid te zijn verdere over deze kwestie te overleggen.

8.3 De sociale functie

[48] Bij de nieuwe bepalingen inzake de sociale functie hebben de Minaraad en de SALV volgende punctuele opmerkingen:

- Het voorwaarde dat er voor terreinen met een beheerplan van minstens type 2 een minimale openstelling moet bestaan, zou beperkt moeten worden tot deze terreinen waarvoor er in verband met dat natuurbeheerplan subsidies wordt ontvangen;
- Bij de regeling van het gemotoriseerd verkeer zou er op gewaakt moeten kunnen worden dat het gemotoriseerd verkeer door genodigden van de beheerder niet leidt tot legitimatie van verstorende recreatieve activiteiten (bv. motorcross, quad-circuit, …)[115];
- Aansluitend hierbij vragen de Raden zich af of het Natuurdecreet de meest geschikte plaats is om het onderscheid tussen openbare en private wegen te definiëren[116].

8.4 Regionale landschappen en bosgroepen

[49] **Behoud de definities**. De Minaraad en de SALV pleiten er voor om de huidige definities en de daaraan verbonden taakstellingen van bosgroepen en regionale landschappen te behouden als decentrale bepalingen[117][118].. Tegelijk zal er een verwijzing moeten ingebracht worden naar het gegeven dat het Vlaams Gewest in de toekomst zal willen samenwerken met de regionale landschappen en bosgroepen met betrekking tot de realisatie van de voor hun taakstelling relevante instandhoudingsdoelstellingen.

Aansluitend bij deze definities moeten dan de bepalingen geïntroduceerd worden die nu in het wijzigingsdecreet staan, met name dat de provincies bevoegd zijn voor de concrete erkenning, subsidiëring en opvolging van de regionale landschappen en bosgroepen.

De Minaraad en de SALV vinden het met name belangrijk om de kaderstellende functie van de Vlaamse overheid met betrekking tot de regionale

[115] Nieuw art. 12novies, zoals ingevoegd bij wijzigingsartikel 15. Notitie: het equivalente artikel 14 van het Bosdecreet wordt opgeheven door wijzigingsartikel 60.

[116] Nieuw art. 2, 57° en 58°, zoals ingevoerd bij wijzigingsartikel 2.

[117] Voor regionale landschappen is dat: "*Een regionaal landschap is een duurzaam samenwerkingsverband ingesteld op voorstel van een provincie of drie of meer aaneengesloten gemeenten gericht op overleg en samenwerking met de betrokken doelgroepen ter bevordering van het streekeigen karakter, van natuurrecreatie en natuureducatie, van recreatief medegebruik, van het natuurbehoud en van het beheer, herstel, aanleg en de ontwikkeling van kleine landschapselementen*." Zie huidige artikel 54, §1, van het Natuurdecreet.

[118] Voor bosgroepen is dat de volgende definitie: "*een duurzaam samenwerkingsverband tussen bosbeheerders binnen een bepaald gebied, teneinde de realisatie van de door dit decreet opgelegde doelstellingen door een rationeler beheer mogelijk te maken*". Zie huidig art. 4, 8° van het Bosdecreet. In deze definitie wordt verwezen naar de omvangrijke lijst doelstellingen die er bepaald is voor de bosgroepen, zie huidig artikel 41bis van het Bosdecreet. De aanbeveling heeft ook op dit laatste betrekking.

landschappen en de bosgroepen decretaal aan te houden en beleidsmatig uit te bouwen. Het Vlaams Gewest heeft ook belang bij een zeker behoud van gelijkheid, wil ze deze sociale instrumenten blijvend aan kunnen spreken bij de realisatie van de eigen beleidsprioriteiten. De Minaraad en de SALV herinneren er ten slotte aan dat de sturing op het niveau van kaderstelling integraal deel uitmaakte van de hervormingsplannen zoals ze in het Witboek Interne Staatshervorming vervat waren, en dat daarbij ook gesteld werd dat er voor de bosgroepen een voldoende sterkt aanspreekpunt zou behouden blijven[119].

[50] **Instrumenten van participatie**. De Minaraad en de SALV wijzen op het advies van de Minaraad van 21 juni 2012 waarin onder meer gesteld werd dat dat bosgroepen, zowel als regionale landschappen, (1) de burgers, de middenveldorganisaties en/of de lokale besturen een positie van actor en coproducent verleenden; (2) slechts een kaderstellende en/of regisserende rol veronderstelden bij de politieke overheden; (3) beschikken over een professioneel kader dat in hoofdzaak een initiërende, faciliterende en uitvoerende rol vervult, vanuit specifieke deskundigheden[120]**.** Het behoud van een v.z.w.-structuur of vergelijkbare structuur, waarbij de waarden onafhankelijkheid, vertrouwen en neutraliteit gewaarborgd kunnen worden, is hierbij belangrijk en moet wettelijk verankerd worden.

8.5 Legistieke en overgangsaspecten

[51] **Bij de definities.** De Minaraad en de SALV pleiten voor een volledige en correcte lijst definities. Naast de kwestie van de definitie van "terreinen beheerd ten behoeve van het natuurbehoud" (zie §25) wijzen de Raden er op dat het begrip "actiegebieden"[121] niet is opgenomen in de definitielijst van artikel 2. Het lijkt aangewezen om dit wel te doen, te meer omdat er wel een definitie van het begrip "zoekzones" wordt ingevoerd[122].

[52] **Bij de wijzigingsbepalingen**. De Minaraad en de SALV bevelen aan om een en ander nog eens na te kijken op volledigheid. Zo wordt bv. de term "natuurrichtplannen" in het Natuurdecreet op een aantal plaatsen nog ongemoeid gelaten, waar dat niet lijkt te stroken met wat voor de toekomst de bedoeling is.

[119] Witboek Interne Staatshervorming (http://binnenland.vlaanderen.be/sites/default/files/Witboek_0.pdf), D64, p. 140.

[120] http://www.minaraad.be/adviezen/2012/toekomst-bosgroepen-en-regionale-landschappen.

[121] Nieuw decreetartikel 50septies, §4, zoals ingevoegd met wijzigingsartikel 45.

[122] Nieuw punt 70° in art. 2 van het Natuurdecreet, zoals ingevoerd met wijzigingsartikel 2.

[53] **Bij de inwerkingtredingsbepalingen**. De Minaraad en de SALV bevelen aan om ook de artikelen 51, 52, 103 en 104 – betreffende de regionale landschappen en de bosgroepen – pas in werking te laten treden als er ook op het niveau van de uitvoeringsbesluiten passende operaties zijn ondernomen. Het gaat dan om afschaffing van de bestaande uitvoeringsbesluiten, en introductie van beknopte besluiten die de basics van het generieke kader en van de toekomstige samenwerkingsmodaliteiten vastleggen.

[54] **Bij de overgangsmaatregelen**. Wat de overgangsmaatregelen betreft (zie §21 van dit advies) hebben de Minaraad en de SALV nog vragen.

- De Raden noteren de slotbepaling waarbij het statuut van een bestaand erkend of aangewezen reservaat of bosreservaat behouden blijft[123]; de beheerplannen ervan worden binnen de zes jaar geëvalueerd en eventueel bijgesteld[124]. De Raden vragen dat er ook duidelijkheid geschapen wordt met betrekking tot de subsidieerbaarheid van deze reservaten en bosreservaten, en gaan er van uit dat het bestaande uitvoeringsbesluit van toepassing blijft tot de erkenningsperiode afgelopen is of tot het beheerplan bijgesteld wordt.
- De Raden vragen dat er ook duidelijkheid geschapen wordt met betrekking tot de bestaande bosbeheerplannen.
- De Raden vragen dat er duidelijkheid geschapen wordt in verband met de ingediende, ontvankelijk en volledig bevonden erkenningsaanvragen waarover er nog geen beslissing is genomen. Het uitgangspunt moet zijn dat deze worden behandeld volgens het huidige erkennings- en subsidiestelsel. *Mutatis mutandis* vragen de Raden hetzelfde voor de bosbeheerplannen die voor goedkeuring ingediend zijn.
- De Raden vragen wat er gebeurt er met bestaande erkende of aangewezen reservaten en bosreservaten die in de toekomst niet blijken te stroken met de tegen dan opgestelde oppervlaktecriteria of met de tegen dan geldende criteria inzake type 3 of 4. Zij gaan er van uit dat deze reservaten in principe hun statuut niet verliezen.

De Minaraad en de SALV pleit in al deze gevallen voor rechtszekerheid en voorspelbaarheid ten behoeve van de beheerder van deze reservaten, bosreservaten of bossen. Dit alles sluit niet uit dat de nodige bijstellingen moeten kunnen doorgevoerd worden in bv. de bestaande of goed te keuren beheerplannen in functie van afstemming met de instandhoudingsdoelstellingen, op het moment dat daartoe een duidelijk kader beschikbaar is.

[123] Ontwerpdecreet, art. 100, eerste lid.

[124] Ontwerpdecreet, art. 101, eerste lid.

Algemene conclusie

Appreciatie dossiers	**Zie krachtlijnen.**
Status advies	**Het advies bevat één punt van verdeeldheid, met name betreffende art. 8, tweede lid, van het uit het uitvoeringsbesluit.**
Onthoudingen	**Geen.**

Referentielijst

Minaraad, Advies 12|40, van 21 juni 2012, betreffende de toekomst van bosgroepen en regionale landschappen.

Minaraad, Advies 12|77, van 25 oktober 2012, betreffende instrumenten van natuur- en bosbeleid i.f.v. instandhoudingsdoelstellingen.

VOORONTWERP VAN DECREET
van 20 december 2013

Vlaamse Regering

Ontwerp van decreet tot wijziging van de regelgeving inzake natuur en bos

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur is ermee belast, in naam van de leden van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Afdeling 1. Nieuwe definities voor artikel 2 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 2. In artikel 2 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, gewijzigd bij de decreten van 17 juli 2002, 7 mei 2004, 16 juni 2006, 7 december 2007, 12 december 2008 en 20 april 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 4° wordt vervangen door wat volgt:

“4° habitat: een natuurlijke habitat en/of een leef gebied van een soort waarbij:
a) een natuurlijke habitat een geheel natuurlijke of halfnatuurlijke land- of waterzone met bijzondere geografische, abiotische en biotische kenmerken is;
b) een leefgebied van een soort een door specifieke abiotische en biotische elementen bepaald natuurlijk milieu is waarin de soort tijdens een van de fasen van

zijn biologische cyclus leeft. Daartoe behoren ook de woongebieden van een vogelsoort, meer bepaald: de rustplaatsen in de trekzones, de voortplantings-, broed- en foerageergebieden alsook de rui- en overwinteringsgebieden;";

2° in punt 38°, a), worden de woorden "de habitats van de soorten" vervangen door de woorden "de leefgebieden van de soorten";

3° punt 43° wordt vervangen door wat volgt:

"43° speciale beschermingszone:
a) een gebied, aangewezen door de Vlaamse Regering met toepassing van artikel 4 van de Vogelrichtlijn;
b) een gebied, aangewezen door het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest of een andere lidstaat van de Europese Unie met toepassing van artikel 4 van de Vogelrichtlijn;
c) een gebied, aangewezen door de Vlaamse Regering met toepassing van artikel 4, vierde lid, van de Habitatrichtlijn, of, in afwachting van die aanwijzing, een gebied dat met toepassing van de Habitatrichtlijn door de Vlaamse Regering definitief is vastgesteld met toepassing van artikel 36bis, §6, van dit decreet of dat geacht wordt definitief te zijn vastgesteld met toepassing van artikel 36bis, §12, van dit decreet;
d) een gebied, aangewezen door het Waalse Gewest of het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest of door een andere lidstaat van de Europese Unie met toepassing van artikel 4, vierde lid, van de Habitatrichtlijn of, in afwachting van die aanwijzing, een gebied dat voorgesteld is door één van beide gewesten of door een andere lidstaat, met toepassing van artikel 4, eerste lid, van de Habitatrichtlijn, dat door de Europese Commissie van communautair belang is verklaard met toepassing van artikel 4, tweede lid, van de Habitatrichtlijn;";

4° punt 47° wordt vervangen door wat volgt: "47° Vogelrichtlijn: Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand;";

5° er worden een punt 50° tot en met 71° toegevoegd, die luiden als volgt:

"50° natuurstreefbeeld: een habitat, een ecosysteem of een landschapstype dat als ecologisch einddoel in een natuurbeheerplan wordt vooropgesteld;

51° potentiële natuurwaarden: de aanwezigheid van het natuurlijk milieu voor het realiseren van een natuurstreefbeeld;

52° bos: een grondoppervlakte zoals vermeld in artikel 3, §1 en §2, van het Bosdecreet van 13 juni 1990, met uitsluiting van de grondoppervlakten, vermeld in artikel 3, §3 van het voormelde decreet;

53° privaat terrein: een terrein in eigendom van een natuurlijke persoon of een privaatrechtelijke rechtspersoon;

54° openbaar terrein: een terrein in eigendom of mede-eigendom van een publiekrechtelijke rechtspersoon;

55° natuurdomein: een terrein in beheer van het agentschap;

56° beheerder van een terrein: de eigenaar of mede-eigenaar, de houder van andere zakelijke rechten of de houder van een persoonlijk recht die belast is met het beheer van een terrein;

57° openbare wegen: de wegen die een bestemming hebben gekregen als openbare weg, meer bepaald de wegen die de overheid zelf daarvoor heeft bestemd en de wegen waarop na verjaring door dertigjarig gebruik een publiekrechtelijke erfdienstbaarheid van doorgang is gevestigd;

58° private wegen: de private toegangswegen of de wegen die door het publiek worden gebruikt maar waar niet door verjaring een publiekrechtelijke erfdienstbaarheid van doorgang op is gevestigd;

59° ontbossen: iedere handeling waardoor een bos geheel of gedeeltelijk verdwijnt en aan de grond een andere bestemming of een ander gebruik wordt gegeven;

60° agentschap: het agentschap voor Natuur en Bos, opgericht bij het besluit van de Vlaamse Regering van 23 december 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Agentschap voor Natuur en Bos;

61° instandhoudingsdoelstellingen: de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen of de instandhoudingsdoelstellingen voor een speciale beschermingszone in het Vlaamse Gewest;

62° Europees te beschermen habitats: de habitattypes opgenomen in bijlage I bij dit decreet;

63° Europees te beschermen soorten: de soorten, opgenomen in bijlage II, III en IV bij dit decreet, en de trekvogels die geregeld voorkomen op het grondgebied van het Vlaamse Gewest en die niet in bijlage IV bij dit decreet worden vermeld;

64° gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen: de verbeter- of behoudopgaven voor het behouden, herstellen of ontwikkelen van een gunstige staat van instandhouding op Vlaams niveau van in het Vlaamse Gewest voorkomende Europees te beschermen habitats of soorten;

65° instandhoudingsdoelstellingen voor een speciale beschermingszone: de verbeter- of behoudopgaven voor de Europees te beschermen habitats of populaties van Europees te beschermde soorten en hun leefgebieden, waarvoor het Europees te beschermen gebied is aangemeld of die in het Europees te beschermen gebied voorkomen;

66° instandhoudingsmaatregelen: de plannen of programma's, geboden of verboden en andere acties die er op gericht zijn om Europees te beschermen habitats of populaties van Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden, en het natuurlijk milieu ervan, in stand te houden, te herstellen of te ontwikkelen;

67° inheemse soort : een soort die van nature in he t Vlaamse Gewest in het wild voorkomt of voorkwam, of er al lang is ingeburgerd;

68° soortenbeschermingsprogramma: een programma van soortenbehoudsmaatregelen dat met name gericht is op het verkrijgen van de gunstige staat van instandhouding van een inheemse soort of een groep van soorten in het gebied waarop het programma van toepassing is;

69° planversie: één van de opeenvolgende versies va n een managementplan Natura 2000;

70° zoekzone: een zone die per Europees te bescherm en soort en per Europees te beschermen habitat de perimeter aangeeft die gevrijwaard wordt met het oog op het optimaal plaatsen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de betrokken speciale beschermingszone. De omvang van de zoekzone wordt bepaald door de oppervlakte die nodig is voor het realiseren van het openstaand saldo van de taakstelling voor de betrokken Europees te beschermen habitat of Europees te beschermen soort;

71° actiegebied: een gebied dat op basis van releva nte milieueffecten vastgesteld wordt voor de realisatie van de taakstelling inzake de toestand van het natuurlijk milieu voor de betrokken speciale beschermingszone.”

Afdeling 2. Invoegen van een nieuw hoofdstuk IIIbis in het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 3. In het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt een hoofdstuk IIIbis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk IIIbis. Geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud”.

Art. 4. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in hoofdstuk IIIbis, ingevoegd bij artikel 3, een afdeling 1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 1. Algemene bepalingen”.

Art. 5. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 1, ingevoegd bij artikel 4, een artikel 12bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12bis. Bij het beheer van terreinen ten behoeve van het natuurbehoud, wordt gestreefd naar een geïntegreerd beheer waarbij rekening gehouden wordt met de ecologische, de economische en de sociale functie.”.

Art. 6. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in hoofdstuk IIIbis, ingevoegd bij artikel 3, een afdeling 2 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 2. De ecologische functie”.

Art. 7. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 6, een artikel 12ter ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12ter. De ecologische functie heeft betrekking op:
1° de rol van een terrein in het kader van het natu urbehoud;
2° de milieubeschermende rol van een terrein dat be heerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud.”.

Art. 8. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 6, een artikel 12quater ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12quater. De zorg voor de ecologische functie van een terrein bestaat uit het beheer ten behoeve van het natuurbehoud. Dat wordt onder meer gerealiseerd door:
1° het voeren van een gepast beheer voor de realisa tie van de gewenste natuurstreefbeelden;
2° de zorg voor behoud van de biologische diversit eit, onder meer door het bevorderen van de instandhouding van populaties van inheemse dier- en plantensoorten met inbegrip van de instandhouding van hun leefgebieden;
3° de instandhouding van het natuurlijk milieu, inc lusief een voor de natuurwaarden gunstige waterhuishouding;
4° het voeren van een beheer dat gericht is op het tegengaan van alle nadelige externe beïnvloeding van de natuur en het natuurlijk milieu.”.

Art. 9. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in hoofdstuk III bis, ingevoegd bij artikel 3, een afdeling 3 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 3. De economische functie”.

Art. 10. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 3, ingevoegd bij artikel 9, een artikel 12quinquies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12quinquies. De economische functie van een terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud bestaat uit het optimaal benutten van ecosysteemdiensten, waaronder de duurzame productie van goederen of diensten, die binnen dit terrein gerealiseerd kunnen worden.”.

Art. 11. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in hoofdstuk III bis, ingevoegd bij artikel 3, een afdeling 4 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 4. De sociale functie”.

Art. 12. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 4, ingevoegd bij artikel 11, een artikel 12sexies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12sexies. De sociale functie van een terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud heeft betrekking op:
1° de natuurbeleving en -educatie;
2° de toegankelijkheid van het terrein met het oog op recreatie;
3° de rol van het terrein voor algemene landschapsz org en het beheer van onroerend erfgoed;
4° de rol van het terrein voor het wetenschappelijk onderzoek.”.

Art. 13. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 4, ingevoegd bij artikel 11, een artikel 12septies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12septies. §1. De volgende terreinen zijn toegankelijk voor voetgangers op de openbare en de private wegen:

1° een openbaar terrein dat beheerd wordt ten behoe ve van het natuurbehoud;

2° een bos;

3° een terrein dat beheerd wordt ten behoeve van he t natuurbehoud en dat werd aangekocht of waarop een zakelijk of persoonlijk recht werd verworven, in beide gevallen met financiële tussenkomst van een administratieve overheid in uitvoering van dit decreet.

Met de voetganger wordt gelijkgesteld, de rolstoelgebruikers en de fietsers jonger dan 9 jaar.

§2. Een terrein als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, kan door de beheerder geheel of gedeeltelijk ontoegankelijk worden gesteld, met uitzondering van de openbare wegen. De ontoegankelijkheid kan van bepaalde duur of van onbepaalde duur zijn en kan betrekking hebben op een of meer categorieën van gebruikers.

In een openbaar terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud kan de beheerder ook de minder belangrijke openbare wegen ontoegankelijk stellen. Als minder belangrijke openbare wegen worden beschouwd: alle openbare of gedeelten van openbare wegen, met uitzondering van die openbare wegen die ingericht zijn voor het gewone gemotoriseerde verkeer en die in hoofdzaak bestemd zijn als doorgangsweg.

In een openbaar terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud kan de ontoegankelijkheid, vermeld in het eerste lid alleen in de volgende gevallen worden ingesteld:
1° als ze is opgenomen in een goedgekeurde toeganke lijkheidsregeling, als vermeld in artikel 12octies;

2° als ze noodzakelijk is voor de openbare veilighe id, zoals bij brandgevaar, storm of andere gevaarlijke situaties;
3° als ze noodzakelijk is voor de bescherming van d e inheemse dier- en plantensoorten;
4° als er beheerwerkzaamheden worden uitgevoerd waa rbij de veiligheid van de bezoekers niet gegarandeerd kan worden;
5° als er jacht- en bestrijdingsactiviteiten worden uitgevoerd overeenkomstig de jachtregelgeving of de regelgeving inzake soortenbeheer.

De ontoegankelijkheid wordt op een duidelijk zichtbare wijze aangeduid. De Vlaamse Regering legt de nadere regels vast voor de aanduiding van de ontoegankelijkheid in terreinen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid.

In terreinen van type twee, type drie of type vier, vermeld in artikel 16ter, paragraaf 1, waarvoor een natuurbeheerplan is goedgekeurd overeenkomstig artikel 16octies, geldt een minimale toegankelijkheid. Dit betekent dat voor een dergelijk terrein geen volledige ontoegankelijkheid kan worden ingesteld zoals vermeld in het eerste lid.

§3. Het toelaten van andere categorieën van weggebruikers dan voetgangers of het beperken van de toegankelijkheid wordt vastgesteld in een goedgekeurde toegankelijkheidsregeling als vermeld in artikel 12octies.”.

§4. De Vlaamse Regering kan in terreinen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, voor zover de natuurkwaliteit van het terrein niet wordt bedreigd en de vervulling van de verschillende functies niet wordt verhinderd en onder de voorwaarden die ze bepaalt, regels vaststellen voor:
1° het verlaten van de openbare en de private wegen in bepaalde zones of voor bepaalde activiteiten;
2° het gebruik van de private wegen en de minder be langrijke openbare wegen, vermeld in paragraaf 2, voor risicovolle activiteiten, in voorkomend geval na het verkrijgen van een vergunning overeenkomstig dit decreet. Met risicovolle activiteiten worden activiteiten bedoeld die door hun aard of omvang schade kunnen teweegbrengen aan fauna, flora of derden;
3° het toelaten van huisdieren.

De Vlaamse Regering bepaalt de categorieën van andere gebruikers dan voetgangers die onder bepaalde voorwaarden toegang kunnen krijgen tot een terrein als vermeld in paragraaf 1, eerste lid. De toegankelijkheid voor andere categorieën van gebruikers dan voetgangers wordt op een duidelijk zichtbare wijze aangeduid. De Vlaamse Regering kan nadere regels vastleggen voor de aanduiding van de toegankelijkheid.”.

Art. 14. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 4, ingevoegd bij artikel 11, een artikel 12octies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12octies. De toegankelijkheid van een terrein als vermeld in artikel 12septies, §1, eerste lid, wordt vastgesteld in een toegankelijkheidsregeling. Die regeling mag

niet strijdig zijn met de inhoud van het natuurbeheerplan of met de bepalingen van dit decreet.

In de volgende gevallen hoeft geen toegankelijkheidsregeling te worden vastgesteld:
1° in een terrein als vermeld in artikel 12septies, §1, eerste lid, waar de toegankelijkheid beperkt blijft tot het verlenen van toegang voor voetgangers op de openbare en de private wegen als vermeld in artikel 12septies, §1;
2° in een privaat terrein als vermeld in artikel 12 septies, §1, eerste lid, waar het terrein ontoegankelijk is gesteld zoals vermeld in artikel 12septies, §2, eerste lid.

In andere terreinen dan deze vermeld in artikel 12septes, §1, eerste lid kan een toegankelijkheidsregeling opgesteld worden als er voor dat terrein een goedgekeurd natuurbeheerplan is.

De Vlaamse Regering bepaalt door wie een toegankelijkheidsregeling kan worden opgesteld, alsook de inhoud en de procedure voor de goedkeuring van die toegankelijkheidsregeling en de beroepsprocedure.”.

Art. 15. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 4, ingevoegd bij artikel 11, een artikel 12novies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12novies. In een terrein als vermeld in artikel 12septies, §1, eerste lid , is geen enkele vorm van gemotoriseerd verkeer toegelaten, uitgezonderd op de openbare wegen die ingericht zijn voor het gewone gemotoriseerd verkeer en in hoofdzaak bestemd zijn als doorgangsweg.

Het verbod, vermeld in het eerste lid, geldt niet voor gemotoriseerd verkeer dat nodig is voor:
1° het uitvoeren van beheeractiviteiten, inclusief jacht- en bestrijdingsactiviteiten overeenkomstig de jachtregelgeving of de regelgeving inzake soortenbeheer;
2° het uitoefenen van toezicht en opsporing;
3° het garanderen van de veiligheid van de bezoeker s;
4° bijzondere omstandigheden die vastgesteld zijn i n een toegankelijkheidsregeling of een natuurbeheerplan;
5° het gebruik van toegangswegen door de beheerder van het terrein of zijn genodigden in functie van de bereikbaarheid van onroerende goederen.”.

Afdeling 3. Invoegen van een nieuwe afdeling 2 in hoofdstuk IV van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 16. In het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt het opschrift van hoofdstuk IV vervangen door wat volgt:

“Hoofdstuk IV. Maatregelen ter bevordering van het natuurbehoud”.

Art. 17. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt een afdeling 1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 1. Algemene maatregelen”

Art. 18. Aan hoofdstuk IV van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002, 7 december 2007, 30 april 2009, 20 april 2012 en 1 maart 2013, wordt een afdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 2. Natuurbeheerplannen

Art. 19. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16bis. §1. Voor een terrein~~,~~ dat beheerd wordt of zal worden ten behoeve van het natuurbehoud kan een natuurbeheerplan worden opgemaakt.

Een natuurbeheerplan bevat:
1° een beschrijving van de bestaande toestand;
2° een globaal kader voor de ecologische, de sociale en de economische functie;
3° de beheerdoelstellingen,
4° de beheermaatregelen die genomen zullen worden o m de beheerdoelstellingen te realiseren;
5° de wijze waarop de realisatie van de beheerdoels tellingen wordt opgevolgd en geëvalueerd.

§2. Voor alle natuurdomeinen stelt het agentschap een natuurbeheerplan op.

Met het oog op de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen stelt de beheerder van een openbaar terrein beheerd ten behoeve van het natuurbehoud, een natuurbeheerplan op.

Een natuurbeheerplan kan opgemaakt worden door de beheerder of een groep van beheerders, met de instemming van de eigenaars.”.

Art. 20. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16ter ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16ter. §1. Bij het opstellen van een natuurbeheerplan, als vermeld in artikel 16bis, worden, afhankelijk van de doelstellingen die gekozen worden voor de realisatie van de ecologische functie, de volgende types terreinen onderscheiden:
1° type één: behouden van de aanwezige natuurkwalit eit;
2° type twee: bereiken van een hogere natuurkwalit eit;
3° type drie: bereiken van de hoogste natuurkwalite it;
4° type vier: erkend natuurreservaat.

§2. De private terreinen, waarvoor een natuurbeheerplan wordt opgemaakt, die geheel of gedeeltelijk liggen in het VEN of in een speciale beschermingszone in het Vlaamse Gewest, de natuurdomeinen alsook de openbare terreinen waarvoor een natuurbeheerplan wordt opgemaakt, moeten ten minste aan de voorwaarden voor type twee voldoen. In het geval vermeld in artikel 16septies, tweede lid, wordt daarbij maximaal gestreefd om te voldoen aan de voorwaarden voor type drie of type vier. Voor natuurdomeinen die verworven zijn met het oog op de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen voldoet het natuurbeheerplan aan de voorwaarden voor type drie of type vier.

Voor de terreinen die niet vermeld zijn in het eerste lid, kiest de beheerder van het terrein die een geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud wil voeren, uit de vier types, vermeld in het eerste lid. De beheerder kan alleen kiezen voor type drie of type vier als het terrein, in voorkomend geval in samenhang met de ruimtelijke omgeving ervan, voldoende oppervlakte heeft om op duurzame wijze de aanwezige of te ontwikkelen natuurstreefbeelden in stand te houden.

Art. 21. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16quater ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16quater. Het beheer van een terrein van type één als vermeld in artikel 16ter, §1, 1°, wordt gevoerd met het oog op een geïntegree rd beheer ten behoeve van het natuurbehoud, waarbij het behoud van de aanwezige natuurkwaliteit en van het natuurlijk milieu gegarandeerd worden.”.

Art. 22. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16quinquies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16quinquies. Het beheer van een terrein van type twee als vermeld in artikel 16ter, §1, 2°, wordt gevoerd met het oog op het beh ouden of ontwikkelen van een hogere natuurkwaliteit en van het behouden of verbeteren van het natuurlijk milieu. Het beheer van een dergelijk terrein is gebaseerd op volgende uitgangspunten:
1° over ten minste een vierde van de oppervlakte va n het terrein wordt het realiseren van minstens één natuurstreefbeeld tot doel gesteld;
2° met het oog op een geïntegreerd beheer ten behoe ve van het natuurbehoud worden doelstellingen geformuleerd voor de ecologische, economische en sociale functie in het terrein, waarbij sterk rekening wordt gehouden met de aanwezige en potentiële natuurwaarden, en waarbij de maatregelen ter realisatie van de economische functie en sociale functie het vervullen van de ecologische functie niet mogen bemoeilijken of verhinderen;
3° de beheerder kan plaatselijk en voor een of meer delen van het terrein de klemtoon op het realiseren van een bepaalde functie leggen, op voorwaarde dat de andere functies voldoende in het volledige terrein aan bod komen,.”.

Art. 23. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16sexies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16sexies. Het beheer van een terrein van type drie of type vier als vermeld in artikel 16ter, §1, 3° en 4°, wordt gevoerd met het oog op het behouden of ontwikkelen van de hoogste natuurkwaliteit. Het beheer van een dergelijk terrein is gebaseerd op volgende uitgangspunten:
1° over de volledige oppervlakte van het terrein wordt het realiseren van minstens één natuurstreefbeeld tot doel gesteld;
2° er kan bovendien gestreefd worden naar de realisatie van de sociale functie en de economische functie, op voorwaarde dat dit de realisatie van de ecologische functie en van de natuurstreefbeelden niet bemoeilijkt of verhindert.

Om gemotiveerde reden kan in het natuurbeheerplan worden afgeweken van de voorwaarde vermeld in het eerste lid, 1°, voor ten hoogste tien percent van de oppervlakte van het terrein.”.

Art. 24. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel18, een artikel 16septies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16septies. De beheerdoelstellingen en -maatregelen in een natuurbeheerplan moeten in voorkomend geval in overeenstemming zijn met:
1° de instandhoudingsdoelstellingen;
2° de soortenbeschermingsprogramma’s;
3° de al vastgestelde natuurrichtplannen;
4° de managementplannen, vermeld in artikel 48;
5° de bepalingen van het managementplan Natura 2000 .

Indien het natuurbeheerplan betrekking heeft op terreinen die zich bevinden in een speciale beschermingszone in het Vlaams gewest wordt het natuurbeheerplan binnen de zoekzones, vermeld in artikel 50septies, paragraaf 4, maximaal afgestemd op de bepalingen van het managementplan Natura 2000 voor zover het betrekking heeft op:
1° natuurdomeinen;
2° openbare terreinen;
3° terreinen die werden aangekocht of waarop een zakelijk of persoonlijk recht werd verworven, in beide gevallen met financiële tussenkomst van de administratieve overheid in uitvoering van dit decreet.

Naast de maximale afstemming op de bepalingen van het managementplan Natura 2000, als vermeld in het tweede lid, kan het natuurbeheerplan ook het realiseren van natuurstreefbeelden van regionaal belang omvatten.

De Vlaamse Regering stelt de natuurstreefbeelden vast die voor het Vlaams gewest van regionaal belang zijn.

De Vlaamse Regering stelt een lijst van de natuurstreefbeelden vast die in aanmerking komen voor terreinen van type twee, type drie en type vier.

De Vlaamse Regering stelt nadere regels vast om te beoordelen of het terrein van type drie of type vier voldoende oppervlakte heeft om op een duurzame wijze de aanwezige of te ontwikkelen natuurstreefbeelden in stand te houden. ”.

De Vlaamse Regering stelt voor de vier types van terreinen de nadere criteria vast waaraan het beheer, bepaald in een natuurbeheerplan, moet voldoen.

Als naast een natuurbeheerplan ook een beheerplan in het kader van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 wordt opgemaakt, worden alle beheerdoelstellingen voor dat terrein in één beheerplan geïntegreerd. De Vlaamse Regering bepaalt daarvoor de nadere regels. De bepalingen in het eerste lid zijn ook van toepassing op dat geïntegreerde beheerplan.”.

Art. 25. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16octies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16octies. §1. Een natuurbeheerplan geldt voor een periode van 24 jaar, tenzij bij de goedkeuring ervan anders is bepaald.

§2. De Vlaamse Regering of haar gemachtigde beslist over de goedkeuring van het natuurbeheerplan van een natuurdomein.

Het agentschap beslist over de goedkeuring van het natuurbeheerplan van andere terreinen.

§3. De goedgekeurde natuurbeheerplannen worden door het agentschap opgenomen in een register en meegedeeld aan de gemeente of gemeenten waarin het terrein geheel of gedeeltelijk ligt.”.

Art. 26. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16novies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16novies. De goedkeuring van het natuurbeheerplan houdt voor de beheerder van het terrein een verbintenis in tot de uitvoering van de in het natuurbeheerplan opgenomen beheermaatregelen, voor zover de financieringsverbintenis wordt nageleefd.

De goedkeuring van het natuurbeheerplan, ander dan dit van type één, houdt voor het Vlaams gewest een verbintenis in tot financiering, binnen de perken van de begroting van de in het natuurbeheerplan opgenomen maatregelen, die voor subsidie in aanmerking komen met toepassing van artikel 16 sedecies, §1, 2°.

Voor zover de realisatie van het in het natuurbeheerplan opgenomen globaal kader en de beheerdoelstellingen niet in het gedrang komt, kan de beheerder afwijken van de beheermaatregelen die het goedgekeurde natuurbeheerplan bevat, op voorwaarde dat voldaan wordt aan de voorwaarden inzake natuurbeheer die zijn opgenomen in het natuurbeheerplan en de afwijking van de beheermaatregelen geen

gevolg heeft buiten het terrein. Afwijkende beheermaatregelen die wel de realisatie van het globaal kader en de beheerdoelstellingen in het gedrang brengen of die gevolgen hebben buiten het terrein, zijn pas mogelijk na een goedgekeurde wijziging van het natuurbeheerplan.

Een goedgekeurd natuurbeheerplan is bindend voor de opeenvolgende beheerders.

De overname van het beheer van een terrein met een goedgekeurd natuurbeheerplan door een nieuwe beheerder wordt binnen een termijn van dertig dagen na de overname door de vorige beheerder aan het agentschap gemeld.”.

Art. 27. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16decies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16decies. §1. Als het agentschap vaststelt dat de beheerder van een terrein de beheermaatregelen niet uitvoert of andere beheermaatregelen uitvoert dan wat in het goedgekeurd natuurbeheerplan is opgenomen, en dat doet op zodanige wijze dat de realisatie van de beheerdoelstellingen in het gedrang komt, kan het agentschap beslissen om het natuurbeheerplan op te heffen, na de beheerder gehoord te hebben. Het agentschap kan voorstellen aan de Vlaamse Regering om te beslissen dat het agentschap het beheer van het terrein overneemt gedurende de resterende looptijd van het natuurbeheerplan, voor zover het beheer ervan van belang is voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen en voor zover het beheer van het terrein op voorstel van de beheerder niet kan overgenomen worden door een andere beheerder die aantoont of aangetoond heeft op een deskundige manier aan natuurbeheer te kunnen doen. De beslissing over de overname wordt genomen nadat een advies is gevraagd aan een door de Vlaamse Regering aan te wijzen adviesinstantie.

Bij de beslissing tot opheffing van het natuurbeheerplan of tot overname van het beheer, vermeld in het eerste lid, wordt het verlenen van subsidies stopgezet door het agentschap. De verleende subsidies worden geheel of gedeeltelijk teruggevorderd.

§2. De beheerder van een terrein kan het agentschap verzoeken om het natuurbeheerplan op te heffen.

Het agentschap kan, na de beheerder gehoord te hebben, voorstellen aan de Vlaamse Regering om te beslissen dat het agentschap het beheer van het terrein overneemt gedurende de resterende looptijd van het natuurbeheerplan, voor zover het beheer ervan van belang is voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen en voor zover het beheer van het terrein op voorstel van de beheerder niet kan overgenomen worden door een andere beheerder die aantoont of aangetoond heeft op een deskundige manier aan natuurbeheer te kunnen doen. De beslissing over de overname wordt genomen nadat een advies is gevraagd aan een door de Vlaamse Regering aan te wijzen adviesinstantie.

Bij de beslissing tot opheffing van het natuurbeheerplan of tot overname van het beheer, vermeld in het tweede lid, wordt het verlenen van subsidies stopgezet door het agentschap. De verleende subsidies kunnen geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd.

§3. De beheerder van het privaat terrein ontvangt vanaf het ogenblik van de overname van het beheer door het agentschap, vermeld in de paragrafen 1 en 2 , een vergoeding van het agentschap die overeenkomt met het kadastraal inkomen van het terrein, aangepast aan het indexcijfer van de consumptieprijzen van het rijk als vermeld in artikel 518 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen, dat van toepassing is op het ogenblik van de overname van het beheer. De vergoeding wordt jaarlijks geïndexeerd.

§4. In geval van gehele of gedeeltelijke terugvordering van subsidies met toepassing van paragraaf 1 en 2 , is de beheerder van het terrein gehouden tot terugbetaling van de subsidie, vermeld in artikel 13bis van het Bosdecreet, voor de resterende duur van de periode waarvoor ze geacht wordt te zijn toegekend.”.

Art.28. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel18, een artikel 16undecies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16undecies. §1. Met uitzondering van de beslissing van de Vlaamse Regering over de overname van het beheer, vermeld in artikel 16decies, §1, eerste lid, en §2, tweede lid, kan de beheerder van het terrein tegen de beslissingen van het agentschap, vermeld in artikel 16octies, §2, tweede lid, artikel 16decies, §1, eerste en tweede lid, en §2, tweede en derde lid, binnen een vervaltermijn van dertig dagen na kennisgeving van de beslissing, een beroep instellen bij de Vlaamse Regering. Dat beroep is niet schorsend.

§2. De beslissing over het beroep, vermeld in paragraaf 1, wordt genomen nadat een advies is gevraagd aan een door de Vlaamse Regering aan te wijzen adviesinstantie.

De adviesinstantie brengt een schriftelijk en gemotiveerd advies uit binnen dertig kalenderdagen na ontvangst van het dossier. Als er binnen die termijn geen advies is verleend, kan aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan.”.

Art.29. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16duodecies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16duodecies. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor:
1° de inhoud van het natuurbeheerplan, vermeld in a rtikel 16bis, §1, tweede lid;
2° de procedure voor de goedkeuring van het natuurb eheerplan, alsook de wijze waarop de consultatie van het publiek plaatsvindt en de aanwijzing van instanties die advies uitbrengen over het natuurbeheerplan;
3° de procedure voor de wijziging van een natuurbeh eerplan en de gevallen waarin tot wijziging van dat plan moet worden overgegaan;

4° de procedure voor de opheffing van een natuurbeh eerplan, de terugbetaling van subsidies en de overname van het beheer door het agentschap, en de nadere regels voor de betaling en de indexering van de vergoeding bij overname van het beheer, vermeld in artikel 16decies, §3;
5° de opvolging en evaluatie van de uitvoering van het natuurbeheerplan;
6° de melding van de overname van het beheer, verme ld in artikel 16novies, vierde lid;
7° de procedure van beroep, vermeld in artikel 16 u ndecies, §1;
8° de samenstelling en de werking van de adviesinst antie, vermeld in artikel 16decies, §1, eerste lid, 16decies, §2, tweede lid en 16undecies, §2, eerste lid.

Afdeling 4. Invoegen van een nieuwe afdeling 3 in hoofdstuk IV van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 30. In hoofdstuk IV van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002, 7 december 2007, 30 april 2009, 20 april 2012 en 1 maart 2013, wordt een afdeling 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 3. De erkenning als natuurreservaat”.

Art. 31. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 3, ingevoegd bij artikel 30, een artikel 16ter decies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16ter decies. §1. Een terrein van type vier, als vermeld in artikel 16ter, §1,4 is een terrein van type drie met een goedgekeurd natuurbeheerplan dat tevens erkend is als natuurreservaat.

§2. Om erkend te kunnen worden als natuurreservaat moet een terrein aan de volgende voorwaarden voldoen:
1° het terrein voldoet aan het toetsingskader voor de Vlaamse natuurreservaten. Het terrein moet zich kunnen ontwikkelen om een belangrijke bijdrage te leveren op een van de volgende vlakken:
a) op het vlak van de habitats, populaties van inheemse dier- en plantensoorten en ecosystemen;
b) op het vlak van mozaïeklandschappen en onbeheerde climaxvegetaties, waarbij natuurlijke processen een sturende rol spelen;
c) op het vlak van het natuurlijk milieu met hoge natuurkwaliteit en hoge biodiversiteit;
2° de schaal van het terrein is voldoende ruim voor het duurzaam voeren van een gepast natuurbeheer voor de realisatie van de beoogde natuurstreefbeelden en voor de instandhouding van populaties of deelpopulaties van de soorten die kenmerkend zijn voor de beoogde natuurstreefbeelden.”.

§ 3. In de agrarische gebieden en de landschappelijk waardevolle agrarische gebieden gelegen buiten de gebieden afgebakend in uitvoering van internationale overeenkomsten of verdragen betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud, met inbegrip van Europese richtlijnen, vastgesteld op

grond van internationale verdragen, kunnen terreinen erkend worden natuurreservaat (type 4) als ze aan de volgende criteria voldoen:

1° ofwel zijn het gronden die een actuele hoge natu urwaarde hebben en weinig geschikt zijn voor normaal landbouwgebruik in de betrokken landbouwstreek en waarvan de erkenning de agrarische structuur niet aantast;

2° ofwel zijn het gebieden met een hoge actuele of potentiële natuurwaarde en lage landbouwwaarde die in het kader van een goedgekeurd ruilverkavelingsplan of een goedgekeurd richtplan van een landinrichtingsproject hiertoe zijn aangewezen en waarvan de erkenning de agrarische structuur niet aantast.

§4. In de valleigebieden, de brongebieden, de agrarische gebieden met ecologisch belang of agrarische gebieden met bijzondere waarde buiten het VEN en buiten de gebieden afgebakend in uitvoering van internationale overeenkomsten of verdragen betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud, met inbegrip van Europese richtlijnen, vastgesteld op grond van internationale verdragen, kan de Vlaamse regering specifieke criteria voor erkenning vaststellen.

§ 5. De criteria vermeld in de paragrafen 3 en 4 zijn ook van toepassing voor de subsidie zoals vermeld in artikel 16sedecies, § 1, 3°.”

Art. 32. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 3, ingevoegd bij artikel 30, een artikel 16quater decies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Artikel 16quater decies. §1. De aanvraag van de erkenning als natuurreservaat wordt ingediend door de beheerder van het terrein, met instemming van de eigenaar.

De Vlaamse Regering of haar gemachtigde beslist over de aanvragen van de erkenning als natuurreservaat.

De erkenning als natuurreservaat wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

§2. De erkenning als natuurreservaat vestigt een erfdienstbaarheid tot algemeen nut op het terrein, meer bepaald een publiekrechtelijke erfdienstbaarheid van duurzaam gebruik en langdurig beheer van het terrein als natuurreservaat.

§3 De Vlaamse regering of haar gemachtigde kan, na de beheerder gehoord te hebben, de erkenning als natuurreservaat van een terrein opheffen vanaf het ogenblik dat niet meer aan de voorwaarden van erkenning wordt voldaan.
De opheffing van het natuurbeheerplan van een als natuurreservaat erkend terrein houdt van rechtswege de opheffing van de erkenning als natuurreservaat in. In dat geval kan de Vlaamse regering of haar gemachtigde, na de beheerder gehoord te hebben, beslissen om de verleende subsidies terug te vorderen.

De opheffing van de erkenning als natuurreservaat wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.”.

Art. 33. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling3, ingevoegd bij artikel 30, een artikel 16quindecies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16quindecies. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de procedure van de erkenning als natuurreservaat, van de uitbreiding en de opheffing ervan.

De Vlaamse Regering stelt ook het toetsingskader vermeld in artikel 16ter decies, § 2, vast waaraan een terrein moet voldoen om erkend te kunnen worden als natuurreservaat.”.

Afdeling 5 Invoegen van een nieuwe afdeling 4 in hoofdstuk IV van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 34. In hoofdstuk IV van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002, 7 december 2007, 30 april 2009, 20 april 2012 en 1 maart 2013, wordt een afdeling 4 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 4. Subsidies”.

Art. 35. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 4, ingevoegd bij artikel 34, een artikel 16sedecies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16sedecies. §1. Om de ontwikkeling en uitvoering van het natuurbeheer te bevorderen, kan de Vlaamse Regering, binnen de perken van de begrotingskredieten, een subsidie verlenen voor:
1° de opmaak van een natuurbeheerplan, als vermeld in artikel 16 bis, voor terreinen van type twee, drie of vier;
2° de uitvoering van de beheer- en inrichtingsmaatr egelen voor de realisatie van een natuurstreefbeeld en de opvolging van de beheerdoelstellingen, vermeld in artikel 16bis;
3° de aankoop van of het verwerven van een zakelijk of persoonlijk recht op gronden, met als doel ze te laten erkennen als natuurreservaat;
4° de openstelling van een terrein met een goedgeke urd natuurbeheerplan en de aanleg van de infrastructuurwerken om deze openstelling mogelijk te maken, alsook het onthaal van de bezoekers in een erkend natuurreservaat.

De Vlaamse Regering bepaalt telkens voor een periode van drie jaar nadere regels met betrekking tot het aandeel van het verleende budget voor de aankoop en subsidie voor aankoop van gronden vermeld in het eerste lid 3°, in functie van de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen. Aankopen die niet gericht zijn op instandhoudingsdoelstellingen, door de Vlaamse overheid of met subsidie van de Vlaamse overheid, zijn niet gericht op percelen in beroepslandbouwgebruik De regels worden geëvalueerd voor het verstrijken van een periode van drie jaar.

§2. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere voorwaarden om voor de subsidies, vermeld in paragraaf 1, in aanmerking te komen. Daarbij houdt de Vlaamse Regering onder meer rekening met de volgende criteria:
1° de goedkeuring van het natuurbeheerplan;2° in ee rste instantie de mate waarin de beoogde natuurstreefbeelden worden bereikt en vervolgens de mate waarin de beheer- en inrichtingsmaatregelen worden uitgevoerd;
3° de mate waarin de beoogde openstelling van het t errein wordt bereikt en de mate waarin het onthaal van de bezoekers in erkende natuurreservaten wordt gerealiseerd.

De Vlaamse Regering bepaalt ook:
1° de wijze van berekening van de subsidie;
2° de procedures voor de aanvraag, de beoordeling, de toekenning en de uitbetaling van de subsidie en de evaluatie van de bereikte resultaten;
3° de procedure voor de terugvordering van de subsi dies.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen voor de cumulatie van de subsidies toegekend op basis van deze bepaling met subsidies die zijn toegekend op basis van alle andere regelgeving.”.

Afdeling 6. Het instandhoudingsbeleid

Art. 36. Aan hoofdstuk V, afdeling 4 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt een onderafdeling E toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling E. Planmatige omkadering van het instandhoudingsbeleid”.

Art. 37. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling E, ingevoegd bij artikel 36, een sectie 1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Sectie 1. Doelstelling en voorwerp van het instandhoudingsbeleid”.

Art. 38. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 1, ingevoegd bij artikel 37, een artikel 50bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 50bis. §1. Onverminderd de toepassing van artikel 7, derde lid, heeft het instandhoudingbeleid het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen tot doel.

Daarvoor omvat het instandhoudingsbeleid:
1° op het niveau van het Vlaams Gewest: een Vlaams Natura 2000-programma;
2° op het niveau van de speciale beschermingszones: managementplannen Natura 2000;
3° op het niveau van de leefgebieden van Europees t e beschermen soorten: de soortenbeschermingsprogramma’s;
4° buiten de speciale beschermingszones: de managem entplannen, vermeld in artikel 48.

§2. De administratieve overheid en de natuurlijke personen of rechtspersonen die zakelijke of persoonlijke rechten hebben verworven op gronden met financiële tussenkomst van een administratieve overheid in uitvoering van dit decreet, hebben een centrale rol bij de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen.

De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen voor de invulling van deze rol.”.

Art.39. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling E, ingevoegd bij artikel 36, een sectie 2 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Sectie 2. Vlaams Natura 2000-programma”.

Art. 40. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 2, ingevoegd bij artikel 39, een artikel 50ter ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 50ter. §1. Voor het hele grondgebied van het Vlaamse Gewest wordt een Vlaams Natura 2000-programma opgesteld.

Het Vlaams Natura 2000-programma doorloopt opeenvolgende cyclussen van zes jaar en heeft een tijdshorizon tot 2050.

§2. Het Vlaams Natura 2000-programma wordt opgesteld met het oog op:
1° het gradueel realiseren van de gewestelijke inst andhoudingsdoelstellingen;
2° het vermijden of het stoppen van de verslechteri ng van de natuurkwaliteit en het natuurlijke milieu van de Europees te beschermen habitats en de leefgebieden van Europees te beschermen soorten, ter uitvoering van artikel 36ter, §1 van dit decreet;
3° het vermijden of het stoppen van de betekenisvol le verstoring van de Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden, ter uitvoering van artikel 36ter, §2.

§3. Het Vlaams Natura 2000-programma bevat ten minste:
1° een taakstelling op niveau van het Vlaamse Gewes t die bestaat uit de inspanningen met betrekking tot het natuurbehoud, die nodig worden geacht ter realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen tijdens de programmacyclus in kwestie. De taakstelling bevat een bindend gedeelte, namelijk het deel van de inspanningen dat tijdens de programmacyclus in kwestie moet worden gerealiseerd, en een richtinggevend deel, namelijk het deel van de inspanningen waarvan de realisatie tijdens de programmacyclus in kwestie wordt nagestreefd en dat geheel of gedeeltelijk in een latere cyclus kan worden gerealiseerd;
2° een opgave van de acties voor de realisatie van de taakstelling;
3° een overzicht van de actoren die een bijdrage le veren tot:
   a) de realisatie van de acties;
   b) de coördinatie van de uitvoering van het programma;
   c) alle overige door de Vlaamse Regering te bepalen aspecten in verband met de uitvoering van het programma;
4° een overzicht van de geraamde uitgaven voor de u itvoering van programma.

De taakstelling en de acties zoals bedoeld in eerste lid, 1° en 2°, omvatten tevens een programma van aanduiding van zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden buiten de speciale beschermingszones en van de opmaak van managementplannen voor deze zones. De Vlaamse Regering duidt deze zones aan voor 1 januari 2019 en bepaalt nadere regels betreffende de procedure voor de aanduiding van deze zones.

§4. Ter uitvoering van het Vlaams Natura 2000 programma zal een programmatische aanpak worden ontwikkeld ter vermindering van milieudrukken, afkomstig van in Vlaanderen aanwezige bronnen, met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en het voorkomen van de verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijk milieu van de Europees te beschermen habitats en Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden.

De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen met betrekking tot het ontwikkelen van een programmatische aanpak zoals vermeld in het eerste lid.

§5. Het Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader voor de managementplannen Natura 2000, vermeld in artikel 50septies.”.

Art. 41. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 2, ingevoegd bij artikel 39, een artikel 50quater ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 50quater. §1. De Vlaamse Regering stelt het Vlaams Natura 2000-programma vast.

§2. Het agentschap is belast met de voorbereiding van het Vlaams Natura 2000-programma.

De Vlaamse Regering of haar gemachtigde kan een werkgroep instellen die het agentschap bijstaat bij de voorbereiding van het programma, en bepaalt de samenstelling ervan.

§3. Het programma wordt ten minste om de zes jaar geëvalueerd op basis van de realisatiegraad van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen.

Met inachtneming van die evaluatie wordt aansluitend een nieuw programma vastgesteld voor de volgende cyclus van zes jaar. Het bestaande programma blijft in ieder geval van kracht tot het nieuwe programma is vastgesteld conform paragraaf 1.

§4. Ten minste om de twee jaar wordt een voortgangsrapport Vlaams Natura 2000-programma opgesteld. De instantie, vermeld in artikel 50quinquies, is belast met de opmaak van het voortgangsrapport.

Het voortgangsrapport wordt bezorgd aan de door de Vlaamse Regering aangewezen instanties.”.

Art. 42. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 2, ingevoegd bij artikel 39, een artikel 50quinquies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 50quinquies. De Vlaamse Regering of haar gemachtigde duidt een gewestelijke overleginstantie aan die ten minste instaat voor:
1° de voortgangsbewaking van het Vlaams Natura 2000 -programma;
2° het verlenen van advies over de managementplanne n Natura 2000;
3° het verschaffen van aanbevelingen over beleidsma tige problemen bij de realisatie van het instandhoudingsbeleid.

De overleginstantie is ten minste samengesteld uit vertegenwoordigers van:
1° het agentschap;
2° de Vlaamse administraties die betrokken zijn bij de inrichting en het beheer van het buitengebied;
3° de relevante sectoren van het buitengebied.

Het agentschap, vermeld in het tweede lid, 1°, heef t tot taak de werkzaamheden van de instantie te organiseren en aan te sturen.".

Art. 43. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 2, ingevoegd bij artikel 39, een artikel 50sexies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 50sexies. De Vlaamse Regering of haar gemachtigde draagt er zorg voor dat een ruime bekendheid wordt gegeven aan het Vlaams Natura 2000-programma en het voortgangsrapport Vlaams Natura 2000-programma.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot:
1° de inhoud, de procedure tot opmaak, de evaluatie en de bekendmaking van het Vlaams Natura 2000-programma;
2° de inhoud, de vorm en de bekendmaking van het vo ortgangsrapport Vlaams Natura 2000-programma;
3° de samenstelling, werking en opdracht van de ove rleginstantie, vermeld in artikel 50quinquies;
4° de aspecten van uitvoering van het programma, al s vermeld in artikel 50ter, §3, 3°, c), waaraan actoren, als vermeld in artikel 50ter, §3, 3°, een bijdrage kunnen leveren en de wijze waarop dat engagement wordt geformaliseerd;
5° de afstemming van het Vlaams Natura 2000-program ma met andere maatregelenprogramma's of plannen.".

Art. 44. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling E, ingevoegd bij artikel 36, een sectie 3 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Sectie 3. Managementplannen Natura 2000".

Art. 45. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 3, ingevoegd bij artikel 44, een artikel 50septies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 50septies. §1. Voor elke speciale beschermingszone wordt een managementplan Natura 2000 opgemaakt. Als meerdere speciale beschermingszones geheel of gedeeltelijk samenvallen, kan voor die speciale beschermingszones een gezamenlijk managementplan Natura 2000 worden opgemaakt.

Het management plan Natura 2000 doorloopt opeenvolgende cyclussen van zes jaar en heeft een tijdshorizon tot uiterlijk 2050.

Binnen een plancyclus kan het managementplan Natura 2000 bestaan uit verschillende, opeenvolgende planversies. De planversies worden opgemaakt op basis van een tussentijdse toetsing van de realisatiegraad van de taakstelling van het plan, en naargelang van de actoren die worden betrokken bij de realisatie van het plan en het type instrumenten die daarvoor achtereenvolgens worden ingezet. De bepalingen die gelden voor het managementplan Natura 2000 zijn ook van toepassing op de planversies.

§2. Het managementplan Natura 2000 wordt opgemaakt met het oog op:
1° het gradueel realiseren van de instandhoudingsdo elstellingen voor de speciale beschermingszone of –zones in kwestie, ter uitvoering van artikel 36ter, §1;
2° het vermijden of het stoppen van de verslechteri ng van de Europees te beschermen habitats en de leefgebieden van Europees te beschermen soorten, waarvoor de speciale beschermingszone of –zones in kwestie zijn aangemeld of die in die zone of zones voorkomen, ter uitvoering van artikel 36ter, §1;
3° het vermijden of het stoppen van de betekenisvol le verstoring van de Europees te beschermen soorten, waarvoor de speciale beschermingszone of –zones in kwestie zijn aangemeld of die in die zone of zones voorkomen, ter uitvoering van artikel 36ter, §2.

De bepaling, vermeld in het eerste lid, 2°, verhind ert niet dat te allen tijde maatregelen moeten worden genomen ter uitvoering van artikel 36ter, §2, of ter uitvoering van andere regelgeving, onder meer maatregelen ter uitvoering van titel XV en titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, in het bijzonder als dat noodzakelijk is om verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijk milieu van de Europees te beschermen habitats en soorten en hun leefgebied te vermijden of te beëindigen.

§3. Het managementplan Natura 2000 bevat ten minste:
1° een taakstelling voor de speciale beschermingszo ne of -zones in kwestie die bestaat uit de inspanningen met betrekking tot het natuurbehoud, die nodig worden geacht voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 1°, tijdens de plancyclus in kwestie ;
2° een opgave van de acties voor de realisatie van de taakstelling.

De taakstelling, vermeld het eerste lid, 1°, geeft ook aan hoe in de speciale beschermingszone of –zones in kwestie wordt bijgedragen tot de realisatie van het bindend gedeelte van de taakstelling, vermeld in artikel 50ter, §3, 1°.

§4. Met het oog op de ruimtelijke toewijzing van de instandhoudingsdoelstellingen, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 1°, worden binnen de speciale beschermingszone of -zones in kwestie zoekzones afgebakend.

Voor de realisatie van de taakstelling inzake de toestand van het natuurlijk milieu voor de speciale beschermingszone of –zones in kwestie worden actiegebieden vastgesteld. De actiegebieden gelden voor een bepaald milieueffect of een groep van relevante milieueffecten.”.

Art. 46. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 3, ingevoegd bij artikel 44, een artikel 50octies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 50octies. §1. Het managementplan Natura 2000, of, in voorkomend geval, de planversies, wordt vastgesteld door de Vlaamse Regering of haar gemachtigde. Als in het plan of een bepaalde planversie dwingende acties als vermeld in paragraaf 5, tweede lid, voorkomen, wordt het plan of de planversie in kwestie in ieder geval vastgesteld door de Vlaamse Regering.

§2. Het agentschap staat in voor de voorbereiding van het managementplan Natura 2000, of, in voorkomend geval, de planversies.

§3. De overleginstantie, vermeld in artikel 50quinquies, verleent advies aan het agentschap over het ontwerp van managementplan Natura 2000 of, in voorkomend geval, de planversies.

§ 4. Het agentschap is belast met de coördinatie van de uitvoering van het managementplan Natura 2000 of, in voorkomend geval, de planversies.

Het agentschap kan daarbij in overleg met de gewestelijke overleginstantie een beroep doen op de actoren, vermeld in artikel 50ter, §3, 3°, b), die een bijdrage leveren tot de coördinatie.

§ 5. Het managementplan Natura 2000 of, in voorkomend geval, de planversies, worden door het agentschap ten minste om de twee jaar tussentijds getoetst in het licht van de realisatiegraad van de taakstelling, vermeld in artikel 50septies, §3.

Als uit die tussentijdse toetsing blijkt dat het bindend gedeelte, vermeld in artikel 50septies, §3, tweede lid, niet of vermoedelijk niet kan worden gerealiseerd tijdens de plancyclus in kwestie, wordt de realisatie ervan bewerkstelligd via dwingende acties.

De dwingende acties, vermeld in het tweede lid, kunnen voor de speciale beschermingszone of –zones in kwestie instandhoudingsmaatregelen bevatten.

Het agentschap draagt er zorg voor dat de adressant van de maatregel op de hoogte gebracht van de maatregel en, in voorkomend geval, van de termijn waarbinnen die moet worden uitgevoerd.

§ 6. Het plan wordt ten minste om de zes jaar geëvalueerd op basis van de realisatiegraad van de instandhoudingsdoelstellingen voor de speciale beschermingszone of –zones in kwestie en het Vlaams Natura 2000-programma.

Met inachtneming van deze evaluatie, vermeld in het eerste lid, wordt aansluitend een nieuw plan voor de volgende cyclus van zes jaar of voor een fase ervan vastgesteld. Het bestaande plan of, in voorkomend geval de planversie, blijft in ieder geval van kracht tot het nieuwe plan of planversie is vastgesteld conform paragraaf 1.".

§ 7. De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen over de onderlinge afstemming of procedurele integratie van het managementplan Natura 2000, het natuurinrichtingsproject vermeld in artikel 47 van dit decreet en het landinrichtingsplan vermeld in artikel 3.3.1. van het decreet van XXX betreffende de landinrichting.

Art. 47. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 3, ingevoegd bij artikel 44, een artikel 50novies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 50novies. Het agentschap organiseert voor elke speciale beschermingszone of -zones waarvoor een managementplan Natura 2000 wordt opgemaakt een overlegplatform dat ten minste belast is met:
1° de voortgangsbewaking van het managementplan Nat ura 2000;
2° het initiëren, adviseren en opvolgen van de over legprocessen die plaatsvinden in het kader van de realisatie van de acties, vermeld in artikel 50septies, §3, eerste lid, 2°.

Het overlegplatform, vermeld in het eerste lid, bestaat ten minste uit een of meerdere vertegenwoordigers van:
1° het agentschap;
2° de Vlaamse administraties die betrokken zijn bij de inrichting en het beheer van het buitengebied;
3° de actoren, vermeld in artikel 50ter, §3, 3°, an dere dan de vertegenwoordigers vermeld in punt 1° en 2°.".

Art.48. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 3, ingevoegd bij artikel 44, een artikel 50decies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 50decies. Het agentschap draagt er zorg voor dat een ruime bekendheid wordt gegeven aan het managementplan Natura 2000.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot de inhoud, de procedure tot opmaak, de evaluatie, de bekendmaking van het managementplan Natura 2000 of, in voorkomend geval, de planversie, en de kennisgeving, vermeld in artikel 50octies, §5, vierde lid.

De Vlaamse Regering bepaalt de wijze waarop en de criteria op basis waarvan de zoekzones, vermeld in artikel 50septies, §4, eerste lid, worden afgebakend en de actiegebieden, vermeld in artikel 50septies, §4, tweede lid, worden vastgesteld.

De Vlaamse regering bepaalt de samenstelling van het overlegplatform, als vermeld in artikel 50 novies, tweede lid".

Art. 49. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling E, ingevoegd bij artikel 36, een sectie 4 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Sectie 4. Monitoringprogramma's".

Art. 50. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 4, ingevoegd bij artikel 49, een artikel 50undecies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 50undecies. Onder meer met het oog op de evaluatie, vermeld in artikel 50quater, §3, en met het oog op de voortgangsbewaking, vermeld in artikel 50quinquies, eerste lid, 1°, en artikel 50novies, e erste lid, 1°, worden monitoringprogramma's opgesteld.

De monitoring heeft ten minste betrekking op de staat van instandhouding van de speciale beschermingszones en buiten die zones de instandhouding van de Europees te beschermen habitats en de soorten, alsook van de oorzaken die een achteruitgang van die staat van instandhouding veroorzaken of kunnen veroorzaken.

De monitoring heeft eveneens tot doel gegevens te genereren die gebruikt kunnen worden om te voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit artikel 36ter van dit decreet.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de opmaak, de inhoud en het beheer van die monitoringprogramma's en de toetsing van de kwaliteit van de monitoringgegevens. De Vlaamse Regering draagt er in ieder geval zorg voor dat die monitoring op systematische en permanente basis plaatsvindt.".

Afdeling 7. Aanpassing van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu met betrekking tot de bosgroepen en regionale landschappen

Art. 51. Artikel 54 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 54. §1.Een regionaal landschap bevordert in hoofdzaak het streekeigen karakter, de natuurrecreatie, het recreatief medegebruik, de natuureducatie, het draagvlak voor natuur en het beheer in uitvoering van het decreet. Het regionaal landschap stimuleert en coördineert ook het beheer, het herstel, de aanleg en de ontwikkeling van kleine landschapselementen.

Bij het invullen van hun taken zoeken de regionale landschappen naar optimale afstemming en synergiën met andere actoren, in het bijzonder met de bosgroepen, vermeld in artikel 54bis van dit decreet.

§2. Een regionaal landschap is een duurzaam samenwerkingsverband tussen maatschappelijke en bestuurlijke actoren en heeft het statuut van private rechtspersoonlijkheid, onder de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk.

§3. De provincies zijn bevoegd voor de erkenning, subsidiëring en opvolging van de regionale landschappen.

§4. Naast financiële middelen kunnen de provincies ook infrastructuur en personeel ter beschikking stellen.”.

Art. 52. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt een artikel 54bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 54bis. §1. Een bosgroep responsabiliseert en stimuleert in hoofdzaak de beheerders van terreinen met het oog op het duurzaam invullen van de ecologische, de economische en/of de sociale functie via het geïntegreerd beheer in uitvoering van het decreet. De bosgroep beoogt ook het coördineren van beheeractiviteiten, een basisdienstverlening ten aanzien van het beheer en de opmaak van gezamenlijke beheerplannen.

Bij het invullen van hun taken zoeken de bosgroepen naar optimale afstemming en synergiën met andere actoren, in het bijzonder met de regionale landschappen.

§2. Een bosgroep is een duurzaam samenwerkingsverband tussen terreinbeheerders. Alle terreinbeheerders kunnen toetreden tot en gebruik maken van de diensten van een bosgroep. Een bosgroep heeft het statuut van private rechtspersoonlijkheid, onder de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk.

§3. De provincies zijn bevoegd voor de erkenning, subsidiëring en opvolging van de bosgroepen.

§4. Naast financiële middelen kunnen de provincies ook infrastructuur en personeel ter beschikking stellen.”.

Hoofdstuk 3. Diverse wijzigingsbepalingen

Afdeling 1. Wijzingen van het Bosdecreet van 13 juni 1990

Art. 53. In artikel 4 van het Bosdecreet van 13 juni 1990, het laatst gewijzigd bij het decreet 20 april 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan punt 4° wordt de volgende zinsnede toegevoeg d: “en dat is vastgesteld met toepassing van dit decreet of met toepassing van artikel 16octies, §2 van het Decreet Natuurbehoud”;

2° punt 8° wordt vervangen door wat volgt: “8. bosg roep: een bosgroep zoals vermeld in artikel 54bis van Decreet Natuurbehoud”;

3° punt 9° en punt 22° worden opgeheven.

Art. 54. Artikel 4bis van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 mei 1999 en gewijzigd bij de decreten van 10 maart 2006 en 7 december 2007, wordt opgeheven.

Art. 55. Artikel 8 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 8. Een bos heeft een economische functie als vermeld in artikel 12quinquies en 12sexies van het Decreet Natuurbehoud.”.

Art. 56. Artikel 10 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 7 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 10. Een bos heeft een sociale en educatieve functie als vermeld in artikel 12sexies van het Decreet Natuurbehoud.”.

Art. 57. Artikel 11 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Art.58. Artikel 12 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999, 12 december 2008 en 20 april 2012, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 12. De toegankelijkheid van een bos wordt geregeld met toepassing van artikel 12septies, 12octies en 12novies van het Decreet Natuurbehoud.”.

Art. 59. Artikel 13 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 23 januari 1991, 18 mei 1999 en 12 december 2008, wordt opgeheven.

Art. 60. Artikel 14 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999, 12 december 2008 en 30 april 2009, wordt opgeheven.

Art. 61. Artikel 16 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 30 april 2004, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16. Een bos heeft een milieubeschermende functie als vermeld in artikel 12ter van het Decreet Natuurbehoud.”.

Art. 62. Artikel 17 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 30 april 2004, wordt opgeheven.

Art. 63. Artikel 18 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 19 juli 2002, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 18. De zorg voor de ecologische functie van een bos moet worden begrepen overeenkomstig artikel 12quater van het Decreet Natuurbehoud.”.

Art. 64. In hetzelfde decreet worden de volgende artikelen opgeheven:

1° artikel 19, vervangen bij het decreet van 19 jul i 2002;

2° artikel 19bis, ingevoegd bij het decreet van 21 oktober 1997, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 30 april 2004;

Art. 65. In hoofdstuk II van het hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 20 april 2012, wordt afdeling 5, die bestaat uit artikel 22 tot en met 30, opgeheven.

Art. 66. In artikel 37 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 7 december 2007, wordt de zinsnede “, tenzij ambtshalve voor bossen waarvan de bosbeheerder in gebreke werd gesteld of op verzoek van de bosbeheerder van een erkend bosreservaat.” opgeheven.

Art. 67. In artikel 41 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 30 april 2004, wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

“Het beheer van de bossen wordt in voorkomend geval uitgevoerd conform de criteria, vermeld in artikel 16septies, vierde lid, van het Decreet Natuurbehoud.”.

Art. 68. In hetzelfde decreet worden de volgende artikelen opgeheven:

1° artikel 41bis, ingevoegd bij het decreet van 18 mei 1999 en gewijzigd bij de decreten van 30 april 2004 en 7 december 2007;

2° artikel 41ter, ingevoegd bij het decreet van 18 mei 1999 en gewijzigd bij de decreten van 22 april 2005 en 7 december 2007.

Art. 69. Artikel 43 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 43. Beheersplannen voor bossen worden vastgesteld conform de bepalingen vermeld in hoofdstuk IV, afdeling 2 van het Decreet Natuurbehoud.”.

Art. 70. In artikel 44 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 7 december 2007 en 30 april 2009, wordt paragraaf 2 opgeheven.

Art. 71. In artikel 45 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 8 mei 1999 en gewijzigd bij de decreten van 7 december 2007 en 1 maart 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt het eerste lid vervangen do or wat volgt:

“Alle openbare bossen worden beheerd door het agentschap.”.

2° in paragraaf 2 wordt het tweede lid vervangen do or wat volgt:

“In afwijking van paragraaf 1 kan de eigenaar van een openbaar bos het beheer aan een natuurvereniging overdragen ten behoeve van het beheer van het bos. De eigenaar zendt onverwijld een afschrift van de overeenkomst aan het agentschap. De bossen in kwestie behouden in dat geval de status van openbaar bos. Het beheer wordt gevoerd conform de bepalingen van dit decreet en, voor wat het beheersplan betreft, overeenkomstig de bepalingen vermeld in hoofdstuk 4, afdeling 2 van het Decreet Natuurbehoud.”;

3° paragraaf 3 wordt opgeheven.

Art. 72. Artikel 46 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 oktober 1997, 18 mei 1999 en 7 december 2007, wordt opgeheven.

Art. 73. In artikel 47 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 21 oktober 1997 en gewijzigd bij de decreten 18 mei 1999, 19 juli 2002, 10 maart 2006, 7 december 2007, 12 december 2008, 20 april 2012 en 11 mei 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt opgeheven;

2° in het tweede lid wordt de zinsnede “op grond va n artikel 34, § 1, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu” vervangen door de woorden “met toepassing van het Decreet Natuurbehoud”.

Art. 74. Artikel 85 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 18 mei 1999, wordt opgeheven.

Afdeling 2. Wijzingen van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 75. In artikel 8 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 12 december 2008, wordt een tweede lid toegevoegd dat luidt als volgt: “Dit stand-still beginsel is ook van toepassing na het verstrijken van de termijn van elk beheerplan wanneer de realisatie van de beheerdoelstellingen en –maatregelen van een natuurbeheerplan als vermeld in artikel 16 octies of de uitvoering van de beheerplannen in kader van of in uitvoering van dit decreet of het Bosdecreet van 13 juni 1990, leidt tot een hogere natuurkwaliteit”;

Art. 76. In artikel 9 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 12 december 2008, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, wordt tussen het woo rd “natuurrichtplan” en de zinsnede “, dan wel” de zinsnede “, een managementplan Natura 2000 of, in voorkomend geval, een planversie ervan, of een managementplan ” ingevoegd;

2° in paragraaf 2, eerste lid, wordt tussen de zins nede “artikel 48, §3” en de zinsnede “en artikel 51” de zinsnede “, artikel 50octies, §5, derde lid” ingevoegd;

3° in paragraaf 2, derde lid, wordt tussen het woor d “natuurrichtplan” en de zinsnede “, aan de particuliere” de zinsnede “, een managementplan Natura 2000 of, in voorkomend geval, een planversie ervan” ingevoegd.

Art. 77. In artikel 13, §1, 6°, van hetzelfde decreet, gewij zigd bij het decreet van 19 juli 2002 worden de volgende zinsnede en de volgende zinnen opgeheven: “met inachtneming van het bepaalde in artikel 35, § 1. Voor de natuurreservaten en het VEN of onderdelen van het VEN houdt dit eveneens het regelen in van de toegang tot de voor het verkeer minder belangrijke openbare wegen. Worden beschouwd als voor het verkeer minder belangrijke openbare wegen: alle openbare of gedeelten van openbare wegen liggend in de natuurreservaten of het VEN, met uitzondering van de openbare wegen die ingericht zijn voor het gewone gemotoriseerde verkeer voor zover deze in hoofdzaak bestemd zijn als doorgangsweg. De toegang tot deze wegen kan slechts wettig worden aangeduid in de vorm en op de wijze zoals bepaald door de Vlaamse regering.”.

Art. 78. In artikel 17, §1, tweede lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 12 december 2008, wordt de zinsnede “, en draagt zorg voor de totstandkoming van de natuurrichtplannen in dat verband” opgeheven.

Art. 79. In artikel 25, §3, 2°, 2), van hetzelfde decreet w orden tussen de woorden “13 juni 1990” en de zinsnede “, de vegetatie” de woorden “of met toepassing van een natuurbeheerplan conform dit decreet” ingevoegd.

Art. 80. In hetzelfde decreet worden de volgende artikelen opgeheven:

1° artikel 32;

2° artikel 33, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 30 april 2004;

3° artikel 34, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002, 30 april 2004, 19 mei 2006, 7 december 2007 en het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

Art. 81. In artikel 35 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij de decreten van 7 december 2007, 12 december 2008 en 20 april 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1 wordt opgeheven;

2° in paragraaf 2, eerste lid, wordt tussen de woor den “Binnen de natuurreservaten” en “is het verboden” de zinsnede “, vermeld in artikel 16ter decies,” ingevoegd;

3° in paragraaf 2, eerste lid, worden de woorden “i n het goedgekeurd beheersplan” vervangen door de woorden “in een overeenkomstig dit decreet goedgekeurd beheerplan”.

Art. 82. Artikel 36 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002, wordt opgeheven.

Art. 83. In artikel 36ter, §1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 19 mei 2006, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de zinsnede “De administratieve overheid neemt, binnen haar bevoegdheden” worden vervangen door de woorden: “De administratieve overheid binnen de haar door de Vlaamse Regering opgelegde taken, en de natuurlijke personen of rechtspersonen die zakelijke rechten of persoonlijke rechten verwerven op gronden met financiële tussenkomst van een administratieve overheid in uitvoering van dit decreet en waarvoor ze over een goedgekeurd natuurbeheerplan type 3 of type 4 beschikken, nemen”;

2° er wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt al s volgt:

“De conform het eerste lid vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen zijn voor een administratieve overheid bindend bij:

1° het nemen van beslissingen ter uitvoering van he t eerste lid en paragraaf 2 van dit artikel;

2° het nemen van beslissingen of het verlenen van a dvies ter uitvoering van paragraaf 3 tot en met 6.”.

Art. 84. In artikel 37, §1, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 25 mei 2007, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 2° wordt vervangen door wat volgt:” 2° bin nen de groen- en bosgebieden en de bosuitbreidingsgebieden en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening gelegen binnen de speciale beschermingszones”;

2° aan het eerste lid wordt een punt 5° toegevoegd dat luidt als volgt: “in de terreinen waar het agentschap het beheer heeft overgenomen met toepassing van artikel 16decies, §1 en §2;

3° aan het eerste lid wordt een punt 6° toegevoegd dat luidt als volgt: “6° in een zoekzone afgebakend conform artikel 50septies, §4, eerste lid, ongeacht de planologische bestemming in de goedgekeurde plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen. Van zodra een dergelijke zoekzone is afgebakend wordt het voorkooprecht dat conform punt 2° bestaat, opgeheve n binnen de speciale beschermingszone of –zones in kwestie.”;

4° het derde lid wordt opgeheven.

Art. 85. In artikel 40, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002, wordt de zinsnede “, in de natuurreservaten en hun uitbreidingszone zoals bepaald in artikel 33, derde lid, in de bosreservaten” opgeheven

Art. 86. In artikel 42 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002 en 16 juni 2006, wordt in het eerste lid de zinsnede “de aanwijzing ervan als een speciale beschermingszone” vervangen door de zinsnede “de opname ervan in een vastgesteld managementplan Natura 2000 of een vastgestelde planversie, zoals vermeld in artikel 50octies, §1”.

Art. 87. Artikel 44 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Art. 88. In artikel 46, §1, 2°, van hetzelfde decreet worde n de woorden “en binnen de perimeter vastgesteld in het goedgekeurd natuurrichtplan” opgeheven.

Art. 89. In hoofdstuk V, afdeling 4 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 april 2009, wordt het opschrift van onderafdeling D vervangen door wat volgt:

“Onderafdeling D. Planmatige omkadering van het natuurbehoud”.

Art. 90. Artikel 48 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 12 december 2008 en gewijzigd bij het decreet van 3 april 2009, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 48. §1. Voor een gebied buiten de speciale beschermingszones kan een managementplan vastgesteld worden voor het bijdragen tot het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen of van gebiedsgerichte doelstellingen inzake natuurbehoud.

De managementplannen, vermeld in het eerste lid, worden vastgesteld door de Vlaamse Regering of haar gemachtigde.

§2. De Vlaamse Regering bepaalt de vorm en de inhoud van de managementplannen, vermeld in paragraaf 1, alsook de procedure die leidt tot de vaststelling, herziening of opheffing ervan.”.

Art. 91. Artikel 49 van hetzelfde decreet, hersteld bij het decreet van 12 december 2008, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 49. In elk managementplan, vermeld in artikel 48, wordt een gebiedsvisie opgemaakt die weergeeft wat er in het gebied waarop het plan betrekking heeft wordt beoogd voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen of van de gebiedsgerichte doelstellingen inzake natuurbehoud.”.

Art. 92. Artikel 50 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 12 december 2008, wordt opgeheven.

Art. 93. Artikel 72 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002, wordt opgeheven.

Art. 94. Artikel 75 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 19 mei 2006, wordt opgeheven.

Afdeling 3. Wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning

Art. 95. In artikel 20, vijfde lid van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, ingevoegd bij het decreet van 21 oktober 1997, wordt de zinsnede “artikel 36, §2 en §3, van“ opgeheven.

Afdeling 4. Wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013

Art. 96. In artikel 8.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 wordt de zinsnede “een beheersplan in het kader van het Bosdecreet van 13 juni 1990 of van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu” vervangen door de zinsnede “een natuurbeheerplan in het kader van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu”.

Afdeling 5. Wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid

Art. 97. In artikel 42, §2, tweede lid, van het decreet 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid wordt tussen de woorden “de natuurrichtplannen” en de woorden “en de landinrichtingsplannen” de zinsnede “ en de managementplannen Natura 2000, vermeld in het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu,” ingevoegd.

Afdeling 6. Wijziging van het Mestdecreet van 22 december 2006

Art. 98. In artikel 41bis van het Mestdecreet, ingevoegd bij het decreet van 19 december 2008 en gewijzigd bij de decreten van 23 december 2010 en 16 mei 2011, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, tweede lid worden de woorden “de natuurrichtplannen” vervangen door de zinsnede “ de natuurrichtplannen, de managementplannen of de managementplannen Natura 2000”;

2° in paragraaf 5, eerste lid wordt de zinsnede “na tuurrichtplannen conform artikel 48 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu” vervangen door de zinsnede “natuurrichtplannen , managementplannen of managementplannen Natura 2000, vermeld in het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu”;

3° in paragraaf 5, tweede lid, wordt het woord “nat uurrichtplannen“ vervangen door de zinsnede “natuurrichtplannen, managementplannen of managementplannen Natura 2000”.

Afdeling 7. Wijziging van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen

Art. 99. In artikel 15ter van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen, ingevoegd bij het decreet van 11 mei 1999, vervangen bij het decreet van 19 december 2008 en

gewijzigd bij het decreet van 23 december 2010, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, derde lid, worden de woorden “de natuurrichtplannen” vervangen door de zinsnede “de natuurrichtplannen, de managementplannen of de managementplannen Natura 2000”;

2° In paragraaf 5, 3°, worden de zinsnede “de natuu rrichtplannen vastgesteld met toepassing van artikel 48 van het voormelde decreet van 21 oktober 1997” vervangen door de zinsnede “de natuurrichtplannen, de managementplannen of de managementplannen Natura 2000 vastgesteld met toepassing van het voormelde decreet van 21 oktober 1997”;

3° In paragraaf 6, eerste lid, worden de zinsnede “ natuurrichtplannen conform artikel 48 van het decreet van 21 oktober 1997” vervangen door de zinsnede “natuurrichtplannen, managementplannen of managementplannen Natura 2000 vastgesteld met toepassing van het voormelde decreet van 21 oktober 1997”;

4° In paragraaf 6, tweede lid, wordt het woord “nat uurrichtplannen” vervangen door de zinsnede “natuurrichtplannen, managementplannen of managementplannen Natura 2000”;

5° In paragraaf 8, tweede lid, wordt het woord “nat uurrichtplannen” vervangen door de zinsnede “natuurrichtplannen, managementplannen of managementplannen Natura 2000”.

Hoofdstuk 4. Slotbepalingen

Art. 100. §1. De terreinen die de Vlaamse Regering vóór de inwerkingtreding van dit decreet heeft erkend of aangewezen als natuurreservaat overeenkomstig artikel 32 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, en de terreinen die de Vlaamse Regering vóór de inwerkingtreding van dit decreet heeft erkend of aangewezen als bosreservaat overeenkomstig artikel 22 van het Bosdecreet van 13 juni 1990, worden geacht erkend te zijn als natuurreservaat als vermeld in artikel 16ter decies van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu. Voor de terreinen die erkend zijn als natuurreservaat vóór de inwerkingtreding van dit decreet kan het niet voldoen aan het toetsingskader voor de Vlaamse natuurreservaten vermeld in artikel 16ter decies, §2, niet leiden tot het terugvorderen van verleende aankoopsubsidies.

§2. Onverminderd artikel 101 blijven de uitbreidingszones voor natuurreservaten, die vóór de inwerkingtreding van dit decreet zijn vastgesteld, overeenkomstig artikel 33, derde lid, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, en die volledig gelegen zijn buiten de speciale beschermingszones, van kracht.

Deze uitbreidingszones wordenuiterlijk drie jaar na de inwerkingtreding van artikel 84 van dit decreet:

a) geëvalueerd op het vlak van de bijdrage aan de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en de soortenbeschermingsprogramma's;

b) geëvalueerd op basis van het toetsingskader voor de Vlaamse natuurreservaten,vermeld in artikel 16ter decies, §2;

c) herafgebakend op basis van het principe van zuinig ruimtegebruik ter realisatie van de natuurstreefbeelden.

Een herafbakening, zoals vermeld in het tweede lid, c), wordt vastgesteld door de Vlaamse regering.

§3. In afwijking van artikel 84 en 85 van dit decreet blijft het recht van voorkoop dat bestaat in de natuurreservaten en hun uitbreidingszone, gelegen binnen de groen- en bosgebieden, de bos-uitbreidingsgebieden en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, gelden voor zover de natuurreservaten en hun uitbreidingszone volledig gelegen zijn buiten de speciale beschermingszones.

Art. 101. De beheerplannen voor natuurreservaten die vóór de inwerkingtreding van dit decreet zijn vastgesteld, overeenkomstig artikel 34 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, en de beheersplannen voor de bosreservaten en de bossen die vóór de inwerkingtreding van dit decreet zijn vastgesteld, overeenkomstig artikel 25 en 43 van het Bosdecreet van 13 juni 1990, worden binnen een termijn van zes jaar na de opheffing of de vervanging, vermeld in respectievelijk artikel 80, 66 en 70 van dit decreet, geëvalueerd en zo nodig aangepast. Deze termijn bedraagt vier jaar in het geval het terreinen betreft die een bijdrage kunnen leveren aan de realisatie van het instandhoudingsbeleid. Het agentschap kan aan de beheerders richtlijnen geven over de evaluatiegegevens die ze aan het agentschap moeten bezorgen. Het agentschap maakt een evaluatieverslag op en bezorgt dat aan de beheerder.

Tot aan de kennisgeving van het evaluatieverslag, vermeld in het eerste lid, zijn de volgende bepalingen van toepassing op de wijziging en de uitvoering ervan:

1° voor de wijziging van beheerplannen voor natuurr eservaten en van bosbeheerplannen: artikel 16novies van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu;

2° voor de maatregelen die zijn opgenomen in beheer plannen voor natuurreservaten en van bosbeheerplannen: die maatregelen mogen worden uitgevoerd.

Art. 102. De toegankelijkheidsregelingen die vóór de inwerkingtreding van dit decreet zijn goedgekeurd overeenkomstig artikel 12, §4, van het Bosdecreet van 13 juni 1990, blijven bestaan tot ze worden opgeheven.

Art. 103. De terreinbeherende natuurverenigingen die vóór de inwerkingtreding van dit decreet zijn erkend overeenkomstig artikel 44, §3, van het decreet van 21 oktober

1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, blijven erkend tot de erkenning wordt opgeheven.

Art.104. De natuurrichtplannen die vóór de inwerkingtreding van dit decreet zijn vastgesteld voor speciale beschermingszones overeenkomstig artikel 48 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, blijven bestaan tot ze worden opgeheven. In afwijking van artikel 47 en 48 van dit decreet, blijven artikel 48 tot en met 50 van het decreet van 21 oktober 1997, zoals ze golden vóór de inwerkingtreding van dit decreet, van toepassing op die natuurrichtplannen.

Art. 105. De erkenningsperiode van een regionaal landschap dat werd erkend vóór de inwerkingtreding van dit decreet blijft in beginsel doorlopen, tenzij de bevoegde provincie of provincies daar anders over beslissen op basis van de bevoegdheid die hen wordt verleend overeenkomstig artikel 54 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.

Art. 106. De erkenningsperiode van een bosgroep die werd erkend voor de inwerkingtreding van dit decreet blijft in beginsel doorlopen, tenzij de bevoegde provincie of provincies hierover anders beslissen op basis van de bevoegdheid die hen wordt verleend overeenkomstig artikel 54bis van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.

Art. 107. De Vlaamse Regering bepaalt voor ieder artikel van dit decreet de datum van inwerkingtreding, met uitzondering van:

1° artikel 2, 1° tot en met 4°, en 5° voor wat betr eft de in artikel 2 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu toegevoegde punten 60° tot en met 71°;

2° artikel 36 tot en met 50;

3° artikel 51 en 52;

4° artikel 53, 2°;

5° artikel 76;

6° artikel 78;

7° artikel 84 tot en met 86;

8° artikel 88 tot en met 92;

9° artikel 94 en 95;

10° artikel 97 tot en met 99;

11° artikel 104 tot en met 106.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 54.912/1
van 24 januari 2014

over

een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van de regelgeving inzake natuur en bos’

Op 23 december 2013 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van de regelgeving inzake natuur en bos’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 16 januari 2014. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Wouter PAS, staatsraden, Marc RIGAUX en Michel TISON, assessoren, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Dries VAN EECKHOUTTE, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 24 januari 2014.

*

1. Overeenkomstig artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich in hoofdzaak beperkt tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond[1], alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN DECREET

2. Met het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet wordt beoogd tot een grotere vereenvoudiging en integratie te komen van de regelgeving inzake natuurbehoud en -beheer. Een belangrijk onderdeel van de regeling bestaat erin dat naar een grotere coherentie en coördinatie wordt gestreefd tussen, enerzijds, het decreet van 21 oktober 1997 'betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu' en, anderzijds, het Bosdecreet van 13 juni 1990.

Benevens de twee voornoemde decreten worden nog andere decreten gewijzigd die verband houden met de desbetreffende aangelegenheden.

De ontworpen wijzigingen zijn in essentie toegespitst op drie thema's, zijnde het multifunctioneel natuurbeheer, het instandhoudingsbeleid en de organisatie van regionale landschappen en bosgroepen.

Zo wordt onder meer wat het multifunctioneel natuurbeheer betreft, geopteerd voor nog slechts één procedure voor een geïntegreerd beheerplan, onafhankelijk van de betrokkenen en van het soort terrein (open natuur, bos of park). Wat het instandhoudingsbeleid betreft, dienen conform de Habitat- en Vogelrichtlijn de beschermde habitattypes en soorten in een gunstige staat van instandhouding gebracht te worden. Daartoe worden er gewestelijke en, voor de speciale beschermingszones, specifieke instandhoudingsdoelstellingen vastgesteld en wordt in een nieuw kader van instrumenten voorzien om die doelstellingen te realiseren. Wat de regionale landschappen en bosgroepen betreft, worden sommige afspraken die zijn gemaakt in het kader van het Witboek Interne Staatshervorming decretaal verankerd. De provincies worden bevoegd gemaakt voor de erkenning, de organisatie, de werking en de subsidiëring, terwijl zij ook zelf regionale landschappen en bosgroepen kunnen oprichten of hen infrastructuur en personeel ter beschikking kunnen stellen.

ALGEMENE OPMERKINGEN

3. In de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet wordt melding gemaakt van een aantal elementen die niet in de tekst van het decreet voorkomen, maar waaraan niettemin een essentiële beleidskeuze ten grondslag ligt. Overeenkomstig de beginselen die de verhouding tussen de wetgevende en de uitvoerende macht beheersen, dienen de essentiële beleidskeuzes evenwel door de decreetgever te worden vastgesteld, hetgeen impliceert dat van die elementen uitdrukkelijk melding moet worden gemaakt in de tekst van het ontworpen decreet. Een

[1] Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de conformiteit met hogere rechtsnormen verstaan.

verwijzing naar of een bespreking van de betrokken elementen in uitsluitend de memorie van toelichting volstaat niet wat dat betreft.

Zo dient in het ontworpen artikel 12*ter* van het decreet van 21 oktober 1997 (artikel 7 van het ontwerp) te worden vermeld dat de ecologische functie kadert in de zorg voor het behoud van de biologische diversiteit. De essentiële elementen van de procedure voor het goedkeuren van het natuurbeheerplan moeten in het ontworpen artikel 16*octies* van hetzelfde decreet (artikel 25 van het ontwerp) worden opgenomen.[2] In het ontworpen artikel 16*duodecies*, 8°, van het voornoemde decreet (artikel 29 van het ontwerp) dient te worden vermeld dat de betrokken adviesinstantie over voldoende expertise en onafhankelijkheid moet beschikken. In de ontworpen artikelen 16*ter decies* en 16*quater decies* van hetzelfde decreet (artikelen 31 en 32 van het ontwerp) dienen de essentiële elementen van de procedure van erkenning als natuurreservaat te worden aangegeven.[3] In het ontworpen artikel 50*ter*, § 4, van hetzelfde decreet (artikel 40 van het ontwerp) dient te worden verduidelijkt dat de "programmatische aanpak … ter vermindering van milieudrukken" gericht is op stikstof.

4. Op diverse punten bestaat er een gebrek aan overeenstemming tussen de tekst van het ontwerp en de verduidelijking die daaromtrent wordt gegeven in de memorie van toelichting. Het spreekt voor zich dat dergelijke discordanties nefast zijn voor de rechtszekerheid en moeten worden weggewerkt, afhankelijk van de bedoeling van de steller van het ontwerp. Deze laatste doet er goed aan om beide teksten – die van het ontwerp en die van de memorie van toelichting – daartoe aan een bijkomend onderzoek te onderwerpen.[4] Hierna wordt, bij wijze van voorbeeld en dus geenszins op een exhaustieve wijze, gewezen op een aantal van dergelijke discordanties.

4.1. In het ontworpen artikel 12*bis* van het decreet van 21 oktober 1997 (artikel 5 van het ontwerp) wordt geschreven "waarbij rekening gehouden wordt met de ecologische, de economische en de sociale functie". In de memorie van toelichting wordt, in een meer algemene zin, geschreven "waarbij in beginsel een evenwicht wordt betracht". Naar het zeggen van de gemachtigde zal de memorie van toelichting op dat punt worden aangepast.

4.2. In het ontworpen artikel 16*decies*, § 3, van hetzelfde decreet (artikel 27 van het ontwerp) wordt bepaald dat de beheerder van het privaat terrein een vergoeding ontvangt. Volgens de memorie van toelichting zal het evenwel de eigenaar zijn die een vergoeding ontvangt. De gemachtigde verduidelijkte dat het effectief de beheerder van het terrein is die een

[2] Te denken valt bijvoorbeeld aan de beginselen inzake de gefaseerde goedkeuringsprocedure, de periodieke evaluatie en de essentiële elementen van de beroepsprocedure.

[3] Zoals wie om de erkenning kan verzoeken, dat er voorafgaandelijk een advies van de Minaraad is vereist, en dat de erkenning voor onbepaalde duur wordt verleend.

[4] Dat bijkomend onderzoek wordt dan tevens best te baat genomen om ook de verwijzingen naar artikelen van het ontwerp, die in de memorie van toelichting voorkomen, te controleren. Een aantal van die verwijzingen zijn immers niet correct, hetgeen het consulteren van de memorie van toelichting niet bevordert. Zo wordt in de commentaar bij artikel 35 van het ontwerp bijvoorbeeld verkeerdelijk verwezen naar artikel 84 van het ontwerp, terwijl naar artikel 101 moet worden verwezen; in de commentaar bij hoofdstuk 3, afdeling 1, "Wijzigingen van het Bosdecreet van 13 juni 1990", dient de verwijzing naar afdeling 3 van hoofdstuk IV "van het decreet natuurbehoud" te worden weggelaten; de commentaar bij artikel 102, enerzijds, en de artikelen 103 en 104, anderzijds, van het ontwerp is eigenlijk commentaar bij, respectievelijk, artikel 104 en de artikelen 105 en 106 van het ontwerp.

vergoeding zal ontvangen aangezien hij het is die niet langer het terrein mag beheren. De tekst van de memorie van toelichting zal derhalve moeten worden aangepast.

4.3. In het ontworpen artikel 16*sedecies*, § 1, eerste lid, 2°, van hetzelfde decreet (artikel 35 van het ontwerp) wordt, in tegenstelling tot wat in de memorie van toelichting het geval is, benevens van "de opvolging van de beheerdoelstellingen", geen melding gemaakt van de "monitoring". De gemachtigde deelde in dat verband het volgende mee:

> "'Monitoring' is vervat in het ruimer begrip 'opvolging'. De bewoordingen in de memorie zijn in dit opzicht niet correct, en dit zou nog moeten worden aangepast."

4.4. Uit de commentaar die in de memorie van toelichting wordt gegeven bij het ontworpen artikel 16*sedecies*, § 2, derde lid, van het voornoemde decreet (artikel 35 van het ontwerp) blijkt dat in die bepaling veeleer "nadere regels … inzake de cumulatie" worden bedoeld. Die terminologie wordt derhalve ook best gebruikt in de tekst van de ontworpen bepaling.

4.5. Rekening houdend met hetgeen in de memorie van toelichting wordt vermeld en met de door de gemachtigde verstrekte uitleg, late men het ontworpen artikel 50*septies*, § 1, derde lid, van het voornoemde decreet (artikel 45 van het ontwerp), best aanvangen als volgt:

"Binnen een plancyclus wordt het managementplan Natura 2000 opgebouwd aan de hand van verschillende, opeenvolgende planversies. De planversies worden …".

5. Indien in de tekst van het ontwerp van decreet naderhand nog wijzigingen zouden worden aangebracht die niet voortvloeien uit de opmerkingen die in dit advies worden geformuleerd, dienen deze wijzigingen alsnog om advies aan de Raad van State, afdeling Wetgeving, te worden voorgelegd.[5]

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 2

6. Naar het zeggen van de gemachtigde is de "overheid" die wordt vermeld in het ontworpen artikel 2, 57°, van het decreet van 21 oktober 1997, de "administratieve overheid" omschreven in het bestaande artikel 2, 22°, van dat decreet. Het verdient derhalve aanbeveling om het woord "overheid" te vervangen door de woorden "administratieve overheid" in het ontworpen artikel 2, 57°.

Artikel 7

7. Teneinde beter aan te sluiten bij de bedoeling van de steller van het ontwerp, zoals die wordt verwoord in de memorie van toelichting en waarnaar wordt verwezen door de

[5] Zie wat dat betreft de wijzigingen van de artikelen 51 en 52 van het ontwerp waartoe de in de memorie van toelichting bij die bepalingen gegeven verduidelijking zou kunnen nopen. Zie ook opmerking *sub* 11 in dit advies.

gemachtigde, passe men de redactie van de inleidende zin van het ontworpen artikel 12*ter*, van het decreet van 21 oktober 1997, aan als volgt:

"De ecologische functie heeft onder meer betrekking op:".

De redactie van het ontworpen artikel 12*quinquies* (artikel 10 van het ontwerp) en van artikel 12*sexies* van het decreet van 21 oktober 1997 (artikel 12 van het ontwerp), waarin een omschrijving wordt gegeven van respectievelijk de economische en de sociale functie van een terrein, dient in gelijkaardige zin te worden aangepast.

Artikel 8

8. In de inleidende zin van het ontworpen artikel 12*quater* van het decreet van 21 oktober 1997 wordt voor het nader omschrijven van de ecologische functie van het terrein het bepaalde in het ontworpen artikel 12*ter*, 1°, van het decreet (artikel 7 van het ontwerp) hernomen, doch niet het bepaalde in het ontworpen artikel 12*ter*, 2°, van hetzelfde decreet. Hieromtrent om verduidelijking verzocht, deelde de gemachtigde het volgende mee*:*

> "*Punt 3° van art. 12quater* handelt over de instandhouding van het natuurlijk milieu. De definitie van natuurlijk milieu (15° natuurlijk milieu: het geheel van biotische en abiotische elementen, samen met hun ruimtelijke en ecologische kenmerken en processen die nodig zijn voor het behoud van de natuur in het Vlaamse Gewest) omvat de abiotische aspecten en kenmerken en omvat dus de milieubeschermende functie."

Rekening houdend met deze toelichting verdient het ter wille van de duidelijkheid aanbeveling om de inleidende zin van het ontworpen artikel 12*quater* te redigeren als volgt:

"De zorg voor de ecologische functie van een terrein wordt onder meer gerealiseerd door:".

Artikel 13

9. Zoals door de gemachtigde werd bevestigd, dient in het ontworpen artikel 12*septies*, § 2, derde en vijfde lid, van het decreet van 21 oktober 1997, ook te worden verwezen naar de regeling die inzake ontoegankelijkheid is vervat in het tweede lid van het ontworpen artikel 12*septies*, § 2.

10. Het is niet duidelijk of de inleidende zin van het ontworpen artikel 12*septies*, § 4, eerste lid, van het decreet van 21 oktober 1997 inhoudt dat aan de Vlaamse Regering de bevoegdheid wordt verleend om regels vast te stellen voor abstracte categorieën van terreinen, dan wel slechts voor individuele terreinen.

Hierover om nadere uitleg verzocht, verklaarde de gemachtigde:

> "Het gaat over 'terreinen' in het algemeen. De opmerking is begrijpelijk, en een herformulering kan aangewezen zijn. Het vervangen van de zinsnede 'in terreinen' door de zinsnede 'voor terreinen' kan daartoe een oplossing bieden."

De door de gemachtigde geformuleerde suggestie kan worden bijgetreden.

11. Het is evenmin duidelijk welke de draagwijdte is van de woorden "van een vergunning overeenkomstig dit decreet", in het ontworpen artikel 12*septies*, § 4, eerste lid, 2°, van het decreet van 21 oktober 1997.

De gemachtigde deelde in dat verband het volgende mee:

> "De verwijzing is nog een restant van het aanvankelijke voornemen om ook het hele luik inzake vergunningen in het decreet natuurbehoud en het Bosdecreet te integreren. Later werd hier van afgestapt, en er werd beslist om het luik vergunningen in een latere fase aan te pakken. Een andere formulering is aangewezen, zodat de regels rond het verlenen van een vergunning voor risicovolle activiteiten al kunnen worden bepaald door de Vlaamse Regering."

In de mate de aangehaalde toelichting zou impliceren dat de tekst van het ontwerp nog substantieel zou worden aangevuld, zullen de betrokken wijzigingen nog om advies aan de Raad van State, afdeling Wetgeving, moeten worden voorgelegd.

Artikel 14

12. Er zou in het ontworpen artikel 12*octies*, vierde lid, van het decreet van 21 oktober 1997 moeten worden bepaald door wie de beoogde toegankelijkheidsregeling kan worden opgesteld. Tevens is onduidelijk welk soort beroepsprocedure de steller van het ontwerp precies op het oog heeft.

De gemachtigde verklaarde:

> "Er wordt gedoeld op de beheerder van het terrein. Analoog aan wat voorzien is voor het natuurbeheerplan in art. 16*bis* zou dit hier ook op decretaal niveau bepaald kunnen worden wie de toegankelijkheidsregeling kan opstellen, met name de beheerder. De procedure voor goedkeuring en de beroepsprocedure zullen geregeld worden in een uitvoeringsbesluit, en zoveel mogelijk analoog met de procedure en beroepsmogelijkheid voor beheerplannen."

De Raad van State, afdeling Wetgeving, mag er naar aanleiding van het aangehaalde antwoord van de gemachtigde op wijzen dat er ook met betrekking tot de procedure voor goedkeuring en de beroepsprocedure moet worden op toegezien dat de essentiële elementen van de regeling door de decreetgever zelf worden bepaald.

Artikel 24

13. In de laatste zin van het ontworpen artikel 16*septies*, achtste lid, van het decreet van 21 oktober 1997 wordt bepaald dat "de bepalingen in het eerste lid (…) ook van toepassing [zijn] op dat geïntegreerde beheerplan". Volgens de gemachtigde is niet enkel het eerste lid van de ontworpen bepaling van toepassing op het geïntegreerde beheerplan, maar zijn alle leden van die bepaling daarop van toepassing. Teneinde een *a contrario*-redenering te vermijden, wordt in de laatste zin van het ontworpen artikel 16*septies*, achtste lid, dan ook best geschreven:

"De bepalingen van dit artikel zijn ook van toepassing op dat geïntegreerde beheerplan".

Artikel 25

14. Rekening houdend met de juridische gevolgen die kunnen voortvloeien uit een natuurbeheerplan, evenals met de mogelijke consequenties ervan voor derden,[6] dient te worden voorzien in een voldoende ruime bekendmaking van de betrokken plannen, die bovendien beantwoordt aan de vereisten van rechtszekerheid, gelijkheid en kenbaarheid. Wat de besluiten van de Vlaamse Regering betreft tot goedkeuring van bepaalde natuurbeheerplannen, mag uiteraard evenmin het voorschrift van artikel 84 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen', met betrekking tot de bekendmaking en de inwerkingtreding van de besluiten, worden veronachtzaamd.

Hetgeen in het ontworpen artikel 16*octies*, § 3, van het decreet van 21 oktober 1997, wordt bepaald met betrekking tot het register waarin de goedgekeurde natuurbeheerplannen worden opgenomen, mag geen afbreuk doen aan wat voorafgaat.

Artikel 27

15. Aan het einde van het ontworpen artikel 16*decies*, § 3, van het decreet van 21 oktober 1997 wordt vermeld dat de vergoeding jaarlijks wordt geïndexeerd. De gemachtigde verklaarde in dat verband:

> "De formulering van deze paragraaf is analoog als deze van een gelijkaardige regeling in de Vlaamse wooncode. In dezelfde paragraaf wordt vermeld dat het gaat om het indexcijfer van de consumptieprijzen van het rijk als vermeld in artikel 518 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen. De zin 'De vergoeding wordt jaarlijks geïndexeerd. ' moet aanduiden dat deze indexering jaarlijks zal gebeuren, in regel vanaf 1 januari van jaar X + 1, voor de indexeringen tot en met 31 december van jaar X. Mogelijk kan dit duidelijker geformuleerd worden."

Rekening houdend met deze verduidelijking wordt de redactie van de laatste zin van het ontworpen artikel 16*decies*, § 3, ter wille van de duidelijkheid best aangepast als volgt:

"De vergoeding wordt jaarlijks op 1 januari aangepast aan het in artikel 518 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 bedoelde indexcijfer."

Artikel 32

16. Zoals door de gemachtigde werd bevestigd, dient in het ontworpen artikel 16*quater decies*, § 3, eerste lid, eveneens in de mogelijkheid van een "gedeeltelijke" terugvordering van de subsidies te worden voorzien. Op die wijze wordt de ontworpen bepaling

[6] Zo wordt in het ontworpen artikel 16*novies*, vierde lid, van het decreet van 21 oktober 1997 (artikel 26 van het ontwerp) bepaald dat een goedgekeurd natuurbeheerplan bindend is voor de opeenvolgende beheerders.

op dat punt beter afgestemd op wat nu ook al in het ontworpen artikel 16*decies*, § 1, tweede lid, en § 2, derde lid, van het decreet van 21 oktober 1997 (artikel 27 van het ontwerp) wordt bepaald.

Artikel 33

17. In het ontwerp is geen regeling opgenomen met betrekking tot de "uitbreiding" van reservaten. In het ontworpen artikel 16*quindecies*, eerste lid, van het decreet van 21 oktober 1997 wordt de Vlaamse Regering nochtans bevoegd gemaakt om onder meer nadere regels te bepalen "voor de procedure … van de uitbreiding". Hieromtrent om nadere toelichting gevraagd, antwoordde de gemachtigde:

> "'Uitbreiding' is hetzelfde als 'erkenning van bijkomende percelen'. In het ontwerp-uitvoeringsbesluit, dat momenteel wordt afgerond in aanloop naar een eerste principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering, wordt 'uitbreiding' samen genomen met 'wijziging' (art. 29) onder het globalere begrip 'wijziging'. Dus misschien kan het woord uitbreiding hier vervangen worden door wijziging. Dan is het analoog aan de beheerplannen."

Er kan worden ingestemd met de door de gemachtigde gedane suggestie.

Artikel 35

18. Er werd aan de gemachtigde gevraagd of het criterium, vermeld in het ontworpen artikel 16*sedecies*, § 2, eerste lid, 1°, van het decreet van 21 oktober 1997, niet de subsidiëring van de handelingen, bedoeld in het ontworpen artikel 16*sedecies*, § 1, eerste lid, 1°, in de weg staat. Hij antwoordde:

> "Het is de bedoeling dat een voorschot van de subsidies voor opmaak wel kan toegekend worden voorafgaand aan de goedkeuring, maar dat de volledige uitbetaling pas kan na de goedkeuring van het beheerplan. Een voorschot van uitbetaling is wel al mogelijk."

Dit zou in de tekst van het ontwerp moeten worden geëxpliciteerd.

Artikel 38

19. In het ontworpen artikel 50*bis*, § 2, tweede lid, van het decreet van 21 oktober 1997, wordt aan de Vlaamse Regering de bevoegdheid verleend om nadere regels vast te stellen voor de invulling van de "centrale rol" die de in het eerste lid van die paragraaf bedoelde administratieve overheid en personen hebben bij de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen.

Ondervraagd over de draagwijdte van de ontworpen delegatiebepaling, deelde de gemachtigde het volgende mee:

> "De bedoeling van deze delegatie is om de verplichtingen van de Habitat- en Vogelrichtlijn die rusten op de Lid-Staat en dus de ermee verbonden administratieve overheid desnoods te kunnen regelen in een uitvoeringsbesluit."

De redactie van het ontworpen artikel 50*bis*, § 2, tweede lid, zou in de aangegeven zin moeten worden gepreciseerd. Zoals de bepaling nu is geredigeerd is de erin vervatte delegatie van bevoegdheid aan de Vlaamse Regering te algemeen en te weinig afgebakend om toelaatbaar te kunnen worden geacht.

Artikel 40

20. Aan het einde van het ontworpen artikel 50*ter*, § 3, tweede lid, van het decreet van 21 oktober 1997 wordt bepaald dat de Vlaamse Regering de desbetreffende zones aanduidt voor 1 januari 2019 en dat ze de nadere regels betreffende de procedure voor de aanduiding van deze zones vaststelt.

Aan de gemachtigde werd gevraagd welk motief ten grondslag ligt aan de keuze van de datum van 1 januari 2019 en of niet bijkomend in een regeling moet worden voorzien met betrekking tot de cyclussen van na die datum. De gemachtigde antwoordde:

> "Er is gekozen voor de datum van 1 januari 2019 om zo snel mogelijk duidelijkheid te hebben rond de te nemen instandhoudingsmaatregelen. De datum van 1 januari 2019 moet als een mijlpaal/streefdatum beschouwd worden voor het programma van aanduiding van zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden. Voor de volledigheid zou in de memorie nog kunnen worden toegevoegd dat de termijn een termijn van orde is."

De memorie van toelichting wordt inderdaad best aangevuld op de wijze zoals aangegeven door de gemachtigde. Of de regeling ook voldoende afgestemd is op de cyclussen die na 1 januari 2019 zullen lopen, blijft een vraag waarop in voorkomend geval in de memorie van toelichting nog kan worden ingegaan.

Artikel 46

21. In het ontworpen artikel 50*octies*, § 5, tweede lid, van het decreet van 21 oktober 1997, wordt melding gemaakt van "dwingende acties". Het is niet duidelijk welke "dwingende acties" precies worden bedoeld. Ofwel betreft het acties waarbij instrumenten worden gebruikt met toepassing van andere, al bestaande decretale bepalingen, en zou het aanbeveling verdienen om in dat verband een nadere verduidelijking op te nemen in de memorie van toelichting. Ofwel beoogt de decreetgever nieuwe "dwingende acties" mogelijk te maken, in welk geval hij dan evenwel zelf de essentiële bestanddelen van die acties zou moeten vaststellen, hetgeen zou impliceren dat in de tekst van het ontwerp van decreet de beoogde soorten acties worden vermeld, alsook de toepassingsvoorwaarden en de basisprincipes van de rechtsbescherming op dat vlak.

22. Aan de gemachtigde werd de vraag gesteld of in het ontworpen artikel 50*octies*, § 5, vierde lid, van het decreet van 21 oktober 1997, een bepaalde wijze van kennisgeving wordt bedoeld. De gemachtigde antwoordde:

> "Dit wordt momenteel niet nader bepaald, maar wellicht is het raadzaam dit alsnog te doen, bvb. door te vermelden dat dit per aangetekend schrijven moet gebeuren."

Ter wille van de rechtszekerheid kan het voorstel van de gemachtigde worden bijgetreden.

Artikel 48

23. Luidens het ontworpen artikel 50*decies*, eerste lid, van het decreet van 21 oktober 1997 draagt het agentschap er zorg voor dat een ruime bekendheid wordt gegeven aan het managementplan Natura 2000. In dat verband kan worden gerefereerd aan de opmerking *sub* 14.

24. De samenstelling van het overlegplatform maakt het voorwerp uit van het ontworpen artikel 50*novies*, tweede lid, van het decreet van 21 oktober 1997 (artikel 47 van het ontwerp). In het ontworpen artikel 50*decies*, vierde lid, wordt de Vlaamse Regering dan ook best opgedragen de "nadere samenstelling" van dat platform te bepalen (in plaats van de "samenstelling").

Artikel 55

25. Zoals door de gemachtigde werd bevestigd, dient in het ontworpen artikel 8 van het Bosdecreet de verwijzing naar artikel 12*sexies* van het Decreet Natuurbehoud te worden geschrapt.

Artikel 67

26. In het ontworpen artikel 41, tweede lid, van het Bosdecreet moet de verwijzing naar "artikel 16*septies*, vierde lid, van het Decreet Natuurbehoud" worden vervangen door een verwijzing naar "artikel 16*septies*, zevende lid, van het Decreet Natuurbehoud". De gemachtigde heeft dit bevestigd.

Artikel 71

27. Rekening houdend met de door de gemachtigde verstrekte uitleg schrappe men in het ontworpen artikel 45, § 2, tweede lid, van het Bosdecreet (artikel 71, 2°, van het ontwerp), de zinsnede "ten behoeve van het beheer van het bos".

Artikel 86

28. Artikel 86 van het ontwerp beoogt onder meer de woorden "de opname ervan in een vastgesteld managementplan Natura 2000" in te schrijven in artikel 42 van het decreet van 21 oktober 1997. De gemachtigde lichtte die woorden toe als volgt:

> "Hiermee wordt bedoeld dat het onroerend goed in kwestie deel uitmaakt van het gebied waarvoor een managementplan Natura 2000 is vastgesteld. Het is niet de zoekzone

> of het actiegebied dat wordt geactiveerd, maar wel de hele perimeter waarop het managementplan Natura 2000 betrekking heeft. In de praktijk zal de locatie van de instandhoudingsdoelstellingen bepalend zijn voor het al of niet kunnen verzoeken tot activering van de aankoopplicht. Er is gekozen voor een ruimere perimeter zodat de landbouwer een grotere keuzevrijheid heeft en ook kan vragen om percelen die weinig impact ondervinden te laten aankopen door de overheid."

Deze verduidelijking wordt best geïntegreerd in de (beknopte) commentaar die in de memorie van toelichting wordt gegeven bij artikel 86 van het ontwerp.

Artikel 90

29. In het ontworpen artikel 48, § 2, van het decreet van 21 oktober 1997 wordt de Vlaamse Regering opgedragen om de vorm en de inhoud van de managementplannen te bepalen, alsook de procedure die leidt tot de vaststelling, de herziening of de opheffing ervan. Dergelijke bevoegdheidsdelegatie is evenwel te ruim en te onbepaald om toelaatbaar te zijn in het licht van de beginselen die de verhouding tussen de wetgevende en de uitvoerende macht beheersen. In het ontwerp zouden minstens de essentiële bestanddelen van de beoogde regeling moeten worden vastgesteld.

Artikel 97

30. Artikel 97 van het ontwerp strekt tot het wijzigen van een bepaling die niet meer bestaat en moet derhalve vervallen. Artikel 42 van het decreet van 18 juli 2003 'betreffende het integraal waterbeleid' werd immers opgeheven door artikel 26 van het decreet van 19 juli 2013 'tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid'.

Artikel 101

31. Zoals door de gemachtigde is bevestigd, dient de verwijzing naar "artikel ... 66 ... van dit decreet" te worden vervangen door een verwijzing naar "artikel ... 65 ... van dit decreet".

In hetzelfde lid schrijve men "de inwerkingtreding van de opheffing" in plaats van "de opheffing".

32. Nog in artikel 101, eerste lid, van het ontwerp wordt bepaald dat het agentschap aan de beheerders richtlijnen kan geven over de evaluatiegegevens die ze aan het agentschap moeten bezorgen. Aan de gemachtigde werd gevraagd wat die richtlijnen kunnen inhouden. Hij antwoordde:

> "Het agentschap zal een lijst opstellen van gegevens die mogelijks ontbreken in het beheerplan 'oude stijl' , maar die wel nodig zijn om het beheerplan te kunnen laten gelden als een natuurbeheerplan 'nieuwe stijl' en om bijgevolg ook in aanmerking te komen voor de nieuwe subsidies. Het zal daarbij vooral gaan over de wijze waarop de beheerdoelstellingen geformuleerd worden (natuurstreefbeelden), zodat ook bepaald kan

worden tot welk type het beheerplan behoort. Ook zal expliciet moeten aangegeven worden of de vooropgestelde beheerdoelstellingen zullen leiden tot realiseren van instandhoudingsdoelstellingen."

Ook werd door de gemachtigde de volgende toelichting gegeven bij de functie en de gevolgen van het evaluatieverslag, bedoeld in artikel 101, eerste lid, van het ontwerp:

"Het evaluatieverslag zal aangeven of het beheerplan kan gelden als een natuurbeheerplan 'nieuwe stijl' en zo niet, welke wijzigingen of aanvullingen noodzakelijk zijn opdat het beheerplan zou kunnen gelden als een natuurbeheerplan. In het laatste geval is het oude beheerplan vanaf de kennisgeving van het evaluatieverslag niet meer geldig."

Deze toelichting ten spijt rijzen er nog vragen bij de in het ontwerp uitgewerkte regeling betreffende het evaluatieverslag. Zo is er de vraag of een gunstig evaluatieverslag automatisch tot gevolg heeft dat het beheerplan kan gelden als een natuurbeheerplan "nieuwe stijl", dan wel of het gunstig evaluatieverslag (voor bepaalde categorieën) moet worden goedgekeurd door de bevoegde administratieve overheid van het natuurbeheerplan "nieuwe stijl". Evenmin duidelijk is op welke manier noodzakelijke wijzigingen of aanvullingen worden doorgevoerd en of hiervoor niet in een bepaalde termijn moet worden voorzien gedurende dewelke sommige gevolgen worden gehandhaafd na de kennisgeving van het evaluatieverslag.

Uit wat voorafgaat volgt dat er een meer uitgewerkte en duidelijke regeling in het ontwerp zou moeten worden opgenomen betreffende de functie en de gevolgen van het betrokken evaluatieverslag. Tevens zou het nuttig zijn om de commentaar die in de memorie van toelichting bij artikel 101 van het ontwerp wordt gegeven, aan te vullen met een aantal verduidelijkingen in verband met het voornoemde evaluatieverslag.

Artikel 104

33. Rekening houdend met de door de gemachtigde verstrekte uitleg, vervange men in artikel 104 van het ontwerp de woorden "van artikel 47 en 48 van dit decreet" door de woorden "van artikel 90 en 91 van dit decreet".

Artikel 107

34. In artikel 107, eerste lid, van het ontwerp wordt bepaald dat – met uitzondering van de in het tweede lid opgesomde bepalingen – de Vlaamse Regering voor ieder artikel van het decreet de datum van inwerkingtreding vaststelt.

De decreetgever zal erover oordelen of het nuttig is om in artikel 107, eerste lid, een uiterste datum in te schrijven waarop de Vlaamse Regering de desbetreffende artikelen in werking moet hebben gesteld bij gebreke waarvan deze geacht moeten worden in werking te zijn getreden.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES Marnix VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Afdeling 1. Nieuwe definities voor artikel 2 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 2. In artikel 2 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, gewijzigd bij de decreten van 17 juli 2002, 7 mei 2004, 16 juni 2006, 7 december 2007, 12 december 2008 en 20 april 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 4° wordt vervangen door wat volgt:

"4° habitat: een natuurlijke habitat en/of een leefgebied van een soort waarbij:
a) een natuurlijke habitat een geheel natuurlijke of halfnatuurlijke land- of waterzone met bijzondere geografische, abiotische en biotische kenmerken is;
b) een leefgebied van een soort een door specifieke abiotische en biotische elementen bepaald natuurlijk milieu is waarin de soort tijdens een van de fasen van zijn biologische cyclus leeft. Daartoe behoren ook de woongebieden van een vogelsoort, meer bepaald: de rustplaatsen in de trekzones, de voortplantings-, broed- en foerageergebieden alsook de rui- en overwinteringsgebieden;";

2° in punt 38°, a), worden de woorden "de habitats van de soorten" vervangen door de woorden "de leefgebieden van de soorten";

3° punt 43° wordt vervangen door wat volgt:

"43° speciale beschermingszone:
a) een gebied, aangewezen door de Vlaamse Regering met toepassing van artikel 4 van de Vogelrichtlijn;
b) een gebied, aangewezen door het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest of een andere lidstaat van de Europese Unie met toepassing van artikel 4 van de Vogelrichtlijn;

c) een gebied, aangewezen door de Vlaamse Regering met toepassing van artikel 4, vierde lid, van de Habitatrichtlijn, of, in afwachting van die aanwijzing, een gebied dat met toepassing van de Habitatrichtlijn door de Vlaamse Regering definitief is vastgesteld met toepassing van artikel 36bis, §6, van dit decreet of dat geacht wordt definitief te zijn vastgesteld met toepassing van artikel 36bis, §12, van dit decreet;
d) een gebied, aangewezen door het Waalse Gewest of het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest of door een andere lidstaat van de Europese Unie met toepassing van artikel 4, vierde lid, van de Habitatrichtlijn of, in afwachting van die aanwijzing, een gebied dat voorgesteld is door één van beide gewesten of door een andere lidstaat, met toepassing van artikel 4, eerste lid, van de Habitatrichtlijn, dat door de Europese Commissie van communautair belang is verklaard met toepassing van artikel 4, tweede lid, van de Habitatrichtlijn;";

4° punt 47° wordt vervangen door wat volgt:

"47° Vogelrichtlijn: richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand;";

5° er worden een punt 50° tot en met 71° toegevoegd, die luiden als volgt:

"50° natuurstreefbeeld: een habitat, een ecosysteem of een landschapstype dat als ecologisch einddoel in een natuurbeheerplan wordt vooropgesteld;
51° potentiële natuurwaarden: de aanwezigheid van het natuurlijk milieu voor het realiseren van een natuurstreefbeeld;
52° bos: een grondoppervlakte zoals vermeld in artikel 3, §1 en §2, van het Bosdecreet van 13 juni 1990, met uitsluiting van de grondoppervlakten, vermeld in artikel 3, §3, van het voormelde decreet;
53° privaat terrein: een terrein in eigendom van een natuurlijke persoon of een privaatrechtelijke rechtspersoon;
54° openbaar terrein: een terrein in eigendom of mede-eigendom van een publiekrechtelijke rechtspersoon;
55° natuurdomein: een terrein in beheer van het agentschap;
56° beheerder van een terrein: de eigenaar of mede-eigenaar, de houder van andere zakelijke rechten of de houder van een persoonlijk recht die belast is met het beheer van een terrein;
57° openbare wegen: de wegen die een bestemming hebben gekregen als openbare weg, meer bepaald de wegen die de administratieve overheid zelf daarvoor heeft bestemd en de wegen waarop na verjaring door dertigjarig gebruik een publiekrechtelijke erfdienstbaarheid van doorgang is gevestigd;
58° private wegen: de private toegangswegen of de wegen die door het publiek worden gebruikt maar waar niet door verjaring een publiekrechtelijke erfdienstbaarheid van doorgang op is gevestigd;
59° ontbossen: iedere handeling waardoor een bos geheel of gedeeltelijk verdwijnt en aan de grond een andere bestemming of een ander gebruik wordt gegeven;
60° agentschap: het agentschap voor Natuur en Bos, opgericht bij het besluit van de Vlaamse Regering van 23 december 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Agentschap voor Natuur en Bos;
61° instandhoudingsdoelstellingen: de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen of de instandhoudingsdoelstellingen voor een speciale beschermingszone in het Vlaamse Gewest;
62° Europees te beschermen habitats: de habitattypes opgenomen in bijlage I bij dit decreet;

63° Europees te beschermen soorten: de soorten, opgenomen in bijlage II, III en IV bij dit decreet, en de trekvogels die geregeld voorkomen op het grondgebied van het Vlaamse Gewest en die niet in bijlage IV bij dit decreet worden vermeld;
64° gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen: de verbeter- of behoudopgaven voor het behouden, herstellen of ontwikkelen van een gunstige staat van instandhouding op Vlaams niveau van in het Vlaamse Gewest voorkomende Europees te beschermen habitats of soorten;
65° instandhoudingsdoelstellingen voor een speciale beschermingszone: de verbeter- of behoudopgaven voor de Europees te beschermen habitats of populaties van Europees te beschermde soorten en hun leefgebieden, waarvoor het Europees te beschermen gebied is aangemeld of die in het Europees te beschermen gebied voorkomen;
66° instandhoudingsmaatregelen: de plannen of programma's, geboden of verboden en andere acties die er op gericht zijn om Europees te beschermen habitats of populaties van Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden, en het natuurlijk milieu ervan, in stand te houden, te herstellen of te ontwikkelen;
67° inheemse soort: een soort die van nature in het Vlaamse Gewest in het wild voorkomt of voorkwam, of er al lang is ingeburgerd;
68° soortenbeschermingsprogramma: een programma van soortenbehoudsmaatregelen dat met name gericht is op het verkrijgen van de gunstige staat van instandhouding van een inheemse soort of een groep van soorten in het gebied waarop het programma van toepassing is;
69° planversie: één van de opeenvolgende versies van een managementplan Natura 2000;
70° zoekzone: een zone die per Europees te beschermen soort en per Europees te beschermen habitat de perimeter aangeeft die gevrijwaard wordt met het oog op het optimaal plaatsen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de betrokken speciale beschermingszone. De omvang van de zoekzone wordt bepaald door de oppervlakte die nodig is voor het realiseren van het openstaand saldo van de taakstelling voor de betrokken Europees te beschermen habitat of Europees te beschermen soort;
71° actiegebied: een gebied dat op basis van relevante milieueffecten vastgesteld wordt voor de realisatie van de taakstelling inzake de toestand van het natuurlijk milieu voor de betrokken speciale beschermingszone.".

Afdeling 2. Invoegen van een nieuw hoofdstuk IIIbis in het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 3. In het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt een hoofdstuk IIIbis ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Hoofdstuk IIIbis. Geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud".

Art. 4. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in hoofdstuk IIIbis, ingevoegd bij artikel 3, een afdeling 1 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Afdeling 1. Algemene bepalingen".

Art. 5. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 1, ingevoegd bij artikel 4, een artikel 12bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 12bis. Bij het beheer van terreinen ten behoeve van het natuurbehoud, wordt gestreefd naar een geïntegreerd beheer waarbij rekening gehouden wordt met de ecologische, de economische en de sociale functie.".

Art. 6. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in hoofdstuk IIIbis, ingevoegd bij artikel 3, een afdeling 2 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Afdeling 2. De ecologische functie".

Art. 7. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 6, een artikel 12ter ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 12ter. De ecologische functie heeft onder meer betrekking op:
1° de rol van een terrein in het kader van het natuurbehoud en in het kader van de zorg voor het behoud van de biologische diversiteit;
2° de milieubeschermende rol van een terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud.".

Art. 8. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 6, een artikel 12quater ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 12quater. De zorg voor de ecologische functie van een terrein wordt onder meer gerealiseerd door:
1° het voeren van een gepast beheer voor de realisatie van de gewenste natuurstreefbeelden;
2° de zorg voor behoud van de biologische diversiteit, onder meer door het bevorderen van de instandhouding van populaties van inheemse dier- en plantensoorten met inbegrip van de instandhouding van hun leefgebieden;
3° de instandhouding van het natuurlijk milieu, inclusief een voor de natuurwaarden gunstige waterhuishouding;
4° het voeren van een beheer dat gericht is op het tegengaan van alle nadelige externe beïnvloeding van de natuur en het natuurlijk milieu.".

Art. 9. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in hoofdstuk IIIbis, ingevoegd bij artikel 3, een afdeling 3 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Afdeling 3. De economische functie".

Art. 10. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 3, ingevoegd bij artikel 9, een artikel 12quinquies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 12quinquies. De economische functie van een terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud bestaat onder meer uit het optimaal benutten van ecosysteemdiensten, waaronder de duurzame productie van goederen of diensten, die binnen dit terrein gerealiseerd kunnen worden.".

Art. 11. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in hoofdstuk IIIbis, ingevoegd bij artikel 3, een afdeling 4 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Afdeling 4. De sociale functie".

Art. 12. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 4, ingevoegd bij artikel 11, een artikel 12sexies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 12sexies. De sociale functie van een terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud heeft onder meer betrekking op:
1° de natuurbeleving en -educatie;
2° de toegankelijkheid van het terrein met het oog op recreatie;
3° de rol van het terrein voor algemene landschapszorg en het beheer van onroerend erfgoed;
4° de rol van het terrein voor het wetenschappelijk onderzoek.".

Art. 13. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 4, ingevoegd bij artikel 11, een artikel 12septies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 12septies. §1. De volgende terreinen zijn toegankelijk voor voetgangers op de openbare en de private wegen:
1° een openbaar terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud;
2° een bos;
3° een terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud en dat werd aangekocht of waarop een zakelijk of persoonlijk recht werd verworven, in beide gevallen met financiële tussenkomst van een administratieve overheid in uitvoering van dit decreet.

Met de voetganger wordt gelijkgesteld, de rolstoelgebruikers en de fietsers jonger dan 9 jaar.

§2. Een terrein als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, kan door de beheerder geheel of gedeeltelijk ontoegankelijk worden gesteld, met uitzondering van de openbare wegen. De ontoegankelijkheid kan van bepaalde duur of van onbepaalde duur zijn en kan betrekking hebben op een of meer categorieën van gebruikers.

In een openbaar terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud kan de beheerder ook de minder belangrijke openbare wegen ontoegankelijk stellen. Als minder belangrijke openbare wegen worden beschouwd: alle openbare of gedeelten van openbare wegen, met uitzondering van die openbare wegen die ingericht zijn voor het gewone gemotoriseerde verkeer en die in hoofdzaak bestemd zijn als doorgangsweg.

In een openbaar terrein dat beheerd wordt ten behoeve van het natuurbehoud kan de ontoegankelijkheid, vermeld in het eerste en het tweede lid, alleen in de volgende gevallen worden ingesteld:
1° als ze is opgenomen in een goedgekeurde toegankelijkheidsregeling, als vermeld in artikel 12octies;
2° als ze noodzakelijk is voor de openbare veiligheid, zoals bij brandgevaar, storm of andere gevaarlijke situaties;
3° als ze noodzakelijk is voor de bescherming van de inheemse dier- en plantensoorten;
4° als er beheerwerkzaamheden worden uitgevoerd waarbij de veiligheid van de bezoekers niet gegarandeerd kan worden;
5° als er jacht- en bestrijdingsactiviteiten worden uitgevoerd overeenkomstig de jachtregelgeving of de regelgeving inzake soortenbeheer.

De ontoegankelijkheid wordt op een duidelijk zichtbare wijze aangeduid. De Vlaamse Regering legt de nadere regels vast voor de aanduiding van de ontoegankelijkheid in terreinen als vermeld in paragraaf 1, eerste en tweede lid.

In terreinen van type twee, type drie of type vier, vermeld in artikel 16ter, paragraaf 1, waarvoor een natuurbeheerplan is goedgekeurd overeenkomstig artikel 16octies, geldt

een minimale toegankelijkheid. Dit betekent dat voor een dergelijk terrein geen volledige ontoegankelijkheid kan worden ingesteld zoals vermeld in het eerste en het tweede lid.

§3. Het toelaten van andere categorieën van weggebruikers dan voetgangers of het beperken van de toegankelijkheid wordt vastgesteld in een goedgekeurde toegankelijkheidsregeling als vermeld in artikel 12octies.

§4. De Vlaamse Regering kan voor terreinen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, voor zover de natuurkwaliteit van het terrein niet wordt bedreigd en de vervulling van de verschillende functies niet wordt verhinderd en onder de voorwaarden die ze bepaalt, regels vaststellen voor:
1° het verlaten van de openbare en de private wegen in bepaalde zones of voor bepaalde activiteiten;
2° het gebruik van de private wegen en de minder belangrijke openbare wegen, vermeld in paragraaf 2, voor risicovolle activiteiten, door het verkrijgen van een vergunning. Met risicovolle activiteiten worden activiteiten bedoeld die door hun aard of omvang schade kunnen teweegbrengen aan fauna, flora of derden;
3° het toelaten van huisdieren.

De Vlaamse Regering bepaalt de categorieën van andere gebruikers dan voetgangers die onder bepaalde voorwaarden toegang kunnen krijgen tot een terrein als vermeld in paragraaf 1, eerste lid. De toegankelijkheid voor andere categorieën van gebruikers dan voetgangers wordt op een duidelijk zichtbare wijze aangeduid. De Vlaamse Regering kan nadere regels vastleggen voor de aanduiding van de toegankelijkheid.”.

Art. 14. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 4, ingevoegd bij artikel 11, een artikel 12octies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12octies. §1. De toegankelijkheid van een terrein als vermeld in artikel 12septies, §1, eerste lid, wordt vastgesteld in een toegankelijkheidsregeling. Die regeling mag niet strijdig zijn met de inhoud van het natuurbeheerplan of met de bepalingen van dit decreet.

In de volgende gevallen hoeft geen toegankelijkheidsregeling te worden vastgesteld:
1° in een terrein als vermeld in artikel 12septies, §1, eerste lid, waar de toegankelijkheid beperkt blijft tot het verlenen van toegang voor voetgangers op de openbare en de private wegen als vermeld in artikel 12septies, §1;
2° in een privaat terrein als vermeld in artikel 12 septies, §1, eerste lid, waar het terrein ontoegankelijk is gesteld zoals vermeld in artikel 12septies, §2, eerste lid.

In andere terreinen dan deze vermeld in artikel 12septies, §1, eerste lid, kan een toegankelijkheidsregeling opgesteld worden als er voor dat terrein een goedgekeurd natuurbeheerplan is.

§2. Een toegankelijkheidsregeling kan opgemaakt worden door de beheerder of een groep van beheerder, met de instemming van de eigenaars.

De procedure voor de opmaak van een toegankelijkheidsregeling heeft de volgende kenmerken:
1° een aanvraag voor de opmaak van een toegankelijkheidsregeling wordt ingediend door de beheerder van het terrein, met instemming van de eigenaar;
2° een aanvraag voor de opmaak van een toegankelijkheidsregeling kan tegelijk gebeuren met de aanvraag voor de goedkeuring van een natuurbeheerplan, vermeld in artikel 16octies, §1;

3° een aanvraag voor de opmaak van een toegankelijkheidsregeling wordt onderworpen aan een advies van het agentschap.

De Vlaamse Regering of haar gemachtigde beslist over de aanvragen van de goedkeuring van een toegankelijkheidsregeling, vermeld in het tweede lid.

§3. De Vlaamse Regering bepaalt nadere regels over de inhoud en de procedure voor de goedkeuring van een toegankelijkheidsregeling.".

Art. 15. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 4, ingevoegd bij artikel 11, een artikel 12novies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 12novies. In een terrein als vermeld in artikel 12septies, §1, eerste lid, is geen enkele vorm van gemotoriseerd verkeer toegelaten, uitgezonderd op de openbare wegen die ingericht zijn voor het gewone gemotoriseerd verkeer en in hoofdzaak bestemd zijn als doorgangsweg.

Het verbod, vermeld in het eerste lid, geldt niet voor gemotoriseerd verkeer dat nodig is voor:
1° het uitvoeren van beheeractiviteiten, inclusief jacht- en bestrijdingsactiviteiten overeenkomstig de jachtregelgeving of de regelgeving inzake soortenbeheer;
2° het uitoefenen van toezicht en opsporing;
3° het garanderen van de veiligheid van de bezoekers;
4° bijzondere omstandigheden die vastgesteld zijn in een toegankelijkheidsregeling of een natuurbeheerplan;
5° het gebruik van toegangswegen door de beheerder van het terrein of zijn genodigden in functie van de bereikbaarheid van onroerende goederen.".

Afdeling 3. Invoegen van een nieuwe afdeling 2 in hoofdstuk IV van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 16. In het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt het opschrift van hoofdstuk IV vervangen door wat volgt:

"Hoofdstuk IV. Maatregelen ter bevordering van het natuurbehoud".

Art. 17. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt een afdeling 1 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Afdeling 1. Algemene maatregelen".

Art. 18. Aan hoofdstuk IV van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002, 7 december 2007, 30 april 2009, 20 april 2012 en 1 maart 2013, wordt een afdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

"Afdeling 2. Natuurbeheerplannen".

Art. 19. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 16bis. §1. Voor een terrein dat beheerd wordt of zal worden ten behoeve van het natuurbehoud kan een natuurbeheerplan worden opgemaakt.

Een natuurbeheerplan bevat:
1° een beschrijving van de bestaande toestand;
2° een globaal kader voor de ecologische, de sociale en de economische functie;
3° de beheerdoelstellingen;
4° de beheermaatregelen die genomen zullen worden om de beheerdoelstellingen te realiseren;
5° de wijze waarop de realisatie van de beheerdoelstellingen wordt opgevolgd en geëvalueerd.

§2. Voor alle natuurdomeinen stelt het agentschap een natuurbeheerplan op.

Met het oog op de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen stelt de beheerder van een openbaar terrein beheerd ten behoeve van het natuurbehoud, een natuurbeheerplan op.

Een natuurbeheerplan kan opgemaakt worden door de beheerder of een groep van beheerders, met de instemming van de eigenaars.".

Art. 20. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16ter ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 16ter. §1. Bij het opstellen van een natuurbeheerplan, als vermeld in artikel 16bis, worden, afhankelijk van de doelstellingen die gekozen worden voor de realisatie van de ecologische functie, de volgende types terreinen onderscheiden:
1° type één: behouden van de aanwezige natuurkwaliteit;
2° type twee: bereiken van een hogere natuurkwaliteit;
3° type drie: bereiken van de hoogste natuurkwaliteit;
4° type vier: erkend natuurreservaat.

§2. De private terreinen, waarvoor een natuurbeheerplan wordt opgemaakt, die geheel of gedeeltelijk liggen in het VEN of in een speciale beschermingszone in het Vlaamse Gewest, de natuurdomeinen alsook de openbare terreinen waarvoor een natuurbeheerplan wordt opgemaakt, moeten ten minste aan de voorwaarden voor type twee voldoen. In het geval vermeld in artikel 16septies, tweede lid, wordt daarbij maximaal gestreefd om te voldoen aan de voorwaarden voor type drie of type vier. Voor natuurdomeinen die verworven zijn met het oog op de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen voldoet het natuurbeheerplan aan de voorwaarden voor type drie of type vier.

Voor de terreinen die niet vermeld zijn in het eerste lid kiest de beheerder van het terrein die een geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud wil voeren, uit de vier types, vermeld in het eerste lid. De beheerder kan alleen kiezen voor type drie of type vier als het terrein, in voorkomend geval in samenhang met de ruimtelijke omgeving ervan, voldoende oppervlakte heeft om op duurzame wijze de aanwezige of te ontwikkelen natuurstreefbeelden in stand te houden.".

Art. 21. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16quater ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 16quater. Het beheer van een terrein van type één als vermeld in artikel 16ter, §1, 1°, wordt gevoerd met het oog op een geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud, waarbij het behoud van de aanwezige natuurkwaliteit en van het natuurlijk milieu gegarandeerd worden.".

Art. 22. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16quinquies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 16quinquies. Het beheer van een terrein van type twee als vermeld in artikel 16ter, §1, 2°, wordt gevoerd met het oog op het behouden of ontwikkelen van een hogere natuurkwaliteit en van het behouden of verbeteren van het natuurlijk milieu. Het beheer van een dergelijk terrein is gebaseerd op volgende uitgangspunten:
1° over ten minste een vierde van de oppervlakte van het terrein wordt het realiseren van minstens één natuurstreefbeeld tot doel gesteld;
2° met het oog op een geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud worden doelstellingen geformuleerd voor de ecologische, economische en sociale functie in het terrein, waarbij sterk rekening wordt gehouden met de aanwezige en potentiële natuurwaarden, en waarbij de maatregelen ter realisatie van de economische functie en sociale functie het vervullen van de ecologische functie niet mogen bemoeilijken of verhinderen;
3° de beheerder kan plaatselijk en voor een of meer delen van het terrein de klemtoon op het realiseren van een bepaalde functie leggen, op voorwaarde dat de andere functies voldoende in het volledige terrein aan bod komen.".

Art. 23. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16sexies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 16sexies. Het beheer van een terrein van type drie of type vier als vermeld in artikel 16ter, §1, 3° en 4°, wordt gevoerd met het oog op het behouden of ontwikkelen van de hoogste natuurkwaliteit. Het beheer van een dergelijk terrein is gebaseerd op volgende uitgangspunten:
1° over de volledige oppervlakte van het terrein wordt het realiseren van minstens één natuurstreefbeeld tot doel gesteld;
2° er kan bovendien gestreefd worden naar de realisatie van de sociale functie en de economische functie, op voorwaarde dat dit de realisatie van de ecologische functie en van de natuurstreefbeelden niet bemoeilijkt of verhindert.

Om gemotiveerde reden kan in het natuurbeheerplan worden afgeweken van de voorwaarde vermeld in het eerste lid, 1°, voor ten hoogste tien percent van de oppervlakte van het terrein.".

Art. 24. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16septies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 16septies. De beheerdoelstellingen en -maatregelen in een natuurbeheerplan moeten in voorkomend geval in overeenstemming zijn met:
1° de instandhoudingsdoelstellingen;
2° de soortenbeschermingsprogramma's;
3° de al vastgestelde natuurrichtplannen;
4° de managementplannen, vermeld in artikel 48;
5° de bepalingen van het managementplan Natura 2000.

Indien het natuurbeheerplan betrekking heeft op terreinen die zich bevinden in een speciale beschermingszone in het Vlaamse Gewest wordt het natuurbeheerplan binnen de zoekzones, vermeld in artikel 50septies, paragraaf 4, maximaal afgestemd op de bepalingen van het managementplan Natura 2000 voor zover het betrekking heeft op:
1° natuurdomeinen;
2° openbare terreinen;

3° terreinen die werden aangekocht of waarop een zakelijk of persoonlijk recht werd verworven, in beide gevallen met financiële tussenkomst van de administratieve overheid in uitvoering van dit decreet.

Naast de maximale afstemming op de bepalingen van het managementplan Natura 2000, als vermeld in het tweede lid, kan het natuurbeheerplan ook het realiseren van natuurstreefbeelden van regionaal belang omvatten.

De Vlaamse Regering stelt de natuurstreefbeelden vast die voor het Vlaamse Gewest van regionaal belang zijn.

De Vlaamse Regering stelt een lijst van de natuurstreefbeelden vast die in aanmerking komen voor terreinen van type twee, type drie en type vier.

De Vlaamse Regering stelt nadere regels vast om te beoordelen of het terrein van type drie of type vier voldoende oppervlakte heeft om op een duurzame wijze de aanwezige of te ontwikkelen natuurstreefbeelden in stand te houden.

De Vlaamse Regering stelt voor de vier types van terreinen de nadere criteria vast waaraan het beheer, bepaald in een natuurbeheerplan, moet voldoen.

Als naast een natuurbeheerplan ook een beheerplan in het kader van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 wordt opgemaakt, worden alle beheerdoelstellingen voor dat terrein in één beheerplan geïntegreerd. De Vlaamse Regering bepaalt daarvoor de nadere regels. De bepalingen van dit artikel zijn ook van toepassing op dat geïntegreerde beheerplan.”.

Art. 25. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16octies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16octies. §1. De procedure voor de goedkeuring van een natuurbeheerplan verloopt als volgt:

1° in een eerste, verkennend deel wordt de informatie verzameld die nodig is om te bepalen met welk van de vier types terreinen, vermeld in artikel 16ter, §1, het geplande beheer overeenstemt. Dit eerste deel wordt goedgekeurd door het agentschap;
2° na de goedkeuring van het eerste deel wordt een ontwerp van een natuurbeheerplan opgemaakt;
3° een ontwerp van natuurbeheerplan, vermeld in punt 2°, wordt onderworpen aan een consultatie van het publiek als het gaat om terreinen van type twee, type drie of type vier;
4° een ontwerp van natuurbeheerplan, vermeld in punt 2°, wordt onderworpen aan het advies van door de Vlaamse Regering aan te wijzen instanties;
5° er wordt een beslissing genomen over het ontwerp van natuurbeheerplan.

De beslissing, vermeld in punt 5° van het eerste lid, gebeurt door de Vlaamse Regering of haar gemachtigde als het ontwerp van natuurbeheerplan betrekking heeft op een natuurdomein. Het agentschap beslist over de goedkeuring van het ontwerp van het natuurbeheerplan van andere terreinen.

§2. Er worden evaluatiemomenten voorzien om te bepalen in welke mate de in een natuurbeheerplan vooropgestelde beheerdoelstellingen gerealiseerd worden. Het resultaat van deze evaluatiemomenten kan leiden tot de wijziging van een natuurbeheerplan.

§3. Een natuurbeheerplan geldt voor een periode van 24 jaar, tenzij bij de goedkeuring ervan anders is bepaald.

§4. Een goedgekeurd natuurbeheerplan wordt bij uittreksel gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. De goedgekeurde natuurbeheerplannen worden door het agentschap opgenomen in een register en meegedeeld aan de gemeente of gemeenten waarin het terrein geheel of gedeeltelijk ligt.".

Art. 26. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16novies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 16novies. De goedkeuring van het natuurbeheerplan houdt voor de beheerder van het terrein een verbintenis in tot de uitvoering van de in het natuurbeheerplan opgenomen beheermaatregelen, voor zover de financieringsverbintenis wordt nageleefd.

De goedkeuring van het natuurbeheerplan, ander dan dit van type één, houdt voor het Vlaamse Gewest een verbintenis in tot financiering, binnen de perken van de begroting van de in het natuurbeheerplan opgenomen maatregelen, die voor subsidie in aanmerking komen met toepassing van artikel 16sedecies, §1, 2°.

Voor zover de realisatie van het in het natuurbeheerplan opgenomen globaal kader en de beheerdoelstellingen niet in het gedrang komt, kan de beheerder afwijken van de beheermaatregelen die het goedgekeurde natuurbeheerplan bevat, op voorwaarde dat voldaan wordt aan de voorwaarden inzake natuurbeheer die zijn opgenomen in het natuurbeheerplan en de afwijking van de beheermaatregelen geen gevolg heeft buiten het terrein. Afwijkende beheermaatregelen die wel de realisatie van het globaal kader en de beheerdoelstellingen in het gedrang brengen of die gevolgen hebben buiten het terrein, zijn pas mogelijk na een goedgekeurde wijziging van het natuurbeheerplan.

Een goedgekeurd natuurbeheerplan is bindend voor de opeenvolgende beheerders.

De overname van het beheer van een terrein met een goedgekeurd natuurbeheerplan door een nieuwe beheerder wordt binnen een termijn van dertig dagen na de overname door de vorige beheerder aan het agentschap gemeld.".

Art. 27. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16decies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 16decies. §1. Als het agentschap vaststelt dat de beheerder van een terrein de beheermaatregelen niet uitvoert of andere beheermaatregelen uitvoert dan wat in het goedgekeurd natuurbeheerplan is opgenomen, en dat doet op zodanige wijze dat de realisatie van de beheerdoelstellingen in het gedrang komt, kan het agentschap beslissen om het natuurbeheerplan op te heffen, na de beheerder gehoord te hebben. Het agentschap kan voorstellen aan de Vlaamse Regering om te beslissen dat het agentschap het beheer van het terrein overneemt gedurende de resterende looptijd van het natuurbeheerplan, voor zover het beheer ervan van belang is voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen en voor zover het beheer van het terrein op voorstel van de beheerder niet kan overgenomen worden door een andere beheerder die aantoont of aangetoond heeft op een deskundige manier aan natuurbeheer te kunnen doen. De beslissing over de overname wordt genomen nadat een advies is gevraagd aan een door de Vlaamse Regering aan te wijzen adviesinstantie.

Bij de beslissing tot opheffing van het natuurbeheerplan of tot overname van het beheer, vermeld in het eerste lid, wordt het verlenen van subsidies stopgezet door het agentschap. De verleende subsidies worden geheel of gedeeltelijk teruggevorderd.

§2. De beheerder van een terrein kan het agentschap verzoeken om het natuurbeheerplan op te heffen.

Het agentschap kan, na de beheerder gehoord te hebben, voorstellen aan de Vlaamse Regering om te beslissen dat het agentschap het beheer van het terrein overneemt gedurende de resterende looptijd van het natuurbeheerplan, voor zover het beheer ervan van belang is voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen en voor zover het beheer van het terrein op voorstel van de beheerder niet kan overgenomen worden door een andere beheerder die aantoont of aangetoond heeft op een deskundige manier aan natuurbeheer te kunnen doen. De beslissing over de overname wordt genomen nadat een advies is gevraagd aan een door de Vlaamse Regering aan te wijzen adviesinstantie.

Bij de beslissing tot opheffing van het natuurbeheerplan of tot overname van het beheer, vermeld in het tweede lid, wordt het verlenen van subsidies stopgezet door het agentschap. De verleende subsidies kunnen geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd.

§3. De beheerder van het privaat terrein ontvangt vanaf het ogenblik van de overname van het beheer door het agentschap, vermeld in de paragrafen 1 en 2 , een vergoeding van het agentschap die overeenkomt met het kadastraal inkomen van het terrein, aangepast aan het indexcijfer van de consumptieprijzen van het Rijk als vermeld in artikel 518 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen, dat van toepassing is op het ogenblik van de overname van het beheer. De vergoeding wordt jaarlijks op 1 januari aangepast aan het in artikel 518 van het Wetboek van de Inkomstenbelasting 1992 bedoelde indexcijfer.

§4. In geval van gehele of gedeeltelijke terugvordering van subsidies met toepassing van paragraaf 1 en 2, is de beheerder van het terrein gehouden tot terugbetaling van de subsidie, vermeld in artikel 13bis van het Bosdecreet, voor de resterende duur van de periode waarvoor ze geacht wordt te zijn toegekend.”.

Art. 28. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16undecies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16undecies. §1. Met uitzondering van de beslissing van de Vlaamse Regering over de overname van het beheer, vermeld in artikel 16decies, §1, eerste lid, en §2, tweede lid, kan de beheerder van het terrein tegen de beslissingen van het agentschap, vermeld in artikel 16octies, §2, tweede lid, artikel 16decies, §1, eerste en tweede lid, en §2, tweede en derde lid, binnen een vervaltermijn van dertig dagen na kennisgeving van de beslissing, een beroep instellen bij de Vlaamse Regering. Dat beroep is niet schorsend.

§2. De beslissing over het beroep, vermeld in paragraaf 1, wordt genomen nadat een advies is gevraagd aan een door de Vlaamse Regering aan te wijzen adviesinstantie.

De adviesinstantie brengt een schriftelijk en gemotiveerd advies uit binnen dertig kalenderdagen na ontvangst van het dossier. Als er binnen die termijn geen advies is verleend, kan aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan.”.

Art. 29. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 18, een artikel 16duodecies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 16duodecies. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor:
1° de inhoud van het natuurbeheerplan, vermeld in artikel 16bis, §1, tweede lid;
2° de procedure voor de goedkeuring van het natuurbeheerplan, vermeld in artikel 16octies, §1, inclusief de wijze waarop de consultatie van het publiek plaatsvindt en de aanwijzing van instanties die advies uitbrengen over het natuurbeheerplan;
3° de procedure voor de wijziging van een natuurbeheerplan en de gevallen waarin tot wijziging van dat plan moet worden overgegaan;
4° de procedure voor de opheffing van een natuurbeheerplan, de terugbetaling van subsidies en de overname van het beheer door het agentschap, en de nadere regels voor de betaling en de indexering van de vergoeding bij overname van het beheer, vermeld in artikel 16decies, §3;
5° de opvolging en evaluatie van de uitvoering van het natuurbeheerplan;
6° de melding van de overname van het beheer, vermeld in artikel 16novies, vierde lid;
7° de procedure van beroep, vermeld in artikel 16undecies, §1;
8° de samenstelling en de werking van de adviesinstantie, vermeld in artikel 16decies, §1, eerste lid, 16decies, §2, tweede lid, en 16undecies, §2, eerste lid. De adviesinstantie moet beschikken over voldoende expertise en onafhankelijkheid.".

Afdeling 4. Invoegen van een nieuwe afdeling 3 in hoofdstuk IV van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 30. In hoofdstuk IV van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002, 7 december 2007, 30 april 2009, 20 april 2012 en 1 maart 2013, wordt een afdeling 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

"Afdeling 3. De erkenning als natuurreservaat".

Art. 31. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 3, ingevoegd bij artikel 30, een artikel 16ter decies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 16ter decies. §1. Een terrein van type vier, als vermeld in artikel 16ter, §1, 4°, is een terrein van type drie met een goedgekeurd natuurbeheerplan dat tevens erkend is als natuurreservaat.

§2. Om erkend te kunnen worden als natuurreservaat moet een terrein aan de volgende voorwaarden voldoen:
1° het terrein voldoet aan het toetsingskader voor de Vlaamse natuurreservaten. Het terrein moet zich kunnen ontwikkelen om een belangrijke bijdrage te leveren op een van de volgende vlakken:
   a) op het vlak van de habitats, populaties van inheemse dier- en plantensoorten en ecosystemen;
   b) op het vlak van mozaïeklandschappen en onbeheerde climaxvegetaties, waarbij natuurlijke processen een sturende rol spelen;
   c) op het vlak van het natuurlijk milieu met hoge natuurkwaliteit en hoge biodiversiteit;
2° de schaal van het terrein is voldoende ruim voor het duurzaam voeren van een gepast natuurbeheer voor de realisatie van de beoogde natuurstreefbeelden en voor de instandhouding van populaties of deelpopulaties van de soorten die kenmerkend zijn voor de beoogde natuurstreefbeelden.

§3. In de agrarische gebieden en de landschappelijk waardevolle agrarische gebieden gelegen buiten de gebieden afgebakend in uitvoering van internationale overeenkomsten of

verdragen betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud, met inbegrip van Europese richtlijnen, vastgesteld op grond van internationale verdragen, kunnen terreinen erkend worden als natuurreservaat (type 4) als ze aan de volgende criteria voldoen:

1° ofwel zijn het gronden die een actuele hoge natuurwaarde hebben en weinig geschikt zijn voor normaal landbouwgebruik in de betrokken landbouwstreek en waarvan de erkenning de agrarische structuur niet aantast;

2° ofwel zijn het gebieden met een hoge actuele of potentiële natuurwaarde en lage landbouwwaarde die in het kader van een goedgekeurd ruilverkavelingsplan of een goedgekeurd richtplan van een landinrichtingsproject hiertoe zijn aangewezen en waarvan de erkenning de agrarische structuur niet aantast.

§4. In de valleigebieden, de brongebieden, de agrarische gebieden met ecologisch belang of agrarische gebieden met bijzondere waarde buiten het VEN en buiten de gebieden afgebakend in uitvoering van internationale overeenkomsten of verdragen betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud, met inbegrip van Europese richtlijnen, vastgesteld op grond van internationale verdragen, kan de Vlaamse Regering specifieke criteria voor erkenning vaststellen.

§5. De criteria vermeld in de paragrafen 3 en 4 zijn ook van toepassing voor de subsidie zoals vermeld in artikel 16sedecies, §1, 3°.".

Art. 32. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 3, ingevoegd bij artikel 30, een artikel 16quater decies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Artikel 16quater decies. §1. De procedure voor de erkenning van een natuurreservaat heeft de volgende kenmerken:

1° een aanvraag voor de erkenning als natuurreservaat wordt ingediend door de beheerder van het terrein, met instemming van de eigenaar;

2° een aanvraag voor de erkenning als natuurreservaat kan tegelijk gebeuren met de aanvraag voor de goedkeuring van een natuurbeheerplan voor een terrein van type drie, vermeld in artikel 16octies, §1;

3° een aanvraag voor de erkenning als natuurreservaat wordt onderworpen aan een advies van het agentschap om na te gaan of wordt voldaan aan de voorwaarden als vermeld in artikel 16ter decies.

De Vlaamse Regering of haar gemachtigde beslist over de aanvragen van de erkenning als natuurreservaat, vermeld in het eerste lid.

De erkenning als natuurreservaat wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

§2. De erkenning als natuurreservaat vestigt een erfdienstbaarheid tot algemeen nut op het terrein, meer bepaald een publiekrechtelijke erfdienstbaarheid van duurzaam gebruik en langdurig beheer van het terrein als natuurreservaat.

§3. De Vlaamse Regering of haar gemachtigde kan, na de beheerder gehoord te hebben, de erkenning als natuurreservaat van een terrein opheffen vanaf het ogenblik dat niet meer aan de voorwaarden van erkenning wordt voldaan. De opheffing van het natuurbeheerplan van een als natuurreservaat erkend terrein houdt van rechtswege de opheffing van de erkenning als natuurreservaat in. In dat geval kan de Vlaamse Regering of

haar gemachtigde, na de beheerder gehoord te hebben, beslissen om de verleende subsidies geheel of gedeeltelijk terug te vorderen.

De opheffing van de erkenning als natuurreservaat wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.”.

Art. 33. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 3, ingevoegd bij artikel 30, een artikel 16quindecies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16quindecies. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de procedure van de erkenning als natuurreservaat, van de wijziging en de opheffing ervan.

De Vlaamse Regering stelt ook het toetsingskader vermeld in artikel 16ter decies, §2, vast waaraan een terrein moet voldoen om erkend te kunnen worden als natuurreservaat.”.

Afdeling 5. Invoegen van een nieuwe afdeling 4 in hoofdstuk IV van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 34. In hoofdstuk IV van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002, 7 december 2007, 30 april 2009, 20 april 2012 en 1 maart 2013, wordt een afdeling 4 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 4. Subsidies”.

Art. 35. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling 4, ingevoegd bij artikel 34, een artikel 16sedecies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16sedecies. §1. Om de ontwikkeling en uitvoering van het natuurbeheer te bevorderen, kan de Vlaamse Regering, binnen de perken van de begrotingskredieten, een subsidie verlenen voor:
1° de opmaak van een natuurbeheerplan, als vermeld in artikel 16bis, voor terreinen van type twee, drie of vier;
2° de uitvoering van de beheer- en inrichtingsmaatregelen voor de realisatie van een natuurstreefbeeld en de opvolging van de beheerdoelstellingen, vermeld in artikel 16bis;
3° de aankoop van of het verwerven van een zakelijk of persoonlijk recht op gronden, met als doel ze te laten erkennen als natuurreservaat;
4° de openstelling van een terrein met een goedgekeurd natuurbeheerplan en de aanleg van de infrastructuurwerken om deze openstelling mogelijk te maken, alsook het onthaal van de bezoekers in een erkend natuurreservaat.

De Vlaamse Regering bepaalt telkens voor een periode van drie jaar nadere regels met betrekking tot het aandeel van het verleende budget voor de aankoop en subsidie voor aankoop van gronden vermeld in het eerste lid, 3°, in functie van de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen. Aankopen die niet gericht zijn op instandhoudingsdoelstellingen, door de Vlaamse overheid of met subsidie van de Vlaamse overheid, zijn niet gericht op percelen in beroepslandbouwgebruik. De regels worden geëvalueerd voor het verstrijken van een periode van drie jaar.

§2. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere voorwaarden om voor de subsidies, vermeld in paragraaf 1, in aanmerking te komen. Daarbij houdt de Vlaamse Regering onder meer rekening met de volgende criteria:

1° de goedkeuring van het natuurbeheerplan. Voorafgaand aan de goedkeuring van een natuurbeheerplan kan de subsidie, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, 1°, toegekend worden, en er kan een voorschot uitbetaald worden. De volledige uitbetaling van de subsidie is pas mogelijk na de goedkeuring van een natuurbeheerplan;
2° in eerste instantie de mate waarin de beoogde natuurstreefbeelden worden bereikt en vervolgens de mate waarin de beheer- en inrichtingsmaatregelen worden uitgevoerd;
3° de mate waarin de beoogde openstelling van het terrein wordt bereikt en de mate waarin het onthaal van de bezoekers in erkende natuurreservaten wordt gerealiseerd.

De Vlaamse Regering bepaalt ook:
1° de wijze van berekening van de subsidie;
2° de procedures voor de aanvraag, de beoordeling, de toekenning en de uitbetaling van de subsidie en de evaluatie van de bereikte resultaten;
3° de procedure voor de terugvordering van de subsidies.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen inzake de cumulatie van de subsidies toegekend op basis van deze bepaling met subsidies die zijn toegekend op basis van alle andere regelgeving.”.

Afdeling 6. Het instandhoudingsbeleid

Art. 36. Aan hoofdstuk V, afdeling 4, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt een onderafdeling E toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling E. Planmatige omkadering van het instandhoudingsbeleid”.

Art. 37. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling E, ingevoegd bij artikel 36, een sectie 1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Sectie 1. Doelstelling en voorwerp van het instandhoudingsbeleid”.

Art. 38. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 1, ingevoegd bij artikel 37, een artikel 50bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 50bis. §1. Onverminderd de toepassing van artikel 7, derde lid, heeft het instandhoudingbeleid het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen tot doel.

Daarvoor omvat het instandhoudingsbeleid:
1° op het niveau van het Vlaamse Gewest: een Vlaams Natura 2000-programma;
2° op het niveau van de speciale beschermingszones: managementplannen Natura 2000;
3° op het niveau van de leefgebieden van Europees te beschermen soorten: de soortenbeschermingsprogramma’s;
4° buiten de speciale beschermingszones: de managementplannen, vermeld in artikel 48.

§2. De administratieve overheid en de natuurlijke personen of rechtspersonen die zakelijke of persoonlijke rechten hebben verworven op gronden met financiële tussenkomst van een administratieve overheid in uitvoering van dit decreet, hebben een centrale rol bij de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen voor de invulling van deze centrale rol.”.

Art. 39. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling E, ingevoegd bij artikel 36, een sectie 2 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Sectie 2. Vlaams Natura 2000-programma".

Art. 40. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 2, ingevoegd bij artikel 39, een artikel 50ter ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 50ter. §1. Voor het hele grondgebied van het Vlaamse Gewest wordt een Vlaams Natura 2000-programma opgesteld.

Het Vlaams Natura 2000-programma doorloopt opeenvolgende cyclussen van zes jaar en heeft een tijdshorizon tot 2050.

§2. Het Vlaams Natura 2000-programma wordt opgesteld met het oog op:
1° het gradueel realiseren van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen;
2° het vermijden of het stoppen van de verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijke milieu van de Europees te beschermen habitats en de leefgebieden van Europees te beschermen soorten, ter uitvoering van artikel 36ter, §1, van dit decreet;
3° het vermijden of het stoppen van de betekenisvolle verstoring van de Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden, ter uitvoering van artikel 36ter, §2.

§3. Het Vlaams Natura 2000-programma bevat ten minste:
1° een taakstelling op niveau van het Vlaamse Gewest die bestaat uit de inspanningen met betrekking tot het natuurbehoud, die nodig worden geacht ter realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen tijdens de programmacyclus in kwestie. De taakstelling bevat een bindend gedeelte, namelijk het deel van de inspanningen dat tijdens de programmacyclus in kwestie moet worden gerealiseerd, en een richtinggevend deel, namelijk het deel van de inspanningen waarvan de realisatie tijdens de programmacyclus in kwestie wordt nagestreefd en dat geheel of gedeeltelijk in een latere cyclus kan worden gerealiseerd;
2° een opgave van de acties voor de realisatie van de taakstelling;
3° een overzicht van de actoren die een bijdrage leveren tot:
   a) de realisatie van de acties;
   b) de coördinatie van de uitvoering van het programma;
   c) alle overige door de Vlaamse Regering te bepalen aspecten in verband met de uitvoering van het programma;
4° een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van programma.

De taakstelling en de acties zoals bedoeld in eerste lid, 1° en 2°, omvatten tevens een programma van aanduiding van zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden buiten de speciale beschermingszones en van de opmaak van managementplannen voor deze zones. De Vlaamse Regering duidt deze zones aan voor 1 januari 2019 en bepaalt nadere regels betreffende de procedure voor de aanduiding van deze zones.

§4. Ter uitvoering van het Vlaams Natura 2000-programma zal een programmatische aanpak worden ontwikkeld ter vermindering van milieudrukken, afkomstig van in Vlaanderen aanwezige bronnen, met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en het voorkomen van de verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijk milieu van de Europees te beschermen habitats en Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen met betrekking tot het ontwikkelen van een programmatische aanpak zoals vermeld in het eerste lid.

§5. Het Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader voor de managementplannen Natura 2000, vermeld in artikel 50septies.".

Art. 41. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 2, ingevoegd bij artikel 39, een artikel 50quater ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 50quater. §1. De Vlaamse Regering stelt het Vlaams Natura 2000-programma vast.

§2. Het agentschap is belast met de voorbereiding van het Vlaams Natura 2000-programma.

De Vlaamse Regering of haar gemachtigde kan een werkgroep instellen die het agentschap bijstaat bij de voorbereiding van het programma, en bepaalt de samenstelling ervan.

§3. Het programma wordt ten minste om de zes jaar geëvalueerd op basis van de realisatiegraad van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen.

Met inachtneming van die evaluatie wordt aansluitend een nieuw programma vastgesteld voor de volgende cyclus van zes jaar. Het bestaande programma blijft in ieder geval van kracht tot het nieuwe programma is vastgesteld conform paragraaf 1.

§4. Ten minste om de twee jaar wordt een voortgangsrapport Vlaams Natura 2000-programma opgesteld. De instantie, vermeld in artikel 50quinquies, is belast met de opmaak van het voortgangsrapport.

Het voortgangsrapport wordt bezorgd aan de door de Vlaamse Regering aangewezen instanties.".

Art. 42. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 2, ingevoegd bij artikel 39, een artikel 50quinquies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 50quinquies. De Vlaamse Regering of haar gemachtigde duidt een gewestelijke overleginstantie aan die ten minste instaat voor:
1° de voortgangsbewaking van het Vlaams Natura 2000-programma;
2° het verlenen van advies over de managementplannen Natura 2000;
3° het verschaffen van aanbevelingen over beleidsmatige problemen bij de realisatie van het instandhoudingsbeleid.

De overleginstantie is ten minste samengesteld uit vertegenwoordigers van:
1° het agentschap;
2° de Vlaamse administraties die betrokken zijn bij de inrichting en het beheer van het buitengebied;
3° de relevante sectoren van het buitengebied.

Het agentschap, vermeld in het tweede lid, 1°, heeft tot taak de werkzaamheden van de instantie te organiseren en aan te sturen.".

Art. 43. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 2, ingevoegd bij artikel 39, een artikel 50sexies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 50sexies. De Vlaamse Regering of haar gemachtigde draagt er zorg voor dat een ruime bekendheid wordt gegeven aan het Vlaams Natura 2000-programma en het voortgangsrapport Vlaams Natura 2000-programma.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot:
1° de inhoud, de procedure tot opmaak, de evaluatie en de bekendmaking van het Vlaams Natura 2000-programma;
2° de inhoud, de vorm en de bekendmaking van het voortgangsrapport Vlaams Natura 2000-programma;
3° de samenstelling, werking en opdracht van de overleginstantie, vermeld in artikel 50quinquies;
4° de aspecten van uitvoering van het programma, als vermeld in artikel 50ter, §3, 3°, c), waaraan actoren, als vermeld in artikel 50ter, §3, 3°, een bijdrage kunnen leveren en de wijze waarop dat engagement wordt geformaliseerd;
5° de afstemming van het Vlaams Natura 2000-programma met andere maatregelenprogramma's of plannen.".

Art. 44. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling E, ingevoegd bij artikel 36, een sectie 3 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Sectie 3. Managementplannen Natura 2000".

Art. 45. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 3, ingevoegd bij artikel 44, een artikel 50septies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 50septies. §1. Voor elke speciale beschermingszone wordt een managementplan Natura 2000 opgemaakt. Als meerdere speciale beschermingszones geheel of gedeeltelijk samenvallen, kan voor die speciale beschermingszones een gezamenlijk managementplan Natura 2000 worden opgemaakt.

Het managementplan Natura 2000 doorloopt opeenvolgende cyclussen van zes jaar en heeft een tijdshorizon tot uiterlijk 2050.

Binnen een plancyclus wordt het managementplan Natura 2000 opgebouwd aan de hand van verschillende, opeenvolgende planversies. De planversies worden opgemaakt op basis van een tussentijdse toetsing van de realisatiegraad van de taakstelling van het plan, en naargelang van de actoren die worden betrokken bij de realisatie van het plan en het type instrumenten die daarvoor achtereenvolgens worden ingezet. De bepalingen die gelden voor het managementplan Natura 2000 zijn ook van toepassing op de planversies.

§2. Het managementplan Natura 2000 wordt opgemaakt met het oog op:
1° het gradueel realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen voor de speciale beschermingszone of -zones in kwestie, ter uitvoering van artikel 36ter, §1;
2° het vermijden of het stoppen van de verslechtering van de Europees te beschermen habitats en de leefgebieden van Europees te beschermen soorten, waarvoor de speciale beschermingszone of -zones in kwestie zijn aangemeld of die in die zone of zones voorkomen, ter uitvoering van artikel 36ter, §1;
3° het vermijden of het stoppen van de betekenisvolle verstoring van de Europees te beschermen soorten, waarvoor de speciale beschermingszone of -zones in kwestie zijn aangemeld of die in die zone of zones voorkomen, ter uitvoering van artikel 36ter, §2.

De bepaling, vermeld in het eerste lid, 2°, verhindert niet dat te allen tijde maatregelen moeten worden genomen ter uitvoering van artikel 36ter, §2, of ter uitvoering van andere

regelgeving, onder meer maatregelen ter uitvoering van titel XV en titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, in het bijzonder als dat noodzakelijk is om verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijk milieu van de Europees te beschermen habitats en soorten en hun leefgebied te vermijden of te beëindigen.

§3. Het managementplan Natura 2000 bevat ten minste:
1° een taakstelling voor de speciale beschermingszone of -zones in kwestie die bestaat uit de inspanningen met betrekking tot het natuurbehoud, die nodig worden geacht voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 1°, tijdens de plancyclus in kwestie;
2° een opgave van de acties voor de realisatie van de taakstelling.

De taakstelling, vermeld het eerste lid, 1°, geeft ook aan hoe in de speciale beschermingszone of -zones in kwestie wordt bijgedragen tot de realisatie van het bindend gedeelte van de taakstelling, vermeld in artikel 50ter, §3, 1°.

§4. Met het oog op de ruimtelijke toewijzing van de instandhoudingsdoelstellingen, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 1°, worden binnen de speciale beschermingszone of -zones in kwestie zoekzones afgebakend.

Voor de realisatie van de taakstelling inzake de toestand van het natuurlijk milieu voor de speciale beschermingszone of -zones in kwestie worden actiegebieden vastgesteld. De actiegebieden gelden voor een bepaald milieueffect of een groep van relevante milieueffecten.”.

Art. 46. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 3, ingevoegd bij artikel 44, een artikel 50octies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 50octies. §1. Het managementplan Natura 2000, of, in voorkomend geval, de planversies, wordt vastgesteld door de Vlaamse Regering of haar gemachtigde. Als in het plan of een bepaalde planversie dwingende acties als vermeld in paragraaf 5, tweede lid, voorkomen, wordt het plan of de planversie in kwestie in ieder geval vastgesteld door de Vlaamse Regering.

§2. Het agentschap staat in voor de voorbereiding van het managementplan Natura 2000, of, in voorkomend geval, de planversies.

§3. De overleginstantie, vermeld in artikel 50quinquies, verleent advies aan het agentschap over het ontwerp van managementplan Natura 2000 of, in voorkomend geval, de planversies.

§4. Het agentschap is belast met de coördinatie van de uitvoering van het managementplan Natura 2000 of, in voorkomend geval, de planversies.

Het agentschap kan daarbij in overleg met de gewestelijke overleginstantie een beroep doen op de actoren, vermeld in artikel 50ter, §3, 3°, b), die een bijdrage leveren tot de coördinatie.

§5. Het managementplan Natura 2000 of, in voorkomend geval, de planversies, worden door het agentschap ten minste om de twee jaar tussentijds getoetst in het licht van de realisatiegraad van de taakstelling, vermeld in artikel 50septies, §3.

Als uit die tussentijdse toetsing blijkt dat het bindend gedeelte, vermeld in artikel 50septies, §3, tweede lid, niet of vermoedelijk niet kan worden gerealiseerd tijdens de plancyclus in kwestie, wordt de realisatie ervan bewerkstelligd via dwingende acties.

De dwingende acties, vermeld in het tweede lid, kunnen voor de speciale beschermingszone of -zones in kwestie instandhoudingsmaatregelen bevatten.

Het agentschap draagt er zorg voor dat de adressant van de maatregel met een aangetekende brief op de hoogte wordt gebracht van de maatregel en, in voorkomend geval, van de termijn waarbinnen die moet worden uitgevoerd.

§6. Het plan wordt ten minste om de zes jaar geëvalueerd op basis van de realisatiegraad van de instandhoudingsdoelstellingen voor de speciale beschermingszone of -zones in kwestie en het Vlaams Natura 2000-programma.

Met inachtneming van deze evaluatie, vermeld in het eerste lid, wordt aansluitend een nieuw plan voor de volgende cyclus van zes jaar of voor een fase ervan vastgesteld. Het bestaande plan of, in voorkomend geval de planversie, blijft in ieder geval van kracht tot het nieuwe plan of planversie is vastgesteld conform paragraaf 1.

§7. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen over de onderlinge afstemming of procedurele integratie van het managementplan Natura 2000, het natuurinrichtingsproject vermeld in artikel 47 van dit decreet en het landinrichtingsplan vermeld in artikel 3.3.1 van het decreet van […] betreffende de landinrichting.”.

Art. 47. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 3, ingevoegd bij artikel 44, een artikel 50novies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 50novies. Het agentschap organiseert voor elke speciale beschermingszone of -zones waarvoor een managementplan Natura 2000 wordt opgemaakt een overlegplatform dat ten minste belast is met:
1° de voortgangsbewaking van het managementplan Natura 2000;
2° het initiëren, adviseren en opvolgen van de overlegprocessen die plaatsvinden in het kader van de realisatie van de acties, vermeld in artikel 50septies, §3, eerste lid, 2°.

Het overlegplatform, vermeld in het eerste lid, bestaat ten minste uit een of meerdere vertegenwoordigers van:
1° het agentschap;
2° de Vlaamse administraties die betrokken zijn bij de inrichting en het beheer van het buitengebied;
3° de actoren, vermeld in artikel 50ter, §3, 3°, andere dan de vertegenwoordigers vermeld in punt 1° en 2°.”.

Art. 48. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 3, ingevoegd bij artikel 44, een artikel 50decies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 50decies. Een managementplan Natura 2000 wordt bij uittreksel gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Het agentschap draagt er zorg voor dat een ruime bekendheid wordt gegeven aan het managementplan Natura 2000.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot de inhoud, de procedure tot opmaak, de evaluatie, de bekendmaking van het managementplan Natura 2000

of, in voorkomend geval, de planversie, en de kennisgeving, vermeld in artikel 50octies, §5, vierde lid.

De Vlaamse Regering bepaalt de wijze waarop en de criteria op basis waarvan de zoekzones, vermeld in artikel 50septies, §4, eerste lid, worden afgebakend en de actiegebieden, vermeld in artikel 50septies, §4, tweede lid, worden vastgesteld.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere samenstelling van het overlegplatform, als vermeld in artikel 50novies, tweede lid.".

Art. 49. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling E, ingevoegd bij artikel 36, een sectie 4 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Sectie 4. Monitoringprogramma's".

Art. 50. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in sectie 4, ingevoegd bij artikel 49, een artikel 50undecies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 50undecies. Onder meer met het oog op de evaluatie, vermeld in artikel 50quater, §3, en met het oog op de voortgangsbewaking, vermeld in artikel 50quinquies, eerste lid, 1°, en artikel 50novies, eerste lid, 1°, worden monitoringprogramma's opgesteld.

De monitoring heeft ten minste betrekking op de staat van instandhouding van de speciale beschermingszones en buiten die zones de instandhouding van de Europees te beschermen habitats en de soorten, alsook van de oorzaken die een achteruitgang van die staat van instandhouding veroorzaken of kunnen veroorzaken.

De monitoring heeft eveneens tot doel gegevens te genereren die gebruikt kunnen worden om te voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit artikel 36ter van dit decreet.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de opmaak, de inhoud en het beheer van die monitoringprogramma's en de toetsing van de kwaliteit van de monitoringgegevens. De Vlaamse Regering draagt er in ieder geval zorg voor dat die monitoring op systematische en permanente basis plaatsvindt.".

Afdeling 7. Aanpassing van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu met betrekking tot de bosgroepen en regionale landschappen

Art. 51. Artikel 54 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 54. §1. Een regionaal landschap bevordert in hoofdzaak het streekeigen karakter, de natuurrecreatie, het recreatief medegebruik, de natuureducatie, het draagvlak voor natuur en het beheer in uitvoering van het decreet. Het regionaal landschap stimuleert en coördineert ook het beheer, het herstel, de aanleg en de ontwikkeling van kleine landschapselementen.

Bij het invullen van hun taken zoeken de regionale landschappen naar optimale afstemming en synergiën met andere actoren, in het bijzonder met de bosgroepen, vermeld in artikel 54bis van dit decreet.

§2. Een regionaal landschap is een duurzaam samenwerkingsverband tussen maatschappelijke en bestuurlijke actoren en heeft het statuut van private rechtspersoonlijkheid, onder de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk.

§3. De provincies zijn bevoegd voor de erkenning, subsidiëring en opvolging van de regionale landschappen.

§4. Naast financiële middelen kunnen de provincies ook infrastructuur en personeel ter beschikking stellen.”.

Art. 52. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt een artikel 54bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 54bis. §1. Een bosgroep responsabiliseert en stimuleert in hoofdzaak de beheerders van terreinen met het oog op het duurzaam invullen van de ecologische, de economische en/of de sociale functie via het geïntegreerd beheer in uitvoering van het decreet. De bosgroep beoogt ook het coördineren van beheeractiviteiten, een basisdienstverlening ten aanzien van het beheer en de opmaak van gezamenlijke beheerplannen.

Bij het invullen van hun taken zoeken de bosgroepen naar optimale afstemming en synergiën met andere actoren, in het bijzonder met de regionale landschappen.

§2. Een bosgroep is een duurzaam samenwerkingsverband tussen terreinbeheerders. Alle terreinbeheerders kunnen toetreden tot en gebruik maken van de diensten van een bosgroep. Een bosgroep heeft het statuut van private rechtspersoonlijkheid, onder de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk.

§3. De provincies zijn bevoegd voor de erkenning, subsidiëring en opvolging van de bosgroepen.

§4. Naast financiële middelen kunnen de provincies ook infrastructuur en personeel ter beschikking stellen.”.

Hoofdstuk 3. Diverse wijzigingsbepalingen

Afdeling 1. Wijzingen van het Bosdecreet van 13 juni 1990

Art. 53. In artikel 4 van het Bosdecreet van 13 juni 1990, het laatst gewijzigd bij het decreet 20 april 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan punt 4° wordt de volgende zinsnede toegevoegd: “en dat is vastgesteld met toepassing van dit decreet of met toepassing van artikel 16octies, §2, van het decreet Natuurbehoud”;

2° punt 8° wordt vervangen door wat volgt:

“8° bosgroep: een bosgroep zoals vermeld in artikel 54bis van decreet Natuurbehoud”;

3° punt 9° en punt 22° worden opgeheven.

Art. 54. Artikel 4bis van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 mei 1999 en gewijzigd bij de decreten van 10 maart 2006 en 7 december 2007, wordt opgeheven.

Art. 55. Artikel 8 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 8. Een bos heeft een economische functie als vermeld in artikel 12quinquies van het decreet Natuurbehoud.".

Art. 56. Artikel 10 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 7 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 10. Een bos heeft een sociale en educatieve functie als vermeld in artikel 12sexies van het decreet Natuurbehoud.".

Art. 57. Artikel 11 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Art. 58. Artikel 12 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999, 12 december 2008 en 20 april 2012, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 12. De toegankelijkheid van een bos wordt geregeld met toepassing van artikel 12septies, 12octies en 12novies van het decreet Natuurbehoud.".

Art. 59. Artikel 13 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 23 januari 1991, 18 mei 1999 en 12 december 2008, wordt opgeheven.

Art. 60. Artikel 14 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999, 12 december 2008 en 30 april 2009, wordt opgeheven.

Art. 61. Artikel 16 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 30 april 2004, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 16. Een bos heeft een milieubeschermende functie als vermeld in artikel 12ter van het decreet Natuurbehoud.".

Art. 62. Artikel 17 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 30 april 2004, wordt opgeheven.

Art. 63. Artikel 18 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 19 juli 2002, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 18. De zorg voor de ecologische functie van een bos moet worden begrepen overeenkomstig artikel 12quater van het decreet Natuurbehoud.".

Art. 64. In hetzelfde decreet worden de volgende artikelen opgeheven:
1° artikel 19, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002;
2° artikel 19bis, ingevoegd bij het decreet van 21 oktober 1997, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 30 april 2004.

Art. 65. In hoofdstuk II van het hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 20 april 2012, wordt afdeling 5, die bestaat uit artikel 22 tot en met 30, opgeheven.

Art. 66. In artikel 37 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 7 december 2007, wordt de zinsnede ", tenzij ambtshalve voor bossen waarvan de bosbeheerder in gebreke werd gesteld of op verzoek van de bosbeheerder van een erkend bosreservaat." opgeheven.

Art. 67. In artikel 41 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 30 april 2004, wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

"Het beheer van de bossen wordt in voorkomend geval uitgevoerd conform de criteria, vermeld in artikel 16septies, zevende lid, van het decreet Natuurbehoud.".

Art. 68. In hetzelfde decreet worden de volgende artikelen opgeheven:
1° artikel 41bis, ingevoegd bij het decreet van 18 mei 1999 en gewijzigd bij de decreten van 30 april 2004 en 7 december 2007;
2° artikel 41ter, ingevoegd bij het decreet van 18 mei 1999 en gewijzigd bij de decreten van 22 april 2005 en 7 december 2007.

Art. 69. Artikel 43 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 43. Beheersplannen voor bossen worden vastgesteld conform de bepalingen vermeld in hoofdstuk IV, afdeling 2, van het decreet Natuurbehoud.".

Art. 70. In artikel 44 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 7 december 2007 en 30 april 2009, wordt paragraaf 2 opgeheven.

Art. 71. In artikel 45 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 8 mei 1999 en gewijzigd bij de decreten van 7 december 2007 en 1 maart 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

"Alle openbare bossen worden beheerd door het agentschap.";

2° in paragraaf 2 wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

"In afwijking van paragraaf 1 kan de eigenaar van een openbaar bos het beheer aan een natuurvereniging overdragen. De eigenaar zendt onverwijld een afschrift van de overeenkomst aan het agentschap. De bossen in kwestie behouden in dat geval de status van openbaar bos. Het beheer wordt gevoerd conform de bepalingen van dit decreet en, voor wat het beheersplan betreft, overeenkomstig de bepalingen vermeld in hoofdstuk 4, afdeling 2, van het decreet Natuurbehoud.";

3° paragraaf 3 wordt opgeheven.

Art. 72. Artikel 46 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 oktober 1997, 18 mei 1999 en 7 december 2007, wordt opgeheven.

Art. 73. In artikel 47 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 21 oktober 1997 en gewijzigd bij de decreten 18 mei 1999, 19 juli 2002, 10 maart 2006, 7 december 2007, 12 december 2008, 20 april 2012 en 11 mei 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt opgeheven;

2° in het tweede lid wordt de zinsnede "op grond van artikel 34, §1, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu" vervangen door de woorden "met toepassing van het decreet Natuurbehoud".

Art. 74. Artikel 85 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 18 mei 1999, wordt opgeheven.

Afdeling 2. Wijzingen van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 75. In artikel 8 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 12 december 2008, wordt een tweede lid toegevoegd dat luidt als volgt:

"Dit standstillbeginsel is ook van toepassing na het verstrijken van de termijn van elk beheerplan wanneer de realisatie van de beheerdoelstellingen en -maatregelen van een natuurbeheerplan als vermeld in artikel 16octies of de uitvoering van de beheerplannen in het kader van of in uitvoering van dit decreet of het Bosdecreet van 13 juni 1990, leidt tot een hogere natuurkwaliteit.".

Art. 76. In artikel 9 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 12 december 2008, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, wordt tussen het woord "natuurrichtplan" en de zinsnede ", dan wel" de zinsnede ", een managementplan Natura 2000 of, in voorkomend geval, een planversie ervan, of een managementplan" ingevoegd;

2° in paragraaf 2, eerste lid, wordt tussen de zinsnede "artikel 48, §3" en de zinsnede "en artikel 51" de zinsnede ", artikel 50octies, §5, tweede en derde lid," ingevoegd;

3° in paragraaf 2, derde lid, wordt tussen het woord "natuurrichtplan" en de zinsnede ", aan de particuliere" de zinsnede ", een managementplan Natura 2000 of, in voorkomend geval, een planversie ervan" ingevoegd.

Art. 77. In artikel 13, §1, 6°, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002 worden de volgende zinsnede en de volgende zinnen opgeheven: "met inachtneming van het bepaalde in artikel 35, §1. Voor de natuurreservaten en het VEN of onderdelen van het VEN houdt dit eveneens het regelen in van de toegang tot de voor het verkeer minder belangrijke openbare wegen. Worden beschouwd als voor het verkeer minder belangrijke openbare wegen: alle openbare of gedeelten van openbare wegen liggend in de natuurreservaten of het VEN, met uitzondering van de openbare wegen die ingericht zijn voor het gewone gemotoriseerde verkeer voor zover deze in hoofdzaak bestemd zijn als doorgangsweg. De toegang tot deze wegen kan slechts wettig worden aangeduid in de vorm en op de wijze zoals bepaald door de Vlaamse Regering.".

Art. 78. In artikel 17, §1, tweede lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 12 december 2008, wordt de zinsnede ", en draagt zorg voor de totstandkoming van de natuurrichtplannen in dat verband" opgeheven.

Art. 79. In artikel 25, §3, 2°, 2), van hetzelfde decreet worden tussen de woorden "13 juni 1990" en de zinsnede ", de vegetatie" de woorden "of met toepassing van een natuurbeheerplan conform dit decreet" ingevoegd.

Art. 80. In hetzelfde decreet worden de volgende artikelen opgeheven:
1° artikel 32;
2° artikel 33, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 30 april 2004;
3° artikel 34, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002, 30 april 2004, 19 mei 2006, 7 december 2007 en het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

Art. 81. In artikel 35 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij de decreten van 7 december 2007, 12 december 2008 en 20 april 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1 wordt opgeheven;

2° in paragraaf 2, eerste lid, wordt tussen de woorden "Binnen de natuurreservaten" en "is het verboden" de zinsnede ", vermeld in artikel 16ter decies," ingevoegd;

3° in paragraaf 2, eerste lid, worden de woorden "in het goedgekeurd beheersplan" vervangen door de woorden "in een overeenkomstig dit decreet goedgekeurd beheerplan".

Art. 82. Artikel 36 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002, wordt opgeheven.

Art. 83. In artikel 36ter, §1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 19 mei 2006, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de zinsnede "De administratieve overheid neemt, binnen haar bevoegdheden" wordt vervangen door de woorden: "De administratieve overheid binnen de haar door de Vlaamse Regering opgelegde taken, en de natuurlijke personen of rechtspersonen die zakelijke rechten of persoonlijke rechten verwerven op gronden met financiële tussenkomst van een administratieve overheid in uitvoering van dit decreet en waarvoor ze over een goedgekeurd natuurbeheerplan type 3 of type 4 beschikken, nemen";

2° er wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De conform het eerste lid vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen zijn voor een administratieve overheid bindend bij:
1° het nemen van beslissingen ter uitvoering van het eerste lid en paragraaf 2 van dit artikel;
2° het nemen van beslissingen of het verlenen van advies ter uitvoering van paragraaf 3 tot en met 6.".

Art. 84. In artikel 37, §1, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 25 mei 2007, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 2° wordt vervangen door wat volgt:

"2° binnen de groen- en bosgebieden en de bosuitbreidingsgebieden en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening gelegen binnen de speciale beschermingszones";

2° aan het eerste lid wordt een punt 5° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"5° in de terreinen waar het agentschap het beheer heeft overgenomen met toepassing van artikel 16decies, §1 en §2;";

3° aan het eerste lid wordt een punt 6° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"6° in een zoekzone afgebakend conform artikel 50septies, §4, eerste lid, ongeacht de planologische bestemming in de goedgekeurde plannen van aanleg of ruimte-

lijke uitvoeringsplannen. Van zodra een dergelijke zoekzone is afgebakend wordt het voorkooprecht dat conform punt 2° bestaat, opgeheven binnen de speciale beschermingszone of -zones in kwestie.";

4° het derde lid wordt opgeheven.

Art. 85. In artikel 40, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002, wordt de zinsnede ", in de natuurreservaten en hun uitbreidingszone zoals bepaald in artikel 33, derde lid, in de bosreservaten" opgeheven.

Art. 86. In artikel 42 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002 en 16 juni 2006, wordt in het eerste lid de zinsnede "de aanwijzing ervan als een speciale beschermingszone" vervangen door de zinsnede "de opname ervan in een vastgesteld managementplan Natura 2000 of een vastgestelde planversie, zoals vermeld in artikel 50octies, §1".

Art. 87. Artikel 44 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Art. 88. In artikel 46, §1, 2°, van hetzelfde decreet worden de woorden "en binnen de perimeter vastgesteld in het goedgekeurd natuurrichtplan" opgeheven.

Art. 89. In hoofdstuk V, afdeling 4, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 april 2009, wordt het opschrift van onderafdeling D vervangen door wat volgt:

"Onderafdeling D. Planmatige omkadering van het natuurbehoud".

Art. 90. Artikel 48 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 12 december 2008 en gewijzigd bij het decreet van 3 april 2009, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 48. §1. Voor een gebied buiten de speciale beschermingszones kan een managementplan vastgesteld worden voor het bijdragen tot het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen of van gebiedsgerichte doelstellingen inzake natuurbehoud.

De managementplannen, vermeld in het eerste lid, worden vastgesteld door de Vlaamse Regering of haar gemachtigde.

§2. De Vlaamse Regering bepaalt de vorm en de inhoud van de managementplannen, vermeld in paragraaf 1, alsook de procedure die leidt tot de vaststelling, herziening of opheffing ervan.".

Art. 91. Artikel 49 van hetzelfde decreet, hersteld bij het decreet van 12 december 2008, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 49. In elk managementplan, vermeld in artikel 48, wordt een gebiedsvisie opgemaakt die weergeeft wat er in het gebied waarop het plan betrekking heeft wordt beoogd voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen of van de gebiedsgerichte doelstellingen inzake natuurbehoud.".

Art. 92. Artikel 50 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 12 december 2008, wordt opgeheven.

Art. 93. Artikel 72 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002, wordt opgeheven.

Art. 94. Artikel 75 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 19 mei 2006, wordt opgeheven.

Afdeling 3. Wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning

Art. 95. In artikel 20, vijfde lid, van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, ingevoegd bij het decreet van 21 oktober 1997, wordt de zinsnede "artikel 36, §2 en §3, van" opgeheven.

Afdeling 4. Wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013

Art. 96. In artikel 8.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 wordt de zinsnede "een beheersplan in het kader van het Bosdecreet van 13 juni 1990 of van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu" vervangen door de zinsnede "een natuurbeheerplan in het kader van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu".

Afdeling 5. Wijziging van het Mestdecreet van 22 december 2006

Art. 97. In artikel 41bis van het Mestdecreet, ingevoegd bij het decreet van 19 december 2008 en gewijzigd bij de decreten van 23 december 2010 en 16 mei 2011, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, tweede lid, worden de woorden "de natuurrichtplannen" vervangen door de zinsnede " de natuurrichtplannen, de managementplannen of de managementplannen Natura 2000";

2° in paragraaf 5, eerste lid, wordt de zinsnede "natuurrichtplannen conform artikel 48 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu" vervangen door de zinsnede "natuurrichtplannen, managementplannen of managementplannen Natura 2000, vermeld in het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu";

3° in paragraaf 5, tweede lid, wordt het woord "natuurrichtplannen" vervangen door de zinsnede "natuurrichtplannen, managementplannen of managementplannen Natura 2000".

Afdeling 6. Wijziging van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen

Art. 98. In artikel 15ter van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen, ingevoegd bij het decreet van 11 mei 1999, vervangen bij het decreet van 19 december 2008 en gewijzigd bij het decreet van 23 december 2010, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, derde lid, worden de woorden "de natuurrichtplannen" vervangen door de zinsnede "de natuurrichtplannen, de managementplannen of de managementplannen Natura 2000";

2° in paragraaf 5, 3°, worden de zinsnede "de natuurrichtplannen vastgesteld met toepassing van artikel 48 van het voormelde decreet van 21 oktober 1997" vervangen door de zinsnede "de natuurrichtplannen, de managementplannen of de managementplannen

Natura 2000 vastgesteld met toepassing van het voormelde decreet van 21 oktober 1997";

3° in paragraaf 6, eerste lid, worden de zinsnede "natuurrichtplannen conform artikel 48 van het decreet van 21 oktober 1997" vervangen door de zinsnede "natuurrichtplannen, managementplannen of managementplannen Natura 2000 vastgesteld met toepassing van het voormelde decreet van 21 oktober 1997";

4° in paragraaf 6, tweede lid, wordt het woord "natuurrichtplannen" vervangen door de zinsnede "natuurrichtplannen, managementplannen of managementplannen Natura 2000";

5° in paragraaf 8, tweede lid, wordt het woord "natuurrichtplannen" vervangen door de zinsnede "natuurrichtplannen, managementplannen of managementplannen Natura 2000".

Hoofdstuk 4. Slotbepalingen

Art. 99. §1. De terreinen die de Vlaamse Regering vóór de inwerkingtreding van dit decreet heeft erkend of aangewezen als natuurreservaat overeenkomstig artikel 32 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, en de terreinen die de Vlaamse Regering vóór de inwerkingtreding van dit decreet heeft erkend of aangewezen als bosreservaat overeenkomstig artikel 22 van het Bosdecreet van 13 juni 1990, worden geacht erkend te zijn als natuurreservaat als vermeld in artikel 16ter decies van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu. Voor de terreinen die erkend zijn als natuurreservaat vóór de inwerkingtreding van dit decreet kan het niet voldoen aan het toetsingskader voor de Vlaamse natuurreservaten vermeld in artikel 16ter decies, §2, niet leiden tot het terugvorderen van verleende aankoopsubsidies.

§2. Onverminderd artikel 101 blijven de uitbreidingszones voor natuurreservaten, die vóór de inwerkingtreding van dit decreet zijn vastgesteld, overeenkomstig artikel 33, derde lid, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, en die volledig gelegen zijn buiten de speciale beschermingszones, van kracht.

Deze uitbreidingszones worden uiterlijk drie jaar na de inwerkingtreding van artikel 84 van dit decreet:

a) geëvalueerd op het vlak van de bijdrage aan de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en de soortenbeschermingsprogramma's;
b) geëvalueerd op basis van het toetsingskader voor de Vlaamse natuurreservaten, vermeld in artikel 16ter decies, §2;
c) herafgebakend op basis van het principe van zuinig ruimtegebruik ter realisatie van de natuurstreefbeelden.

Een herafbakening, zoals vermeld in het tweede lid, c), wordt vastgesteld door de Vlaamse Regering.

§3. In afwijking van artikel 84 en 85 van dit decreet blijft het recht van voorkoop dat bestaat in de natuurreservaten en hun uitbreidingszone, gelegen binnen de groen- en bosgebieden, de bosuitbreidingsgebieden en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, gelden voor zover de natuurreservaten en hun uitbreidingszone volledig gelegen zijn buiten de speciale beschermingszones.

Art. 100. De beheerplannen voor natuurreservaten die vóór de inwerkingtreding van dit decreet zijn vastgesteld, overeenkomstig artikel 34 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, en de beheersplannen voor de bosreservaten en de bossen die vóór de inwerkingtreding van dit decreet zijn vastgesteld, overeenkomstig artikel 25 en 43 van het Bosdecreet van 13 juni 1990, worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van de opheffing of de vervanging, vermeld in respectievelijk artikel 80, 65 en 70 van dit decreet, geëvalueerd en zo nodig aangepast. Deze termijn bedraagt vier jaar in het geval het terreinen betreft die een bijdrage kunnen leveren aan de realisatie van het instandhoudingsbeleid. Het agentschap kan aan de beheerders richtlijnen geven over de evaluatiegegevens die ze aan het agentschap moeten bezorgen. Het agentschap maakt een evaluatieverslag op en bezorgt dat aan de beheerder.

In het evaluatieverslag, vermeld in het eerste lid, wordt bepaald of er wijzigingen of aanvullingen noodzakelijk zijn opdat het beheerplan zou kunnen gelden als een natuurbeheerplan als vermeld in artikel 16bis, §1, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu:

1° als er geen wijzigingen of aanvullingen noodzakelijk zijn, geldt het beheerplan als een natuurbeheerplan als vermeld in artikel 16bis, §1, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu. Het als dusdanig vastgestelde natuurbeheerplan geldt voor de resterende looptijd van het oorspronkelijke beheerplan, vermeld in het eerste lid;

2° als er wel wijzigingen of aanvullingen noodzakelijk zijn bepaalt het evaluatieverslag een overzicht van noodzakelijke wijzigingen of aanvullingen opdat het beheerplan zou kunnen gelden als een natuurbeheerplan als vermeld in artikel 16bis, §1, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu. De beheerder beschikt over een termijn van zes maanden om het beheerplan aan te passen conform het evaluatieverslag, en in te dienen bij het agentschap met het oog op een beslissing door de minister. Vanaf die beslissing is het oorspronkelijke beheerplan, vermeld in het eerste lid, niet meer geldig. Wanneer de minister niet tot de goedkeuring overgaat, geldt het beheerplan niet als een natuurbeheerplan zoals vermeld in artikel 16bis, §1, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu. Het oorspronkelijke beheerplan blijft gelden voor de resterende looptijd. Voor natuurdomeinen gebeurt de indiening met het oog op het nemen van een beslissing bij de Vlaamse Regering.

Tot aan de kennisgeving van het evaluatieverslag, vermeld in het eerste lid, zijn de volgende bepalingen van toepassing op de wijziging en de uitvoering ervan:

1° voor de wijziging van beheerplannen voor natuurreservaten en van bosbeheerplannen: artikel 16novies van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu;

2° voor de maatregelen die zijn opgenomen in beheerplannen voor natuurreservaten en van bosbeheerplannen: die maatregelen mogen worden uitgevoerd.

Art. 101. De toegankelijkheidsregelingen die vóór de inwerkingtreding van dit decreet zijn goedgekeurd overeenkomstig artikel 12, §4, van het Bosdecreet van 13 juni 1990, blijven bestaan tot ze worden opgeheven.

Art. 102. De terreinbeherende natuurverenigingen die vóór de inwerkingtreding van dit decreet zijn erkend overeenkomstig artikel 44, §3, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, blijven erkend tot de erkenning wordt opgeheven.

Art. 103. De natuurrichtplannen die vóór de inwerkingtreding van dit decreet zijn vastgesteld voor speciale beschermingszones overeenkomstig artikel 48 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, blijven bestaan tot ze worden opgeheven. In afwijking van artikel 90 en 91 van dit decreet, blijven artikel 48 tot en met 50 van het decreet van 21 oktober 1997, zoals ze golden vóór de inwerkingtreding van dit decreet, van toepassing op die natuurrichtplannen.

Art. 104. De erkenningsperiode van een regionaal landschap dat werd erkend vóór de inwerkingtreding van dit decreet blijft in beginsel doorlopen, tenzij de bevoegde provincie of provincies daar anders over beslissen op basis van de bevoegdheid die hen wordt verleend overeenkomstig artikel 54 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.

Art. 105. De erkenningsperiode van een bosgroep die werd erkend voor de inwerkingtreding van dit decreet blijft in beginsel doorlopen, tenzij de bevoegde provincie of provincies hierover anders beslissen op basis van de bevoegdheid die hen wordt verleend overeenkomstig artikel 54bis van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.

Art. 106. De Vlaamse Regering bepaalt voor ieder artikel van dit decreet de datum van inwerkingtreding, met uitzondering van:
1° artikel 2, 1° tot en met 4°, en 5°, voor wat betreft de in artikel 2 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu toegevoegde punten 60° tot en met 71°;
2° artikel 36 tot en met 50;
3° artikel 51 en 52;
4° artikel 53, 2°;
5° artikel 76;
6° artikel 78;
7° artikel 84 tot en met 86;
8° artikel 88 tot en met 92;
9° artikel 94 en 95;
10° artikel 97 tot en met 99;
11° artikel 104 tot en met 106.

Brussel, 31 januari 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE

BIJLAGE
bij de memorie van toelichting:

REGULERINGSIMPACTANALYSE

Vlaamse overheid

Reguleringsimpactanalyse voor
Het decreet tot wijziging van de regelgeving inzake natuur en bos – het instandhoudingsbeleid en het geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud

1 Gegevens van het advies

1.1 Gegevens van de regelgeving

nummer taal- en wetgevingstechnisch advies	Advies 2013/385
bevoegde minister(s) van de regelgeving	Joke Schauvliege
RIA en JoKER	JoKER geïntegreerd
link naar de regelgevingsagenda	Is opgenomen.

1.2 Gegevens van de aanvrager

e-mailadres	Griet Beckers (griet.beckers@lne.vlaanderen.be) en Wouter Faveyts (wouter.faveyts@lne.vlaanderen.be)
organisatie	Agentschap voor Natuur en Bos
beleidsdomein	LNE
entiteit	Agentschap voor Natuur en Bos

2 Titel en fase

CONCEPT EN PLANNING › ANALYSE EN REDACTIE › GOEDKEURING › PUBLICATIE EN OPVOLGING

Het instandhoudingsbeleid en geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud

Dit document werd opgemaakt tijdens fase 2 ‘Analyse en redactie’

3 Samenvatting

Het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu en het Bosdecreet van 13 juni 1990 bestaan tot op heden naast elkaar, ondanks de aanzienlijke overlappingen tussen beide en

gelijkaardige doelstellingen. Om tot een effectiever natuurbeleid te komen is een doorgedreven vereenvoudiging en integratie van beide decreten aan de orde. Gezien de omvang zal de operatie tot vereenvoudiging en integratie in fases - twee delen gebeuren. **Het voorliggende ontwerp van decreet, dat wijzigingen aanbrengt aan zowel het decreet natuurbehoud als aan het Bosdecreet, vormt het eerste van twee delen in deze omvangrijke operatie**.

In het ontwerp van decreet staan drie thema's centraal: 1) geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud, 2) instandhoudingsbeleid en 3) de organisatie van regionale landschappen en bosgroepen. In het bijzonder wat de eerste twee thema's betreft werd bij de voorbereiding van het voorliggende ontwerp van decreet vastgesteld dat de invulling van het concept geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud en het instandhoudingsbeleid onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, waardoor het noodzakelijk is om de decretale wijzigingen voor beide thema's gezamenlijk te verwerken.

4 Probleembeschrijving

4.1. Algemeen

Het centrale, primaire maatschappelijke probleem dat aan de grondslag ligt van het voorliggende ontwerp van decreet is de noodzaak om aan natuurbehoud te doen. De volgende aspecten zijn relevant om aan te tonen dat er een aanzienlijk maatschappelijk belang met betrekking tot natuurbehoud bestaat:

1. De afgelopen decennia is de maatschappij in steeds toenemende mate belang gaan hechten aan natuurbehoud. Onder meer door een opmerkelijke toename van het aantal lidmaatschappen van natuurverenigingen geeft de publieke opinie blijk belang te hechten aan natuurbehoud. Nog niet zo lang geleden werd bovendien 2010 door de Verenigde Naties nog uitgeroepen tot Internationaal Jaar van de Biodiversiteit. Het belang dat wordt gehecht is nog toegenomen door het besef dat biodiversiteit enorm belangrijk is voor de maatschappij in de vorm van ecosysteemdiensten. Voor Vlaanderen werd dit onderzocht in het kader van een recente studie in opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos[1]. De waarde van biodiversiteit kan in dit verband ook monetair worden uitgedrukt, en op die manier wordt het enorme belang nog onderstreept. Een andere studie in opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos uit 2013 raamt de monetaire waarde van alleen al het Natura-2000-netwerk in Vlaanderen (de speciale beschermingszones die zijn afgebakend in kader van de EU-Vogelrichtlijn en de EU-Habitatrichtlijn) op maar liefst ongeveer 800 miljoen tot 1,2 miljard € per jaar[2]. Dit komt overeen met ongeveer 130 tot 190 € per Vlaming per jaar. Per hectare uitgedrukt betekent dit een waarde van ongeveer 5.000 tot 7.500 € per jaar. Er zijn ook diverse studies die aantonen dat natuur of groen van belang zijn voor het welzijn van de mens onder meer door een bijdrage aan de gezondheid.
2. De hiervoor vermelde maatschappelijke belangstelling van natuurbehoud komt ook internationaalrechtelijk tot uiting in diverse internationale rechtsnormen die al dan niet op direct dwingende wijze aan nationale staten opleggen om aandacht te besteden aan natuurbehoud. Het meest bekend en ook het meest van belang zijn de EU-Vogelrichtlijn en de EU-Habitatrichtlijn. Deze richtlijnen leggen aan de EU-lidstaten belangrijke verplichtingen op i.k.v. natuurbehoud.
3. De vorige aspecten hebben ertoe geleid dat in Vlaanderen sinds de jaren '70, maar vooral sinds de jaren '90 een uitgebreide regelgeving in het kader van natuurbehoud tot stand is gekomen.
4. De biodiversiteit in Vlaanderen staat onder bijzondere hoge druk. Het feit dat Vlaanderen gelegen is in één van de meest drukbevolkte delen van de wereld, de zeer hoge

[1] Jacobs *et al.* 2010. Ecosysteemdiensten in Vlaanderen - Een verkennende inventarisatie van ecosysteemdiensten en potentiële ecosysteemwinsten. Universiteit Antwerpen
[2] Broekx *et al*. 2013. Raming van de baten geleverd door het Vlaamse NATURA 2000-netwerk. VITO, Universiteit Antwerpen en Universiteit Gent

urbanisatiegraad en het intensieve landgebruik zijn hier niet vreemd aan. Er bestaat een uitgebreide wetenschappelijke onderbouwing voor de slechte tot minder goede staat van onze biodiversiteit, waarbij met name de sinds 1999 tweejaarlijks gepubliceerde natuurrapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek[3] als prominent voorbeeld kunnen aangehaald worden. Deze natuurrapporten zijn stevig doorspekt met een veelheid aan cijfers die duidelijk kwantitatief aantonen dat de biodiversiteit de laatste decennia betekenisvolle tot aanzienlijke e klappen heeft gekregen.

Zonder overheidstussenkomst zou het verlies aan biodiversiteit wellicht nog veel groter zijn. Biodiversiteit kan immers worden beschouwd als een gegeven dat zwaar te leiden heeft onder een fenomeen dat bekend is onder de Engelse benaming 'the Tragedy of the Commons'. Het komt er daarbij op neer dat volledige individuele vrijheid bij gemeenschappelijk gebruik van goederen leidt tot totale onderbenutting of overexploitatie van die goederen, wanneer door elk individu wordt gestreefd naar maximalisatie van het eigen nut terwijl de kosten die leiden tot een groter individueel nut worden verdeeld over alle gebruikers van de goederen. Daarom is het van belang dat de overheid actief ingrijpt om het behoud van biodiversiteit te garanderen, door aan natuurbehoud te doen.

Het maatschappelijke probleem dat er aanleiding toe geeft om aan natuurbehoud te doen geeft op zijn beurt aanleiding tot een reeks concrete acties en handelingen. Deze acties en handelingen hebben impact op diverse maatschappelijke actoren, doordat zij de activiteiten van die actoren in meer of mindere mate beperken of zelfs in bepaalde gevallen onmogelijk maken. Daardoor ontstaat een secundair maatschappelijk probleem dat aan de grondslag ligt van het voorliggende ontwerp van decreet. Er moet veel zorg worden besteed om er voor te zorgen dat de acties en handelingen die worden genomen om aan het primaire maatschappelijke probleem tegemoet te komen, er niet toe leiden dat er disproportionele gevolgen ontstaan voor andere maatschappelijke actoren.

4.2. Algemene beleidsmatige onderbouwing

Het voorwerp van het voorliggende ontwerp van decreet vindt zijn grondslag in meerdere beleidsdocumenten. In de eerste plaats werd in uitvoering van de SD 67 van de beleidsnota leefmilieu en natuur 2009 - 2014 ('Vlaanderen schenkt de nodige aandacht aan het realiseren van de randvoorwaarden om een efficiënt en effectief natuur- en bos- en groenbeleid mogelijk te maken'), in 2010 het Project Wetsintegratie van de wetgeving gestart, met het oog op integratie van de regelgeving inzake natuur en bos. Hiervoor werd een aantal prioritaire knelpuntmodules afgelijnd om de bestaande regelgeving gefaseerd onderling af te stemmen en te integreren. Hiertoe werden eerst concepten uitgewerkt. In de beleidsbrief 2012 – 2013 werd hieromtrent het volgende vooropgesteld: "De concepten uit het project Wetsintegratie werden in 2012 vertaald naar voorstellen tot wijzigingen in regelgeving. Deze wijzigingen hebben onder meer betrekking op de juridische uitwerking van het concept geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud.". Daarnaast werden in het kader van 'doorbraak 64' in het Witboek van de Interne Staatshervorming afspraken gemaakt met de provinciale besturen met betrekking tot de organisatie van regionale landschappen en bosgroepen.

De juridische uitwerking van het concept geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud wordt nu voor een eerste keer ter beslissing aan de Vlaamse Regering voorgelegd. Tegelijkertijd worden de nodige wijzigingen voor een decretale basis van het Natura 2000 programma (instandhoudingsbeleid), evenals de hiermee samenhangende decretale wijzigingen met betrekking tot het principe van de 'sterkste schouders', de programmatische aanpak stikstof, de vervanging van de figuur van natuurrichtplannen voorgelegd. Het instandhoudingsbeleid biedt het noodzakelijk kader, zodat alle actoren de instandhoudingsdoelstellingen actief kunnen implementeren of hiertoe een bijdrage leveren. Het geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud beoogt binnen een kader van vereenvoudiging een eenvoudige set aan instrumenten te ontwikkelen die het actief natuurbeheer stimuleren, en in die zin ook een bijdrage aan een actieve implementatie van de instandhoudingsdoelstellingen.

4.3. Instandhoudingsbeleid

Met het instandhoudingsbeleid wordt gedoeld op het kader dat nodig is opdat alle actoren de instandhoudingsdoelstellingen actief kunnen implementeren en verder de nodige instandhoudingsmaatregelen te nemen. De instandhoudingsmaatregelen zijn de maatregelen die nodig zijn om de gewestelijke

[3] http://www.inbo.be/content/page.asp?pid=BEL_NARA-MAIN-startpagina

instandhoudingsdoelstellingen en de instandhoudingsdoelstellingen voor speciale beschermingszones in het Vlaamse Gewest te (kunnen) realiseren De gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen zijn de verbeter- of behoudopgaven voor het behouden, herstellen of ontwikkelen van een gunstige staat van instandhouding op Vlaams niveau van in het Vlaamse Gewest voorkomende Europees te beschermen habitats of soorten. De instandhoudingsdoelstellingen voor speciale beschermingszones zijn de verbeter- of behoudopgaven voor de Europees te beschermen habitats of populaties van Europees te beschermde soorten en hun leefgebieden, waarvoor de speciale beschermingszone is aangemeld of die in de speciale beschermingszone voorkomen. In Vlaanderen komen 47 Europees te beschermen habitattypes en 109 Europees te beschermen soorten voor die beschermd worden door de Habitat- en/of de Vogelrichtlijn. Conform deze richtlijnen dienen deze habitattypes en soorten in een gunstige regionale staat van instandhouding te worden gebracht. De staat van instandhouding van een habitat wordt, conform het decreet natuurbehoud, als gunstig beschouwd wanneer: 1) het natuurlijke verspreidingsgebied van de habitat en de oppervlakte van die habitat binnen dat gebied stabiel zijn of toenemen, 2) de nodige specifieke structuur en functies voor behoud op lange termijn bestaan en in de afzienbare toekomst vermoedelijk zullen blijven bestaan, en 3) de staat van instandhouding van de voor die habitat gunstige typische soorten gunstig is. De staat van instandhouding van een soort wordt, conform het decreet natuurbehoud, als gunstig beschouwd wanneer: 1) uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog altijd een levensvatbare component is van de habitat waarin de soort voorkomt en dat vermoedelijk op lange termijn zal blijven, 2) het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden, en 3) er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden. In 2010 zijn, na grondig wetenschappelijk onderzoek en uitgebreid maatschappelijk overleg, dat zijn neerslag kreeg in een rapport[4], in een besluit de **gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen (GIHD)** vastgelegd. Hieruit vloeit een taakstelling voort naar behoud, kwaliteitsverbetering en uitbreiding van de 47 habitattypes en de leefgebieden voor de 109 betreffende soorten. De hoeveelheid extra Europese natuur die op regionaal niveau nodig is, bedraagt 41 tot 55.000 ha aan habitattypes en 4.000 tot 7.000 ha extra leefgebied (waaronder regionaal belangrijke biotopen (RBB)) voor soorten. Samen met de (instandhouding van de) bestaande oppervlakte aan Europees beschermde habitattypes en de bestaande leefgebieden van Habitat- of Vogelrichtlijnsoorten, vormen deze de gewestelijke taakstelling.

Vervolgens is voor de Habitatrichtlijngebieden (speciale beschermingszones in uitvoering van de Habitatrichtlijn - Richtlijn 2009/147/EG) en voor de Vogelrichtlijngebieden (speciale beschermingszones in uitvoering van de Vogelrichtlijn) die grotendeels met de Habitatrichtlijngebieden overlappen nagegaan welk deel van deze gewestelijke taakstelling in de betreffende speciale beschermingszone kan worden gerealiseerd. Deze **specifieke instandhoudingsdoelstellingen (S-IHD)** worden vastgelegd in besluiten van de Vlaamse Regering. In deze besluiten wordt tegelijk ook voorzien in de aanwijzing van de speciale beschermingszones in kwestie, de laatste, definitieve stap in het aanduidingsproces van deze zones. De Vlaamse Regering hechtte op 19 juli 2013 haar tweede principiële goedkeuring aan de besluiten in kwestie. Het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen (GIHD en SIHD) vraagt om een uitgewerkt kader zodat de verschillende betrokkenen hun taakstelling kunnen opnemen en uitvoeren. Hiertoe is een zogenaamd '**instandhoudingsbeleid**' nodig dat op de verschillende schaalniveaus (Vlaams, Speciale beschermingszone, individuele percelen) de mogelijkheid biedt om doelstellingen te lokaliseren en realisaties op te volgen. Het huidige natuurbeleid biedt echter niet voldoende instrumenten om dit alles doelmatig te realiseren:

- Er is geen planfiguur die garandeert dat op Vlaams niveau op een gerichte en sluitende manier wordt gewerkt aan het bereiken van de regionaal gunstige staat van instandhouding, rekening houdend met de beleidsafspraken die dienaangaande bestaan (Europese Biodiversiteitsstrategie, Vlaanderen in Actie), de betrokken actoren en de beschikbare budgetten en afgestemd op de Europese rapportagecycli;

[4] Paelinckx *et al.* 2009. Gewestelijke doelstellingen voor de habitats en soorten van de Europese Habitat en Vogelrichtlijn voor Vlaanderen. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek INBO.M.2009.6, Brussel, 669 p.

- De huidige Natuurrichtplannen schieten tekort als kader voor de gebiedsgerichte inzet van instandhoudingsmaatregelen. Er is nood aan een eenvoudiger, dynamischer en meer resultaatsgericht plan dat interageert met het Natura 2000 Programma,.
- In het kader van het principe “Sterkste schouders, zwaarste lasten” spelen de overheid en de terreinbeherende verenigingen een belangrijke rol in de implementatie van de instandhoudingsdoelen. Betrokken doelgroepen vragen een verankering van dit principe.
- Iedereen moet de mogelijkheid hebben om doelstellingen op te nemen: private eigenaars hebben op dit moment geen instrument om doelstellingen voor natuurbeheer (buiten bos) op te nemen met de bijhorende mogelijkheid op financiële ondersteuning.
- Gelijke financiering voor gelijke inspanningen: een systeem van subsidies moet het realiseren van doelstellingen stimuleren. Door diversifiëring kunnen prioriteiten gelegd worden. Door te oordelen op basis van resultaten wordt dit opengesteld voor iedereen die zich engageert.

4.4. Geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud

De implementatie van de IHD vraagt aangepaste instrumenten die focussen op resultaten. Een stimulerend beleid voor het voeren van natuurbeheer op basis van onder andere eenvoudige(re) procedures en de gerichte inzet van middelen zijn in deze onontbeerlijk. Ook realisaties van natuur andere dan de IHD hebben daarnaast baat bij een actualisatie van het huidige instrumentarium. Een eerste stap daarin is de integratie van het huidige decreet natuurbehoud en het Bosdecreet. Om te komen tot een volledige integratie van deze twee decreten werden verschillende modules afgebakend. In eerste instantie werd een module met betrekking tot het natuurbeheerplan opgestart omdat dit aansluit bij de afspraken die gemaakt werden in kader van het IHD-proces. Andere aspecten zoals het vergunningenbeleid zullen in de toekomst volgen, binnen het in de samenvatting vermelde tweede deel van de integratie van het decreet natuurbehoud en het Bosdecreet.

In de twee bestaande decreten worden verschillende definities en statuten bepaald. De in de huidige wetgeving verankerde statuten voor de natuur- en bosterreinen van de Vlaamse overheid zijn de Vlaamse natuurreservaten, de domeinbossen en de aangewezen bosreservaten. Ook voor de terreinen van andere terreinbeheerders bestaan verschillende statuten, zoals het erkende natuurreservaat en de bossen met uitgebreid bosbeheerplan. Aan elk van deze statuten zijn afzonderlijke procedures en subsidieregelingen gekoppeld. Voor realisaties in het kader van natuurbeheer werkt dit sterk vertragend omdat voor een aaneengesloten gebied vaak meerdere procedures moeten gevolgd worden. Daarnaast bestaat er een hiaat, doordat er geen statuut van toepassing is op natuurterreinen buiten bos waarvoor het niet nodig, mogelijk of wenselijk is om het statuut van natuurreservaat toe te kennen. Bovendien zijn niet alle instrumenten toegankelijk voor alle beheerders waardoor kansen gemist worden voor de realisatie van natuurdoelen.

4.5. Witboek Interne Staatshervorming – doorbraak 64 (bosgroepen en regionale landschappen)

Eén van de sleutelprojecten van het Vlaamse regeerakkoord 2009-2014 was de interne staatshervorming. In dit kader werd op 8 april 2011 het Witboek van de Interne Staatshervorming uitgebracht. Dit Witboek bevat een reeks ‘doorbraken’ voor de diverse beleidsdomeinen. Eén van deze doorbraken, doorbraak 64, heeft betrekking op de bosgroepen en de regionale landschappen. Deze twee figuren vinden hun juridische grond in respectievelijk het Bosdecreet en het decreet natuurbehoud. In het kader van doorbraak 64 van het Witboek werden afspraken gemaakt met provinciale besturen met betrekking tot de organisatie van regionale landschappen en bosgroepen. In het voorliggende ontwerpdecreet worden die afspraken eveneens verankerd.

5 Beleidsdoelstelling

1) Instandhoudingsbeleid

De beleidsdoelstelling van het instandhoudingsbeleid bestaat uit het in een gunstige staat van instandhouding krijgen of houden van de habitats en soorten van communautair belang in de speciale beschermingszones die zijn afgebakend in uitvoering van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn.

Benaderd door middel van een SMART-analyse geeft dit het volgende resultaat:

a) Specifiek: het doel is duidelijk specifiek: alle habitats en soorten van communautair belang in een gunstige staat van instandhouding houden of krijgen, en op die manier voldoen aan de Europeesrechtelijke verplichtingen.
b) Meetbaar: de staat van instandhouding van de habitats en soorten in kwestie is meetbaar aan de hand van wetenschappelijke parameters.
c) Aanvaard: er werd een zeer uitvoerig participatief proces gevoerd, met zowel doelgroepen als administraties (zie beschrijving onder titel 13. Consultatie), dat heeft geleid tot overeenstemming over de nood aan een instandhoudingsbeleid, de doelen van het instandhoudingsbeleid, in casus de gewestelijke en de specifieke instandhoudingsdoelstellingen, en de manier waarop dit beleid moet worden gevoerd.
d) Realistisch: de instandhoudingsdoelstellingen die het voorwerp zijn van het instandhoudingsbeleid zijn noodzakelijk om te voldoen aan de Europese verplichtingen ter zake, dus vanuit dit oogpunt wordt de beoordelingsmarge van het realistisch gehalte beperkt. Anderzijds: doordat de doelstellingen in kwestie en het instandhoudingsbeleid om de doelstellingen te realiseren via een ruim maatschappelijk participatief proces tot stand gekomen zijn, en op dat vlak goed bevonden zijn, mag er worden van uit gegaan dat alle betrokken actoren de doelstellingen en hun realisatie realistisch vinden. Het realistisch gehalte van de instandhoudingsdoelstellingen werd bevestigd door een advies van de Wetenschappelijke Toetsingscommissie over de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen.
e) Tijdsgebonden: de volgende tijdsdoelen zijn gesteld: 1) tegen 2020 moet voor alle Europees beschermde habitattypes en soorten de achteruitgang op zijn minst gestopt zijn of moet verdere achteruitgang worden vermeden; 2) in 2020 moeten een derde van de habitattypes (ofwel 16 van de 46) in een gunstige staat zijn of verbetering vertonen; 3) voor alle habitattypes en richtlijnsoorten samen moeten in 2020 70% van de inspanningen operationeel zijn, zodat alle habitats en soorten tegen 2050 in een gunstige staat van instandhouding kunnen worden gebracht.

2) Geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud

De beleidsdoelstelling van geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud bestaat in de eerste plaats uit het mogelijk maken van het in de praktijk invullen van het instandhoudingsbeleid. Daarnaast is het de bedoeling om de oppervlakte van en de inspanningen voor natuurbeheer significant te verhogen.

Benaderd door middel van een SMART-analyse geeft dit het volgende resultaat:

a) Specifiek: het doel is duidelijk: de oppervlakte aan terreinen waar aan natuurbehoud wordt gedaan moet toenemen ten opzichte van de huidige situatie. Dit geldt ook voor de natuurkwaliteit. Dit alles moet gunstige gevolgen hebben voor de biodiversiteit, in het bijzonder voor de Europees te beschermen habitats en soorten (zie daarvoor onder het instandhoudingsbeleid), maar ook voor de overige habitats en soorten.
b) Meetbaar: de toename van de oppervlakte aan terreinen waar aan natuurbehoud wordt gedaan en de natuurkwaliteit zijn concreet meetbaar. De staat van instandhouding van de habitats en soorten in kwestie en de natuurkwaliteit zijn meetbaar aan de hand van wetenschappelijke parameters.
c) Aanvaard: het concept werd besproken in meerdere werkgroepen waarin ofwel de doelgroepen vertegenwoordigd ofwel de administraties van het buitengebied ofwel de beiden vertegenwoordigd waren. Het geheel werd daarnaast ook nog voorgesteld aan een zeer ruim publiek van doelgroepen en administraties die met de materie te maken kunnen krijgen. Hoewel de graad van aanvaarding

verschilt, mag worden besloten dat het concept uiteindelijk wel aanvaard, zo niet gedragen is. Het belang dat de maatschappij hecht aan natuurbehoud onderbouwt mede de aanvaardbaarheid van het concept geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud, dat er precies op gericht is om de oppervlakte aan terreinen in natuurbeheer (en, daaruit volgend, de oppervlakte waar aan natuurbehoud wordt gedaan) te verhogen.

d) Realistisch: er wordt zo nauw mogelijk aangeleund bij bestaande, in gebruik zijnde concepten inzake natuurbehoud, waardoor er mag worden van uit gegaan d at het realistische gehalte zeer hoog is. Tevens is het precies inherent aan het *geïntegreerde* karakter van het concept, waardoor actief wordt gestreefd naar integratie van natuurbehoud met andere maatschappelijke functies die plaats vinden op terreinen die beheerd worden ten behoeve van het natuurbehoud. Hiervoor wordt het werkbare, realistische gehalte nog verder verhoogd. Tot slot is het ook in dit opzicht van belang om te wijzen op de participatie en consultatie die heeft plaats gevonden, en die op haar beurt nog verder bijdraagt aan het realistische karakter.

e) Tijdsgebonden: behalve voor de hierboven bij het instandhoudingsbeleid tijdsdoelen, gelden er geen specifieke tijdsdoelen m.b.t. geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud.

3) Witboek Interne Staatshervorming – doorbraak 64 (bosgroepen en regionale landschappen)

In het kader van doorbraak 64 van het Witboek van de Interne Staatshervorming werden afspraken gemaakt met provinciale besturen met betrekking tot de organisatie van regionale landschappen en bosgroepen. De beleidsdoelstelling bestaat er in om deze afspraken in de praktijk om te zetten in de regelgeving .

6 Opties

Voor het onderdeel 'Witboek Interne Staatshervorming – doorbraak 64 ' gaat het om regelgeving waarvoor geen vrije beleidsruimte meer bestaat. In het Witboek wordt namelijk uitdrukkelijk bepaald dat zowel de bosgroepen als de regionale landschappen voor erkenning, subsidiëring en opvolging onder de bevoegdheid van de provincies worden gebracht. Daarom is voor dit onderdeel geen onderzoek naar de verschillende opties uitgevoerd.

➔ Nuloptie: voorzetting van een bestaande toestand

Behoud huidige decreten en uitvoeringsbesluiten

1) Instandhoudingsbeleid

Voortzetting van de bestaande toestand wil zeggen dat de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen moet gebeuren op basis van de huidige regelgeving en de daarin voorkomende instrumenten.

2) Geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud

Voortzetting van de bestaande toestand wil zeggen dat het bestaande onderscheid tussen de natuur- en bosregelgeving blijft bestaan, en daarmee samenhangend de diversiteit aan verschillende administratieve procedures.

3) Witboek Interne Staatshervorming – doorbraak 64 (bosgroepen en regionale landschappen)

Voortzetting van de bestaande toestand wil zeggen dat de afspraken uit het Witboek over dit onderwerp niet kunnen worden nagekomen. Dit is, gelet op het statuut van het Witboek, geen valabele optie.

➔ Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en) – gekozen optie

Wijzigingsdecreet opmaken

GEKOZEN OPTIE

1) Instandhoudingsbeleid

Het doorvoeren van grondige wijzigingen in het Bosdecreet en (vooral) het decreet natuurbehoud, met betrekking tot de realisatie van de IHD's via een implementatiebeleid dat focust op resultaten, dat vertrekt vanuit vrijwilligheid en waar de zwaarste schouders zich engageren voor de zwaarste lasten. De grondige wijzigingen zijn: invoeren van een Natura 2000-programma, het concept natuurrichtplan wordt vervangen door het concept managementplan en het concept van zoekzones worden ingevoerd. Het principe 'zwaarste schouders, zwaarste lasten, betekent dat elke overheid, waaronder administratiesen de erkende terreinbeherende natuurverenigingen de grootste inspanningen leveren om de IHD's te realiseren. Het volgen van dit principe moet ertoe leiden dat er zo weinig mogelijk beroep moet worden gedaan op de (vrijwillige) bijdrage van andere personen of instanties aan de realisatie van de IHD's. Waar dit toch nog nodig is, wordt er in de eerste plaats vertrokken vanuit het principe van de vrijwilligheid. Met 'vrijwilligheid' wordt bedoeld dat personen of instanties die een bijdrage kunnen leveren tot de realisatie van de IHD's, doordat zij beschikken over terreinen waar die realisatie kan gebeuren of doordat ze activiteiten uitoefenen die een impact hebben op die realisatie, daartoe op niet-dwingende wijze worden gestimuleerd.

2) Geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud

Het doorvoeren van grondige wijzigingen in het Bosdecreet en (vooral) het decreet natuurbehoud, met het oog op het streven naar een geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud dat vertrekt vanuit sterk vereenvoudigde procedures en waarin eigenaars gestimuleerd worden om voor natuurbeheer te kiezen. Meer concreet wordt de regelgeving inzake natuurbeheer administratief vereenvoudigd, door het afstemmen en integreren van de verschillende concepten en instrumenten inzake natuurbeheer. Het gevolg van deze integratie-oefening zijn minder en meer eenvoudige procedures.

3) Witboek Interne Staatshervorming – doorbraak 64 (bosgroepen en regionale landschappen)

Het aanbrengen van wijzigingen in het Bosdecreet en het decreet natuurbehoud, met het oog op het nakomen van de afspraken uit het Witboek Interne Staatshervorming.

➔ Optie 3: nieuwe beleidsmaatregel(en)

Dwingende maatregelen

1) Instandhoudingsbeleid

Realisatie van de IHD's door het opleggen van bijkomende dwingende maatregelen. Dit betekent dat personen of instanties die een bijdrage kunnen leveren tot de realisatie van de IHD's, doordat zij beschikken over terreinen waar die realisatie kan gebeuren of doordat ze activiteiten uitoefenen die een impact hebben op die realisatie, daartoe worden gedwongen van bovenaf, door de overheid. Deze bijkomende dwingende maatregelen dienen evenwel door de voltallige Vlaamse regering goedgekeurd te worden.

2) Geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud

De oppervlakte van en de inspanningen voor natuurbeheer wordt significant verhoogd door op dwingende wijze allerlei actoren te verplichten om hieraan bij te dragen.

3) Witboek Interne Staatshervorming – doorbraak 64 (bosgroepen en regionale landschappen)

Gelet op het statuut van het Witboek (dit moet worden uitgevoerd) is er geen derde valabele optie.

7 Analyse van de effecten

Doelgroepen

- Burgers
- Verenigingen
    - natuurverenigingen: 7, waarvan 3 erkende terreinbeherende verenigingen, samen goed voor naar schatting 200.000 leden [5].
    - jeugdverenigingen : 5 verenigingen, met naar schatting een kwart miljoen leden [6].
- Bedrijven
- Administratieve overheden:
    - administratieve overheden met terreinen in (natuur)beheer
    - Steden en gemeenten: 308 in totaal

Deze doelgroepen worden niet specifiek bij alle opties aan bod gebracht, maar enkel in de gevallen waarin er sprake is van specifieke effecten in hun voordeel of hun nadeel.

Nuloptie

1) Instandhoudingsbeleid (IHD) + 2) Geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud (GBN)

Effectbeschrijving

A. De directe effecten en indirecte effecten worden per doelgroep beschreven in de onderstaande tabellen.

NADELEN

Burgers

[5] http://indicatoren.milieuinfo.be/indicatorenportal.cgi?detail=246&id_structuur=17
[6] http://www.vvsg.be/Vrijetijdsbeleid/Documents/rapport_jeugdbewegingsonderzoek%5B1%5D.pdf

IHD:

1) **Direct effect**: de implementatie van instandhoudingsdoelstellingen en het nemen van verdere instandhoudingsmaatregelen zullen sterke vertragingen oplopen omdat een duidelijk kader" wie doet wat" ontbreekt, en zal ook moeten gebeuren door middel van niet-afgestemde en een onvolledige reeks van wettelijke instrumenten. Hierdoor blijven voor burgers onduidelijke situaties bestaan met betrekking tot het verlenen van vergunningen en blijft de kans groot dat de door de overheden ingezette middelen te weinig doelmatig aangewend (moeten) worden.
2) **Indirect effect**: door het niet realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen zal de kwaliteit van natuur en milieu en de biodiversiteit achteruit gaan in Vlaanderen. Gezien het positieve effect van de kwaliteit van natuur en milieu en van biodiversiteit op de menselijke gezondheid, leidt dit tot een indirect effect op die menselijke gezondheid.
3) **Indirect effect**: het niet voldoende in uitvoering brengen van de verplichting van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn om communautaire habitats en soorten in een gunstige staat van instandhouding te houden of te brengen, kan finaal leiden tot een veroordeling van het Vlaamse Gewest, met de daaraan vasthangende (hoge) boetes). Die boetes zouden met belastinggeld moeten worden betaald, dat afkomstig is van de burger.

GN:

1) **Direct effect**: de huidige procedures voor het opmaken van een beheerplan, erkennen van een reservaat en aanvragen van subsidies blijven bestaan. Doordat er verschillende procedures bestaan, en doordat deze procedures niet op elkaar zijn afgestemd is voor het een burger die gebruik wil of moet maken van de procedures onduidelijk en omslachtig: het blijft, ondanks diverse informatie-initiatieven en vereenvoudigingen, blijkbaar nog steeds te moeilijk om zijn of haar weg te vinden in de geldende procedures.
2) **Direct effect**: de huidige procedures voor het opmaken van een beheerplan, erkennen van een reservaat en aanvragen van subsidies blijven bestaan, maar niet iedereen heeft toegang tot elk instrument, waardoor bepaalde burgers niet aan elke vorm van natuurbeheer kunnen meedoen: de huidige reeks van onvolledig wettelijk voorziene instrumenten blijft onvolledig.
3) **Direct effect**: de huidige instrumenten inzake de subsidies in kader van het natuurbeheer, zijn ondanks aanzienlijke optimalisaties, nog steeds onvoldoende resultaatgericht, en te veel gericht op het vergoeden van inspanningen. Dit betekent dat de beschikbare budgetten op dit moment nog altijd niet optimaal kunnen benut worden.

Bedrijven

IHD:

Direct effect: de implementatie van instandhoudingsdoelstellingen en het nemen van verdere instandhoudingsmaatregelen zullen sterke vertragingen oplopen omdat een duidelijk kadere" wie doet wat" ontbreekt, en zal ook moeten gebeuren door middel van niet-afgestemde en een onvolledige reeks van wettelijke instrumenten. Hierdoor blijven voor burgers onduidelijke situaties bestaan met betrekking tot het verlenen van vergunningen en blijft de kans groot dat de door de overheden ingezette middelen te weinig doelmatig aangewend (moeten) worden.

Administratieve overheden

IHD:
Direct effect: **steden en gemeenten** zullen in hun vergunningenbeleid geconfronteerd blijven met moeilijkheden, doordat ze, ondanks een reeks verduidelijkingen, nog steeds onvoldoende rekening kunnen houden met de instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen omdat deze nog niet concreet genoeg zijn geformuleerd, wat betreft de doorwerking in het kader van de vergunningen. Dat zal dan op zijn beurt aanleiding geven tot de hierboven bij de doelgroepen 'burgers' en 'bedrijven' vermelde onduidelijke situaties.

GBN:
Direct effect: **administratieve overheden met terreinen in (natuur)beheer** bezitten vaak aanzienlijke grondoppervlakten, ook aan natuurterreinen. In die hoedanigheid van terreinbeheerder worden zij ook geconfronteerd met enerzijds de huidige procedures voor het (verplicht) opmaken van een beheerplan, het aanvragen van subsidies en anderzijds de adviesverlening inzake het erkennen van een reservaat. Doordat deze procedures te weinig op elkaar zijn afgestemd is het een stad of gemeente die gebruik wil of moet maken van de procedures blijft, ondanks diverse informatie-initiatieven en vereenvoudigingen, blijkbaar nog steeds te moeilijk om zijn weg te vinden in de geldende procedures.

VOORDELEN

Voor alle doelgroepen kan de vertrouwdheid met het bestaande wettelijke kader, hoe complex en onoverzichtelijk dit ook is, als een voordeel gelden. Het is immers een relatief voordeel dat men niet vertrouwd moet geraken met nieuwe regelgeving als de regelgeving blijft zoals ze is.

Verenigingen

GN:
Direct effect: voor **jeugdverenigingen** en hun leden geldt dat zij ook al op basis van de huidige regelgeving kunnen genieten van een bepaalde mate van toegankelijkheid van bossen voor bepaalde van hun buitenactiviteiten.

B. Verdelingseffecten.

Er zijn geen verdelingseffecten. De baten en kosten die voortvloeien uit de bestaande regelgeving blijven ongewijzigd.

Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en) – gekozen optie

GEKOZEN OPTIE

Effectbeschrijving

A. De directe effecten en indirecte effecten worden per doelgroep beschreven in de onderstaande tabellen.

VOORDELEN

Burgers:

IHD:
1) **Direct effect**: de implementatie van instandhoudingsdoelstellingen en het verder nemen van instandhoudingsmaatregelen zullen voor burgers resulteren in een verhoogde rechtszekerheid met betrekking tot het verlenen van vergunningen omdat er een duidelijker kader is.
2) **Indirect effect**: door het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen en het nemen van verdere instandhoudingsmaatregelen zal Vlaanderen voldoen aan de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Hierdoor gaat de kwaliteit van natuur en milieu en de biodiversiteit vooruit, met indirect gunstig effect op de menselijke gezondheid.

GBN:
1) **Direct effect**: er zal nog slechts één soort beheerplan (het natuurbeheerplan) bestaan voor elk type van terrein. De mogelijkheid om aan natuurbeheer d.m.v. een natuurbeheerplan zal voor iedereen bestaan.
2) **Direct effect**: Beheerders van natuurterreinen zullen gestimuleerd worden om een beheerplan op te maken waardoor het aantal vergunningsaanvragen zal dalen. Dit leidt tot een beperktere administratieve last en dus ook tot tijdswinst voor de betrokken vergunningverlenende overheden, die minder vergunningen zullen moeten behandelen.

Verenigingen:

IHD:
Direct effect: de implementatie van instandhoudingsdoelstellingen en het verder nemen van instandhoudingsmaatregelen is goed voor de **natuurverenigingen** en hun leden, want het zal leiden tot een gunstige staat van instandhouding van de Europees te beschermen habitats en de Europees te beschermen soort. Dit betekent dat het beter zal gaan met de natuur, wat spoort met de doelstellingen van deze verenigingen.

GBN:
1) **Direct effect**: het concept geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud moet leiden tot een stijging van de oppervlakte aan terreinen waar aan natuurbehoud wordt gedaan evenals tot een stijging van de natuurkwaliteit. Dit alles betekent dat het beter zal gaan met de natuur, wat spoort met de doelstellingen en werking van deze natuurverenigingen en dus als een goede zaak voor de **natuurverenigingen** en hun leden moet beschouwd worden.
2) **Direct effect**: voor **jeugdverenigingen** en hun leden geldt dat zij ook op basis van de nieuwe regelgeving zullen kunnen blijven genieten van een bepaalde mate van toegankelijkheid van bossen voor bepaalde van hun buitenactiviteiten. In vergelijking met de huidige regelgeving zal er zelfs sprake zijn van een iets ruimere toegankelijkheid, door het uitbreiden van de principiële toegankelijkheid naar alle terreinen van administratieve overheden (en niet enkel de bossen, zoals in de huidige regelgeving). Bovendien zullen zo veel mogelijk terreineigenaars gestimuleerd worden om een natuurbeheerplan met bijhorende toegankelijkheidsregeling op te maken. op die manier zal meer toegankelijk groen en onder meer speelzones ter beschikking komen.

Bedrijven:

IHD:
Direct effect: de implementatie van instandhoudingsdoelstellingen en het verder nemen van instandhoudingsmaatregelen zullen voor burgers resulteren in een verhoogde rechtszekerheid met betrekking tot het verlenen van vergunningen omdat er een duidelijker kader is.

Administratieve overheden:

IHD:
Direct effect: **steden en gemeenten** zullen bij het voeren van hun vergunningenbeleid concreet en duidelijk rekening kunnen houden met de instandhoudingsdoelstellingen en de instandhoudingsmaatregelen, net omdat er een programmatisch en planmatig kader tot stand komt.

GBN:
1) **Direct effect**: er zal nog slechts één soort beheerplan bestaan. **Administratieve overheden** zijn in veel gevallen ook beheerders van natuurterreinen, en zij zullen dus ook gestimuleerd worden om een beheerplan op te maken waardoor het aantal vergunningsaanvragen zal dalen. Dit leidt tot een beperktere administratieve last en dus ook tot tijdswinst voor de betrokken vergunningverlenende.
2) **Direct effect**: als vergunningverlenende overheden zullen **steden en gemeenten** te maken krijgen met minder vergunningsaanvragen, doordat veel meer vergunningsplichtige activiteiten gebundeld zullen worden via een goedgekeurd natuurbeheerplan. Zoals hierboven reeds gesteld kan een natuurbeheerplan in deze optie worden opgemaakt voor een veel groter aantal terreinen dan nu het geval is dan met de bestaande mogelijkheden inzake de beheerplannen voor bossen en natuurreservaten.

B. Verdelingseffecten.

In de gekozen optie komt er, voor de realisatie van de IHD's, disproportioneel veel last te liggen bij bepaalde groepen en instanties: iedere natuurlijke of rechtspersoon die subsidies krijgt om aan natuurbeheer te doen op terreinen die in aanmerking komen voor de realisatie van de IHD's moet inspanningen leveren i.f.v. die realisatie van IHD's, in het kader van het principe 'sterkste schouders, zwaarste lasten' (erkende terreinbeherende natuurverenigingen, Agentschap voor Natuur en Bos, administratieve overheden met natuurterreinen, enz.).

Optie 3: nieuwe beleidsmaatregel(en)

Effectbeschrijving

A. De directe effecten en indirecte effecten worden per doelgroep beschreven in de onderstaande tabellen.

NADELEN

Burgers:

IHD:
1) **Direct effect**: Dwingende maatregelen zullen leiden tot weerstand waardoor op lange termijn het draagvlak voor natuur en biodiversiteit achteruit gaat.
2) **Indirect effect:** Door het achteruitgaan van het draagvlak, zal ondanks de dwingendheid van een aantal instrumenten of maatregelen, de uitvoering van de verplichtingen die voortvloeien uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn toch verdere vertraging oplopen. Het afdwingen van die maatregelen zal een langere en intensievere procedure vergen dan wanneer die maatregelen op vrijwillige, positief gestimuleerde wijze worden uitgevoerd. Er zal bovendien maximaal afgewacht worden bij het uitvoeren van de maatregelen. Door het lage draagvlak zal de motivatie om de dwingende maatregelen uit te voeren wellicht in veel gevallen zeer laag zijn, wat er voor kan zorgen dat de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd te wensen over laat. Dit verhoogt de kans tot een veroordeling van het Vlaamse Gewest, met de daaraan vasthangende (hoge) boetes). Die boetes zouden met belastinggeld moeten worden betaald, dat afkomstig is van de burger.
3) **Indirect effect:** door het ontbreken van overleg en het nemen van vrijwillige maatregelen, is er toch een behoorlijke kans dat de dwingende maatregelen niet voldoende doelmatig worden of kunnen worden ingezet. Dit betekent dat de kans reëel is dat via het nemen van dwingende maatregelen de kostprijs voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen, te hoog kan oplopen en aldus niet het meest doelmatige instrument is.

GBN
1) **Direct effect**: De huidige procedures voor het opmaken van een beheerplan, erkennen van een reservaat en aanvragen van subsidies blijven bestaan. Niet iedereen heeft toegang tot elk instrument.
2) **Direct effect**: Dwingende maatregelen zullen leiden tot weerstand waardoor op lange termijn het draagvlak voor natuur en biodiversiteit achteruit gaat.
3) **Direct effect**: de keuzevrijheid om zelf te kiezen of en hoe men aan natuurbeheer kan doen op zijn terrein valt weg omwille van het dwingende karakter.
4) **Indirect effect:** Door het achteruitgaan van het draagvlak, zal ondanks de dwingendheid van een aantal instrumenten of maatregelen, de uitvoering van de verplichtingen die voortvloeien uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn toch verdere vertraging oplopen. Dit verhoogt de kans tot een veroordeling van het Vlaamse Gewest, met de daaraan vasthangende (hoge) boetes). Die boetes zouden met belastinggeld moeten worden betaald, dat afkomstig is van de burger

Steden en gemeenten:

IHD:
Direct effect: Dwingende maatregelen zullen leiden tot weerstand waardoor op lange termijn het draagvlak voor natuur en biodiversiteit achteruit gaat.

GBN:
1) **Direct effect**: De huidige procedures voor het opmaken van een beheerplan, erkennen van een reservaat en aanvragen van subsidies, voor terreinen in beheer van steden en gemeenten, blijven bestaan. Niet iedereen heeft toegang tot elk instrument.
2) **Direct effect**: Dwingende maatregelen zullen leiden tot weerstand waardoor op lange termijn het draagvlak voor natuur en biodiversiteit achteruit gaat.
3) **Direct effect**: de keuzevrijheid om zelf te kiezen of en hoe men aan natuurbeheer kan doen op zijn terrein valt weg omwille van het dwingende karakter.
4) **Direct effect**: steden en gemeenten kunnen niet langer eigen accenten leggen via de vergunningen in relatie tot natuur en bos die ze verlenen.

VOORDELEN

Burgers:

IHD:
Direct effect: duidelijkheid: dwingende maatregelen laten toe om de taakstellingen waarmee een individu of een vereniging geconfronteerd wordt heel duidelijk te stellen.

GBN:
Direct effect: de door de overheid ontwikkelde visie voor het ontwikkelen van natuur buiten het realiseren van de IHD zal dwingend worden opgelegd aan al wie op zijn terreinen met deze visie geconfronteerd zal worden. Het dwingende karakter zorgt voor duidelijkheid.

Bedrijven:

IHD:
Direct effect: duidelijkheid: dwingende maatregelen laten toe om de taakstellingen waarmee een bedrijf geconfronteerd wordt heel duidelijk te stellen.

Steden en gemeenten:

IHD:
Direct effect: de door de overheid ontwikkelde visie voor het ontwikkelen van natuur buiten het realiseren van de IHD zal dwingend worden opgelegd aan al wie op zijn terreinen met deze visie geconfronteerd zal worden. Steden en gemeenten hebben heel wat dergelijke terreinen in beheer. Het dwingende karakter zorgt voor duidelijkheid.

B. Verdelingseffecten:
    a. De kosten zullen volledig bij de overheid liggen en de kost voor de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen zal sterk oplopen,

8 Vergelijking van de opties

De basisprincipes die bij het vergelijken van de opties en bij de uitwerking van het uiteindelijke concept bepalend waren, zijn de volgende:

A. **Administratieve vereenvoudiging**. De administratieve lasten voor burgers en bedrijven die geconfronteerd worden met de uitvoering van instandhoudingsdoelstellingen of het nemen van verdere instandhoudignsmaatregelen, of die aan natuurbeheer willen of moeten doen, moeten dalen.
B. **Daling van de beheerkosten**. Het is niet alleen belangrijk dat burgers en bedrijven een daling van de administratieve lasten krijgen, maar ook dat de diverse administratieve overheden hun beheerkosten zien dalen of dat de beschikbare budgetten doelmatiger worden ingezet onder meer via resultaatgerichte subsidiëring of ondersteuning
C. **Stimulerend beleid**: wie zich wil engageren om natuurdoelen te realiseren wordt daartoe gestimuleerd op verschillende manieren, zonder dat men hiertoe gedwongen wordt.
D. **Resultaatgerichte werking**: de focus ligt op resultaten op het terrein om de beleidsdoelen te halen.

Bij vergelijking van de verschillende opties, voldoet optie 2 het best aan deze basisprincipes. Door de gedeeltelijke integratie van het decreet op natuurbehoud en het bosdecreet is er, zelfs in een eerste fase, een sterke administratieve vereenvoudiging.
De aanpak met betrekking tot de managementplannen en natuurbeheerplannen zorgt ervoor dat beheerders van natuurterreinen gestimuleerd worden om zo veel mogelijk natuurdoelen te realiseren. De verschillende instrumenten zijn ook toegankelijk voor iedereen.
Resultaten worden van dichterbij en meer continu opgevolgd, zodat de effecten op langere termijn beter zijn.

9 Uitvoering

GEKOZEN OPTIE

De regelgeving kan pas uitgevoerd worden als ook volgende uitvoeringsbesluiten goedgekeurd zijn:

A. Besluit van de Vlaamse regering tot regeling van het Vlaams Natura 2000 Programma, de Managementplannen Natura 2000, de zoekzones en de actiegebieden voor de specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor Europees te beschermen soorten en habitats;
B. Besluit van de Vlaamse regering betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van natuurreservaten;
C. Besluit van de Vlaamse regering betreffende de criteria duurzaam natuurbeheer;
D. Besluit van de Vlaamse regering betreffende de subsidiëring in kader van het geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud.

Het is de bedoeling dat het eerste besluit uit de ze reeks nog deze legislatuur wordt goedgekeurd. De overige besluiten worden nog tijdens deze legislatuur voorbereid, maar het is niet zeker of deze ook nog deze legislatuur zullen worden goedgekeurd.

Daarnaast zal een uitgebreide communicatiecampagne nodig zijn om beheerders van natuurterreinen te informeren. Een handleiding voor de opmaak van beheerplannen zal ter beschikking gesteld worden. IT-toepassingen zullen aangepast worden aan de nieuwe procedures. Voor de opvolging van het Natura2000-programma wordt een nieuwe databank ontwikkeld.

Het voorontwerpdecreet leidt niet tot extra uitgaven en heeft bijgevolg geen financiële weerslag. Er zal gewerkt worden binnen de beschikbare begrotingskredieten.

10 Administratieve lasten

GEKOZEN OPTIE

Doordat verschillende bestaande procedures samengebracht worden onder één nieuwe vereenvoudigde procedure is er alleszins een vermindering van de administratieve last te verwachten voor beheerders van natuurterreinen.
Het voorliggende decreet legt de decretale grondslag vast, maar de concrete uitvoering zal worden geregeld via uitvoeringsbesluiten. De procedures voor goedkeuring van beheerplannen en erkenning van reservaten worden vastgelegd in deze besluiten, waardoor het op dit moment nog niet mogelijk is om een effectieve lastenmeting uit te voeren. Deze lastenmeting zal worden uitgevoerd op het niveau van de uitvoeringsbesluiten.

Het vereenvoudigde voorstel van beheerplan zal ook zorgen voor een verlaging van de administratieve beheerkosten voor steden en gemeentes. Voor werken die voorzien zijn in een goedgekeurd beheerplan moeten namelijk geen vergunningen aangevraagd worden gedurende de looptijd van het beheerplan. Door de opmaak van beheerplannen te stimuleren zullen lokale besturen dus minder aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning en natuurvergunning ontvangen. Zij worden wel om advies gevraagd bij de goedkeuring van het beheerplan zodat zij nog steeds hun inbreng kunnen hebben.
Voor het agentschap voor Natuur en Bos zal de stroomlijning van de verschillende procedures in één nieuwe procedure in eerste instantie zorgen voor een vereenvoudiging en voor een aanzienlijke verlaging van de

administratieve beheerkosten. Anderzijds zullen er meer beheerplannen gemaakt worden, waardoor op dat vlak meer werk zal ontstaan. Er wordt niettemin verwacht dat het uiteindelijke resultaat op terrein beter zal zijn via de beheerplannen dan via individuele vergunningen waardoor de uiteindelijke kosteffectiviteit hoger zal liggen.

11 Handhaving

Het toezicht zal gebeuren door de cel Natuurinspectie van het agentschap voor Natuur en Bos. Dit is ook al het geval voor het huidige decreet op natuurbehouden en Bosdecreet. De handhaving gebeurt op basis van het zogenaamde 'Milieuhandhavingsdecreet', titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

De Afdeling Logistiek, ICT en Natuurinspectie van het Agentschap voor Natuur en Bos, die in eerste instantie zal instaan voor de handhaving van het betrokken decreet, werd actief betrokken bij de totstandkoming van het ontwerpdecreet. Er is ook een handhaafbaarheidstoets uitgevoerd door Natuurinspectie. De krachtlijnen van dit advies op de versie van einde augustus

1. De wijziging van de bestaande regelgeving van het decreet natuurbehoud en het bosdecreet heeft enerzijds een vereenvoudiging anderzijds een reeks verduidelijkingen tot doel. In die optiek moet vastgesteld worden dat de handhaafbaarheid op zich al betekenisvol verhoogt.

2. Door de continue, sterke betrokkenheid van natuurinspectie bij de totstandkoming van dit voorontwerp, zijn de eventueel moeilijk handhaafbare of moeilijk begrijpbare formuleringen uit het voorontwerpdecreet allemaal bijgesteld in de richting van handhaafbaarheid en duidelijkheid.

3. Het handhavingsaspect situeert zich in het voorliggende ontwerpdecreet vooral in het onderdeel over het geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud Door de combinatie van vereenvoudiging en duidelijkheid, is de handhaafbaarheid van de regelgeving rond de natuurbeheerplannen betekenisvol toegenomen..

4. De programmatische en planmatige aanpak van de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, verbetert de duidelijkheid voor de betrokkenen, en op een impliciete manier ook de handhaafbaarheid. Belangrijk is om vast te stellen dat de bestaande verplichtingen voor de administratieve overheid op het vlak van het nemen van instandhoudingsmaatregelen, zowel actief als passief, verduidelijkt worden, zodat de handhaafbaarheid hiervan aanzienlijk toeneemt.

5. De continue betrokkenheid van Natuurinspectie bij de totstandkoming van dit voorontwerp van decreet, dient als een best practice beschouwd te worden.

12 Evaluatie

Er is geen specifieke, gerichte evaluatie voorzien. Zoals hoger beschreven is het voorliggende decreet de eerste stap van een omvangrijke operatie tot vereenvoudiging en integratie van het decreet natuurbehoud en het Bosdecreet. De tweede stap zal worden ingezet bij het begin van de volgende legislatuur. Daarbij zal ook de uitwerking van de nu voorliggende bepalingen kunnen geëvalueerd worden. Het Agentschap voor Natuur en Bos zal daarbij, als nauw betrokken administratie, een leidende rol spelen.

De monitoring van de biodiversiteit in Vlaanderen gebeurt door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. Het Instituut beschikt hiervoor over een hele reeks aan monitoringsmechanismen, die de staat van habitats en soorten nauwkeurig opvolgen, zowel degene die Europees te beschermen zijn als de overige. Zowel het onderdeel over het instandhoudingsbeleid als het onderdeel over het geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud in het voorliggende ontwerpdecreet worden verondersteld een gunstige impact te zullen hebben op

de staat van instandhouding van habitats en soorten. Of dit het geval is zal moeten blijken uit de monitoringsmechanismen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek.

13 Consultatie

Voor de uitwerking van het instandhoudingsbeleid werd een zeer uitvoerig participatief proces gevoerd – een tot nog toe op het niveau van de Vlaamse overheid participatietraject op grote schaal – enerzijds met de doelgroepen, die hiertoe waren verenigd in een ruime overleggroep die regelmatig is samengekomen sinds 2008, en anderzijds de betrokken administraties, die regelmatig samen komen via de projectgroep IHD (sinds 2009). Concreet waren bij de overleggroep VOKA, UNIZO, Boerenbond, ABS, Natuurpunt, Hubertusvereniging Vlaanderen en Landelijk Vlaanderen betrokken. Bij de projectgroepen waren diverse administraties waaronder de Vlaamse Milieumaatschappij, de Vlaamse Landmaatschappij, het Departement Landbouw en Visserij, het Agentschap voor Wegen en Verkeer, NV Waterwegen & Zeekanaal, NV De Scheepvaart, Departement Ruimte Vlaanderen, het Agentschap Onroerend Erfgoed, Toerisme Vlaanderen en Bloso betrokken.

Deze overlegfora leverde diverse resultaten op, waaronder een voorstel van gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen, voorstellen van specifieke instandhoudingsdoelstelllingen per speciale beschermingszone, en de zogenaamde Implementatienota. De elementen van deze nota zijn ook in lijn met het Mina-advies 2012/77 - “Advies naar aanleiding van de evaluatie van de instrumenten van natuur- en bosbeleid in functie van Instandhoudingsdoelen”. Hiermee werd rekening gehouden bij de opmaak van het huidige voorstel van wijzigingsdecreet.

Het concept van natuurbeheerplan werd uitgewerkt met een werkgroep waarin de doelgroepen vertegenwoordigd waren. Het geheel werd ook voorgesteld aan een zeer ruim publiek van doelgroepen en administraties die met de materie te maken kunnen krijgen. Op 20/8/2013 werden de teksten van het ontwerp van wijzigingsdecreet voorgesteld aan de doelgroepen en betrokken administraties. Nadien werden de teksten nog aangepast op basis van de bilaterale gesprekken die door het agentschap voor Natuur en Bos gevoerd werden met natuurverenigingen, landbouworganisaties en boseigenaars.

Verdere consultatie van de doelgroepen wordt gepland bij de uitwerking van de hoger vermelde uitvoeringsbesluiten die worden opgemaakt in uitvoering van het voorliggende ontwerp van decreet.

14 Contactinformatie

Griet Beckers (griet.beckers@lne.vlaanderen.be) en Wouter Faveyts (wouter.faveyts@lne.vlaanderen.be).